

แนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

โดย

นางสาวสุพร นภาโชติศิริ

ผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร บริษัท เดคคอรามา จำกัด

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๐

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑

ABSTRACT

**Subject Outline of Discover Thainess for Community Economic
Development**

Program Economics

Researcher Miss Suporn Naphachotsiri Course NDC Class 60

National Economic Development of Thailand by “Thailand 4.0” Scheme focusing on Tourism Industry as one of the vital tools to accelerate the country penetrating into the future edge 4.0. The purpose is to promote the tourism development in line with the national strategy by reinforcing the tourism development into the stage of Stability, Prosperity and Sustainability. The researcher is therefore interested in this outline and research of Discover Thainess campaign for the community economic development. The objective of this study is to learn the current trend of tourism and the model of Discover Thainess campaign in order to analyze the issue and threat escalating to determine and propose the guideline to sustainably develop Discover Thainess for Community Economic Development. The model of this qualitative study focuses on the data analysis as acquired from Item 1 and Item 2 brought into the descriptive analysis to meet the objective by collecting the data from 2 sources namely Secondary Source through the relevant theory, concept and research and Primary Source through the horizontal interview amongst the tourism expertise relating to Discover Thainess campaign.

The research finding depicts that the outline of total integrated development of Discover Thainess campaign and Community Economic Development enables to describe the direction of the sustainable development based principle from the database as studied in 3 aspects as follow; 1. Pattern of Discover Thainess consists of Tourist, Tourist Attraction, Discover Thainess Service, Supply Chain and Public Utility and Basic Infrastructure, 2. Issue and Threat of Discover Thainess including Inadequacy of Discover Thainess marketing promotion, Negligence of Discover Thainess Product and Service Development and Deficiency of Discover Thainess Tourism management, 3. Outline of integrated Discover Thainess for Community Economic Development by Supply Chain Management: SCM composes of Purchase, Production, Inventory, Planning and Delivery. Those five components of the information management supported by Decision Support System based on the meaning of “Decision Support System and

Supply Chain Management: SCM for Discover Thainess Product and Service Development shall enable to handle any risk or change management via Information Management and Network System in Real-time to support Decision Support System. The suggestion for problem solving and threat affected by policy including the core fundamental management in Community Economic Development and practical suggestion including Short Term solving the unexpected issue in connection with the relevant problem effects to Discover Thainess resulted in the qualitative impact, Moderate Term performing the research and study to acquire Optimum Point and Long Term corresponding to the optimum solution or finding to preserve the attraction of Discover Thainess for its existence, stability and sustainability with the precious resource and environment renowned as the vital image and identify of Thainess.

คำนำ

เอกสารวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑ โดยเป็นการศึกษา เรื่อง “แนวทางการท่องเที่ยววิถีไทย เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยววิถีไทย โดยการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคเพื่อเสนอแนะแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ ผู้บริหารและ ผู้กำหนดนโยบาย หน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต่อไป

(นางสาวสุพร นภาโชติศิริ)
นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๐
ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๓
คำจำกัดความ	๔
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	๕
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีไทย	๑๙
นโยบายการท่องเที่ยวไทย	๒๘
แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	๔๑
นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	๔๙
รูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันและการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	๖๒
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๓
สรุป	๖๖
กรอบคิดของการวิจัย	๖๘
บทที่ ๓ ศักยภาพศักยภาพด้านท่องเที่ยววิถีไทย	๖๙
สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยววิถีไทยในปัจจุบันและแนวโน้ม	๗๐
ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยววิถีไทย	๙๐
สรุป	๙๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔	
การวิเคราะห์แนวทางการบูรณาการการท่องเที่ยวเชิงวิถีไทย	
กับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	๙๕
รูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	๙๕
การวิเคราะห์การท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	๙๘
แนวทางการบูรณาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	๑๐๕
สรุป	๑๑๖
บทที่ ๕	
สรุปและข้อเสนอแนะ	๑๒๐
สรุป	๑๒๐
ข้อเสนอแนะ	๑๓๑
บรรณานุกรม	๑๓๕
ภาคผนวก	๑๓๗
ผนวก ก แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัย	๑๓๘
ผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์ในการวิจัย	๑๔๐
ประวัติย่อผู้วิจัย	๑๔๑

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑ - ๑	แสดงการคาดการณ์ของอัตราการเติบโตนักท่องเที่ยวทั่วโลก แบ่งตามภูมิภาค	๒
๓ - ๑	รายชื่อและตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๗ ท่าน	๗๐
๔ - ๑	แสดงตารางสรุปการวิเคราะห์สภาพทั่วไปในการบริหารจัดการ การท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	๑๐๔
๔ - ๒	ตารางแสดงสรุปการบูรณาการการท่องเที่ยววิถีไทย เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	๑๑๔

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า	
๒ - ๑	องค์ประกอบของการท่องเที่ยว	๑๓
๒ - ๒	ตราสัญลักษณ์ “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก้อย่างยั่งยืน”	๒๑
๒ - ๓	ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	๒๓
๒ - ๔	วัดพระธาตุลำปางหลวง จังหวัดลำปาง	๒๔
๒ - ๕	อุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย	๒๔
๒ - ๖	อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด	๒๕
๒ - ๗	หมู่บ้านหนังกรอบ จังหวัดตรัง	๒๕
๒ - ๘	แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน	๔๒
๒ - ๙	การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	๔๘
๒ - ๑๐	กรอบแนวคิดการศึกษาวิจัยแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทย เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	๖๘
๓- ๑	จังหวัดท่องเที่ยวเมืองรองเพื่อการลดหย่อนภาษี ปี ๒๕๖๑	๗๗
๓-๒	กิจกรรมการท่องเที่ยวเมืองรอง ๕๕ จังหวัด	๗๙
๓-๓	แผนลดหย่อนภาษี	๘๑
๓-๔	แนวโน้มด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย ปี พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๖๑	๘๒
๔ - ๑	แสดงการบูรณาการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยภาพมุมบนและภาพตัดขวาง	๑๑๖
๕ - ๑	แสดงการบูรณาการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยภาพมุมบนและภาพตัดขวาง	๑๓๐

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทำให้สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น จากสังคมการเกษตรเป็นสังคมอุตสาหกรรม และถ้าประชาชนไม่พร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงนี้อาจทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมานั้นคือปัญหาความยากจนซึ่งเป็นปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นมานานเนื่องจากความเหลื่อมล้ำทางสังคมเมืองและสังคมชนบทประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ต้องประสบกับภาวะความยากจนอยู่ในภาวะที่ขาดแคลนไม่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการมีหนี้สิน ซึ่งเป็นสาเหตุของความยากจน จากการที่ไม่มีอาชีพและอยู่ในพื้นที่ชนบทที่ไม่มีเขตการอุตสาหกรรมไม่มีการกระจายรายได้ที่เหมาะสม เนื่องจากเขตสังคมเมืองที่เป็นแหล่งอุตสาหกรรมหลักเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านรายได้ และประเทศไทยมีประชากรเพิ่มขึ้น อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจต่ำเมื่อเทียบกับอัตราการเติบโตของประชากร

เมื่อพิจารณาแล้วพื้นที่ชนบทถือเป็นเขตเศรษฐกิจในการท่องเที่ยวอย่างดีเลิศโดยเฉพาะการท่องเที่ยววิถีไทย เนื่องด้วยวิถีการใช้ชีวิตของไทยนั้นเป็นผลจากการผสมกลมกลืนจากหลากหลายเผ่าพันธุ์จนกลายเป็นอัตลักษณ์แห่งความเป็นไทยไม่ว่าจะเป็นสถานที่ ศิลปะ พุทธศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี อาหารไทยที่ใช้สมุนไพรและเครื่องเทศสด การนวดแผนไทย เทศกาลการดำเนินชีวิต ฯลฯ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงวิถีไทยนั้นถือเป็นจุดแข็งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เนื่องด้วยเป็นการท่องเที่ยวที่มีความพิเศษตรงที่นักท่องเที่ยวจะเน้นที่การศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมประเพณี สถานที่ดังกล่าวจะมีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมองค์ความรู้และการให้คุณค่าของสังคมโดยสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดีทั้งยังมีคุณค่าที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ ชาติพันธุ์และมานุษยวิทยา และที่สำคัญมากอีกประเด็นหนึ่งคือในปัจจุบันประเทศไทยได้ประกาศนโยบายแห่งรัฐเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยด้วยรูปแบบ “Thailand ๔.๐” ซึ่งในกลไกการขับเคลื่อนประเทศให้เข้าสู่ยุค ๔.๐ นั้นได้กล่าวไว้ในวาระที่สองการพัฒนาคัสเตอร์เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมในอนาคตในด้านการท่องเที่ยวเป็น ๑ ใน ๕ ของอุตสาหกรรมเดิม (The First S-Curves) ที่ได้รับการสนับสนุนจากนโยบายแห่งรัฐ เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวสามารถมุ่งสู่ยุทธศาสตร์ชาติให้เกิดการท่องเที่ยวไทยในอนาคตคือต้องพัฒนาไปสู่ความมั่นคง (Stability) ความมั่งคั่ง (Prosperity) และความยั่งยืน (Sustainability)

ตารางที่ ๑ - ๑ แสดงการคาดการณ์ของอัตราการเติบโตนักท่องเที่ยวทั่วโลกแบ่งตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวนนักท่องเที่ยว(ล้านคน)			สัดส่วน(ร้อยละ)		อัตราการเติบโต
	1995	2010	2020	1955	2020	1995-2020
World	565	1006	1561	100	100	4.1
Africa	20	47	77	3.6	5	5.5
East Asia and the Pacific	110	190	282	19.3	18.1	3.8
Europe	81	195	397	14.4	25.4	6.5
Middle East	336	527	717	59.8	45.9	3.1
South Asia	14	36	69	2.2	4.4	6.7
	4	11	19	0.7	1.2	6.2

ที่มา : The United Nations World Tourism Organization (UNWTO)

ฉะนั้น ในแต่ละวัฒนธรรมในแต่ละวิถีชีวิตแต่ละภาคของประเทศไทยสามารถเป็นจุดขายในเชิงการท่องเที่ยวแบบวิถีไทยได้เป็นอย่างดีและประเทศไทยก็เป็นศูนย์กลางเชิงวัฒนธรรมและเชิงพื้นที่ในแถบภาคตะวันออกเฉียงใต้จึงเหมาะกับการปรับเปลี่ยนเป็นการบริการทางด้านการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จากข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวทั่วโลกพบว่าในเขตตะวันออกเฉียงใต้ได้ส่วนแบ่งการตลาดในการท่องเที่ยวทั่วโลกถึง ร้อยละ ๑๙ ดังนั้นจึงสามารถอนุมานได้ว่านักท่องเที่ยวเหล่านี้มีความสนใจในพื้นที่ และในวัฒนธรรมแถบตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งมีประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในเชิงพื้นที่ จึงเป็นที่น่าสนใจในการพัฒนาการปรับสถานที่หรือปัจจัยอื่นเพื่อให้เกิดโอกาสทางการท่องเที่ยวสู่สังคมไทยทุกกลุ่ม นั้นหมายถึงการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวไทยในอนาคตอันได้แก่ ความมั่นคง คือความสามารถขับเคลื่อนการท่องเที่ยววิถีไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพแม้ในภาวะวิกฤตต่างๆ ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ ความมั่นคง คือ การท่องเที่ยววิถีไทยที่สามารถสร้างรายได้แบบเพิ่มมูลค่าและสร้างความความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศและความยั่งยืน คือการพัฒนาที่สนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และชุมชนตลอดไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สนใจดำเนินการศึกษาวิจัยแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระดับรากหญ้าซึ่งเป็นเศรษฐกิจในระดับจุลภาค เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจระดับมหภาครวมถึงวิเคราะห์จุดอ่อนด้อยที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาประเทศ เพื่อให้เข้าสู่ประเทศไทยที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
๒. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการท่องเที่ยวของประเทศไทยและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
๓. เพื่อเสนอแนะแนวทางการบูรณาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในด้านเนื้อหาเป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไทยในปัจจุบันและการท่องเที่ยววิถีไทยโดยเน้นการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อเสนอแนะแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยมีขอบเขตด้านเวลาตั้งแต่ ธันวาคม ๒๕๖๐ – มิถุนายน ๒๕๖๑

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

๑. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวิถีไทยสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
๒. การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้งในด้านศักยภาพและปัญหาอุปสรรคในการบริการด้านการท่องเที่ยววิถีไทยโดยมีจำนวนผู้ทรงคุณทั้งหมด ๑๐ ท่าน ดังนี้
๓. การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากข้อ ๑ และข้อ ๒ ทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทราบรูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
๒. ทราบปัญหาและอุปสรรคการท่องเที่ยวของประเทศไทยและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
๓. เสนอแนะแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

คำจำกัดความ

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดเจริญทางเศรษฐกิจของชุมชนอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องในระยะเวลาที่นานพอที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพของชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดความมั่นคง ทำให้เกิดความก้าวหน้าเพื่อยกระดับการดำรงชีพของชุมชนให้สูงขึ้น เกิดการเพิ่มรายได้อย่างแท้จริง

การท่องเที่ยวเชิงวิถีไทย หมายถึง วัฒนธรรมไทย หรือ Thai Culture ซึ่งทุกสิ่งที่มีในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นคน ประเพณี วิถีชีวิต สถาปัตยกรรมธรรมชาติ ภาษาการแต่งกาย เป็นต้น ที่ถูกส่งมอบจากรุ่นสู่รุ่น หรือถูกปรับปรุง ให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในปัจจุบัน ซึ่งอาจจะมีในลักษณะที่เป็นแบบดั้งเดิม (Traditional) และแบบร่วมสมัย (Contemporary)

ทุนทางวัฒนธรรม หมายถึง ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ กล่าวถึง ความหมายของทุนทางวัฒนธรรมว่า ทุนทางวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับคุณค่า ความรู้ภูมิปัญญา และงานสร้างสรรค์อันเกิดจากการค้นคว้า และค้นพบโดยผู้ทรงความรู้ในท้องถิ่น รวมทั้งค่านิยมและความเชื่อที่ผูกพันสังคม ทำให้เกิดการจัดระเบียบของสังคมหรือสร้างกฎกติกาที่เป็นคุณต่อสังคมโดยส่วนรวม รวมถึงกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีวัตถุประสงค์ในการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยใช้การศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัย เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการท่องเที่ยวของประเทศไทยและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยมีจุดประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยการศึกษาวิจัยในฉบับนี้มีหัวข้อการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
๒. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีไทย
๓. นโยบายการท่องเที่ยวไทย
๔. แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
๕. นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
๖. รูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันและการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
๗. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๘. สรุป
๙. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

๑. ความหมายของการท่องเที่ยว

เพื่อเป็นการศึกษาความหมายในหลากหลายมุมมองของนักคิดทั้งหลายรวมถึงสถาบันได้ให้ความหมายเกี่ยวกับคำว่า การท่องเที่ยวซึ่งสามารถนำเสนอความหมายได้ ดังนี้

แมคอินทอช และโกลด์เนอร์ (McIntosh; & Goeldner : ๑๙๘๖) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการนันทนาการรูปแบบหนึ่ง โดยเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยไปยังอีกที่หนึ่งที่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม

สุรเชษฐ์ เชษฐมาต (๒๕๔๑ : ๒) กล่าวถึงการท่องเที่ยวว่าเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยภูมิลำเนาไปยังสถานที่อยู่ห่างไกล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน หรือหาประสบการณ์แปลกใหม่ซึ่งเป็นที่ไม่ได้พบเห็นในชีวิตประจำวันในภูมิลำเนาของตนเอง ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและองค์ประกอบต่าง ๆ ของสถานที่ที่เดินทางผ่าน หรือสถานที่ท่องเที่ยวที่เข้าไปและจะต้องทำการพักผ่อนในสถานที่นั้น ๆ

ฉลองศรี พิมลสมพงษ์ (๒๕๔๒: ๔) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวเป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจและเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

ปริชา แดงโรจน์ (๒๕๔๔ : ๒๙) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำและเป็นการเดินทางที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยไม่คำนึงว่าระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกลและการเดินทางนั้นจะมีการค้างแรมหรือไม่รวมทั้งยังมีการให้คำจำกัดความเพิ่มไว้อีกด้วยว่า จุดมุ่งหมายของการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวต้องมีใช้เพื่อการประกอบอาชีพและไม่อยู่ประจำ แต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง

สมชาติ อุ๋อัน (๒๕๕๒) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเคลื่อนย้ายของผู้คนจากแห่งหนึ่งไปสู่อีกแห่งหนึ่ง ซึ่งรวมไปถึงการเดินทางภายในประเทศและการเดินทางระหว่างประเทศ นอกจากนี้การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมญาติพี่น้องล้วนนับเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น โดยในหลักเกณฑ์ความหมายกำหนดได้โดยเงื่อนไข ๓ ประการ ดังนี้

๑. เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราว
๒. เดินทางด้วยความสมัครใจ
๓. เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ที่มีใช้เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (๒๕๔๘ : ๗๑) กล่าวว่า หากจะอธิบายคำว่า การท่องเที่ยวให้ครอบคลุมที่สุด ต้องพิจารณา ๔ ประเด็นหลัก ต่อไปนี้ คือ

๑. นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน คือ ผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวเพื่อหาประสบการณ์ ทั้งประสบการณ์ที่สามารถรับได้ด้วยกายและทางจิตใจ ซึ่งจุดประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางไป
๒. ธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คือ ธุรกิจที่ผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการหรือวัตถุประสงค์ในการเดินทางของนักท่องเที่ยว ซึ่งได้ผลกำไรจากการขายสินค้าและบริการให้แก่นักท่องเที่ยว

๓. ภาครัฐบาลที่ดูแลนักท่องเที่ยว คือ องค์กรที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นเพื่อควบคุมดูแลการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามนโยบายที่รัฐวางไว้ รัฐบาลในหลายประเทศส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเพราะการท่องเที่ยวเป็นแหล่งสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ อันเกิดจากรายได้ที่ธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้รับ ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว

๔. ชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว คือ ประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ในท้องถิ่นที่เป็นพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยว โดยนอกจากจะมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของบ้านที่ดีเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวแล้ว ในบางโอกาสยังเป็นหน่วยงานที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวโดยตรง เมื่อประชาชนเข้ามาทำงานเป็นพนักงานส่วนหนึ่งของธุรกิจหรืออุตสาหกรรมท่องเที่ยว

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (๒๕๔๖) อธิบายว่าการท่องเที่ยว เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ทั้งเป็นการเดินทางเพื่อพักผ่อน

ประกอบกิจกรรมตามความสนใจ หรือเพื่อประกอบธุรกิจที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานแต่ไม่ได้เป็นการเดินทางเพื่อไปทำงานหรือประกอบอาชีพเป็นหลัก

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (๒๕๕๙ : ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว ตามความหมายขององค์การสหประชาชาติในคราวประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยว ณ กรุงโรม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ว่าด้วยการท่องเที่ยวหมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอยู่ ๓ ประการ คือ

๑. ต้องมีการเดินทาง
๒. ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน
๓. ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง โดยเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ต้องมีใช้เพื่อการประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization หรือ WTO) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า หมายถึง การเดินทางใด ๆ ก็ตามเป็นการเดินทางตามเงื่อนไขสากล ๓ ประการ ดังนี้ ประการที่ ๑ การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว แต่ไม่ใช่ไปตั้งหลักแหล่งเป็นการถาวร ประการที่ ๒ การเดินทางนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจ หรือความพึงพอใจของผู้เดินทางเอง ไม่ใช่เป็นการถูกบังคับ ไม่ใช่เพื่อทำสงคราม ประการที่ ๓ เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตาม ที่ไม่ใช่ประกอบอาชีพหรือหารายได้ แต่เดินทางมาเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อเยี่ยมเยือนญาติมิตร เพื่อความเบิกบาน บันเทิงเจริญรอย เพื่อเล่นกีฬาต่าง ๆ เพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ และเพื่อติดต่อกิจการ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางแบบชั่วคราวจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่งซึ่งมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้คอยบริการและเป็นการไปโดยความสมัครใจโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกาย เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม การศึกษา ธุรกิจประชุมสัมมนา หรืออื่นใด ฉะนั้นการท่องเที่ยวจะนำมาซึ่งการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และประชาชนของประเทศรวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสถานที่ที่น่าสนใจเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เห็นและเข้าใจถึงวัฒนธรรมประเพณีและนอกเหนือจากนั้นทำให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อนมีประสบการณ์ สร้างความสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อผู้ร่วมเดินทางและเพื่อนมนุษย์อีกด้วย

๒. ความสำคัญของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีบทบาทสูงในการนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้อันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับสินค้าส่งออกอื่น ๆ การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม มีผู้กล่าวเกี่ยวกับความสำคัญของการท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

ฉัตรชัย ดัวงจาด (๒๕๕๕ : ๘) ได้กล่าวเกี่ยวกับความสำคัญของการท่องเที่ยวไว้ว่า

๑. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ
 - ๑.๑ เป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ
 - ๑.๒ ช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน
 - ๑.๓ ก่อให้เกิดการกระจายรายได้
 - ๑.๔ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่น

- ๑.๕ ก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต
- ๒. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคมของประเทศ
 - ๒.๑ ช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่น
 - ๒.๒ ช่วยสร้างความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่นช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
 - ๒.๓ ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการศึกษา
 - ๒.๔ ช่วยลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนท้องถิ่น
 - ๒.๕ ช่วยกระตุ้นให้มีการคิดค้นทรัพยากรส่วนเกินที่ไร้ค่ามาประดิษฐ์เป็นสินค้าที่ระลึกจำหน่าย
 - ๒.๖ ช่วยสร้างสันติภาพและความสามัคคี

ไพฑูรย์ พงศบุตร และวิลาศวงศ์ พงศบุตร (๒๕๓๖) กล่าวว่า ความสำคัญของการท่องเที่ยว คือ ปัจจุบันถือได้ว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความร่วมมือระหว่างประเทศในอันที่จะสนับสนุนส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

นิคม จารุมณี (๒๕๔๔) ได้สรุปบทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๑. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นต้นมา รายได้จากการท่องเที่ยวได้กลายเป็นรายได้ลำดับ ๑ เมื่อเทียบกับรายได้จากสินค้าออกอื่น ๆ

๒. รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ได้มาในรูปเงินตราต่างประเทศนี้ มีส่วนช่วยในการสร้างเสถียรภาพให้กับดุลยภาพชำระเงิน

๓. รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นรายได้ที่กระจายไปสู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง สร้างงานสร้างอาชีพมากมายและเป็นการเสริมอาชีพด้วยอาชีพที่เกิดต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว

๔. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว มีบทบาทในการสร้างงานสร้างอาชีพอย่างมากมายและกว้างขวางเนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ต้องใช้คนทำหน้าที่บริการโดยเฉพาะในธุรกิจทางตรง

๕. การท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเข้าทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์สูงสุด ซึ่งส่งผลต่อการกระตุ้นการผลิตหรือที่เรียกว่าผลของตัวทวีคูณทางการท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ในลักษณะที่สูงมากเมื่อเทียบกับการผลิตสินค้าหรืออุตสาหกรรมอื่น ๆ

๖. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัดในการจำหน่าย อาจเรียกได้ว่า เป็น Limitless Industry เมื่อเปรียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ

๗. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่มีขีดจำกัดในเรื่องการผลิต เพราะไม่ต้องพึ่งดินฟ้าอากาศ เหมือนการเกษตรอื่น ๆ

๘. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวช่วยสนับสนุนฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี

๙. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ

๑๐. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริมความปลอดภัยและความมั่นคง ให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา

๑๑. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนช่วยเสริมสร้างสันติภาพสัมพันธไมตรีและความเข้าใจอันดีด้วย เป็นหนทางที่มนุษย์ต่างสังคมพบปะทำความรู้จักและเข้าใจกัน

๓. วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวมีการพัฒนาขึ้นมาเป็นการบริหารจัดการและการเพิ่มคุณค่าของการท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวไม่ใช่เพียงเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ แต่ได้พัฒนามาเป็นการหาความรู้ การทำทนายศัลยกรรมทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันการท่องเที่ยวได้รับความนิยมมากขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะสถานที่ที่มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรและกิจกรรมที่มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทั้งนี้ การท่องเที่ยวถือเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญต่อการพักผ่อน เป็นการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่มีลักษณะพิเศษที่นักท่องเที่ยวเข้าไปแล้วได้รับความเพลิดเพลิน ตื่นเต้น ทำทนาย ผลงุญภัย และได้ประสบการณ์แปลกใหม่ ซึ่งในปัจจุบันมีผู้ประกอบการหันมาให้ความสำคัญกับกิจกรรมท่องเที่ยวมากขึ้น โดยการท่องเที่ยวเหล่านี้ถูกพัฒนาขึ้นตามความต้องการของนักท่องเที่ยว

วรรณภา วงษ์วานิช (๒๕๔๖: ๑๗-๑๘) กล่าวว่า การท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. การท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศประกอบกับความอยากรู้อยากเห็น เพื่อชมวิทิวทัศน์ วัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ของท้องถิ่นต่าง ๆ หรือท่องเที่ยวไปตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน บางครั้งเป็นการไปเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ และสถานที่พักอาศัย การท่องเที่ยวแบบนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น รสนิยมฐานะทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว และสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของสถานที่แต่ละแห่ง

๒. การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนและสุขภาพ เป็นการใช้เวลาว่างเพื่อพักผ่อนร่างกายและสมอง อาจรวมถึงการพักผ่อนหลังการเจ็บป่วย โดยใช้เวลาพักผ่อนให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้ สถานที่ไปพักจะเลือกที่สงบ สะอาด สบาย อากาศบริสุทธิ์ เช่น ชายทะเล หรือบนภูเขาที่ห่างไกลจากความอึกทึกครึกโครม

๓. การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวที่มักจะมีจุดประสงค์ที่จะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวด้วย เป็นการศึกษาค้นคว้าความเป็นอยู่ทั้งในแง่มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา เช่น ชมโบราณสถาน เป็นต้น

๔. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา เป็นการไปชมการแข่งขันกีฬาที่ตนสนใจ หรือเป็นการท่องเที่ยวเพื่อไปเล่นกีฬา หรือออกกำลังกาย ซึ่งการท่องเที่ยวประเภทนี้สถานที่ที่จะไปเป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยว เช่น ชายทะเล หรือการเดินป่าเพื่อยีนก ตกปลา เป็นต้น

๕. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ การประชุม และสัมมนา การท่องเที่ยวประเภทนี้มักจะแบ่งเวลาส่วนหนึ่งไว้สำหรับการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแบบนี้สิ่งที่จะเป็นปัจจัยดึงดูด

นักท่องเที่ยว คือ ต้องมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ มีสถานที่พักอาศัย หรือโรงแรม และระบบการคมนาคมที่ดี สะดวกรวดเร็ว

๖. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา คือ การที่บุคคลไปต่างประเทศเพื่อการศึกษาดูงาน หรือวิจัย หรือการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย

อุษณีย์ ศรีภูมิ (๒๕๔๔) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นความต้องการอย่างหนึ่ง ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ดังนี้

๑. ความอยากรู้อยากเห็นในด้านต่าง ๆ เป็นการท่องเที่ยวเพื่อได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ด้านวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกันออกไป

๒. การพักผ่อนหย่อนใจเพื่อผ่อนคลายความเครียดจากภารกิจประจำวัน เช่น การเล่นกีฬา การเดินทางท่องเที่ยวตามแหล่งบริการทางประวัติศาสตร์

๓. ความสนใจทางด้านศาสนาและประวัติศาสตร์ ได้แก่ การนมัสการศาสนสถาน การท่องเที่ยวไปตามสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์

๔. อาชีพและธุรกิจ ได้แก่ การเดินทางเพื่อสำรวจ ค้นคว้า การประชุม การสัมมนา การศึกษา เปรียบเสมือนการทัศนศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้

๕. อื่น ๆ ได้แก่ การเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง ซึ่งการเดินทาง เพื่อวัตถุประสงค์นี้ มักจะเกิดขึ้นในช่วงวันหยุด วันเทศกาลต่าง ๆ

Douglas Foster. (๑๙๘๕). Travel and Tourism Management. กล่าวว่า การท่องเที่ยวจะต้องมีการเดินทางโดยสมัครใจเป็นการชั่วคราว โดยมีความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ใดก็ได้ที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว สามารถแบ่งออกได้เป็น ๙ อย่าง คือ

๑. การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนในวันหยุด (Holiday-Mass Popular Individual) เป็นการเดินทางในวันหยุดเพื่อพักผ่อนโดยไม่ทำอะไร อันเป็นการขจัดความเมื่อยล้าทางร่างกายและจิตใจจากการทำงานให้หมดไป และเรียกพลกำลังกลับคืนมา สำหรับเริ่มต้นทำงานในวันใหม่ บางคนอาจจะไปพักผ่อนเพราะป่วยไข้ มักจะถือเอาภาวะอากาศเป็นเกณฑ์ตัดสินใจว่าจะไปท่องเที่ยวที่ใด เช่น สถานที่ชายทะเลที่มีลมพัดฉิวอยู่เป็นนิจ หรือสถานที่บนเขาที่อากาศหนาวเย็น หรืออาจรักษาโรคผิวหนังใกล้บริเวณบ่อน้ำร้อน เป็นต้น

๒. การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรมและศาสนา (Cultural Religion) เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมหรือศาสนาของประเทศต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เช่น การศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ชมศิลปะนาฏกรรมในหอศิลป์ ชมการแสดงดนตรีหรือละครของประเทศต่าง ๆ นมัสการศูนย์ศาสนาที่สำคัญ เพื่อร่วมปฏิบัติศาสนากิจ เป็นต้น

๓. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (Educational) เป็นการเดินทางเพื่อทำการวิจัย หรือสอนหนังสือ หรือเข้าศึกษา หรือดูงานในประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งมักจะพักอยู่ในประเทศนั้น เป็นเวลานานนับเดือน เช่น ไปทำการวิจัยด้านสังคมวิทยาที่ประเทศอินเดีย ไปดูงานที่ยุโรป ไปบรรยายวิชาการท่องเที่ยวที่ประเทศสิงคโปร์ ไปฝึกอบรมระยะสั้นเกี่ยวกับวิชาการโรงแรมที่ประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น

๔. การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬาและความบันเทิง (Sport and Recreation) เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะไปชมการแข่งขันกีฬา หรือเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา หรือเล่นกีฬาในท้องถิ่นนั้น เช่น การชมการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก การเข้าร่วมแข่งขันกีฬาเขต การไปเล่นสกีในฤดูหนาว เป็นต้น หรือเป็นการเดินทางเพื่อความสนุกบันเทิงใจ เช่น การเปลี่ยนบรรยากาศไปยังสถานที่ที่เงียบสงบ การชมทิวทัศน์ที่สวยงาม การไปชมการแสดงโอเปร่า การไปชมการแสดงโขน เป็นต้น

๕. การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ (Historical and Special Interests) เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะไปชมโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทหินพิมาย โคร่งกระตุมมนุษย์โบราณ เป็นต้น

๖. การท่องเที่ยวเพื่องานอดิเรก (Hobbies) เป็นการเดินทางเพื่อทำงานอดิเรก เช่น ไปวาดรูปบนภูเขา ไปขี่ม้าที่ชายหาด ไปเล่นสกี เป็นต้น

๗. การท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมญาติมิตร (Visiting Friend / Relation) เป็นการเดินทางเพื่อเยี่ยมญาติมิตรอันเป็นการสร้างสัมพันธภาพให้ดียิ่งขึ้น เช่น ไปเยี่ยมเพื่อนที่ประเทศอังกฤษ ไปเยี่ยมลูกที่ประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น

๘. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business) ในประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา แคนาดา และสหราชอาณาจักร ประชากรมักจะเดินทางเพื่อธุรกิจเป็นวัตถุประสงค์หลัก จึงเปรียบเสมือนว่าธุรกิจกับการเดินทางต้องอยู่คู่กันเสมอแม้ว่าการเดินทางเกี่ยวข้องกับธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวข้องกับการทำงาน แต่ก็จัดเป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่ง เนื่องจากการเดินทางในลักษณะนี้จะสร้างรายได้ให้กับจุดหมายปลายทางที่นักธุรกิจไปเยือนและนักธุรกิจนั้นไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะไปอยู่ ณ สถานที่นั้นเพื่อที่จะทำงานหารายได้อย่างเดียว หากต้องบริโภคสินค้าและบริการต่าง ๆ ซึ่งหมายถึงการเข้าพักในโรงแรม การใช้บริการห้องประชุม ชื้อของฝากของที่ระลึกต่าง ๆ การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อจุดประสงค์ทางธุรกิจ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ

๘.๑ การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจโดยทั่วไป (Regular Business Travel) หมายถึง การเดินทางไปติดต่อประสานงาน หรือเซ็นสัญญาเกี่ยวกับธุรกิจ โดยอาจมีระยะเวลาในการหยุดพักผ่อน ๒-๓ วัน แทรกอยู่ในการเดินทางนั้น เช่น นักธุรกิจชาวอังกฤษเดินทางมาเซ็นสัญญาหุ้นส่วนโรงแรมในประเทศไทย หรือตัวแทนขายประกันเดินทางไปเยี่ยมลูกค้า

๘.๒ การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมนานาชาติ การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล และการท่องเที่ยวเพื่อจัดนิทรรศการนานาชาติ (Meeting, Incentive, Conference / Convention / Congress and Exhibition : MICE)

การท่องเที่ยวในรูปแบบนี้กำลังได้รับความสนใจทั้งจากภาครัฐและเอกชนทั่วโลก โดยมีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้อย่างจริงจัง เนื่องจากเห็นความสำคัญถึงภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวทั้งในระยะสั้นและระยะยาว กล่าวคือ ผู้ที่เดินทางมาในลักษณะดังกล่าวมักเป็นนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง และมีความสามารถในการใช้จ่ายมากกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป นอกจากนี้แม้ว่าผู้ที่มาเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวจะมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางที่เกี่ยวข้องในเชิงธุรกิจ แต่หากคนกลุ่มนี้มีความประทับใจและมีประสบการณ์ที่ดีต่อพื้นที่ที่ได้ไปเยือนเป็นครั้งแรก อาจเดินทางกลับไปยังพื้นที่นั้นอีกครั้งในรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการหยุด

พักผ่อนในรูปแบบอื่น ๆ อีกทั้งกลุ่มคนเหล่านี้เป็นคนที่มีการศึกษาระดับสูงและมีผู้นำด้านความคิด หากเลือกที่จะมาแหล่งท่องเที่ยวโดยอ้อมจะสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่แหล่งท่องเที่ยวนั้น

สิ่งสำคัญที่นักธุรกิจแต่ละกลุ่มต้องการเหมือนกัน คือ ความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางเนื่องจากบางครั้งอาจมีเวลาจำกัดในการติดต่อธุรกิจ และอาจต้องเดินทางหลายแห่งในคราวเดียวกัน รวมถึงความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการติดต่อธุรกิจ เช่น ในโรงแรม มักจะมีห้องติดต่อธุรกิจ (Business center) ซึ่งมีบริการติดต่อสื่อสารที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็น โทรสาร โทรศัพท์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องถ่ายเอกสาร หรือแม้กระทั่ง ผู้ช่วยส่วนตัว ไว้รองรับกลุ่มลูกค้าดังกล่าว

๙. การท่องเที่ยวเพื่อประชุมสัมมนา (Conference Congress) เป็นการเดินทางเพื่อเข้าร่วมการประชุมสัมมนา โดยปกติการจัดรายการประชุมสัมมนาผู้จัดมักมีรายการนำเที่ยวอย่างน้อย ๑ ครั้ง ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาเป็นนักท่องเที่ยวที่สมบูรณ์แบบ และเมืองใดที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว มักจะได้รับเลือกให้เป็นที่พักประชุมสัมมนา เช่น เมืองพัทยา เชียงใหม่ กรุงเทพฯ ภูเก็ต เจนีวา ปารีส เป็นต้น

สรุปได้ว่าวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว คือ ความต้องการที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์เพื่อเดินทางเพื่อพักผ่อน ท่องเที่ยว พบสิ่งแปลกใหม่ ศึกษาหาความรู้ และเยี่ยมชมญาติพี่น้อง

๔. องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

หากพิจารณาองค์ประกอบของการท่องเที่ยวจะพบว่า การท่องเที่ยวต้องอาศัย องค์ประกอบต่าง ๆ ร่วมกันหลายปัจจัย จึงจะส่งผลให้การท่องเที่ยวนั้นประสบความสำเร็จสร้างความประทับใจและผลกำไร ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านที่ได้อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ดังนี้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (๒๕๔๓) ได้มีการจัดองค์ประกอบการท่องเที่ยว จำแนกตามระบบการท่องเที่ยวออกเป็น ๓ ระบบ ได้แก่

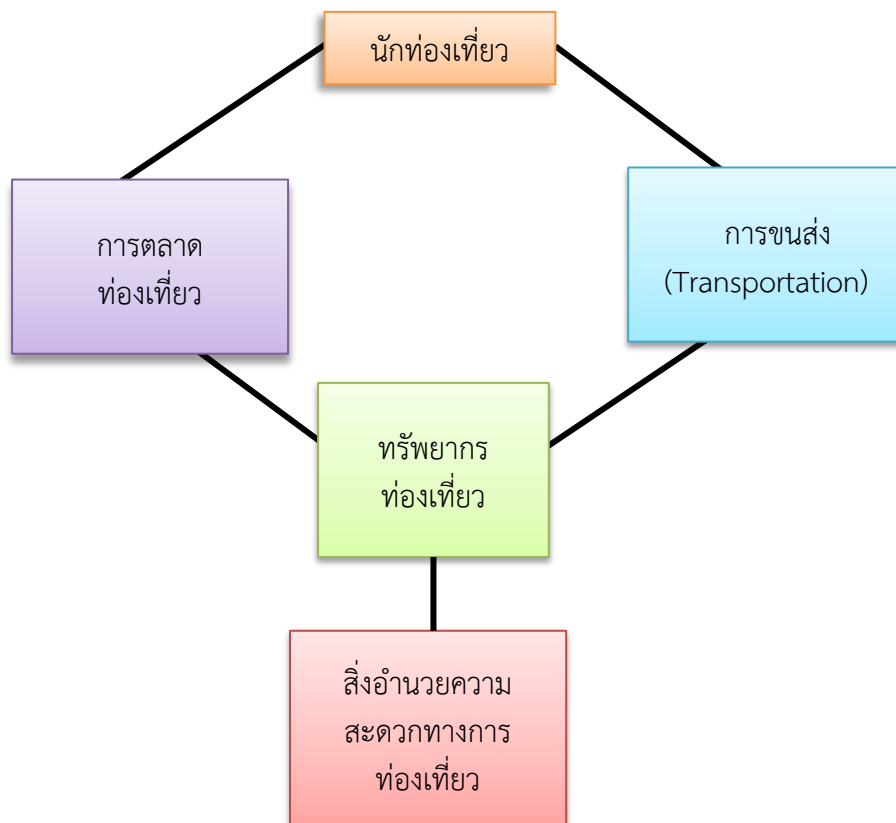
ระบบที่ ๑ คือ ทรัพยากรท่องเที่ยว (Tourism Resource) ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวซึ่งทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ หมายถึง สภาพทางกายภาพของทรัพยากร ซึ่งอาจจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติหรือเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นตลอดจนวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่น

ระบบที่ ๒ คือ การบริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) ได้แก่ การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยว ข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น ๆ

ระบบที่ ๓ คือ การตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Marketing) เป็นความต้องการในการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหมายรวมถึง กิจกรรมรูปแบบ หรือกระบวนการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (๒๕๔๒) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในการวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวประกอบ ด้วย ๕ องค์ประกอบ ได้แก่ นักท่องเที่ยว (Tourist) การตลาดท่องเที่ยว (Tourism Marketing) การขนส่ง (Transportation) ทรัพยากรท่องเที่ยว (Tourism Resource)

และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว (Tourism Facilities) ที่มีความสัมพันธ์กันเป็น
วงจрдังแผนภาพที่ ๒ - ๑ องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

แผนภาพที่ ๒ - ๑ องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

ที่มา: ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (๒๕๔๒) การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว

จากภาพที่ ๒ - ๑ สามารถสรุปส่วนที่มีความสำคัญขององค์ประกอบการท่องเที่ยวได้
ดังนี้

๑. นักท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีการแบ่งประเภทของนักท่องเที่ยวออกเป็น ๖ ประเภท คือ

๑.๑ นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International visitor) หมายถึง บุคคลที่มีได้พำนักถาวรในราชอาณาจักรไทย

๑.๒ นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศค้างคืน (International tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาในราชอาณาจักรไทยแต่ละครั้ง อย่างน้อย ๑ คืน แต่ไม่เกิน ๖๐ วัน

๑.๓ นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ไม่ได้ค้างคืน (International Excursionist) หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยแต่ละครั้งโดยมิได้ค้างคืน

๑.๔ นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Visitor) หมายถึง บุคคลทุกสัญชาติที่มีที่พำนักอาศัยถาวรอยู่ในราชอาณาจักรไทย และเดินทางไปยังสถานที่หนึ่งในอีกจังหวัดหนึ่ง ซึ่งมีได้เป็นถิ่นที่อยู่ประจำ

๑.๕ นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน (Domestic Tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไปค้างคืนนอกที่พำนักอาศัยอยู่ในปัจจุบันแต่ละครั้งอย่างน้อย ๑ คืน

๑.๖ นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไม่ได้ค้างคืน (Domestic Excursionist) หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่มีได้พักค้างคืนในที่พำนักนอกเหนือที่พำนักในปัจจุบัน

๒. การตลาดท่องเที่ยว หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว แล้วใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก ในการท่องเที่ยว และบริการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ถือเป็นองค์ประกอบที่ ๒ โดยการตลาดท่องเที่ยวสามารถทำได้ ๒ รูปแบบ คือ

๒.๑ การให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว หมายถึง การให้ความรู้และรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ เช่น ทรัพยากรท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และบริการท่องเที่ยว

๒.๒ การโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว หมายถึง การสื่อสารข้อมูลข่าวสารท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จดหมาย เป็นต้น เพื่อเชิญชวน กระตุ้นเร้าให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว

๓. การขนส่ง หมายถึง การจัดให้มีการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวด้วยยานพาหนะประเภทต่าง ๆ จากภูมิลำเนาไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการ และกลับสู่ภูมิลำเนา กล่าวได้ว่าเป็นการเคลื่อนย้าย คน หรือสิ่งของจากสถานที่แห่งหนึ่งไปยังสถานที่อีกแห่งหนึ่ง ประเภทของการขนส่งแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ การขนส่งทางรถยนต์ การขนส่งทางรถไฟ การขนส่งทางเรือ และการขนส่งทางเครื่องบิน

๔. ทรัพยากรท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวและนับได้ว่าสินค้าทางการท่องเที่ยวถือเป็นองค์ประกอบที่ ๔ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งทรัพยากรท่องเที่ยวออกเป็น ๓ ประเภท คือ

ประเภทที่ ๑ ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งที่มีความงามตามธรรมชาติสามารถดึงดูดให้คนไปเยือน หรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่

ประเภทที่ ๒ ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถานและโบราณวัตถุเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามความประสงค์หรือประโยชน์ของมนุษย์เองทั้งที่เป็นมรดกในอดีตและที่สร้างเพิ่มเติมในปัจจุบัน แต่มีผลดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว ยังพื้นที่นั้น เช่น พระราชวัง ศาสนสถาน ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑ์ กาแฟเมือง อุทยานประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน เป็นต้น

ประเภทที่ ๓ ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ซึ่งปฏิบัติยึดถือสืบทอดต่อกันมา ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว ยังพื้นที่นั้น เช่น สภาพชีวิตในชนบท หมู่บ้านชาวเขา ตลาดน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม สวนสนุก การแสดงสินค้าพื้นบ้าน การแข่งขันกีฬา งานเทศกาลประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น

๕. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ถือเป็นองค์ประกอบสุดท้าย หมายถึง อุปกรณ์ที่จำเป็นในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวที่มีความสะดวกสบายและปลอดภัยโดยสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๕.๑ สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยตรง เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะประกอบด้วย ๒ อย่าง คือ ๑) การอำนวยความสะดวกในการเข้าและออกประเทศเป็นการอำนวยความสะดวกในการผ่านเข้าและออกของนักท่องเที่ยว และ ๒) การให้บริการท่องเที่ยวเป็นการให้บริการความสะดวกในระหว่างการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ได้แก่ การให้บริการ ๕ ประเภท คือ บริการที่พักแรม บริการขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว บริการอาหารและบันเทิง บริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก บริการนำเที่ยว และมีคฤหาสน์

๕.๒ สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยอ้อม เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศแล้ว แม้ว่าจะไม่มีการท่องเที่ยวแต่รัฐบาลต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้แก่ประชาชน ส่วนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวถือเป็นผลพลอยได้ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก ๓ ด้าน คือ

๕.๒.๑ ด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ หมายถึง ความสะดวกที่จำเป็นต่อการยังชีพของประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายในความเป็นอยู่ และส่งผลเป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวด้วย ได้แก่ การสื่อสาร การไฟฟ้า การประปา การคมนาคม การสุขาภิบาล การศึกษา และการสาธารณสุข

๕.๒.๒ ด้านความปลอดภัย หมายถึง ความสะดวกที่รัฐบาลให้ความปลอดภัยทั้งร่างกาย ทรัพย์สิน การเดินทาง แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวด้วยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและความเดือดร้อนต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น เช่น การโจรกรรม ปล้นชิง ทรัพย์สิน การก่อความไม่สงบและความปลอดภัยจากบริการท่องเที่ยว เป็นต้น

๕.๒.๓ ด้านอื่น ๆ หมายถึง ความสะดวกที่เสริม หรือสนับสนุนเพิ่มความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว เช่น การบริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การบริการ

เสริมความงาม และการรักษาพยาบาล การศึกษาลักษณะการท่องเที่ยวและองค์ประกอบของการท่องเที่ยว นั้นทำให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการไปท่องเที่ยว

อภิชาติ อินทร์พงษ์พันธ์ (๒๕๔๐) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง ธุรกิจและบริการสิ่งอำนวยความสะดวกทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว มีรายละเอียด ดังนี้

๑. การคมนาคมขนส่ง การท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นโดยปราศจากการเดินทางเห็นจะไม่ได้ การคมนาคมจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะทำให้การท่องเที่ยวขยายตัวจนกลายเป็นอุตสาหกรรม

๒. ที่พัก เมื่อมีการเดินทางจำเป็นจะต้องมีการพักแรม ซึ่งถือว่าเป็นอุตสาหกรรมที่พักรวมเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้เป็นอันดับสองรองจากอุตสาหกรรมของที่ระลึก

๓. ร้านอาหารภัตตาคาร กิจกรรมร่วมที่ต้องเกิดในระหว่างที่นักท่องเที่ยวเดินทาง

๔. บริการนำเที่ยวเป็นธุรกิจที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเดินทาง อำนวยความสะดวกในการเดินทางให้แก่นักท่องเที่ยว

๕. สิ่งดึงดูดใจเพื่อการท่องเที่ยว ทั้งสิ่งดึงดูดใจที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น

๖. ร้านขายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง เป็นธุรกิจที่ทำรายได้สูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจอื่นในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

๗. ความปลอดภัย เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญมากเช่นกัน

Pike Steven (๒๐๐๘) กล่าวถึง คุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวว่า แหล่งท่องเที่ยวเป็นการผสมผสานระหว่างผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ประสบการณ์ และการนำเสนอทรัพยากรที่จับต้องไม่ได้อื่น ๆ แก่ผู้บริโภค สิ่งสำคัญคือแหล่งท่องเที่ยวเป็นสถานที่ซึ่งนักท่องเที่ยวจะเดินทางมาเยี่ยมชมหรือพักอาศัย ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวควรประกอบด้วยองค์ประกอบ ๖ ประการ ได้แก่ ความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว (Available package) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) กิจกรรม (Activities) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Service)

พยอม ธรรมบุตร (๒๕๔๙) ได้แบ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเป็น ๕ ประเภท ดังนี้

๑. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ได้แก่ การมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม เช่น ระบบคมนาคม สนามบิน ตลอดจนบริการด้านอุตสาหกรรมขนส่ง เช่น การขนส่งทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทาง (Destination) หรือแหล่งท่องเที่ยว (Attraction)

๒. การมีที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Accommodation) ที่ต้องการค้างคืน ได้แก่ ที่พักประเภทต่าง ๆ เช่น โรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ โฮมสเตย์ ที่พักแรมประเภทต่าง ๆ จะมีสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับต่าง ๆ กัน ซึ่งจะให้มีราคาและบริการในระดับต่าง ๆ กัน ได้แก่ ภัตตาคาร สระว่ายน้ำ ฟิตเนสเซ็นเตอร์ ซาวน่า ศูนย์กลางธุรกิจและสิ่งอำนวยความสะดวก

๓. แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) นับเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญสูงสุดของการเดินทาง เพราะเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวอาจเป็นแหล่งธรรมชาติที่มีความโดดเด่น เช่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทพนมรุ้ง แสดงถึงความรุ่งเรืองของอาณาจักรขอม การท่องเที่ยวชนบทเพื่อสัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้าน เรียนรู้ถึง

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนโบราณสถานยุคเก่าแก่ก่อนประวัติศาสตร์ เช่น วัฒนธรรม บ้านเชียง เป็นต้น

๔. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และกิจกรรมนันทนาการ (Tourist Activities and Recreational Activities) นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในยุคปัจจุบันเพราะการท่องเที่ยวได้หมายถึง เพียงแค่การเดินทางไปชมโบราณสถาน อนุสาวรีย์ ความงดงามของธรรมชาติเท่านั้น แต่เป็นการที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การเดินป่า การล่องแก่งในแม่น้ำ การปีนหน้าผา การดำน้ำ การตกปลาหมึกในทะเลลึก ตลอดจนการร่วมกิจกรรมกับชุมชนเจ้าบ้าน เช่น การดำนา การเกี่ยวข้าว การร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดจะเป็นประสบการณ์ที่อยู่ในความทรงจำของนักท่องเที่ยวและกิจกรรมดังกล่าวมักก่อให้เกิดการกระจายรายได้

๕. บริการเบ็ดเตล็ดทั้งหมดที่มีให้นักท่องเที่ยว (Ancillary) อาทิเช่น บริการด้านร้านอาหาร โรงพยาบาล ไปรษณีย์ สถานีบริการน้ำมัน ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ห้องสุขา เป็นต้น จากความรู้เรื่ององค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่นักวิชาการได้อธิบายไว้นั้น มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันกับทฤษฎี ๕A ของ Tourism Western Australia (๒๐๐๘) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๕.๑ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เช่น

๕.๑.๑ สิ่งดึงดูดใจเชิงธรรมชาติ (Natural Attractions)

๕.๑.๒ สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น (Built Attractions) รวมถึงกิจกรรมที่มนุษย์จัดขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว เช่น สวนสนุก และกิจกรรมการประชุม (Meeting, Incentive, Exhibition, Convention (MICE))

๕.๑.๓ สิ่งดึงดูดใจเชิงศิลปวัฒนธรรม (Cultural Attractions)

๕.๑.๔ สิ่งดึงดูดใจเชิงชุมชนสัมพันธ์ (Social Attractions)

๕.๒ กิจกรรม (Activities) สถานที่ท่องเที่ยวควรจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ (Activities) ที่นักท่องเที่ยวสามารถทำในช่วงเวลาที่พำนักและท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น เพื่อเพิ่มความน่าสนใจของการท่องเที่ยวและช่วงเวลาพักผ่อนของนักท่องเที่ยว กิจกรรมต่าง ๆ ควรมีความหลากหลายและตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวด้วย อาทิ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการจับจ่ายใช้สอย กิจกรรมทางทะเล เช่น ดำน้ำ วายน้ำ เป็นต้น กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เช่น

๕.๒.๑ กิจกรรมเดินป่า

๕.๒.๒ กิจกรรมตุนก

๕.๒.๓ กิจกรรมส่องสัตว์

๕.๒.๔ กิจกรรมแสง สี เสียง ในสถานที่ท่องเที่ยววันนั้น ๆ เป็นต้น

๕.๓ การเข้าถึง (Access) สภาพการเข้าถึง (เส้นทางคมนาคม) หมายถึง สภาพการคมนาคมไปสู่แหล่งท่องเที่ยววันนั้น ๆ มีความสะดวกสบายเหมาะต่อการเดินทางท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากระยะทางจากจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวมาสู่แหล่งท่องเที่ยว เช่น ระยะทางจากตัวเมือง ซึ่งจะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น เป็นต้น พิจารณาจากลักษณะการเดินทางว่าเป็นอย่างไร เช่น โดยรถยนต์ เรือ หรือการเดินทางเท้า สภาพของเส้นทางเอื้ออำนวยต่อการเดินทางมากน้อยเพียงใด มีสภาพเป็นถนนคอนกรีต ลาดยาง ลูกรัง หรือถนนดิน

ถ้าเป็นแม่น้ำลำคลองต้องใช้เรือหรือแพ มีสิ่งกีดขวางหรือไม่ และถ้าเป็นทางเท้าสภาพทางเดินดีหรือไม่ ระยะทางเดินเหมาะกับนักท่องเที่ยวเพียงใด การจัดหาพาหนะสะดวกหรือยาก และค่าว่าจ้างแพหรือถูก เป็นต้น ดังนั้นตัวแปรที่ใช้ในการประเมินสภาพการเข้าถึง อาจพิจารณาได้จากความสะดวก อุปสรรค หรือสิ่งกีดขวางการเดินทาง ลักษณะการเดินทาง และสภาพถนน การคมนาคมขนส่งและความสะดวกในการเดินทางทางมายังแหล่งท่องเที่ยว (Access) เช่น เทียบวิน, การตรวจคนเข้าเมือง, รถโดยสารสาธารณะ และสภาพถนนหนทาง ฯลฯ

นอกจากนี้การเข้าถึงในแหล่งท่องเที่ยวยังหมายถึงสิ่งที่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักและทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายขึ้น เช่น การลงเว็บไซต์ เป็นต้น

๕.๔ สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สิ่งบริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยวและระบบสาธารณูปการ ซึ่งมีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้ได้อย่างสะดวกสบายมากน้อยเพียงใด เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร และเครื่องดื่ม สถานเริงรมย์ สถานบริการอื่น ๆ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ สถานรักษาพยาบาล สถานีตำรวจ หรือระบบรักษาความปลอดภัย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะพิจารณาทั้งปริมาณและคุณภาพควบคู่กันไปและถ้าหากในบริเวณแหล่งเที่ยวนั้นไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบถ้วนพิจารณาถึงความสะดวกและความใกล้เคียงที่จะไปอาศัยใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกจากแหล่งชุมชนข้างเคียงได้ยากง่ายเพียงใด ดังนั้น ตัวแปรที่ใช้ในการประเมินสิ่งอำนวยความสะดวกอาจพิจารณาได้จากระบบสาธารณูปโภคหรือสาธารณูปการ การให้บริการบ้านพัก สถานบริการต่าง ๆ ระบบสื่อความหมายและระบบการจัดการ สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว (Destination Amenities) เช่น

๕.๔.๑ ร้านอาหาร

๕.๔.๒ ร้านค้าต่าง ๆ เช่น ร้านขายของ บริษัทบริการการท่องเที่ยว ร้านของที่ระลึก

๕.๔.๓ การบริการอื่น ๆ เช่น ร้านตัดผม ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านเช่ารถ

๕.๔.๔ ระบบสาธารณูปโภค

๕.๔.๕ สถานีตำรวจ โรงพยาบาล ฯลฯ

๕.๕ ที่พัก (Accommodation) สถานที่ท่องเที่ยวควรมีจำนวนที่พักที่เพียงพอ พร้อมทั้งมีความหลากหลายด้านราคาและการบริการและมีความเหมาะสมต่อสถานที่ และที่พักควรอยู่ไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวมากนัก ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย และมีความปลอดภัยที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodation) เช่น โรงแรม, รีสอร์ท, บังกะโล และเกสต์เฮาส์ ฯลฯ

๕. อุตสาหกรรมของการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง การจัดกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐบาล และหน่วยงานภาคธุรกิจต่าง ๆ ของภาคเอกชน ที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว หรือหน่วยธุรกิจ หรือองค์กรอื่น ๆ ที่จัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกและจัดบริการ

ให้นักท่องเที่ยว จากความหมายดังกล่าวแล้ว อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงมีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหน่วยธุรกิจและองค์กรอื่น ๆ ในทางด้านเศรษฐกิจโดยส่วนรวมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงเกี่ยวข้องกับการซื้อการขาย การสร้างผลผลิตและบริการต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยว กล่าวคือ การประกอบกิจกรรมด้วยการนำปัจจัยการผลิตต่าง ๆ มาผลิตบริการอย่างใดอย่างหนึ่ง ด้านการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความสะดวกสบายหรือความพึงพอใจและขายบริการด้านการท่องเที่ยวนั้นให้แก่ ผู้เยี่ยมเยือน Collier and Harraway (๑๙๙๗) ได้อธิบายถึง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๔ ส่วน คือ

๑. การขนส่ง (Transportation) โดยการขนส่งทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางจากที่พักไปยังแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย การขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ

๒. ที่พัก (Accommodation) ที่พักมีหลายประเภท เช่น โรงแรม รีสอร์ท แยกต่างออกไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ประกอบการ รสนิยมของนักท่องเที่ยว และสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

๓. สิ่งดึงดูดใจ กิจกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการต่าง ๆ (Attractions Activities and Ancillary Services) เพื่อความเพลิดเพลินบันเทิงใจและความสนุกสนานในการเดินทางท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและเพื่อให้เกิดความประทับใจในสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการ

๔. การขาย (Sales) โดยการขายทำให้เกิดการกระจายการให้บริการด้านการท่องเที่ยวจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยว หน่วยธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการขาย เช่น ผู้ขายส่ง บริการด้านการท่องเที่ยว (Tour Operator) ตัวแทนการจัดการเดินทาง (Travel Agents) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูง มีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ การสร้างงานและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคมขนส่ง รวมไปถึงการค้าและการลงทุน เมื่อประเทศประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศสามารถช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ในเวลาที่รวดเร็วกว่าภาคผลิตและบริการอื่น ๆ อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีแนวโน้มการแข่งขันรุนแรงขึ้นตามลำดับ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความอ่อนไหวง่ายจากปัจจัยลบทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, ๒๕๕๓ : ออนไลน์) แนวคิดต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยรวมจะมีการปรับสภาพการจัดการ เพื่อเข้าสู่ยุคใหม่ของกระแสโลกที่เปลี่ยนไป (Paradigm Shift) จากสังคมบริโภคนิยมเข้าสู่ยุคสังคมที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ ดังนั้นขอบเขตของการพัฒนาการท่องเที่ยวจึงครอบคลุมองค์ประกอบทุกส่วนของการท่องเที่ยวหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งหมดต้องมุ่งสู่ความยั่งยืน (All Tourism Should Be Sustainable Tourism) (Dowling, ๑๙๙๕ : ออนไลน์) กล่าวโดยสรุปรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถดำรงอยู่ได้จะต้องมีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนอย่างสม่ำเสมอ ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจไว้ได้ไม่เสื่อมคลาย ธุรกิจบริการที่มีผลกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอก็ตาม ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ

สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นจะต้องไม่เกิดขึ้น หรือหากมีต้องเป็นผลกระทบน้อยที่สุดดังนั้นการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเท่านั้น จึงจะสามารถคงความยั่งยืนเหล่านี้ไว้ได้

เพื่อให้เกิดความยั่งยืนยาวนานต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย จำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง องค์ประกอบหลักของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยที่สามารถมองแยกออกเป็น ๑) อุปสงค์ต่อการท่องเที่ยว (Tourism Demand) หมายถึง ความต้องการท่องเที่ยวที่อยู่ในรูปของจำนวนหรือปริมาณ (คน/ครั้ง/ช่วงเวลา) หรือ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ๒) อุปทานของการท่องเที่ยว (Tourism Supply) หมายถึง ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ซึ่งจัดว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งทางด้านสินค้าและบริการในการท่องเที่ยว (Tourism Products) และ ๓) การจัดการ (Management) ที่อยู่ภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ดังนั้นการดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพจะต้องส่งเสริมด้านอุปสงค์ (Demand) ควบคู่ไปกับการส่งเสริมด้านอุปทาน (Supply) โดยการสร้างความประทับใจและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมและการเพิ่มขีดความสามารถของธรรมชาติให้สามารถผลิตหรือฟื้นฟู เพื่อให้บริการด้านการท่องเที่ยวมีความยั่งยืนตลอดไปโดยไม่ถดถอยหรือเสื่อมโทรมลง รวมไปถึงมีดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Stakeholders) มีความเข้าใจประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในทิศทางเดียวกัน (ธนธรณ์ ทองหอม, ๒๕๕๔)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีไทย

๑. ความหมายของการท่องเที่ยววิถีไทย

การท่องเที่ยววิถีไทย (Thainess) หมายถึง วัฒนธรรมไทย หรือ Thai Culture ซึ่งทุกสิ่งที่มีในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นคน, ประเพณี, วิถีชีวิต, สถาปัตยกรรมธรรมชาติ, ภาษา และการแต่งกาย เป็นต้น ที่ถูกส่งมอบจากรุ่นสู่รุ่น หรือถูกปรับปรุง ให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในปัจจุบัน ซึ่งอาจจะมีในลักษณะที่เป็นแบบดั้งเดิม (Traditional) และแบบร่วมสมัย (Contemporary) (นิตยสาร Tourism Review, ๒๕๕๗)

“วิถีไทย” หมายถึง คือสิ่งที่คนไทยรู้จักกันอยู่ว่าเป็นอะไรและเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวคนไทยเรา มาก ๆ นักวิชาการทางวัฒนธรรมได้รวมตัวกันคิดแล้วจึงระบุว่า วิถีไทยนั้นเป็นแนวทางการดำรงชีวิตของคนไทยที่บรรพบุรุษไทยได้สืบทอดต่อกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ที่สำคัญเป็นแนวทางในเรื่องที่ดีที่สังคมยอมรับกันเป็นบรรทัดฐาน และสำหรับวิถีไทยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการท่องเที่ยวอาจแบ่งเป็นด้านสำคัญ ๆ คือ

๑. ด้านอาหารและการกิน คือ วิธีการปรุงอาหาร มารยาท รสชาติ คุณค่าทางโภชนาการ ฯลฯ
๒. ด้านการแต่งกาย การแต่งกายที่ผิดแผกกันไปในแต่ละภูมิภาค วัสดุ วิธีการแต่งกาย ฯลฯ
๓. ด้านที่อยู่อาศัย ลักษณะของที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันไปตามภูมิภาค ฯลฯ

๔. ด้านประเพณี งานบุญ งานประเพณี ตามแบบความเชื่อความนิยมของแต่ละท้องถิ่น ฯลฯ
๕. ด้านภาษา ภาษาที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาสมัยใหม่ ภาษาอินเทอร์เน็ต ฯลฯ
๖. ด้านอาชีพ การทำงานเพื่อการดำรงชีวิตในแนวทางต่าง ๆ การเกษตร การประมง การช่าง การค้า ฯลฯ
๗. ด้านความเชื่อ เป็นความเชื่อและศรัทธาในสิ่งต่าง ๆ เช่น ศาสนา อิทธิปาฏิหาริย์ ปรางค์การณ์พิสดาร ฯลฯ
๘. ด้านศิลปะพื้นถิ่น เป็นภูมิปัญญาด้านศิลปะ ดนตรี ทัศนศิลป์ ศิลปะการต่อสู้ ที่แตกต่างกันไปตามพื้นที่ ฯลฯ

สามารถสรุปได้ว่า วิถีไทย คือ ทุกบริบทของความเป็นไทยที่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นและที่สำคัญเป็นเรื่องที่ดีที่สังคมให้การยอมรับเป็นบรรทัดฐาน

เนื่องจากปี ๒๕๖๑ ที่จะถึงนี้เป็นปีที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพความพร้อมบนฐานความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของไทย โดยคำนึงถึงความสมดุลและยั่งยืน สอดคล้องกับกระแสความต้องการของประชากรโลกและเจตนารมณ์ของ UNWTO และมุ่งเน้นการเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวคุณภาพและรักษาฐานตลาดเดิม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและลดความเหลื่อมล้ำให้กับสังคมไทย นอกจากนี้ ททท. ยังได้มีการจัดประกวดตราสัญลักษณ์ “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” โดยรางวัลชนะเลิศเป็นของ นาย สุรัตน์ชัย ชื่นตาดังนั้น ททท.จึงใช้เป็นตราสัญลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มาสัมผัสประเทศไทยให้มากขึ้น โดยเป็นตราสัญลักษณ์ที่ต้องการสื่อสารความเป็นไทย ทั้งในแง่ศิลปะวัฒนธรรมและประเพณีที่มีความงดงาม อีกทั้งยังมีความเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนชาติอื่นใดในโลก ทั้งยังต้องการสื่อสารภาพลักษณ์ด้านบวกของประเทศ สร้างการรับรู้และจดจำตราสัญลักษณ์ปีท่องเที่ยววิถีไทย ให้นักท่องเที่ยวได้รู้สึกถึงความพิเศษที่ได้เดินทางมาท่องเที่ยวและได้สัมผัสความเป็นไทยที่จะสร้างความสุขและความทรงจำอันน่าประทับใจให้มากกว่าที่เคย ฉะนั้นจึงได้ออกแบบตราสัญลักษณ์โดยมีองค์ประกอบ ๓ ส่วน ได้แก่ สี, ภาพ และตัวอักษร โดยแสดงตามแผนภาพที่ ๒ - ๒

แผนภาพที่ ๒ - ๒ ตราสัญลักษณ์ “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน”

องค์ประกอบตราสัญลักษณ์ “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก้อย่างยั่งยืน” มีองค์ประกอบหลัก ดังนี้

๑. สี เลือกใช้สีที่มาจากสีของธงชาติไทยเป็นสีหลักและใช้สีเขียวของธรรมชาติที่งดงาม เป็นองค์ประกอบรอง เพื่อให้เกิดความแตกต่างและเกิดจังหวะลวดหลั่นกัน ทั้งนี้ เลือกใช้โทนสีแดง น้ำเงิน เพื่อสื่อถึงความรุ่งเรืองงดงามของความเป็นไทยและสร้างความสูงค่าสง่างามให้กับตราสัญลักษณ์

๒. ภาพ ใช้ภาพตัดทอนของเรือ “สุพรรณหงส์” ผสานเข้ากับ “ช้างไทย” และลายประจายาม อันเป็นตัวแทนแห่งความรุ่งเรืองล้ำค่าทางศิลปวัฒนธรรมและช้างยังเป็นสัญลักษณ์ประจำชาติของไทย ซึ่งนับเป็นงานศิลป์อันประณีตงดงามมาใช้เป็นองค์ประกอบหลัก เรือใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวทางน้ำ ช้างใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวทางบก สะท้อนถึงสถานที่ท่องเที่ยวทั่วไทย เพื่อสะท้อนความงามอย่างไทยอันน่าประทับใจ ซึ่งนับเป็นวิถีชีวิตของไทยดั้งเดิมอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ยังได้เลือกใช้ภาพลายประจายาม ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่นำมาจากงานจิตรกรรมของไทยดั้งเดิมมาใช้เป็นองค์ประกอบรองในการตกแต่งตราสัญลักษณ์ให้มีความสวยงามอ่อนช้อยลงตัว สื่อถึงความสดใส และการต้อนรับแขกผู้มาเยือนด้วยจิตใจอันอบอุ่นเป็นมิตรของเจ้าบ้านอีกด้วย

๓. ตัวอักษร ลักษณะตัวอักษรที่ไม่มีหัว สามารถอ่านได้ง่าย มีการเน้นจังหวะการวางของตัวอักษรขนาดที่ต่างกัน

ภาพโดยรวมคล้ายกับเครื่องหมาย Infinity สื่อถึงปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก้อย่างยั่งยืน ที่นักท่องเที่ยวได้รู้สึกถึงความพิเศษที่ได้เดินทางมาท่องเที่ยว และได้สัมผัสความเป็นไทยที่จะสร้างความสุขและความทรงจำอันน่าประทับใจให้มากกว่าที่เคยอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

๒. ความสำคัญของการท่องเที่ยววิถีไทย

หากจะเปรียบเทียบความมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทยกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเฉพาะตัวที่ชัดเจนในอันดับต้น ๆ แม้ว่าจะกำลังอยู่ในวัฒนธรรมอินเดียและจีนก็ตาม ความเป็นไทยหลายส่วนก็ไม่ซ้ำแบบใคร ไม่ว่าจะ เป็นภาษา ท่าที การแสดงออกซึ่งอหยาศัยไมตรี รอยยิ้ม อันเป็นส่วนที่แสดงออกมาจากภายในของผู้คน ไปจนถึงการแสดงออกผ่านความเชื่อและค่านิยมในรูปแบบต่าง ๆ ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต

ของผู้คน อาหารการกิน ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ ทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม วรรณกรรม ดนตรีและนาฏศิลป์ ฯลฯ ที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวันทั่วไป และเรียกสั้น ๆ อย่างเข้าใจตรงกันว่า ‘วิถีไทย’ (Thainess) ในขณะที่ประเทศต่าง ๆ ส่วนใหญ่ในโลก มีภาพที่สังกัดอยู่กับกลุ่มวัฒนธรรม เช่น กลุ่มวัฒนธรรมตะวันตก กลุ่มอาหรับ กลุ่มจีน กลุ่มอินเดีย ฯลฯ หลายๆ ประเทศมีวัฒนธรรมเดียวกัน หรือคล้ายกัน อาจจะมีอยู่บ้างบางส่วนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว แต่จะให้ชัดเจนในความรู้และเข้าใจจนเรียกได้ว่าเป็นวิถีคนชาตินั้นชาตินี้ อาจต้องใช้เวลาคิดอยู่นาน จากที่กล่าวมานี้ อาจไม่เกี่ยวกับระดับของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หรือความกินดีอยู่ดี แต่เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับความรู้สึกและเกียรติภูมิที่เรคนไทยเองรับรู้สัมผัสได้และที่สำคัญในกระแสโลกยุคนี้ เราจะใช้ประโยชน์จากเรื่องนี้อย่างไร ที่จะให้คุณค่าและแก่นแท้ของวิถีไทยถูกถ่ายทอดและส่งผ่านประสบการณ์ที่ดีและน่าประทับใจให้กับแขกผู้มาเยือน เอกลักษณ์และความงดงามสืบทอดต่อเนื่องได้อย่างยั่งยืน ในขณะที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้ตามที่คาดหวัง และเป็นที่ยอมรับกันว่าประเทศไทยเราได้ใช้ประโยชน์จากวิถีไทยนี้มาอย่างยาวนานแล้ว ผ่านการสื่อสารเพื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวชื่นชม สัมผัส สถาปัตยกรรมไทยต่าง ๆ ที่มีความประณีตงดงาม ภาพของกลุ่มเรือแจวที่ชนสินค้าเข้ามาขายในตลาดน้ำดำเนินสะดวก ภาพสุภาพสตรีใส่ชุดไทยสวยงาม พนมมือไหว้ หรือภาพของการรดน้ำดำหัวในเทศกาลมหาสงกรานต์และภาพอื่น ๆ อีกมากมาย ล้วนเสนอแง่มุมคุณค่าวิถีไทยให้แตกต่างกันต่างเมืองได้รับรู้และคาดหวังให้มาร่วมชื่นชม เพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวจนกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศ โดยที่ประเทศไทยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มากมายหลากหลายครบทุกประเภททั้งธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ส่งเสริมเกื้อกูลภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจนถือได้ว่าคัมภีร์ที่จะเดินทางมาท่องเที่ยว

๓. ความเป็นมาของการท่องเที่ยววิถีไทย

สืบเนื่องจากการชะลอตัวของจำนวนนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเป็นผลให้รายได้หลักของประเทศที่มาจากภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต้องถดถอยไม่บรรลุตามเป้าหมาย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ในฐานะหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะเร่งขับเคลื่อนการตลาด และการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ สร้างความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมและฟื้นฟูการท่องเที่ยวให้คึกคักอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินภายใต้รัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีแนวทางการทำงานที่มุ่งแก้ปัญหาเร่งด่วนเฉพาะหน้า ทั้งงานด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมภายใต้แนวคิด “คืนความสุขให้กับประชาชน” และเป็นที่น่ายินดีที่บรรยากาศทางการท่องเที่ยวเริ่มฟื้นกลับคืนสู่ภาวะปกติ จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมยิ่งต่อการกระตุ้นการเดินทางของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ อันจะส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวต่อไป ดังนั้น รัฐบาลโดยคณะกรรมการนโยบายท่องเที่ยวแห่งชาติมีมติให้ปี ๒๕๖๑ เป็น “ปีท่องเที่ยววิถีไทยเก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” หรือ “Amazing Thailand Tourism Year ๒๐๑๘” เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๒ วัตถุประสงค์ คือ เน้นการท่องเที่ยวให้เป็นอุตสาหกรรมเรื่องความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยาและการต่างประเทศ มีการบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อมุ่งสู่การเป็นแหล่ง

ท่องเที่ยวคุณภาพระดับชั้นนำของโลก มีการเจริญเติบโตบนพื้นฐานของความเป็นไทยและกระจายรายได้สู่ชุมชน ททท. จึงได้จัดกิจกรรมระดับโลก เช่น AIRRACE ๑ WORLD CUP ๒๐๑๗, The ๕๐th Anniversary of ASEAN International Fleet Review ๒๐๑๗, UNWTO World Forum on Gastronomy Tourism ฯลฯ นอกจากนี้ยังเน้นส่งเสริมกิจกรรมที่มีเสน่ห์มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รัฐบาลจึงได้วางแผนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยสู่ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างรายได้และความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ จึงมีนโยบายการจัดกิจกรรมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่สร้างคุณค่าและรักษาจุดเด่นของประเทศด้านขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมอัตลักษณ์ความเป็นไทย และกำหนดแผนการจัด “ขบวนท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” เพื่อเปิดปี “ท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” อย่างเป็นทางการ

๔. แหล่งท่องเที่ยววิถีไทย

ปัจจุบันการท่องเที่ยวภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมถึงร้อยละ ๑๙ จากนักท่องเที่ยวทั่วโลก (UNWTO) ซึ่งประเทศไทยใช้กลยุทธ์หรือวิถีในการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดยพิจารณาจากจุดแข็งของประเทศไทยคือวัฒนธรรมที่ผสมกลมกลืนกันจากหลากหลายเผ่าพันธุ์จนกลายเป็นอัตลักษณ์แห่งความเป็นไทยฉะนั้นการท่องเที่ยวเชิงวิถีไทยจึงเป็นจุดแข็งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี โดยประเด็นหลัก คือ การทำให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาด (Smart Tourism) บนการท่องเที่ยวเชิงวิถีไทย โดยมีเป้าหมายหลักเป็นการพัฒนาประเทศด้วยรูปแบบ Thailand ๔.๐ คือ การท่องเที่ยวเชิงวิถีไทยเพื่อรองรับเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งมีวิสัยทัศน์เดียวกัน คือ นำประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ซึ่งสามารถใช้เป็นหลักการในการผลักดันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๑ แหล่งท่องเที่ยววิถีไทยตามภูมิภาค

๔.๑.๑ ภาคกลาง เมืองสายน้ำสามเวลา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีจุดเด่นเป็นตลาดน้ำที่มีให้เลือกชมวิถีชีวิตสองฝั่งคลอง เช่น ตลาดน้ำท่าคา ตลาดน้ำอัมพวา ชุมชนบ้านบางพลับ บทตอนชีวิตชาวสวนที่เรียนรู้ได้ไม่รู้จบ และตลาดเก่าบางนกแขวก ปลุกความรุ่งเรืองของตลาดโบราณให้ตื่นขึ้นมาอีกครั้ง

แผนภาพที่ ๒ - ๓ ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๔.๑.๒ ภาคเหนือ ในจังหวัดลำปางที่ได้ชื่อว่า เมืองที่ไม่หมุนตามกาลเวลา ต่อให้เราจะก้าวเร็วแค่ไหน เมื่อมาถึงลำปางคล้ายจะกลายเป็นคนเดินช้าที่อยากจะค่อย ๆ ซึมซับและสัมผัสความสวยงามของเมืองที่ไม่หมุนตามกาลเวลา เช่น ถนนสายวัฒนธรรม สัมผัสวิถีชุมชนคนลำปางอย่างใกล้ชิด และวัดพระธาตุลำปางหลวง วัดเก่าแก่คู่บ้านคูเมืองลำปาง (ภาคเหนือ ๓ จังหวัด ได้แก่ ลำปาง : เมืองที่ไม่หมุนตามกาลเวลา เพชรบูรณ์ : ภูตอกไม้สายหมอก และ น่าน : กระชิบรักเสมอดาว)
 แผนภาพที่ ๒ - ๔ วัดพระธาตุลำปางหลวง จังหวัดลำปาง

๔.๑.๓ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เย็นสุด สุขที่เลย จังหวัดเลย นิยามใหม่ ของภาคอีสานที่เล่าขานเรื่องราวเย็นสบายกลางทุ่งดอกไม้สีชมพูบนภูสูง มีภูให้เลือกขึ้นไปชมความงดงามมากมาย เช่น อุทยานแห่งชาติภูเรือ ภูมโนโล ภูกระดึง และภูป่าเปาะ รวมทั้งพระธาตุศรีสองรัก พยานแห่งมิตรภาพระหว่างไทย-ลาวผูกศรัทธาชาวด่านซ้ายไว้เป็นหนึ่งเดียว (ภาคอีสาน ๒ จังหวัด ได้แก่ บุรีรัมย์ : เมืองปราสาทสองยุค และเลย : เย็นสุด...สุขที่เลย

แผนภาพที่ ๒ - ๕ อุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย

๔.๑.๔ ภาคตะวันออก เมืองเกาะในฝันที่จังหวัดตราด มีเกาะน้อยใหญ่ให้เลือกพักผ่อน ชมความงามของทะเล อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง เกาะที่มีเรื่องราวความยิ่งใหญ่ในตัวเอง และเป็นสวรรค์ของคนรักท้องทะเลอย่างแท้จริง เกาะหมาก เกาะกูด หรือจะเป็นสวนผลไม้ให้เลือกอิมพอร์ตกันไม่แพ้กับบุฟเฟ่ต์ผลไม้สด ๆ จากสวน (ภาคตะวันออก ๒ จังหวัด ได้แก่ ตราด : เมืองเกาะในฝัน และจันทบุรี : สวนสวรรค์ร้อยพันธุ์ผลไม้)

แผนภาพที่ ๒ - ๖ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

๔.๑.๕ ภาคใต้ ยุทธจักรความอร่อยของจังหวัดตรัง ที่พบได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง สิ่งที่อยู่คู่ตรังมายาวนานกับตำนาน “เมืองแห่งคนช่างกิน” วิถีวัฒนธรรมการกินที่เป็นเอกลักษณ์ ไม่ว่าจะป็นหมูย่างหนังกรอบ ต้มข่าคำโต ขนมเค้กมีรูเนื้อนุ่มลิ้น และเมนูพื้นบ้านอาหารพื้นเมืองจานเด็ด ที่ทุกท่านไม่ควรพลาดลิ้มลองอีกมากมาย (ภาคใต้ ๓ จังหวัด ได้แก่ ตรัง : ยุทธจักรความอร่อย ชุมพร : หาดทรายสวยสี่ร้อยลี และนครศรีธรรมราช : นครสองธรรม)

แผนภาพที่ ๒ - ๗ หมูย่างหนังกรอบ จังหวัดตรัง

นอกจากนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้เปิดตัวโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวรองและกลุ่มจังหวัดปี ๒๕๕๙ (ที่ผ่านมา) กับโครงการ ๑๒ เมืองต้องห้ามพลาด Plus ซึ่งเชื่อมโยงกับโครงการ ๑๒ เมืองต้องห้ามพลาด เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศมากยิ่งขึ้น โดยได้เพิ่มจังหวัด Plus อีก ๑๒ จังหวัด ที่มีเอกลักษณ์และเรื่องราวที่น่าสนใจไปในแนวทางเดียวกันกับ ๑๒ จังหวัดแรก และมีเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดเมืองต้องห้ามพลาดเดิม และจังหวัดข้างเคียงที่เพิ่มเติม

๔.๒ แหล่งท่องเที่ยววิถีไทย ๑๒ เมือง

๔.๒.๑ ภาคเหนือ

ลำปาง-ลำพูน เมืองที่ไม่หมุนตามกาลเวลา เน้นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในความเป็นเมืองเก่ามีกลิ่นอายของวันวาน ชมวิถีชีวิตเก่า ๆ ชมสถาปัตยกรรมล้านนา/วัดวาอาราม อนุรักษ์วิถีชีวิตแบบช้า ๆ ไม่เร่งรีบ วัฒนธรรมโบราณอย่าง รถม้า หอนาฬิกา สะพานข้ามแม่น้ำ สถานีรถไฟ และที่สำคัญคือการเชื่อมกันด้วยรถไฟผ่านอุโมงค์ขุนตาน และเลือกชมเลือกซื้อผ้าทอพื้นเมืองเป็นของฝากกลับบ้าน

เพชรบูรณ์-พิษณุโลก ฤดูดอกไม้สายหมอก เป็นจังหวัดที่มีธรรมชาติที่สมบูรณ์มีวิวทิวทัศน์ที่งดงามปกคลุมด้วยทะเลหมอกอากาศเย็นตลอดปี อีกทั้งยังมีสีสันของทุ่งดอกไม้บานาพรรณ ทั้งสองจังหวัดมีความเป็นธรรมชาติที่คล้ายกันจึงเชื่อมโยงการท่องเที่ยวด้วยธรรมชาติสวยงาม ภูเขา ดอกไม้ สายหมอก อย่างภูทับเบิก เขาค้อ ไร่กะหล่ำปลี อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้าและเส้นทางเชื่อมโยง Route ๑๒

น่าน-แพร่ กระซิบรักเสมอดาว น่านเป็นเมืองเก่าที่มีชีวิตและมีความโรแมนติกที่สุดเมืองหนึ่งของประเทศไทย มีเรื่องราวของความรักและความผูกพันของคู่รักอย่างภาพกระซิบรักบันลือโลกที่วัดภูมินทร์ การถวายเทียนคู่มงคลต่อองค์พระประธานพนทวิวัฒน์มงคลและไหว้สักการะวัดพระธาตุแช่แห้ง ต่อด้วยการไปไหว้สักการะวัดพระธาตุช่อแฮที่แพร่ ถือเป็นเชื่อมโยงการท่องเที่ยวด้วยตัวเองแบบช้า ๆ ตีมด้ากับรายละเอียด

๔.๒.๒ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บุรีรัมย์-สุรินทร์ เมืองปราสาทสองยุค สองจังหวัดนี้มีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวด้วยปราสาทหินโบราณและอารยธรรมขอม มีแหล่งปราสาทหินโบราณที่สำคัญที่สุดในเมืองไทย เช่น ปราสาทหินพนมรุ้ง ปราสาทหินเมืองต่ำที่บุรีรัมย์และปราสาทศีขรภูมิ ปราสาทตาเหมือนที่สุรินทร์และในปัจจุบันปราสาทยุคใหม่คือปราสาทสายฟ้า บุรีรัมย์ยูไนเต็ด หรือ ไอ-โมบาย สเตเดียม หรือชื่ออย่างเป็นทางการว่า อินเตอร์คาสเซิลสเตเดียม รวมถึงสนามแข่งรถ Buriram United International Circuit ที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียอีกด้วย

เลย-ชัยภูมิ เย็นสุดสุขที่เลย เชื่อมโยงการท่องเที่ยวด้วยธรรมชาติที่สวยงาม UNSEEN และ Adventure เลยมีแหล่งท่องเที่ยวอย่างอุทยานแห่งชาติภูกระดึง ภูหลวง ภูเรือ ภูลมโกล ภูสวนทราย ภูป่าเปาะ และล่องแพชมวิวะระหว่างรับประทานอาหารที่ช่วยกระตือรือร้น ส่วนชัยภูมิก็ต้องไปเที่ยวอุทยานแห่งชาติไทรทอง (ผาห้าหลด) ภูแลนคา ตาดโตน ป่าหินงาม มอหินขาวและทุ่งดอกกระเจียวที่เป็น Highlight หลักของจังหวัดที่พลาดไม่ได้

๔.๒.๓ ภาคกลาง

สมุทรสงคราม-นครปฐม เมืองสายน้ำสามเวลา เมืองเก่าริมน้ำกับวิถีชีวิตประจำวันริมแม่น้ำ ตลาดน้ำอัมพวา ตลาดดอนหวาย ตลาดทุ่งคา ตลาดร่มหุบ สายน้ำแม่กลอง สายน้ำนครชัยศรี มีจุดขายเป็นสายน้ำ ๓ เวลา เชื่อมโยงการท่องเที่ยววิถีชีวิตสายน้ำเข้าตัดบาดตรงน้ำ กลางวันเที่ยวชมตลาดน้ำและตลาดบก เย็นนั่งเรือดูหิ่งห้อย ชี้อัจฉริยะริมแม่น้ำลัดเลาะริมสวน เยี่ยมชมวิถีชีวิตชุมชน เลือกชิมเลือกซื้อของได้ตลอดแนวริมน้ำ เป็นเสน่ห์ที่ดึงดูดให้ผู้คนเดินทางมาท่องเที่ยวแล้วกลับไปด้วยความประทับใจ

ราชบุรี-สุพรรณบุรี ชุมชนคนอาร์ต เมืองที่รวบรวมงานศิลปะไว้มากมาย มีจุดขายเป็นการนำศิลปะต่าง ๆ มาดึงดูดนักท่องเที่ยว เชื่อมโยงด้วยศิลปะพื้นบ้าน ศิลปะที่ถูกสร้างขึ้นใหม่และพิพิธภัณฑ์ระดับจังหวัดและชุมชนทั้งตลาดน้ำดำเนินสะดวก โรงโอง พิพิธภัณฑ์จิปาณะพัน วัดขนอน จังหวัดราชบุรี ตลาดสามชุก (ตลาด ๑๐๐ ปี) ตลาดเก่าห้อง อุทยานมังกรสวรรค์ พิพิธภัณฑ์ลูกหลานพันธุ์มังกรวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี

๔.๒.๔ ภาคตะวันออก

ตราด-ระยอง เมืองเกาะในฝัน หมู่เกาะภาคตะวันออกมีความงดงามไม่แพ้ทะเลอื่นในประเทศไทยเป็นแหล่งที่ได้รับความนิยมสำหรับนักเดินทาง หาดทรายขาว แหล่งดำน้ำดูปะการังใต้ท้องทะเลที่สวยงาม ที่สำคัญมีที่พักระดับ

Luxury สุดหรูสุดชิค คอยให้บริการอยู่จำนวนมาก หมู่เกาะทะเลตราด ๕๒ เกาะ มีกิจกรรมดำน้ำชมปะการัง ดูเหยี่ยวแดงคอขาว ล่องเรือชมชนบ้านสลักคอก จังหวัดตราด เกาะเสม็ด เกาะมันนอก เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนปากน้ำประแส จ.ระยอง เป็นต้น

จันทบุรี-สระแก้ว สวนสวรรค์ร้อยพันธุ์ผลไม้ เมืองที่มีความอุดมสมบูรณ์ของผลไม้ตลอดทั้งปี และมีการนำผลไม้มาประกอบอาหารที่มีเอกลักษณ์และมีความเป็น Original ของท้องถิ่น เช่น มัสมันทุเรียน น้ำพริกกระกำ แต่นอกจากความสมบูรณ์ของผลไม้ เชื่อมโยงการท่องเที่ยวชายแดนก็เป็นจุดเด่นอีกอย่างหนึ่งของทั้งสองเมือง เส้นทางอุทยานแห่งชาติป่าเขาสอยดาว ไปงน้ำร้อน ต่อด้วยอุทยานแห่งชาติปางสีดา ละลุ ปราสาทสตึกก็อกรม ตลาดการค้าชายแดน (ตลาดโรงเกลือ , ศูนย์การค้าอินโดจีน) ที่ห้ามพลาด

๔.๒.๕ ภาคใต้

ตรัง-สตูล ยุทธจักรความอร่อย ตรังเป็นเมืองที่รวบรวมอาหารอร่อยมากมาย ทั้งอาหารไทย จีน ต้มยำหมูย่าง เค้ก ขนมเปียะ อาหารใต้พื้นเมือง โรตีสานกาแฟ สามารถกินได้ ๒๔ ชั่วโมง ตั้งแต่เข้านเที่ยงคืน ส่วนสตูลก็มีความหลากหลายของอาหาร เช่น โรตีสาน มะตะบะ ซากกั๊ก แกงตอแมะห์ (แกงกะหรี่ปลา) แกงแพะ-ข้าวเหนียว ขนมบุหงาปุตะ ขนมลูกโดน เชื่อมโยง ด้วยอาหารอร่อยขึ้นชื่อของพื้นถิ่นอาหารทะเลสด ๆ

ชุมพร-ระนอง หาดทรายสวยสี่ร้อยลี้ ชุมพรเป็นจังหวัดที่มีทะเลที่สวยงามของฝั่งอ่าวไทย มีหาดทรายยาวต่อเนื่อง ถึง ๒๒๒ กิโลเมตร (๑ ลี้ เท่ากับ ๐.๕ กิโลเมตร) มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากมาย คือหาดหัวแล่น หาดทุ่งช้าง หาดทรายรี ยาวจนถึงหาดอรุณทัย รวมถึงเกาะกุลา เกาะง่าม เกาะรังกาจิว จังหวัดที่เชื่อมโยงกับชุมพรคือจังหวัดระนอง มีเกาะที่สวยงามอย่างเกาะพยาม เกาะช้าง รอยต่อของสองจังหวัดที่กระบี่และเขาทะเลมุมีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวด้วยสวนกาแฟ แหล่งปลูกกาแฟโรบัสต้าที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ชมสวนกาแฟ วิถีการผลิตกาแฟ และนั่งจิบกาแฟหอมกรุ่นขึ้นชื่อของเมืองชุมพร

นครศรีธรรมราช-พัทลุง นครสองธรรม เป็นจังหวัดที่โดดเด่นทั้งเรื่องทางธรรมะและธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของบ้านเมืองกระจายอยู่ทุกอำเภอ สิ่งที่เป็น Highlight สิ่งแรกคือ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช กับประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุอันศักดิ์สิทธิ์ และวัดเขียนบางแก้ว จังหวัดพัทลุง ก็มีประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุเช่นเดียวกัน ด้านธรรมชาติทั้งสองจังหวัดมีความหลากหลาย เช่น อุทยานแห่งชาติเขาหลวง น้ำตกกรุงชิง หมู่บ้านคีรีวง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วน จังหวัดพัทลุง มีการล่องเรือชมนกน้ำ ควายน้ำ ที่ทะเลน้อย และวิถีชีวิตลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เป็นสิ่งที่ห้ามพลาดอย่างยิ่ง

นโยบายการท่องเที่ยวไทย

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙

ในการที่จะบรรลุวิสัยทัศน์และทำให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์นั้น จำเป็นจะต้องมีการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะยาว และกำหนดแนวทางการพัฒนาของทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาว เพื่อถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาสู่การปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลาอย่างต่อเนื่องและมีการบูรณาการ และสร้างความเข้าใจถึงอนาคตของประเทศไทยร่วมกัน และเกิดการรวมพลังของทุกภาคส่วนในสังคมทั้งประชาชน เอกชน ประชาสังคม ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติและบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือคติพจน์ประจำชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้สูงอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว คนไทยมีความสุข อยู่ดี กินดี สังคมมีความมั่นคง เสมอภาค และเป็นธรรม ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ ๒๐ ปีต่อจากนี้ไป จะประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ๒) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ๔)

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ๕) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ ๖) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวิถีไทย คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยสรุปเนื้อหาสำคัญได้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน หัวใจสำคัญของความสามารถในการแข่งขันของประเทศ คือ เพิ่มผลิตภาพการผลิต(Productivity) โดยใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมในทุกสาขาของภาคการผลิตและบริการที่เป็นฐานรายได้เดิมและที่ต่อยอดเป็นฐานรายได้ใหม่การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญจะเกิดขึ้นทั้งในด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) และการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการจากความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Value Creation) ผู้ประกอบการไทยจะต้อง “ผลิตได้ขายเป็น” และมีความสามารถที่จะ “รู้จักและเข้าใจแนวโน้มตลาด” เพื่อสร้างคุณค่าของสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคและก้าวเข้าสู่การเป็นผู้นำในตลาดสินค้าและบริการที่สำคัญของภูมิภาคและของโลกได้ ยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจึงประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาภาคการผลิตและบริการ ซึ่งมุ่งเน้นที่การพัฒนาเพิ่มผลิตภาพการผลิตตลอดห่วงโซ่มูลค่า เพื่อก้าวกระโดดไปสู่การเป็นฐานการผลิตและบริการที่โดดเด่นในด้านเศรษฐกิจฐานชีวภาพ โดยยกระดับสู่เกษตรสมัยใหม่ที่เป็นพื้นฐานสำคัญและเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตร อาหาร พลังงานและวัสดุชีวภาพด้วยนวัตกรรมยกระดับศักยภาพภาคอุตสาหกรรมให้แข่งขันได้บนฐานเทคโนโลยีขั้นก้าวหน้า พัฒนาความหลากหลาย คุณภาพ และสร้างเอกลักษณ์การท่องเที่ยวไทย และพัฒนารัฐกิจบริการที่มีศักยภาพใหม่ ๆ ที่สร้างรายได้สูง

ในขณะเดียวกันการพัฒนาสังคมผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Society) เพื่อสร้างผู้ประกอบการทางธุรกิจที่พิจารณาโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ ด้วยการใช้นวัตกรรมและนวัตกรรมขับเคลื่อนธุรกิจ (From Entrepreneur to Technopreneur) สู่การเป็น “ผู้ผลิตได้ขายเป็น” ก็มีความสำคัญต่อการเพิ่มผลิตภาพการผลิตและการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของภาคการผลิตและบริการไทยตลอดห่วงโซ่มูลค่า โดยต้องมุ่งพัฒนาทั้งด้านศักยภาพของผู้ประกอบการ และปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญ

การพัฒนาในแนวทางสำคัญดังกล่าวข้างต้นจะสัมฤทธิ์ได้ก็ต่อเมื่อมีการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันรองรับอย่างเหมาะสม ทั้งการลงทุน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมตลอดห่วงโซ่มูลค่าเพื่อก้าวข้ามกับดักจากผู้ซื้อเทคโนโลยีไปสู่การเป็นผู้ผลิต และขายเทคโนโลยี โดยเน้นการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นพื้นฐานเพื่อสร้างองค์ความรู้ ความคิด และเทคโนโลยีต้นน้ำสู่การพัฒนาเทคโนโลยีต้นแบบ และเพื่อวางรากฐานความเข้มข้นในการต่อยอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศและนำไปใช้ประโยชน์ทั้งเชิงพาณิชย์ สังคม และชุมชน รวมถึงการพัฒนาและวิจัยแบบวิศวกรรมย้อนกลับเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรมอนาคตที่ยังต้องอาศัยเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

ขณะเดียวกันต้องการวางรากฐานที่แข็งแกร่งเพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในด้านเสถียรภาพและสมรรถนะทางเศรษฐกิจมหภาคโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงกลไกภาครัฐในการบริหารเศรษฐกิจ การคลัง และงบประมาณของประเทศให้สามารถสนับสนุนการนำยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การจัดสรรงบประมาณและการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดประสานและเกิดบูรณาการควบคู่ไปกับการดำเนินยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาการดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาภายใต้กรอบ CLMVT และส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย รวมทั้งการพัฒนาพื้นที่ พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ภาคและเมือง เพื่อให้ประเทศไทยสามารถใช้จุดแข็งของแต่ละพื้นที่และชุมชนเพื่อเสริมหนุนการพัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวมได้ อีกทั้งเป็นการสนับสนุนการกระจายความมั่งคั่งไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ในประเทศ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน รวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นให้สามารถพึ่งตนเอง ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีคุณธรรมและเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาด้านอื่น ๆ ในพื้นที่

การกำหนดยุทธศาสตร์ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่จะก่อให้เกิดความมั่งคั่งไปได้อย่างยั่งยืนในระยะยาวนั้นหัวใจสำคัญ คือ การเพิ่มผลผลิตการผลิต (Productivity) บนพื้นฐานของการพัฒนาและใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมที่ผสมผสานกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้อง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) และการสร้างมูลค่าของสินค้าและบริการที่สูงขึ้น (Value Creation)

เป้าหมายสำคัญของการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน คือ ประเทศไทยถูกจัดอันดับไม่ต่ำกว่า ๑ ใน ๑๐ ของการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของโลกโดยองค์กรต่าง ๆ และเพิ่มผลผลิตการผลิตรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี ซึ่งเป็นเป้าหมายหนึ่งที่จะนำไปสู่เป้าหมายการเพิ่มอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เป็นเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๔ - ๕ ต่อปีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ และเพิ่มขึ้นเป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕ ในช่วง ๑๕ ปี หลังจากนั้น และเพิ่มรายได้ต่อหัวเป็นอย่างน้อย ๑๕,๐๐๐ ดอลลาร์ สหรัฐ หรือประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี โดยแนวทางและประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ มีดังนี้

มุ่งเน้นที่การพัฒนาเพิ่มผลผลิตการผลิตตลอดห่วงโซ่มูลค่า เพื่อก้าวกระโดดไปสู่การเป็นฐานการผลิตและบริการที่โดดเด่นในด้านเศรษฐกิจ ฐานชีวภาพ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตเพื่อที่จะเพิ่มรายได้จากฐานเดิมและต่อยอดไปสู่การสร้างฐานรายได้ใหม่ โดยต้องมีการพัฒนาในประเด็นหลัก ดังนี้

๑.๑ การพัฒนาเศรษฐกิจฐานชีวภาพโดยยกระดับสู่เกษตรสมัยใหม่ที่เป็นพื้นฐานสำคัญและเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตร อาหาร พลังงาน และวัสดุชีวภาพด้วยนวัตกรรมโดยพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) ที่ “ผลิตได้ขายเป็น” เข้าใจตลาดปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็วและประยุกต์ใช้ได้อย่างชาญฉลาด และมีความสามารถในการบริหารจัดการมากขึ้น โดยเฉพาะการบริหารความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านความ

แปรปรวนของสภาพภูมิอากาศและความผันผวนของตลาดและความต้องการของผู้บริโภคในรูปแบบใหม่ ๆ รวมทั้งส่งเสริมการวิจัย พัฒนาและใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม โดยเฉพาะเทคโนโลยีชีวภาพ ผสมผสานการใช้ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีด้านความแม่นยำ (Precision Technology) ในการยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพการผลิต ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่ด้านวัตถุดิบ พันธุ์ กระบวนการผลิตที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่การแปรรูป และการพัฒนาความต้องการของตลาด ตลอดจนสร้างกลไกการเชื่อมโยงระหว่างสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ

โดยเฉพาะอุตสาหกรรมพลังงาน และวัสดุชีวภาพได้อย่างครบวงจรควบคู่ไปกับส่งเสริมการเชื่อมโยงและความร่วมมือของเกษตรกร ในลักษณะที่เป็นเครือข่ายและคลัสเตอร์ที่เข้มแข็ง นอกจากนี้ การพัฒนาต้องมุ่งเน้นที่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณภาพมาตรฐานและปลอดภัย เพื่อให้ประเทศไทย สามารถเป็นผู้นำด้านนวัตกรรมการเกษตรและอาหารในภูมิภาคอาเซียนและโลก ในขณะเดียวกันต้องสามารถทำให้เกิดความมั่นคงทางอาหารภายในประเทศด้วย

๑.๒ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานของการผลิตภาคเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน โดยต้องมีการวางแผนการบริหารทรัพยากรธรรมชาติของประเทศทั้งระบบ ทั้งที่ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้ สัตว์ เพื่อให้มีการเข้าถึงการใช้ประโยชน์ การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม คุ่มค่า มีประสิทธิภาพและสมดุล สามารถเป็นฐานของภาคการผลิต ทั้งเกษตรและอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ในขณะเดียวกันต้องไม่เกิดผลกระทบในทางลบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ และที่สำคัญ คือ ช่วยสร้างความมั่นคงของประเทศในด้านพลังงานและอาหาร โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของทรัพยากรและมีส่วนร่วมกับหน่วยงานรัฐในท้องถิ่นในการดูแลรักษาฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

๑.๓ ยกกระดับศักยภาพภาคอุตสาหกรรมให้แข่งขันได้บนฐานเทคโนโลยีขั้นก้าวหน้า ซึ่งหัวใจสำคัญอยู่ที่การพัฒนาเทคโนโลยีและการพัฒนาคน โดยในด้านเทคโนโลยี ในระยะแรกจำเป็นต้องทำการศึกษาอย่างลึกซึ้งเพื่อกำหนดเทคโนโลยีเป้าหมายที่จะพัฒนาเพื่อรองรับการปรับโครงสร้างและยกระดับภาคอุตสาหกรรมไปสู่ระดับขั้นที่ก้าวหน้ามากขึ้น ประกอบกับส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงขึ้นตลอดห่วงโซ่การผลิตของอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมฐานรายได้เดิมที่ไทยมีศักยภาพอยู่ในปัจจุบัน เช่น อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ในขณะเดียวกันต้องมีการวางแผนและแนวทางที่ชัดเจนและเป็นระบบเพื่อสร้างเทคโนโลยีขั้นสูงของไทยเอง ซึ่งต้องมีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาและดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องในระยะยาว รวมทั้งสร้างระบบกลไกและปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ด้วยในขณะเดียวกัน ต้องเร่งสร้างอุตสาหกรรมฐานรายได้ใหม่ โดยต่อยอดจากศักยภาพของอุตสาหกรรมฐานรายได้เดิมที่ประเทศไทยมีศักยภาพสูงอยู่แล้วในปัจจุบันผนวกกับการใช้โอกาสของเทคโนโลยีแห่งอนาคตและบริบทโลกในอนาคตซึ่งอุตสาหกรรมที่ไทยมีศักยภาพต่อยอดไปสู่อุตสาหกรรมที่จะเป็นฐานรายได้สำคัญในอนาคตได้ เช่น อุตสาหกรรมฐานชีวภาพ (Bio-based Industry) อุตสาหกรรมระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์ (Automation and Robotics) เป็น

ต้น นอกจากนี้ ด้านการพัฒนาคน ในระยะแรกต้องมุ่งพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของกำลังคนในอุตสาหกรรมให้สามารถปรับเปลี่ยนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและมีทักษะที่หลากหลาย (Multi-skills) มากขึ้น และในระยะยาวที่จะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการลงทุนด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมซึ่งจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่พลิกโฉมหน้าการผลิตและตลาดในอนาคต ซึ่งบุคลากรในทุกระดับของภาคอุตสาหกรรม ทั้งระดับแรงงาน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน นวัตกรรม รวมทั้งผู้ประกอบการ จะต้องมีความสามารถในการปรับตัวและใช้โอกาสของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

เพื่อสร้างสรรค์รูปแบบการดำเนินธุรกิจแนวใหม่ที่ตอบโจทย์ความต้องการและวิถีชีวิตของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งมีความสามารถในการจัดการและพัฒนาเทคโนโลยีได้ด้วยตนเอง ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การสร้างระบบและกลไกที่ทำให้เกิดความเชื่อมโยงที่เข้มแข็งของห่วงโซ่การผลิตภาคอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องอื่น ๆ ตามแนวทางคลัสเตอร์ เพื่อให้สามารถยกระดับความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมตลอดห่วงโซ่การผลิต ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สามารถยกระดับศักยภาพให้สูงขึ้นด้วยการเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการขนาดใหญ่ รวมทั้งต้องมุ่งส่งเสริมการยกระดับการผลิตผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้สามารถเป็นฐานรายได้และสร้างความเข้มแข็งที่ยั่งยืนของเศรษฐกิจในระดับชุมชน รวมทั้งสามารถเป็นฐานของการผลิตของอุตสาหกรรมในระดับที่ใหญ่และซับซ้อนมากขึ้นได้และในระยะยาว SMEs ไทยจะต้องมีศักยภาพในการสร้างแบรนด์ที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลด้วย นอกจากนี้ การพัฒนาอุตสาหกรรมในทุกระดับจะต้องให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกันกับชุมชนได้อย่างดีและไม่สร้างผลกระทบในทางลบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน

๑.๔ พัฒนาความหลากหลาย คุณภาพ และสร้างเอกลักษณ์การท่องเที่ยวไทย เพื่อให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวโลกที่มีความเป็นมืออาชีพและสร้างความประทับใจที่คุ้มค่างับนักท่องเที่ยวทั่วโลก โดยต้องเน้นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวที่สูงขึ้นให้กับประเทศ ในระยะยาวต้องเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน โดยไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายวิถีชีวิตและเอกลักษณ์ของชุมชน รวมทั้งพัฒนาเมืองท่องเที่ยวหลักที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละเมือง เพื่อเป็นแม่เหล็กดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาและกระจายโอกาสในการสร้างรายได้ไปสู่เมืองและชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง ในขณะเดียวกัน ต้องใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น ผลิตภัณฑ์ชุมชน อุตสาหกรรมเกษตร เป็นต้น นอกจากนี้ต้องใช้ความได้เปรียบเชิงที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่เป็นศูนย์กลางของภูมิภาคเพื่อพัฒนาการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไทยกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งจะช่วยยกระดับให้ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศเป้าหมายที่นักท่องเที่ยวทุกคนต้องไปเที่ยว

๑.๕ พัฒนารัฐกิจบริการที่มีศักยภาพใหม่ๆ ที่สร้างรายได้สูง ประเทศไทยมีพื้นฐานที่เข้มแข็งในด้านการบริการด้วยอัตรากำไรที่ต่ำรวมทั้งความสามารถในด้านการออกแบบและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาต่อยอดไปสู่ธุรกิจบริการสาขา

ใหม่ๆ ที่ตอบสนองวิถีชีวิตของคนที่เปลี่ยนไปตามโครงสร้างทางสังคม โครงสร้างประชากร เทคโนโลยีและบริบทใหม่ๆ ในอนาคต สาขาบริการที่มีศักยภาพจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบรูปแบบการบริการที่ผสมผสานความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น เทคโนโลยีดิจิทัล และ Internet of Things กับเอกลักษณ์ความเป็นไทย (Thainess) โดยประเทศไทยมีสาขาบริการที่มีศักยภาพที่สอดคล้องกับบริบทโลกในอนาคต ได้แก่ ธุรกิจบริการสุขภาพและการเสริมสร้างสุขภาพ (Health and Wellness Services) และสถานบริการสุขภาพและความงาม (Wellness) และการส่งเสริมธุรกิจบริการทางการแพทย์ โดยต้องมีการลงทุนอย่างจริงจังในการผลิตบุคลากรทางการแพทย์ การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีทางการแพทย์ และเครื่องมือแพทย์ รวมทั้งมาตรฐานการบริการ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถเป็นเจ้าของเทคโนโลยีได้เอง ซึ่งจะเป็นการสร้างฐานที่เข้มแข็งในการเป็นศูนย์กลางบริการทางการแพทย์ (Medical Service Hub) ของภูมิภาคในระยะต่อไป นอกจากนี้ ส่งเสริมสาขาบริการอื่นที่มีศักยภาพ และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยต้องพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานรองรับที่เหมาะสม การปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อการลงทุนและการเข้ามาใช้บริการต่าง ๆ การพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาต่างประเทศ ที่หลากหลาย รวมทั้งต้องมีการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาธุรกิจบริการรายสาขาโดยเน้นการตลาดนำเพื่อขยายตลาดให้มีความหลากหลายมากขึ้น

๒. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๐

ผลการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยในระยะที่ผ่านมาได้สะท้อนให้เห็นความสำเร็จของการเติบโตในเชิงปริมาณทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว แต่ยังคงมีปัญหาในเชิงคุณภาพที่เป็นภัยคุกคามต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนาคต อาทิ ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวจากการกระจัดตัวของนักท่องเที่ยว ปัญหาความปลอดภัยนักท่องเที่ยว ขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเข้าถึงและการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและการรองรับการขยายตัวของสาขาการท่องเที่ยวใหม่ ๆ บุคลากรการท่องเที่ยวยังขาดแคลนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น ในขณะที่โอกาสทางการตลาดยังมีอีกมากจากการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของ

นักท่องเที่ยวในตลาดโลก รวมถึงปัจจัยการเปลี่ยนแปลงในตลาดโลกที่จะเป็นทั้งปัจจัยเสี่ยงและสร้างโอกาสให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย ดังนั้น การกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยในระยะ ๓ ปีถัดจากนี้ไป จึงต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลของการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้ภารกิจที่จะต้องดำเนินการควบคู่และเกื้อหนุนกันไปทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมตลาด ด้านการพัฒนาสินค้าและบริการและด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยว โดยกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ และยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การส่งเสริมตลาดท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยอยู่ในภาวะขาดสมดุลและมีความเสี่ยงต่อการเติบโตอย่างไม่มีที่ยืนค่อนข้างสูง เนื่องจากการเติบโตเป็นไปในลักษณะก้าวกระโดดจนเกิดปัญหาการรองรับไม่เพียงพอ และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยส่วนแบ่งตลาด ๑ ใน ๓ ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดมาจาก ๒ ตลาด คือ ตลาดจีนและรัสเซีย และรายได้จากการท่องเที่ยวกว่า ๒ ใน ๓ มาจากจังหวัดท่องเที่ยว

เพียง ๕ จังหวัด ดังนั้น หากเกิดเหตุการณ์ทางลบในตลาดหรือจังหวัดท่องเที่ยวหลัก จะส่งผลกระทบต่อ การเติบโตของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทันที ซึ่งเคยปรากฏชัดเจนในช่วงวิกฤตต่างๆ ที่ผ่านมา เช่น เหตุภัยพิบัติจากคลื่นสึนามิ จ.ภูเก็ต เหตุมหาอุทกภัยปี ๒๕๕๔ และเหตุความไม่สงบทางการเมืองใน กรุงเทพฯ เป็นต้น

ดังนั้น การผลักดันและนำประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตาม วิสัยทัศน์ของรัฐบาลโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือนั้นจะต้องสร้างความสมดุลระหว่างการ เติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การใช้ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและการสร้างความพึงพอใจ ให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชน เพื่อวางรากฐานการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเติบโตอย่างมีคุณภาพ และยั่งยืนในระยะยาว ในขณะที่เดียวกันจะต้องทำให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการสร้างรายได้เพื่อ พื้นฟูสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศระยะสั้นเช่นกัน ทั้งนี้กลยุทธ์การดำเนินงานประกอบด้วย ๔ กล ยุทธ์หลัก ดังนี้

๑. กลยุทธ์การยกระดับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวสู่การเป็น Quality Leisure Destination เน้นการสื่อสารข้อมูลเชิงบวก ในด้านสินค้าและบริการที่มีคุณภาพมาตรฐานและใช้ “วิถีไทย” เป็นตัวนำสร้างเอกลักษณ์ และส่งเสริมประสบการณ์ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งปลูกกระแสให้คนไทยนิยมไทย ภูมิใจในความเป็นไทยและดำรงไว้ซึ่งวิถีไทยและบริหาร จัดการภาพลักษณ์ทางลบ ควบคู่กับการยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถให้ผู้เกี่ยวข้องในห่วงโซ่ คุณค่ามีความเข้มแข็ง สามารถส่งมอบสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับ ความต้องการนักท่องเที่ยว โดยดำเนินการผ่าน ๒ มาตรการ ได้แก่ มาตรการปรับตำแหน่งภาพลักษณ์ การท่องเที่ยวสู่การเป็น Quality Leisure Destination และ มาตรการยกระดับคุณภาพ Value Chain

๒. กลยุทธ์การปรับโครงสร้างตลาดสู่ High Value เน้นการขยายฐานตลาด นักท่องเที่ยวกลุ่ม High Value ทั้งกลุ่มระดับกลาง-บน กลุ่มความสนใจพิเศษ โดยนำเสนอสินค้า และบริการที่มีคุณภาพควบคู่กับการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าวิถีไทย และสร้างการเดินทางเชื่อมโยง ให้ไทยเป็นประตูสู่อาเซียน โดยดำเนินการผ่าน ๓ มาตรการ คือ มาตรการเร่งเพิ่มรายได้, มาตรการปรับโครงสร้างตลาดหลัก และมาตรการแสวงหากลุ่มตลาดใหม่

๓. กลยุทธ์สร้างโอกาสทางการท่องเที่ยวสู่คนไทยทุกกลุ่มเน้นให้คนไทยทุกคน สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงเศรษฐกิจและข้อจำกัดด้านกายภาพ และส่งเสริมการ ท่องเที่ยวในลักษณะเรียนรู้ เพื่อให้ได้รับประสบการณ์เปิดโลกทัศน์และเกิดความเข้าใจและภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย ประกอบด้วย มาตรการสำคัญ คือ ส่งเสริมไทยเที่ยวไทยมีแนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ ขยายผลปรับแก้ไขข้อจำกัดของมาตรการคีนาศีสำหรับนักท่องเที่ยวไทย ส่งเสริมการเดินทาง ท่องเที่ยวของคนไทยกลุ่มต่าง ๆ เช่น แรงงาน ช่างราชการ เกษตรกร กลุ่ม Corporate/Expats ผู้มี รายได้กลาง-สูง กลุ่มครอบครัว ผู้สูงอายุและผู้พิการ ส่งเสริมการเดินทางประชุมสัมมนาในประเทศ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เช่น ผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบรรจุเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวในหลักสูตรการศึกษา สนับสนุนการเดินทางศึกษาดูงานในประเทศไทยของ เกษตรกร องค์กรบริการส่วนตำบล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เกษตรกร เป็นต้น

๔. กลยุทธ์สร้างสมดุลเชิงเวลาและพื้นที่ เน้นการส่งเสริมให้เกิดการเดินทางสู่พื้นที่ท่องเที่ยวรอง และเดินทางท่องเที่ยวในช่วงนอกฤดูการท่องเที่ยว โดยดำเนินการผ่าน ๒ มาตรการ ได้แก่ มาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ใหม่ และมาตรการส่งเสริมการกระจายช่วงเวลาการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว

แม้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยจะได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลก และความไม่สงบภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง แต่การท่องเที่ยวยังมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศไทย และยังเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลก นอกจากนี้ การรวมกลุ่มเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์ เนื่องจากมีอาณาเขตติดต่อกับหลายประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน ส่งผลให้มีการขยายตัวของการเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น มีการเพิ่มเส้นทางการบินของสายการบินต้นทุนต่ำ เกิดการลงทุนของเอกชนในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลให้เกิดการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ๆ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีมาตรการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น ความท้าทายของการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว คือ จะทำอย่างไรให้สินค้าและบริการท่องเที่ยวของไทยมีคุณภาพ ได้มาตรฐานระดับสากล เพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นได้ โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เพิ่มคุณค่าและมูลค่าสินค้าและบริการท่องเที่ยว กระจายรายได้สู่เกษตรกรและท้องถิ่น และยังคงอัตลักษณ์ของชุมชน ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์ในด้านนี้ จึงมุ่งเน้นการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ โดยในระยะเร่งด่วนนี้ จะให้ความสำคัญในการเร่งพัฒนาเชิงพื้นที่ การพัฒนาสินค้าและบริการรายสาขาเพื่อพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ การเร่งพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ที่สำคัญอีกประการคือ ปัญหาด้านความปลอดภัย การเอาเปรียบ หรือหลอกลวงนักท่องเที่ยว การช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤติ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นความท้าทายด้านการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่จะสร้างความเชื่อมั่นและความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวประเทศไทยและเกิดการเที่ยวซ้ำ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว จึงได้กำหนดกลยุทธ์การพัฒนาวางออกเป็น ๕ กลยุทธ์หลัก ดังนี้

๑. กลยุทธ์การพัฒนาเชิงพื้นที่ กลยุทธ์นี้เป็นการพัฒนาเตรียมความพร้อมเชิงพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว เน้นการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพและขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และให้ความสำคัญกับมิติของการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความสมดุลของการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยส่งเสริมการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง และพัฒนาเชื่อมโยงสินค้าทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) เข้าสู่ภาคธุรกิจบริการท่องเที่ยว เพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรและการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแทน

การนำเข้าและบริโภคสินค้าจากต่างประเทศ ตลอดจนการพัฒนาอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ท่องเที่ยว ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามเส้นทางคมนาคมที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง อีกทั้งเน้นการบูรณาการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันของหน่วยงานแต่ละพื้นที่ โดยได้กำหนดพื้นที่ในการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวในระยะเร่งด่วนออกเป็น ๙ เขตพัฒนาการท่องเที่ยว ๑๒ เมืองต้องห้ามพลาดและ ๘ เขตพื้นที่เมืองชายแดน

๒. กลยุทธ์การพัฒนา rays สาขา โดยประเด็นกลยุทธ์การพัฒนา rays สาขาจะมุ่งเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยให้มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและบริการมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมผู้ประกอบการไทยที่มีศักยภาพในการไปลงทุนในต่างประเทศด้วยและสร้างสรรคกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับความสนใจของนักท่องเที่ยวและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพและกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้าน

๓. กลยุทธ์พัฒนาการอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว เป้าหมายหลักของกลยุทธ์นี้ คือ เร่งพัฒนาการอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว ผ่านมาตรการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถช่วยเพิ่มรูปแบบการบริการสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ

๔. กลยุทธ์พัฒนาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว กลยุทธ์นี้มีความสำคัญเป็นอย่างมากเนื่องจากเกี่ยวข้องกับเรื่องความปลอดภัยกับชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว และสามารถส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นของประเทศไทย

๕. กลยุทธ์พัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว กลยุทธ์นี้เน้นการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้ได้มาตรฐาน ให้สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก รวดเร็ว มีความปลอดภัยในการเดินทางและการบริการการขนส่งสาธารณะ เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลักกับแหล่งท่องเที่ยวรองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยขยายความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศภายในประเทศรวมถึงเส้นทางท่องเที่ยวสู่ประเทศอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการการท่องเที่ยว

ด้วยภาวะการแข่งขันในตลาดท่องเที่ยวโลก การก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และแนวโน้มการแข่งขันในอนาคตที่ยิ่งทวีความเข้มข้นมากขึ้น ทำให้ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การกำหนดนโยบายและการพัฒนาปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ช่วยสนับสนุนการส่งเสริมการตลาดและพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งที่ผ่านมาการพัฒนาการท่องเที่ยวพบว่า การบริหารจัดการยังมีจุดอ่อน ข้อด้อยอยู่หลายประการ ได้แก่ ขาดการบูรณาการงบประมาณและการประสานงานทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวขาดทิศทางที่ชัดเจน บุคลากรขาดทักษะและความรู้ด้านการจัดการและภาษา ขาดระบบการจัดการข้อมูลในการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและกฎระเบียบที่ล้าสมัยไม่ทันต่อการแข่งขันและการเปิดเสรีด้านการท่องเที่ยวการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวจึงต้องมีการกำหนดกลยุทธ์และแนวทางในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเพื่อแก้ไขปัญหาในด้าน

ต่างๆ ดังกล่าว โดยการบูรณาการระหว่างภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาคม ผ่านกลไกการดำเนินงานตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติ มีการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในทุก ระดับ พัฒนาระบบข้อมูลและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นับเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากภาคีการพัฒนาทั้งสามฝ่าย โดยเฉพาะบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคประชาคมและภาคเอกชนในท้องถิ่น เนื่องจากท้ายที่สุดแล้วประชาชนที่เป็นเจ้าของทรัพยากรจะเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ดังนั้น ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวจึงได้กำหนดกลยุทธ์การพัฒนาเป็น ๔ กลยุทธ์หลัก ดังนี้

๑. กลยุทธ์บูรณาการการทำงานผ่านกลไกการขับเคลื่อนทั้งระบบ มุ่งเน้นให้มีการบูรณาการการทำงานผ่านกลไกการขับเคลื่อนตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ ระดับท้องถิ่น รวมถึงกลไกการขับเคลื่อนงานในแต่ละเรื่องที่สำคัญ (Issue Based) มีการบูรณาการของหน่วยงานต่างๆ อย่างเป็นระบบทั้งกลไกการทำงาน กลไกการสนับสนุนงบประมาณ การพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรและปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงาน

๒. กลยุทธ์พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและยกระดับผู้ประกอบการ กลยุทธ์นี้ มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและยกระดับผู้ประกอบการ เพื่อให้บุคลากรด้านการท่องเที่ยวภาครัฐมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พัฒนาผู้ประกอบการและผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพมาตรฐานและจรรยาบรรณ ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเตรียมความพร้อมการบริหารจัดการบุคลากรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีมาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๓. กลยุทธ์การพัฒนากระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว (Tourism Intelligence Center) การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศจำนวนมาก แต่ปัจจุบันข้อมูลที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจาย มาจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ขาดการจัดเก็บข้อมูลที่จำเป็น ขาดการบริหารจัดการและขาดการใช้ประโยชน์ข้อมูลอย่างเต็มที่ จึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว (Tourism Intelligence Center) โดยการนำเทคโนโลยีการจัดเก็บ ออกแบบและกลั่นกรองข้อมูลสร้างระบบการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์ข้อมูลเพื่อช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวของไทย เพื่อการวางแผนและตัดสินใจเชิงนโยบายของผู้บริหารและเพื่อบริการข้อมูลและสารสนเทศแก่ซึ่ง TIC มีบทบาทหน้าที่ในการเชื่อมโยงและนำเข้าข้อมูล พัฒนาเป็นคลังข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว วิเคราะห์และประยุกต์ใช้ข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศสมัย และพัฒนาเป็นศูนย์ปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวของประเทศ มีมาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๔. กลยุทธ์ปรับปรุงกฎหมายและกลไกการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เนื่องจากปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวหลายฉบับยังล้าสมัยไม่ทันต่อสถานการณ์ จนทำให้กลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาหรือเป็นข้อเสียเปรียบต่อประเทศคู่แข่ง ในขณะที่บางฉบับหน่วยงานรับผิดชอบไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างจริงจัง จึงควรมีมาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๓. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ท.ท.ช.) มีอำนาจและหน้าที่หลักในการส่งเสริมการบริหารและพัฒนาการท่องเที่ยว รวมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการจัดทำแผนพัฒนาฉบับแรกของประเทศไปแล้ว คือ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของประเทศในระยะ ๕ ปี โดยแผนพัฒนาการท่องเที่ยวฉบับดังกล่าวจะสิ้นสุดลงในปี พ.ศ.๒๕๕๙ ซึ่งผลการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา แม้จะประสบผลสำเร็จในการเพิ่มจำนวนและรายได้จากการท่องเที่ยว แต่ยังมีปัญหาและอุปสรรคสำคัญหลายประการ ประกอบกับสภาพและบริบทต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งปัจจัยภายใน เช่น สถานการณ์การเมืองของประเทศ นโยบายของภาครัฐ การปรับตัวของภาคเอกชน และปัจจัยภายนอก เช่น สถานะการแข่งขันในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความคาดหวังของนักท่องเที่ยว แนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จึงนับเป็นโอกาสอันดีที่ประเทศไทยจะได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาการท่องเที่ยว ๒๐ ปี และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้การท่องเที่ยวไทยยังคงบทบาทการเป็นสาขาหลักในการรักษาเสถียรภาพและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้คำนึงถึงบริบทของประเทศไทยในการพัฒนาภายใต้กรอบการวิเคราะห์แบบองค์รวม โดยสรุปจากการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิที่ได้สำรวจความเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้มีการดำเนินการตาม ๕ ขั้นตอนหลัก ได้แก่

๑. การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙
๒. การศึกษาสภาพแวดล้อมและบริบทการท่องเที่ยวของประเทศและของโลก
๓. การทบทวนการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศคู่แข่งและประเทศต้นแบบรายสำคัญ
๔. การทบทวนนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
๕. การรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน/ประชาสังคม ผ่านการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในสาขาการท่องเที่ยว การจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวจากทุกภาคส่วนทั่วประเทศ การจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อข้อเสนอ วิสัยทัศน์ การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๗๙ และข้อเสนอร่างแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ทั้งนี้ ได้เน้นกระบวนการทำงานที่ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ตั้งแต่สภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตลอดจนการทำงานผ่านกลไกการมีส่วนร่วมจากผู้แทนของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในรูปแบบของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ภายใต้คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ และคณะทำงานพัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อให้ได้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง

๓.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

๓.๑.๑ พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการทุกรูปแบบอย่างมีมาตรฐาน โดยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ เสริมสร้างพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวและบริการให้ครอบคลุมทุกรูปแบบและส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านธุรกิจการถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อก้าวสู่การเป็นผู้นำคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการระดับโลก

๓.๑.๒ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการอย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมด้านการบริหารจัดการ ตั้งอยู่บนพื้นฐานการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งในเชิงอัตลักษณ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ ได้แก่ การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว การส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่การส่งเสริมสร้างสรรคนวัตกรรมด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนผู้ประกอบการให้ใช้นวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ การดูแลรักษาและปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นต้น

๓.๑.๓ สร้างสมดุลในแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการ ทั้งในเชิงพื้นที่ เชิงเวลา ฤดูกาลและรูปแบบการท่องเที่ยว โดยการส่งเสริมความสมดุลเชิงพื้นที่ในการท่องเที่ยว ทั้งในแง่การกระจายรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดตั้งเขตพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดและพื้นที่ที่มีศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวในเมืองรองการพัฒนาการท่องเที่ยวในชนบท การพัฒนาสินค้าและบริการที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เป็นต้น และการส่งเสริมความสมดุลเชิงเวลาและฤดูกาลในการท่องเที่ยว ได้แก่ การสร้างสรรคกิจกรรมหรือเทศกาลประจำปีในพื้นที่ต่าง ๆ การสร้างสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ (Man - Made Attractions) เป็นต้น

๓.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

๓.๒.๑ พัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งในการเดินทางเข้าสู่ประเทศทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ ได้แก่ การพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบกเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ยกกระต๊บบระบบขนส่งสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สามารถเชื่อมโยงกับรูปแบบการเดินทางอื่น ๆ พัฒนาศักยภาพของสนามบินในการรองรับนักท่องเที่ยว

เพิ่มเส้นทางและจำนวนเที่ยวบินระหว่างประเทศและภายในประเทศที่เชื่อมโยงระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลักและเมืองท่องเที่ยวรอง

๓.๒.๒ พัฒนาลิขิตอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว โดยการปรับปรุงระบบการตรวจคนเข้าเมือง ปรับปรุงและอำนวยความสะดวกในการเดินทางผ่านแดน ปรับปรุงป้ายบอกทางและป้ายสัญลักษณ์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน จัดทำแผนที่ท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกแหล่งเพิ่มจุดบริการ Free - WiFi ในแหล่งท่องเที่ยว จัดทำระบบบัตรโดยสารเที่ยวที่ใช้ได้กับทุกช่องทางการเดินทาง พัฒนาลิขิตอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่ปราศจากอุปสรรคสำหรับคนทั้งมวล (Tourism for All) ได้แก่ ห้องน้ำคนพิการ ทางลาด ราวจับ เป็นต้น และพัฒนาแอปพลิเคชันที่อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวรอง

๓.๒.๓ พัฒนาระบบความปลอดภัยและสุขอนามัยในแหล่งท่องเที่ยว โดยการสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ เพื่อป้องกันและช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ได้แก่ กล้องวงจรปิด เครื่องแปลภาษา การติดตั้งไฟในสถานที่ท่องเที่ยว อุปกรณ์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวเบื้องต้น จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ท่องเที่ยว ส่งเสริมสุขอนามัย ในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ปรับปรุงสุขาสาธารณะ การจัดการขยะและระบบบำบัดน้ำเสียในแหล่งท่องเที่ยว

๓.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

๓.๓.๑ พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และเพียงพอต่อความต้องการของตลาด โดยการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่สอดคล้องความต้องการของตลาดแรงงาน สร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวสนับสนุนบุคลากรให้มีสมรรถนะขั้นพื้นฐานตามตำแหน่งงาน และได้รับการฝึกอบรมที่ได้มาตรฐานสากล

๓.๓.๒ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสินค้าและบริการบนพื้นฐานของมรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมทักษะธุรกิจพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจใหม่ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพิ่มช่องทางการลงทุนและพัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวให้แก่ ภาคเอกชน ภายใต้หลักการสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม Thailand ๔.๐

๓.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่มการส่งเสริมวิถีไทยและการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว ๓.๔.๑ เสริมสร้างภาพลักษณ์คุณภาพและความปลอดภัยให้กับประเทศไทย โดยการพัฒนาภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ มุ่งเน้นการสื่อสารคุณค่าและภาพลักษณ์ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม (Preferred Destination) ที่มีคุณภาพสูงต่อนักท่องเที่ยว การทำการตลาดเป้าหมายและสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่าง ๆ ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัยและมาตรการป้องกันของประเทศไทย ข้อควรปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย และสิ่งที่ควรกระทำในกรณีฉุกเฉิน เพื่อช่วย

ส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ปลอดภัย รวมถึงการส่งเสริมการบังคับใช้ และให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่นักท่องเที่ยวและสาธารณชน

๓.๔.๒ ส่งเสริมการตลาดเฉพาะกลุ่มเพื่อดึงดูดการเดินทางท่องเที่ยว และ กระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวกลุ่มต่าง ๆ โดยการส่งเสริมการตลาดแบบเฉพาะกลุ่มสำหรับ นักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มตลาดระดับกลาง - บน (มีรายได้ส่วนบุคคลสูงกว่า ๒๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐต่อ ปี) ในพื้นที่ตลาดที่มีศักยภาพ และการทำการตลาดแบบเฉพาะกลุ่มสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มความ สนใจพิเศษ เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสิ่งแวดล้อมและนิเวศ

๓.๔.๓ ส่งเสริมเอกลักษณ์ของประเทศไทยและของแต่ละท้องถิ่น ด้วยการ สื่อสารเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้เป็นที่เข้าใจในเวทีโลก อาทิ การสร้างคุณค่าความเป็นไทยในสินค้า และบริการต่าง ๆ ผ่านสัญลักษณ์ “Thainess” บนสินค้าและบริการที่คงอัตลักษณ์ความเป็นไทย การ สื่อสารเอกลักษณ์ความเป็นไทยผ่านสื่อสร้างสรรค์และนวัตกรรมทางสื่อต่าง ๆ เช่น รายการโทรทัศน์ การจัดแสดง Roadshow เป็นต้น และการส่งเสริมเอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาคและจังหวัด โดยการ พัฒนาแบรนด์และสื่อสารความแตกต่างของภาคและจังหวัดต่างๆ ในรูปแบบการเล่าเรื่อง (Storytelling) การสื่อสารเรื่องราวอย่างสร้างสรรค์ผ่านช่องทางการตลาดที่เป็นที่นิยมใน กลุ่มเป้าหมาย

๓.๔.๔ ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศและการท่องเที่ยวที่สมดุล เชิงพื้นที่และเวลา โดยการสร้างการรับรู้สินค้า บริการ และแหล่งท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นการ ท่องเที่ยวนอกฤดูกาล อาทิ การจัดกิจกรรม เทศกาล และงานประเพณีประจำถิ่นในแต่ละเดือน การสร้างความนิยมของจังหวัดท่องเที่ยวรอง เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการ ขายแพ็คเกจการท่องเที่ยวร่วมกับภาคเอกชน เป็นต้น และการส่งเสริม “ไทยเที่ยวไทย” ได้แก่ การ สร้างค่านิยมการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศให้แก่คนไทยทุกคนในทุกเพศทุกวัย การส่งเสริม การตลาดแบบมีเป้าหมายเฉพาะ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มนักเรียนนักศึกษา กลุ่มสุขภาพสตรี รวมถึง การสนับสนุนมาตรการทางการเงินเพื่อส่งเสริมการใช้จ่ายช่วงการท่องเที่ยว อาทิ มาตรการการ ลดหย่อนทางภาษี

๓.๔.๕ ส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการใช้เทคโนโลยีใน การทำการตลาด ด้วยการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วนในการทำการตลาด ได้แก่ การร่วมมือ กับชุมชนในการสร้างสรรค์สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ให้สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนและ สอดคล้องแบรนด์จังหวัด การส่งเสริมการตลาดร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนและการส่งเสริม การใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการตลาด เช่น การสนับสนุนการพัฒนาและต่อยอดแอปพลิเคชันที่ส่งเสริม การทำการตลาด เพิ่มประสิทธิภาพหน่วยงานที่รับผิดชอบการตลาดดิจิทัล ทั้งในด้านการดูแลบริหาร และวิเคราะห์สถิติ ข้อมูลออนไลน์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวไทย

๓.๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ

๓.๕.๑ ส่งเสริมการกำกับดูแลการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยว อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเสริมสร้างการทำงานอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานระดับ นโยบาย โดยมีคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

เป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบาย ประสานงาน กำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ส่งเสริมการกระจายอำนาจสู่หน่วยงานระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ขับเคลื่อนแผนและการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชาติ พัฒนาระบบงานการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชนและประชาชน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลองค์ความรู้ จัดสรรงบประมาณและบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานในทุกกระดับ ผลักดันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community - based Tourism: CBT) จัดให้มีแผนบริหารจัดการความเสี่ยงและแผนบริหารจัดการภาวะวิกฤตด้านการท่องเที่ยวในทุกมิติ

๓.๕.๒ ปรับปรุงกฎหมายข้อบังคับและมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว และการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง โดยการทบทวนแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อระเบียบด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความเข้าใจในระเบียบและกฎหมายด้านการท่องเที่ยว

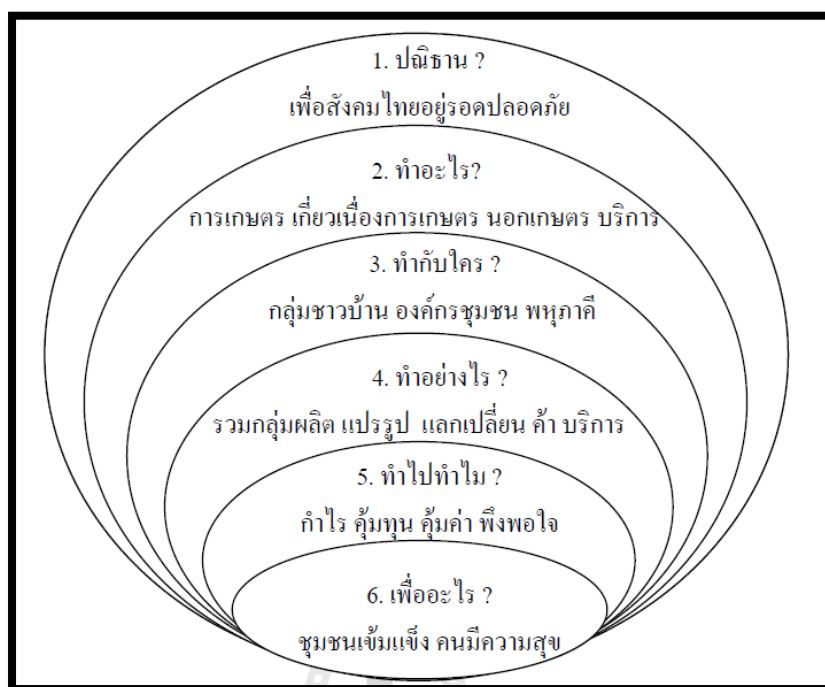
๓.๕.๓ สนับสนุนการลงทุนจากภาคเอกชนและการจัดทำศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว อาทิ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการลงทุนต่าง ๆ และการจัดตั้งหน่วยบริหารและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การจัดทำ Tourism Intelligence Center และสนับสนุนการแบ่งปันข้อมูลกลางแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งาน

๓.๕.๔ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการประสานความร่วมมือกับนานาประเทศในการส่งเสริมการพัฒนาท่องเที่ยวและการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศระดับต่าง ๆ เช่น APEC ASEAN GMS ACMECS IMT - GT สนับสนุนให้ตัวแทนประเทศไทยในองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ มีบทบาทในเวทีนานาชาติ เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศไทย และอำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค เช่น การลดขั้นตอนการเดินทางเข้าประเทศ การตรวจลงตราและใบขับขี่ที่ครอบคลุมทั้งภูมิภาค เป็นต้น ส่งเสริมความสัมพันธ์ในรูปแบบเมืองพี่เมืองน้องด้านการท่องเที่ยวกับต่างประเทศ ส่งเสริมความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวบนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก - ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (North South Economic Corridor: NSEC) และส่งเสริมการตลาดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภาพรวมของกลุ่มประเทศตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ

แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

มงคล ตำนานินทร์ (๒๕๕๑) ไม่ได้ให้คำจำกัดความในเรื่อง เศรษฐกิจชุมชน โดยตรงเพราะเห็นว่าจะเป็นเพียงข้อความหนึ่ง ที่ทำให้ผู้คนพยายามจำความหมายมากกว่าที่จะพยายามทำความเข้าใจ ดังนั้นในที่นี้จึงใช้วิธีตั้งเป็นประเด็นเพื่อตอบคำถามให้เกิดความเข้าใจในศัพท์ เพื่อจะได้หลีกเลี่ยงการจำ โดยได้ตั้งเป็นประเด็นในลักษณะเป็นกรอบแนวคิดของเศรษฐกิจชุมชน แสดงในแผนภาพที่ ๒ - ๘ ดังนี้

แผนภาพที่ ๒ - ๘ แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน

จากแผนภาพที่ ๒ - ๘ เป็นแนวคิดของเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

๑. ปณิธาน หมายถึง เศรษฐกิจชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจชาติ ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงต้องดำเนินการด้วยความมุ่งมั่น ต้องสัมพันธ์กับการเมือง การปกครอง การศึกษาและวัฒนธรรมของคนทั้งประเทศ การดำเนินการเศรษฐกิจแบบโดด ๆ จะไม่ช่วยให้บรรลุปณิธานได้

๒. ทำอะไร หมายถึง ทำงานเพื่อดำรงชีพในแนวสัมมาชีพ เพื่ออยู่ร่วมกับเพื่อนมนุษย์อื่น ๆ ในชุมชน เช่น การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ แปรรูปผลผลิต ตัดเย็บเสื้อผ้า ปลูกพืชสมุนไพร บริการท่องเที่ยว เป็นต้น

๓. ทำกับใคร หมายถึง ชาวบ้านรวมกลุ่มกันเองอย่างไม่เป็นทางการ ไม่เป็นนิติบุคคล เช่น สหกรณ์ สมาคมหรือรวมกลุ่มกับนักพัฒนาเอกชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือนักวิชาการ

๔. ทำอย่างไร เมื่อรวมกลุ่มแล้วก็ทำการผลิตสินค้า แปรรูปและซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า

๕. ทำไปทำไม เนื่องจากชาวบ้านมีระดับการทำมาหากินต่างกัน การรวมกลุ่มจะช่วยให้เกิดความพออยู่พอกิน เกิดความพึงพอใจ เพื่อจะเกิดความคู้มค่ากับการลงทุน และเพื่อกำไร

๖. เพื่ออะไร เป็นการรวมตัวของชุมชนในระดับล่างสุดของสังคม เพื่อร่วมกันทำงานให้คนมีความสุขและชุมชนมีความเข้มแข็ง

๑. ความหมายของเศรษฐกิจชุมชน

คำว่า “เศรษฐกิจชุมชน” หากจะทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนคงต้องทำความเข้าใจความหมายให้ตรงกันก่อนว่า “ชุมชน” คืออะไร และ “เศรษฐกิจ” คืออะไรกันก่อน

“ชุมชน” นั้นจะประกอบไปด้วยครอบครัวหลาย ๆ ครอบครัวที่เข้ามารวมอยู่ในบริเวณเดียวกัน หรือก่อตั้งเป็นชุมชนในพื้นที่เดียวกัน ซึ่งอาจจะเรียกเป็นละแวกบ้าน หรือห้อยมบ้าน หรือหมู่บ้านก็ได้ ความเป็นชุมชนไม่จำกัดเฉพาะขอบเขตของหมู่บ้านเท่านั้น แต่อาจจะรวมถึงลักษณะเครือข่ายของความสัมพันธ์ที่กว้างขวางทั้งระบบอุปถัมภ์และแบบเครือญาติด้วย (Kemp, ๑๙๙๑)

ส่วนคำว่า “เศรษฐกิจ” เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การบริโภคและการกระจายผลผลิต โดยผ่านกระบวนการซื้อขายแลกเปลี่ยนผลผลิตซึ่งกันและกัน และมีการใช้สื่อกลางในการแลกเปลี่ยน

ดังนั้นคำว่า “เศรษฐกิจชุมชน” จึงหมายถึง ระบบเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น หรือชุมชนที่มีลักษณะเป็นองค์รวม ซึ่งไม่ได้มีแต่เพียงมิติทางด้านเศรษฐกิจที่เป็นตัวเลขของรายได้ รายจ่าย การผลิต และการบริโภค เท่านั้น แต่จะเป็นระบบเศรษฐกิจที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนและรวมถึงการมีระบบคุณค่าเข้าไปด้วย

นอกจากนั้น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (กระทรวงมหาดไทย. กรมการปกครอง ๒๕๔๑ ก : ๖ - ๙) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจชุมชนไว้ว่า หมายถึง การผลิต การแปรรูป การบริโภค การค้าและการบริการที่เป็นการตัดสินใจดำเนินการของชุมชนในชุมชนเพื่อชุมชน

๒. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน

การวิจัยเรื่อง แนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้ ทำการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องจากกระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๕) ที่ได้กล่าวถึง ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น และมงคล ดอนขวา (๒๕๔๐) ที่ได้กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน สรุปได้ดังนี้

๒.๑ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๒.๑.๑ แนวคิดเกี่ยวกับวัฏจักรแห่งความยากจน (Vicious Cycle)

วัฏจักรแห่งความยากจน (Vicious Cycle) เป็นแนวคิดในการพัฒนาบุคคลของการพัฒนาบุคคลอื่น ๆ โดยแนวคิดนี้ชี้ให้เห็นว่าชุมชน หรือประเทศกำลังพัฒนา ถ้าไม่พัฒนาจะต้องวนเวียนอยู่ในวัฏจักรนี้ตลอดไป อย่างไรก็ตามวิธีแก้ไข หรือการจะหลุดพ้นจากวัฏจักรนี้ได้สังคมจะต้องกระตุ้น ด้วยการเพิ่มระดับการลงทุนให้อยู่ในระดับสูง ซึ่งการกระตุ้นการลงทุนดังกล่าวนี้ ต้องมีขนาดใหญ่เพียงพอจึงจะสามารถทำให้ชุมชน หรือสังคมหลุดพ้นจากวัฏจักรได้ แต่ปัญหาที่จะเกิดขึ้นคือ ชุมชนหรือสังคมที่มีปัญหาความยากจนหรือการด้อยการพัฒนาจะนำทุนมาจากที่ใด ดังนั้นวิธีแก้ปัญหามี ๒ วิธี คือ

๒.๑.๑.๑ จะต้องเพิ่มการสะสมทุนในประเทศให้มากขึ้น ซึ่งวิธีนี้คงจะทำได้ยาก เพราะชุมชนมีรายได้ต่ำอยู่แล้ว

๒.๑.๑.๒ ต้องพึ่งความช่วยเหลือทางด้านทุนจากภายนอก หรือจากต่างประเทศในระยะแรก ซึ่งแนวคิดนี้สนับสนุนวิธีที่ ๒ เพราะเมื่อชุมชนหรือสังคมหลุดพ้นจากวัฏจักรนี้แล้ว ในรอบต่อไปจะสามารถพัฒนาและใช้คืนเงินทุนได้

๒.๑.๒ แนวความคิดขั้นเศรษฐกิจของ Karl Marx

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจจากขั้นหนึ่งไปยังขั้นถัดไปจะเกิดขึ้นเพราะเกิดความขัดแย้งระหว่างชนชั้น โดยการเปลี่ยนแปลงของสังคมจะมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ โดยแบ่งเป็น ๕ ขั้นตอน

๒.๑.๒.๑ ขั้นสังคมบรรพกาล (Primitive Society) เป็นสังคมชั้นเริ่มต้น ยังไม่มีการแบ่งชนชั้นสมาชิกในชุมชนช่วยเหลือกัน ผลผลิตแบ่งตามส่วนที่ตนเองหามาได้

๒.๑.๒.๒ ขั้นสังคมทาส (Ancient Slave State) ผลผลิตเริ่มมากขึ้น กลุ่มผู้มีอำนาจมาบังคับเอาผลผลิตส่วนเกินไป เกิดกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลและการแบ่งชนชั้น มีสังคมทาส

๒.๑.๒.๓ ขั้นสังคมศักดินา (Feudalism) แรงงานทาสจะเริ่มต่อต้านทำการปฏิวัติและจะถูกปลดปล่อยกลายเป็นผู้เช่าที่ดิน การผลิตของผู้เช่าจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒.๑.๒.๔ ขั้นสังคมทุนนิยม (Capitalism) เมื่อพลังการผลิตขยายตัวจนเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรม ผู้เช่าที่ดินจะถูกปลดปล่อยให้เป็นแรงงานอิสระ เกิดการชู้ตริตแรงงานในโรงงาน

๒.๑.๒.๕ ขั้นสังคมคอมมิวนิสต์ (Communist) การชู้ตริตแรงงานจะทำให้เกิดการต่อสู้ระหว่างชนชั้น แล้วชนชั้นกรรมาชีพจะโค่นล้มชนชั้นนายทุน สังคมนิยมจะล่มสลายแล้วเปลี่ยนเข้าสู่สังคมคอมมิวนิสต์ โดยปัจจัยการผลิตเป็นของส่วนรวมโดยผลผลิตจะถูกแจกจ่ายให้กับสมาชิกอย่างเพียงพอและบุคคลในสังคมจะมีความเท่าเทียมกัน

๒.๑.๓ แนวความคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนา (Stage of Growth)

ผู้นำเสนอแนวคิดนี้ คือ W.W.Rostow โดยแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการของสังคมที่ผ่านมามีได้แบ่งการพัฒนาเป็น ๕ ขั้นตอน คือ

๒.๑.๓.๑ ขั้นสังคมโบราณ (Traditional Society) ลักษณะคือ การพัฒนายังต่ำเทคโนโลยียังต่ำ ประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ เศรษฐกิจพึ่งการเกษตรเป็นหลัก

๒.๑.๓.๒ ขั้นเตรียมทะยานบิน (Precondition for Take-off) ลักษณะคือ ขยายโครงสร้างพื้นฐานอย่างกว้างขวาง ใช้เทคโนโลยีในการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม เริ่มมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจทุกด้าน

๒.๑.๓.๓ ขั้นทะยานบิน (Take-off) ลักษณะคือ มีการพัฒนาสาขาอุตสาหกรรมขึ้นมาเป็นสาขา นำการผลิตทางการเกษตรจะมีลักษณะเป็นการค้า การขยายตัวทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูง

๒.๑.๓.๔ ขั้นสู่ระดับอิ่มตัว (Drive to Maturity) ลักษณะคือ การจัดการมีประสิทธิภาพสูง แรงงานมีทักษะ ผลผลิตเพิ่มมากกว่าประชากร สามารถผลิตสินค้าใหม่ ๆ ตามความต้องการได้มากขึ้น ตลอดจนมีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูง

๒.๑.๓.๕ ขั้นการบริโภคระดับสูง (High Mass Consumption) ลักษณะคือ ประชาชนมีการบริโภคสมบูรณ์ถ้วนหน้า มีการจ้างงานเต็มที่ (Full Employment) ประชาชนมีความรู้สึกรับประกัน มีทัศนคติที่ดี มีความเจริญพร้อมในทุก ๆ ด้าน

๒.๑.๔ ทฤษฎีความจำเป็นเติบโตแบบสมดุล (Balanced Growth)

ทฤษฎีความจำเป็นเติบโตแบบสมดุล (Balanced Growth) หรือ ทฤษฎีการพัฒนาครั้งใหญ่ (Big Push) โดยผู้นำเสนอคือ Rosenstein and Rodan แนวคิดนี้เชื่อว่าการลงทุนเพื่อการพัฒนาชุมชน หรือสังคมต้องมีขนาดใหญ่พอ การพัฒนาจึงจะเกิดขึ้นได้เพราะการลงทุนขนาดเล็กหลาย ๆ ครั้ง จะให้ผลการพัฒนาโดยภาพรวม (Total Effect) น้อยกว่าการลงทุนครั้งใหญ่ครั้งเดียว ดังนั้นจึงต้องมีการลงทุนขนาดใหญ่ เพื่อขจัดปัญหาการแบ่งแยกไม่ได้ ๓ ทาง คือ

๒.๑.๔.๑ การแบ่งแยกไม่ได้ทางการผลิต การลงทุนบางอย่างต้องมากพอจึงจะเกิดการประหยัดจากขนาด (Economy of Scale) เหตุผลเพราะการก่อสร้างต้องใช้เวลาดูแลรักษา และต้องมีครบชุดจึงจะใช้ประโยชน์ได้ เช่น ถนน ไฟฟ้า โทรศัพท์ นอกจากนี้กิจการหลายอย่างสามารถใช้บริการขั้นพื้นฐาน (Infrastructure) ร่วมกันได้

๒.๑.๔.๒ การแบ่งแยกไม่ได้ทางด้านอุปสงค์ (Demand) ของชุมชนต้องมากพอ กิจการต่าง ๆ จึงจะอยู่ได้และขยายกิจการได้ กิจการในสาขาการผลิตต่าง ๆ จะสามารถพึ่งพาซึ่งกันและกันได้เพียงพอ

๒.๑.๔.๓ การแบ่งแยกไม่ได้ทางการออม (Saving) การลงทุนของสังคมใด ๆ ที่มีเสถียรภาพจะต้องมาจากการออม ดังนั้น การลงทุนเริ่มแรกเป็นจำนวนมากจึงจะสามารถกระตุ้นการออมได้อย่างเพียงพอ

๒.๑.๕ ทฤษฎีความจำเป็นเติบโตแบบไม่สมดุล (Unbalanced Growth)

ผู้นำเสนอคือ Hirschman เป็นแนวความคิดที่คัดค้าน Balanced Growth เพราะคิดว่าสังคม หรือประเทศกำลังพัฒนามักจะไม่สามารถลงทุน เพื่อการพัฒนาที่มีขนาดใหญ่เพียงพอ ดังนั้นกลยุทธ์ คือ ต้องหามาตรการที่จะทำให้เกิดการลงทุนในบางกิจการเพื่อให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ ภาคเศรษฐกิจใดที่เจริญรุดหน้าไปก่อน ภาคเศรษฐกิจอื่นเกิดการขาดแคลนและเป็นพลังกดดันให้เกิดการลงทุนในสาขาเศรษฐกิจอื่น แต่เนื่องจากมีเงินทุนจำกัด ดังนั้นกลยุทธ์ที่สำคัญ คือ ควรเลือกพัฒนาภาคเศรษฐกิจใดภาคเศรษฐกิจหนึ่งก่อน โดยภาคเศรษฐกิจที่เลือกลงทุนควรเป็นสาขาเศรษฐกิจที่เป็นยุทธศาสตร์ หรือสาขานำ (Leading Sector) จากนั้นผลจากการพัฒนาภาคเศรษฐกิจนำจะสร้างผลเชื่อมโยงไปยังการพัฒนาภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ต่อไปโดยการเลือกสาขานำจะต้องก่อให้เกิดผลเชื่อมโยงไปข้างหน้า (Forward Linkage) และผลเชื่อมโยงไปข้างหลัง (Backward Linkage) กับภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ได้มากที่สุด

๒.๑.๖ ทฤษฎีการพึ่งพา (Dependency Theory)

ผู้นำเสนอ คือ Dos Santos เกี่ยวกับการพัฒนาของสังคมในประเทศใดประเทศหนึ่งหรือไม่ จะถูกกำหนดมาจากการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของอีกประเทศหนึ่ง ดังนั้นสภาพการด้อยพัฒนาของชุมชน หรือประเทศใด มาจากการพึ่งพา (Dependency) ประเทศอื่นนั่นเอง ดังเช่น ประเทศโลกที่สามต้องพึ่งพาประเทศทุนนิยมตะวันตก ข้อวิจารณ์ของแนวคิดนี้ คือ ชุมชนหรือประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลาย จะไม่สามารถหาแนวทางการพัฒนาในแนวทางที่เป็นอิสระของตนเองได้ นอกจากนี้สภาพการพึ่งพาเป็นแบบถูกเอารัดเอาเปรียบ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนามตามทฤษฎีนี้คือ

๒.๑.๖.๑ ควรดำเนินการเพื่อหาแนวทางพัฒนาแบบพึ่งตนเอง (Self-Reliance) เช่น การพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับตนเอง (Appropriate or Intermediate Technology)

๒.๑.๖.๒ ประเทศด้อยพัฒนาควรร่วมมือกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือและร่วมมือซึ่งกันและกัน

๒.๑.๖.๓ ร่วมกันสร้างอำนาจต่อรองกับประเทศที่พัฒนาแล้ว เพื่อจัดการปฏิรูปความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของโลกใหม่ที่ประเทศกำลังพัฒนาจะไม่ถูกรอบงำ

๒.๑.๗ แนวความคิดเกี่ยวกับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจไปพร้อมกับการกระจายรายได้ (Redistribution with Growth)

ผู้นำเสนอ คือ Chenery and Alluwallia โดยส่วนหนึ่งจะยัง สอดคล้องกับการพัฒนาที่เน้นความจำเป็นเร่งด่วนทางด้านเศรษฐกิจที่มาจาก การสะสมทุนและการลงทุน แต่สังคมจะต้องเพิ่มเติมมาตรการการแก้ปัญหาการกระจายรายได้ ความยากจน การว่างงาน และความไม่เท่าเทียมกันในสังคม ทั้งนี้เพราะการพัฒนาที่ผ่านมาเกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ แต่การพัฒนาประเทศยังอยู่ในระดับต่ำ ดังคำกล่าวที่ว่าประเทศมั่งคั่งแต่ประชาชนยากจน ดังนั้นมาตรการที่จะต้องนำมาใช้ควรมีลักษณะ ดังนี้

๒.๑.๗.๑ เพิ่มความสำคัญการผลิตในบางสาขา โดยเฉพาะสาขาที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา

๒.๑.๗.๒ ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาชนบทให้มากขึ้น

๒.๑.๗.๓ ส่งเสริมการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีแบบใช้แรงงานเป็นหลัก (Labor Intensive) ให้มากกว่าแบบใช้ทุนเป็นหลัก (Capital Intensive)

๒.๑.๗.๔ ควบคุมจำนวนประชากร (Population Restraint)

๒.๑.๗.๕ กำหนดกลุ่มคนยากจน (Poverty Groups) ให้ชัดเจน เพื่อจะได้กำหนดเป็นกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา

๒.๑.๗.๖ ปรับปรุงโอกาสให้กลุ่มคนยากจนเข้าถึงบริการของรัฐให้มากขึ้น

๒.๑.๘ แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแบบยั่งยืน (Sustainable Development)

แนวความคิดนี้เป็นกระแสการพัฒนาที่กล่าวถึงกันมากในปัจจุบัน ความหมาย คือ เป็นการพัฒนาที่จะสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและตลอดไป ภายใต้สภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม สาเหตุมาจากการพัฒนาที่ผ่านมาโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วมีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ถ้ายังใช้แนวคิดในการพัฒนาแบบเดิมจะต้องถึงวันที่สังคมโลกไม่อาจพัฒนาได้อีกต่อไป

แนวทางในการพัฒนา ควรดำเนินการในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ อย่างพร้อมเพียงกัน คือ

๒.๑.๘.๑ การขยายตัวทางเศรษฐกิจ (Economic Growth) ยังมีความจำเป็นและต้องให้ความสำคัญต่อไป แต่การขยายตัวไม่จำเป็นต้องสูงมาก

๒.๑.๘.๒ การกระจายรายได้ (Income Distribution) เพื่อให้ประชาชนมีความเท่าเทียมกันมากขึ้น

๒.๑.๘.๓ สวัสดิการทางสังคม (Social Well-being) เพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การได้รับบริการขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง

๒.๑.๘.๔ คุณภาพสิ่งแวดล้อม (Environmental Quality) ครอบอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

๒.๒ แนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

ปัจจุบันองค์การสหประชาชาติได้หันมาสนับสนุนแนวคิดที่ว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากแนวโน้มสู่ความคิดเรื่องการพัฒนาการแบบยั่งยืนแล้ว ได้มีแนวโน้มที่จะปรับแผนพัฒนาการใหม่ที่เน้นในเรื่อง การพัฒนาคน พัฒนาทางด้านจิตใจ และรวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเมื่อนำมาปรับใช้กับแนวทางในพัฒนาสังคมแบบยั่งยืน สามารถจำแนกออกเป็น ๓ แนวทาง ดังนี้

แนวทางด้านที่หนึ่ง คือ แนวยุทธศาสตร์พุทธศาสนา ซึ่งกลุ่มนักคิดในแนวนี้ที่สำคัญ คือ ท่านพุทธทาส มูลนิธิโกลบอลและสำนักสันติอโศก แนวยุทธศาสตร์นี้ได้นำเอาหลักพุทธศาสนาเข้ามาปรับใช้ทางปรัชญาและนำหลักพุทธศาสนามานำเสนอเป็นเป้าหมายของการพัฒนา โดยในทางปรัชญาจะเน้นที่ความสุขทางจิตต้องพัฒนามนุษย์ทั้งด้านจิตใจและสติปัญญา ความสุขของมนุษย์นั้นไม่ได้อยู่ที่รูปวัตถุภายนอก ดังนั้นแนวคิดนี้จะเน้นเรื่องความรักและการเป็นผู้ให้

แนวทางที่สอง คือ แนวยุทธศาสตร์แบบเศรษฐศาสตร์การเมือง ยุทธศาสตร์นี้วางอยู่บนหลักคิดและปรัชญาแบบ Marxism ที่เน้นความเชื่อแบบวัตถุนิยมและหลักไดอะเล็กติก โดยมีความเชื่อว่า โลกและสังคมมีกฎเกณฑ์การพัฒนาที่แน่นอนไม่ได้ขึ้นอยู่กับความปรารถนาทางจิตใจของมนุษย์ ดังนั้นจะเข้าใจการวิวัฒนาการได้ต้องเข้าถึงกฎวิวัฒนาการทางสังคม นั่นคือที่มาของหลักวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งแนวคิดนี้เสนอว่า ประวัติศาสตร์มีการวิวัฒนาการอย่างเป็นขั้นตอนจากสังคมที่ไม่มีชนชั้นสู่สังคมที่มีชนชั้นและในที่สุดจะวิวัฒนาการกลับสู่สังคมที่ไม่มีชนชั้นอีกครั้ง

แนวทางที่สาม คือ ยุทธศาสตร์วัฒนธรรมชุมชน หลักแนวคิดที่เป็นพื้นฐานของยุทธศาสตร์วัฒนธรรมชุมชนนี้ ส่วนหนึ่งมาจากปรัชญาพุทธศาสนาที่ปฏิเสธพัฒนาการที่เน้นการพัฒนาในด้านวัตถุ (การขยายตัวของ GNP : Gross National Product) ถือเอาความสุขสูงสุดของมนุษย์เป็นเป้าหมาย หรือที่เรียกว่า Human-Centered Development อีกส่วนหนึ่งมาจากแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมืองโดยเฉพาะวิธีการแก้ไขปัญหาแตกต่างจากหลักเศรษฐศาสตร์การเมืองตรงที่ให้ความสำคัญต่อชนบทและด้านวัฒนธรรมค่อนข้างมาก

๓. แนวคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

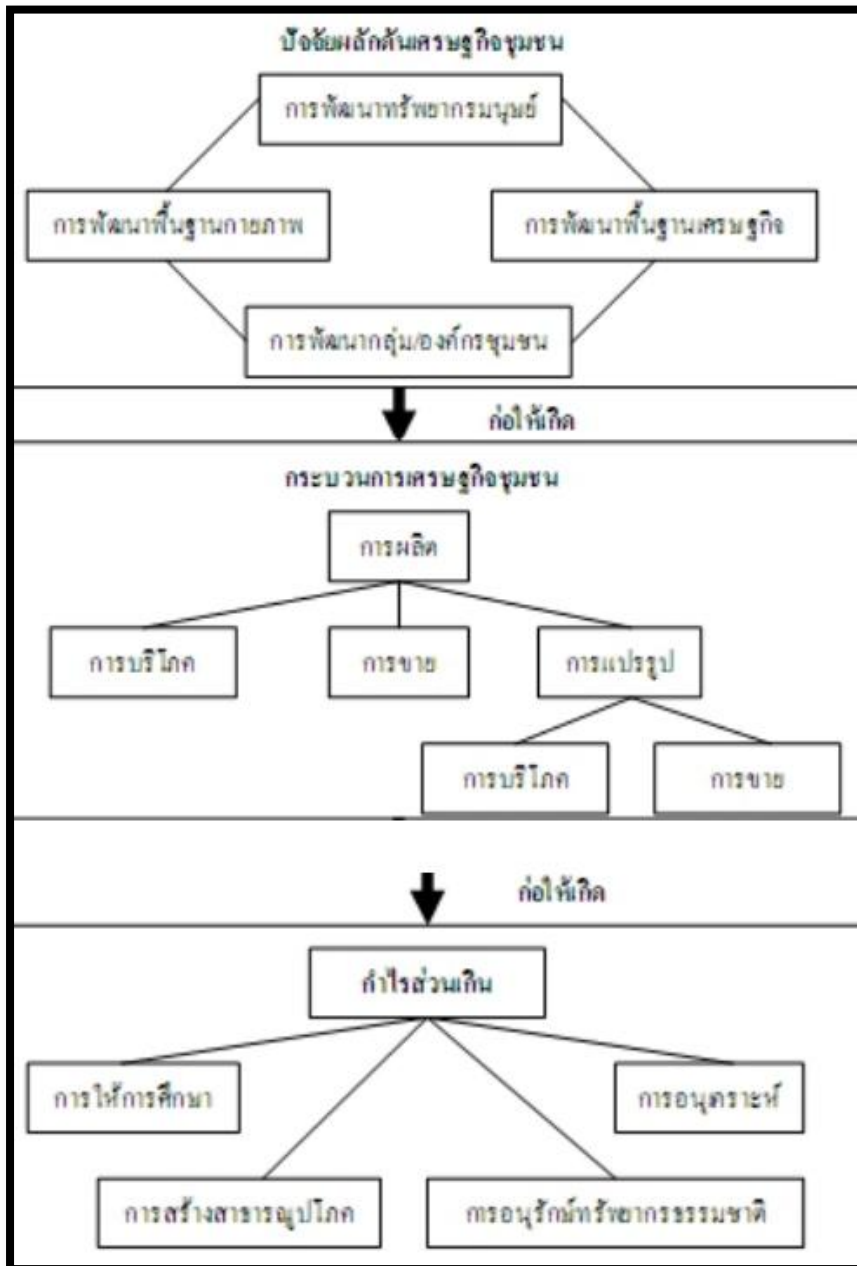
ในสภาพความเป็นจริงแล้วเศรษฐกิจชุมชนมักจะถูกมองว่าเป็นเศรษฐกิจนอกระบบเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่ควรถือว่าเศรษฐกิจชุมชนมีความสำคัญและเป็นพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจในส่วนของประเทศ หากพิจารณากันให้ดีจะพบว่าระบบเศรษฐกิจชุมชนนี้มีสัดส่วนแรงงานมากกว่าครึ่งหนึ่งของแรงงานทั้งประเทศ แต่เมื่อคิดรายได้ที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจชุมชนกลับพบว่ามีย่านน้อยกว่าเศรษฐกิจในระบบทุนนิยมที่กระจุกตัวอยู่แต่เฉพาะในเมือง หรือศูนย์กลางความ

เจริญเท่านั้น ซึ่งระบบเศรษฐกิจส่วนนี้ได้ดึงเอาประชาชนจากชุมชนในชนบทเข้าไปเป็นแรงงาน เพื่อขับเคลื่อนความเจริญให้กับศูนย์กลางความเจริญดังกล่าวเป็นสำคัญ

เศรษฐกิจชุมชนจึงเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญมากสำหรับประเทศกำลังพัฒนา เพราะถ้าหากเศรษฐกิจชุมชนมีความมั่นคง แข็งแรง จะส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจในภาพรวมของทั้งประเทศมีความมั่นคง แข็งแรง ตามไปด้วย โดยทั่วไปแล้วแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนนี้มีที่มาสำคัญอยู่อย่างน้อยสองแนวคิด ได้แก่ แนวคิดของมหาตมะคานธีที่สนับสนุนให้เกิดเศรษฐกิจชุมชน เศรษฐกิจหมู่บ้าน โดยเน้นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าหรือทดแทนการซื้อจากตลาด เน้นการลดรายจ่ายในครัวเรือนให้เหลือน้อยลงซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มรายได้ที่มองไม่เห็นให้กับครัวเรือนนั่นเอง นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้ชุมชนมีการพึ่งพาตนเองให้รู้จักทำกินและทำขึ้นมาใช้เอง และอีกแนวคิดหนึ่งมาจากรัสเซีย ซึ่งเป็นขบวนการพัฒนาความร่วมมือของประชาชนในระดับชุมชนจนกลายมาเป็นพรรคการเมืองในที่สุด โดยใช้ชื่อว่า พรรคสังคมนิยมปฏิวัติ (Social Revolutionary) ในแนวคิดนี้มีนักคิดที่สำคัญชื่อ เอ วิ ชายานอฟ (๑๘๘๘ - ๑๙๓๙) ที่เห็นว่าเศรษฐกิจชุมชนเป็นอีกระบบเศรษฐกิจหนึ่งที่สามารถจัดระบบให้พึ่งพาตนเองและเป็นรากฐานสำคัญให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมได้

มงคล ด่านธานินทร์ (๒๕๔๑) ได้ทำการศึกษาแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนประกอบด้วย ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน กระบวนการเศรษฐกิจชุมชนและกำไรส่วนเกินจากเศรษฐกิจชุมชน แสดงดังแผนภาพที่ ๒ - ๙

แผนภาพที่ ๒ - ๙ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๑. ความเป็นมาในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

การพัฒนาชนบท หรือการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของไทยได้เริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญเป็น ครั้งแรกตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งพระองค์ได้ทรงปฏิบัติการบริหารราชการและการปกครองแบบ อารยประเทศ ส่งผลให้ราชการไทยมีความสนใจเขตชนบทมากขึ้น การดำเนินงานในขณะนั้นได้มีการแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านช่วยกันรับผิดชอบในพื้นที่ของตน แต่มีปัญหาว่าเจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินงานแผนการบูรณะชนบทดังกล่าว

ดำเนินการได้เพียง ๒ ปี ก็ต้องยุบเลิกไปด้วยสาเหตุเพราะมีสงครามโลกและมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลใหม่ ต่อมาในปี พ.ศ.๒๔๙๔ รัฐบาลได้ริ่ขอแผนการบูรณะชนบทขึ้นมาอีก โดยปรับปรุงวิธีการบริหารใหม่โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการบูรณะชนบท ซึ่งประกอบด้วยปลัดอำเภอ กำนันผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการอีก ๓ คน ซึ่งได้รับเลือกจากประชาชนในเขต กรรมการชุดนี้มีหน้าที่แบ่งเป็นฝ่าย ๆ เช่น หน้าที่ทั่วไปเกี่ยวกับความเป็นระเบียบเรียบร้อย หน้าที่ฝ่ายโยธา ฝ่ายสาธารณสุข และฝ่ายการศึกษา สังคมและกีฬา แต่แผนดังกล่าวมิได้มีการนำไปปฏิบัติเนื่องจากไม่ได้รับอนุมัติด้านงบประมาณ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, ๒๕๒๓) ในปี พ.ศ.๒๔๙๙ กรมประชาสงเคราะห์ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปดูงานการพัฒนาท้องถิ่นในประเทศสหภาพพม่าและอินเดียและกลับมาร่างโครงการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งได้รับมติเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีพร้อมกับแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและตั้งสำนักงานพัฒนาการท้องถิ่นขึ้นที่สโมสรศาลากลางจังหวัดธนบุรี เพื่อบริหารตามโครงการ สำนักงานดังกล่าวขึ้นตรงต่อกระทรวงมหาดไทย ในปี พ.ศ.๒๕๐๑ มีการอบรมปลัดอำเภอ รวม ๘๙ คน เพื่อไปดำเนินงานใน ๒๙ จังหวัด ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๐๓ กระทรวงมหาดไทยได้ปรับปรุงโครงการพัฒนาท้องถิ่นให้รวมไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยยกฐานะเป็นส่วนราชการพัฒนาท้องถิ่นแห่งชาติ และยกฐานะอีกครั้งหนึ่งใน พ.ศ.๒๕๐๕ ให้เป็นกรมการพัฒนาชุมชน สังกัดกระทรวงมหาดไทย เมื่อมีการบรรจุโครงการพัฒนาท้องถิ่นไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้วก็เปลี่ยนชื่อเป็นแผนพัฒนาชุมชนแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ ๖ ประการ อาทิเช่น ส่งเสริมให้ประชาชนรู้สึกภาคภูมิใจที่จะอยู่อาศัยและประกอบอาชีพ จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกอันจำเป็นแก่การดำรงชีพในหมู่บ้านให้การศึกษาส่งเสริมวัฒนธรรมและการปกครองส่วนท้องถิ่น การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นมีทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคพร้อมกัน โดยกรมการพัฒนาชุมชนเป็นผู้ประสานงานและดำเนินงานระดับสนาม

นอกจากนี้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพของกลไกของรัฐบาลและที่สำคัญ คือ ให้หมู่บ้านดำเนินการช่วยเหลือตนเองเป็นหลัก โดยมีพัฒนากรร่วมทำงานกับคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน และ คณะกรรมการพัฒนาตำบล หลังจากนั้นได้มีการจัดตั้งสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทขึ้นอีกในปี พ.ศ.๒๕๐๖ เพื่อสร้างทางหลวงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และต่อต้านการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์ ตามแผนพัฒนาภาคปี พ.ศ.๒๕๐๕ มีการจัดตั้งกองอำนวยการรักษาความปลอดภัยเพื่อป้องกันภัยคอมมิวนิสต์ (กอปค.) โดยใช้มาตรการเข้าถึงประชาชนคือดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นที่กั้นดาร หลังจากนั้นก็มีโครงการพัฒนาท้องถิ่นและประชาชนให้มิงานทำในฤดูแล้ง (โครงการเงินผัน สมัยรัฐบาลคึกฤทธิ์) ปี พ.ศ.๒๕๑๘ ซึ่งต่อมาได้กลายมาเป็นโครงการพัฒนาตำบล (ปี พ.ศ.๒๕๑๙) โครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจ ชนบทที่ประสบภัยธรรมชาติ (กพช.) (ปี พ.ศ.๒๕๒๑) และโครงการสร้างงานในชนบท (กสช.) (ปี พ.ศ. ๒๕๒๓) การพัฒนาสังคมโดยใช้ความคิดความจำ ก เ ป็ น พื้ น ฐ า น (จ ป ฐ .) (ปี พ.ศ.๒๕๒๔) และแผนพัฒนาชนบทยากจนในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๙ ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๓๘ ได้มีการยกฐานะสภา ตำบลให้เป็นนิติบุคคล โดยมีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ.๒๕๓๘ พร้อมกับมีแผนงานพัฒนาสภาตำบล รวมทั้งโครงการกระจายความ เจริญไปสู่ชนบท โดยการส่งเสริมการลงทุน

อุตสาหกรรมไปสู่ชนบทมากยิ่งขึ้น การพัฒนาชนบทไทยในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๐ เป็นต้นมา รูปแบบของการพัฒนาชนบทไทยช่วงนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากการที่ให้รัฐบาลกำหนดนโยบายแล้วนำการพัฒนาไปสู่ระดับล่างไปเป็นการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ รัฐต้องการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นที่ อ ง ถิ่น พึ่ง ต น เอง ตั ด ลี น ใจ ใน กิ จ ก ร ร ม ของท้องถิ่นเอง การพัฒนาชนบทของประเทศไทยช่วงนี้ เกิดโครงการต่าง ๆ ที่เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเป็นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โครงการที่สำคัญได้แก่ โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โครงการฟื้นฟูเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้ และโครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตของชุมชน เป็นต้น ทางด้านเอกชนมีมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ.๒๔๘๖ สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ พ.ศ.๒๕๐๑, โครงการไทย - อิสราเอล เพื่อพัฒนาชนบท พ.ศ.๒๕๐๗ โดยพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาล ๙, โครงการสารภีโดยบริษัทเชลล์ พ.ศ. ๒๕๐๘, สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๐๘, มูลนิธิพัฒนาชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ พ.ศ.๒๕๑๐, สมาคมวายเอ็มซีเอเชียงใหม่ พ.ศ.๒๕๑๓, สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นสมาคมพัฒนาประชากรแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๓, มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๑๓, ศูนย์สังคมนาสงฆมณฑลอุดรธานี พ.ศ.๒๕๑๕, สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน พ.ศ.๒๕๑๗, โครงการพัฒนาชนบทลุ่มน้ำแม่กลอง โดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหิดล และธรรมศาสตร์ โดยได้รับความช่วยเหลือทางด้านเงินทุนจากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์พ.ศ. ๒๕๑๗ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๗ เป็นต้นมา ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสิทธิเสรีภาพในประเทศหลังจากเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ทำให้มีการตื่นตัวในงานพัฒนาชนบทขององค์กรเอกชนเพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้นยังมีงานของเอกชนที่มีได้ดำเนินการในรูปของมูลนิธิหรือองค์กร ซึ่งส่วนมากจะได้แก่พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาอีกจำนวนหนึ่งและนักพัฒนาอิสระ ซึ่งทำงานพัฒนาในกลุ่มที่ได้มีการจัดตั้งเป็นทางการ คือกลุ่มเกษตรกรในที่ต่าง ๆ เป็นต้น จากเอกสารทำเนียบองค์กรสมาชิกคณะกรรมการประสานงานองค์กรเอกชนพัฒนาชนบท (กป.อพช.) ในเฉพาะภาคทม.เพียงแห่งเดียวนั้น คือ ไม่ได้รวมภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคใต้ และภาคกลาง ในปี พ.ศ.๒๕๓๕ ได้ระบุว่ามียังองค์กรสมาชิก ๖๓ องค์กร และองค์กรเครือข่ายอีก ๖ องค์กร ซึ่งมีสมาชิกในเครือข่ายรวมกันทั้งสิ้น ๗๒ องค์กร และจากเอกสารประกอบการสัมมนาสิ่งแวดล้อม (๒๕๓๖) จัดพิมพ์โดยองค์กรพัฒนาเอกชนได้ระบุว่ามียังองค์กรพัฒนาเอกชนร่วมจัดทั้งสิ้น ๑๓๐ องค์กร เป็นภาคกลาง ๕๕ องค์กร ภาคเหนือ ๓๒ องค์กร ภาคอีสาน ๒๐ องค์กร ภาคใต้ ๒๓ องค์กร ซึ่งกล่าวถึงการขยายตัวของการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชนมีมากยิ่งขึ้น ในระยะหลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาในแง่นี้จะเห็นได้ว่าองค์กรของ เอกชนได้มีประวัติในการเริ่มดำเนินงานพัฒนาชนบทเป็นเวลายาวนานแล้วเช่นกัน เริ่มตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๘๖ เป็นต้นมาแต่เนื่องจากงานขององค์กรเอกชนนั้นมีขอบเขตจำกัด เพราะมีงบประมาณจำกัดและ มิได้รับการโฆษณาประชาสัมพันธ์เท่ากับงานของรัฐบาลจึงไม่ค่อยเป็นที่ทราบโดยทั่วไปมากนัก งานพัฒนาชนบทที่สำคัญที่ถือได้ว่าเป็นหน่วยงานของมูลนิธิเอกชนคือ โครงการต่างๆ โดยมูลนิธิที่อยู่ในความอุปถัมภ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ และพระราชวงศ์

ต่าง ๆ อันได้แก่ โครงการหลวง งานศูนย์ศิลปาชีพ งานของมูลนิธิชัยพัฒนา และงานของมูลนิธิจุฬาราชมนตรี เป็นต้น

๒. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙

ในด้านเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจตั้งแต่แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๑ เป็นต้นมา พบว่าเศรษฐกิจไทยขยายตัวในอัตราสูงในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๑ ถึงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๖ (พ.ศ.๒๕๐๔ - พ.ศ.๒๕๓๔) ก่อนที่จะเริ่มชะลอตัวในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๗ เมื่อการส่งออกและการลงทุน เริ่มชะลอตัว ก่อนที่จะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินครั้งเลวร้ายที่สุดในประวัติศาสตร์การพัฒนาประเทศไทย ในปี ๒๕๔๐ และการวางแผนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศหลังจากที่ประเทศเผชิญกับภาวะ วิกฤตทางการเงินอย่างรุนแรงในปี ๒๕๔๐ ต่อเนื่องถึงปี ๒๕๔๑ ได้นำกลับมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางปฏิบัติตั้งแต่แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๙ ต่อเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๑๑ เพื่อให้ทุกภาค ส่วนสร้างภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม ประสบการณ์ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินในปี ๒๕๔๐ - ๒๕๔๑ ได้ส่งผลให้ภาครัฐและภาคเอกชนปรับตัวในการบริหารความเสี่ยงและสร้างภูมิคุ้มกันให้ดีขึ้นตามแนวความคิดการบริหารจัดการที่ดี ได้แก่ การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส รับผิดชอบ และตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบดีขึ้น มีการกำกับดูแลวินัยทางการเงินการคลังที่กำหนดกรอบของ ความยั่งยืนทางการคลังเป็นแนวปฏิบัติที่ดีขึ้นและฐานะการคลังมีความมั่นคงมากขึ้นและฐานะเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูงมีการปรับปรุงในเรื่องกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ให้มีการดำเนินการอย่างเป็น ระบบและสอดคล้องกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น มีการสร้างความเป็นธรรมให้กับกลุ่มต่าง ๆ โดยสามารถคุ้มครองผู้บริโภคและประชาชนจากการถูกเอารัดเอาเปรียบได้ดีขึ้นและสร้างบรรยากาศของ การแข่งขันในตลาดและดำเนินมาตรการสนับสนุนให้การดำเนินธุรกิจในประเทศไทยมีความสะดวกคล่องตัว มากขึ้น รวมทั้งการบริหารจัดการเศรษฐกิจมหภาคมีประสิทธิภาพมากขึ้นและตั้งแต่แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๙ เป็นต้นมาประเทศไทยก็ให้ความสำคัญในการขยายการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นระบบโครงข่ายในเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนามากขึ้น มีการตั้งเป้าหมายในการเพิ่มการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาและจัดสรร งบประมาณเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมากขึ้นตามลำดับ รวมทั้งการที่ทุกภาคส่วนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการพัฒนาในทุกระดับเป็นวงกว้างมากขึ้นก็ได้ส่งผลให้ประเทศสามารถผ่านพ้นวิกฤตต่างๆ หลังจากนั้นได้ดีขึ้น

อย่างไรก็ดี เมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศนับว่าอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยปรับตัวดีขึ้นช้าและลดลงในบางช่วงเวลาที่ผ่านมาที่เศรษฐกิจผันผวน ทั้งนี้ อันดับความสามารถในการแข่งขันซึ่งจัด โดย International Institute for Management Development (IMD) ของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๓๐ จากจำนวนประเทศทั้งหมด ๕๙ ประเทศ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นมา และล่าสุดในปี ๒๕๕๙ อันดับได้ปรับดีขึ้น เล็กน้อยเป็นอันดับที่ ๒๘ จากจำนวนประเทศทั้งหมด ๖๑ ประเทศ ซึ่งชี้ว่าความสามารถในการแข่งขันโดยรวม ของไทยในช่วง ๕ ปีของแผนพัฒนา ฯ เมื่อเทียบกับต่างประเทศยังปรับตัวดีขึ้นได้น้อยมาก สำหรับความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจ (Ease of Doing Business: EODB) ล่าสุดในปี ๒๕๕๙ ไทยอยู่ในอันดับที่ ๔๙ จากจำนวนประเทศทั้งหมด ๑๘๙ ประเทศ จวบจนถึงปัจจุบันกล่าวได้ว่าข้อจำกัดต่อการเพิ่มขีด

ความสามารถในการแข่งขันของไทยในช่วงที่ผ่านมาั้นเกิดจากปัจจัยหลักทั้งในเรื่องปัญหาคุณภาพคนต่ำ การลงทุนในการวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมยังมีน้อย คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานยังไม่ดีและระบบโลจิสติกส์ขาดความเป็นระบบที่สมบูรณ์จึงมีต้นทุนสูง และปัญหาในด้านบริหารจัดการของภาครัฐและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ล่าสมัยและขาดประสิทธิผลในการบังคับใช้รวมทั้งปัญหาคอร์รัปชัน และเมื่อเผชิญกับปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจโลกเป็นครั้งคราวและภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น การเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ในปี ๒๕๕๔ เศรษฐกิจไทยก็มีความผันผวนได้ง่าย และโดยรวมเศรษฐกิจขยายตัวในอัตราที่ต่ำกว่าศักยภาพมาต่อเนื่องหลายปี โดยในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๙, ๑๐ และ ๑๑ เศรษฐกิจไทยขยายตัวในอัตราร้อยละ ๕.๘ ๓.๐ และ ๓.๔ ตามลำดับ และรวมช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๘-๑๑ เศรษฐกิจขยายตัวเพียงเฉลี่ย ร้อยละ ๓.๑ ๒ และมีความชัดเจนว่าในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๑๑ ประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์ที่กำลังสูญเสียความได้เปรียบอย่างชัดเจนมากขึ้นทั้งในด้านต้นทุนแรงงานและยังไม่สามารถแข่งขันกับประเทศที่มีความก้าวหน้าและมีความสามารถในการแข่งขันทางนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ได้ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วได้ ในขณะที่โครงสร้างการผลิตได้เปลี่ยนผ่านจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการอย่างต่อเนื่อง ภาคอุตสาหกรรมมีการสั่งสมองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการเปลี่ยนผ่านจากการผลิตอุตสาหกรรมขั้นปฐมโดยการลงทุนต่างชาติในระยะแรกมาเป็นโครงสร้างที่มีการใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อนมากขึ้นโดยการร่วมลงทุนของนักลงทุนไทยมีสัดส่วนสูงขึ้น ประเทศไทยกลายเป็นฐานการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่สำคัญมากขึ้น เช่นเดียวกับการผลิตสาขาบริการขยายฐานกว้างขึ้นจากบริการดั้งเดิมในกลุ่มท่องเที่ยวโดยมีความเชี่ยวชาญหลากหลายมากขึ้นตามลำดับทั้งในด้านการเงิน บริการสุขภาพและอื่นๆ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาในภาคเกษตรมีความล่าช้ากว่าในสาขาเศรษฐกิจอื่นๆ ผลผลิตทางการผลิตต่ำเนื่องจากการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้สนับสนุนมีน้อย ในขณะที่คุณภาพดินแย่งมีการใช้ที่ดินไม่เหมาะสมและการบริหารจัดการน้ำยังไม่เป็นระบบ สาขาเกษตรต้องเผชิญกับความผันผวนของสภาพภูมิอากาศและราคาสินค้าโดยไม่มีระบบประกันความเสี่ยงที่เหมาะสม การให้ความช่วยเหลือโดยรัฐในลักษณะของการอุดหนุนโดยไม่ได้ยึดโยงเข้ากับการเพิ่มประสิทธิภาพจึงเป็นภาระงบประมาณในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุ ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตสร้างรายได้ระดับสูงเป็นประเทศพัฒนาแล้วและสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งจำเป็นต้องยกระดับผลิตภาพการผลิตและการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในสาขาอุตสาหกรรม เกษตรและบริการ การสร้างความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร การเพิ่มขีดความสามารถทางการค้าและการเป็น ผู้ประกอบการ รวมทั้งการพัฒนาฐานเศรษฐกิจแห่งอนาคตทั้งนี้ภายใต้ กรอบการปฏิรูปและพัฒนาปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ทุกด้าน อันได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน

และระบบโลจิสติกส์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ นวัตกรรม การพัฒนาทุนมนุษย์ และการบริหารจัดการ ทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน กรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

๑. การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจและสร้างความเชื่อมั่น การส่งเสริม การค้าและการลงทุนที่อยู่บนการแข่งขันที่เป็นธรรม และรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนการพัฒนาประเทศสู่ความเป็นชาติการค้าเพื่อให้ได้ ประโยชน์จากห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค และเป็นการยกระดับไปสู่ส่วนบน ของห่วงโซ่มูลค่ามากขึ้น

๒. การพัฒนาภาคการผลิตและบริการบนฐานของการพัฒนานวัตกรรม และมีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีการใช้ดิจิทัลและการค้าที่เข้มข้นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายกิจกรรม การผลิตและบริการ โดยมุ่งสู่ความเป็นเลิศในระดับโลกและในระดับ ภูมิภาคในอุตสาหกรรมหลายสาขา และในภาคบริการที่หลากหลายตาม รูปแบบการดำเนินชีวิตและการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนไป รวมทั้งเป็นแหล่งอาหารคุณภาพ สะอาดและปลอดภัยของโลก - ภาคเกษตร โดยเสริมสร้างฐานการผลิตให้เข้มแข็งและยั่งยืน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้ปรับไปสู่การทำเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และรวมกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพที่เข้มแข็ง และการพัฒนาสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพและอาหารคุณภาพ สะอาดและปลอดภัย - ภาคอุตสาหกรรม โดยพัฒนาอุตสาหกรรม ศักยภาพยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมปัจจุบันที่มีศักยภาพสูง และพัฒนาอุตสาหกรรมอนาคตที่มีศักยภาพ โดยการใช้ดิจิทัลและการค้ามาเพิ่มมูลค่าและยกระดับห่วงโซ่มูลค่าในระดับสูงขึ้น - ภาคบริการ โดยขยายฐานการบริการให้มีความหลากหลาย มีความเป็นเลิศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการยกระดับบริการที่เป็นฐานรายได้เดิม เช่น การท่องเที่ยวและพัฒนาให้ประเทศไทยเป็น ศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพ ธุรกิจบริการด้านการเงิน และธุรกิจบริการที่มีศักยภาพอื่น ๆ เป็นต้น

๓. การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจ ชุมชน พัฒนาทักษะผู้ประกอบการ ยกระดับผลิตภาพแรงงานและ พัฒนานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สู่สากล และพัฒนานวิสาหกิจชุมชนและสถาบันเกษตรกร

๔. การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมือง พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และพัฒนาระบบเมืองศูนย์กลางความเจริญ จัดระบบผังเมืองที่มีประสิทธิภาพและมีส่วนร่วม มีการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับศักยภาพ

๕. การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในด้านการขนส่ง ด้านพลังงาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการวิจัยและพัฒนา

๖. การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก สร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาทั้งนานาประเทศ ส่งเสริมความร่วมมือกับนานาชาติในการสร้างความมั่นคงด้านต่าง ๆ เพิ่มบทบาทของไทยในองค์กรระหว่างประเทศ รวมถึงสร้างองค์ความรู้ด้านการต่างประเทศ

๓. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ

โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดประเด็นการพัฒนา พร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง ๕ ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกันยังได้กำหนดแนวคิดและกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อกำกับให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย

การพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ส่งผลให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับ ได้แก่ เศรษฐกิจไทยมีขนาดใหญ่ขึ้น มีฐานการผลิตและบริการที่มีความเข้มแข็งและโดดเด่นในหลายสาขา และความร่วมมือกับมิตรประเทศทั้งในรูปทวิภาคีและพหุภาคี รวมถึงความร่วมมือกับประเทศในอนุภูมิภาคและอาเซียนมีความเข้มข้นและชัดเจนขึ้น ขยายโอกาสด้านการค้าและการลงทุนของไทยเพิ่มขึ้น ในขณะที่โครงสร้างพื้นฐานมีการพัฒนาครอบคลุมมากขึ้น และการบริการทางสังคมทุกด้านที่มีความครอบคลุมทั่วถึง ทำให้รายได้ประชาชนสูงขึ้นปัญหาความยากจนลดลง และคุณภาพชีวิตประชาชนดีขึ้น

ดังนั้น การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๑๒ จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อวางรากฐานของประเทศในระยะยาวให้มุ่งต่อยอดผลสัมฤทธิ์ของแผนที่สอดคล้องเชื่อมโยงและรองรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องกันไปตลอด ๒๐ ปี ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) โดยมียุทธศาสตร์ในแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๑๒ มีทั้งหมด ๑๐ ยุทธศาสตร์ โดยมี ๖ ยุทธศาสตร์ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และอีก ๔ ยุทธศาสตร์ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

๓.๑ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ทุนมนุษย์ของประเทศไทยยังมีปัญหาในด้านคุณภาพคนในแต่ละช่วงวัย โดยผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ การพัฒนาความรู้และทักษะของแรงงานไม่ตรงกับตลาดงาน ในขณะที่คนไทยจำนวนมากไม่น้อยยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อวิกฤตค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต การพัฒนาในระยะต่อไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้คนไทยมีทศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากลและสามารถ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะที่ดีขึ้น คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้น รวมทั้งสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ประกอบด้วย

๓.๑.๑ ปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัยและจิตสาธารณะ

๓.๑.๒ พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า อาทิ ส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาทักษะทางสมองและทางสังคมที่เหมาะสม เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

๓.๑.๓ ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิ ปรับระบบบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก ให้มีการจัดทรัพยากรร่วมกันให้มีขนาดและจำนวนที่เหมาะสม ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่ง เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต

๓.๑.๔ ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมทางสุขภาพและโภชนาการที่เหมาะสมกับวัย ปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายและภาษีในการควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ

๓.๑.๕ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบสุขภาพ ภาครัฐและปรับระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพ อาทิ ปรับระบบบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานพยาบาลทุกสังกัดในเขตพื้นที่สุขภาพ

๓.๑.๖ พัฒนาระบบการดูแลและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสังคมสูงวัย อาทิ ผลักดันให้มีกฎหมายการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว

๓.๑.๗ ผลักดันให้สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วม ร่วมพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง อาทิ กำหนดมาตรการดูแลครอบครัวที่เปราะบางและส่งเสริม สถาบันการศึกษาให้เป็นแหล่งบริการความรู้ทางวิชาการที่ทุกคนเข้าถึงได้

๓.๒ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม การพัฒนาในช่วงที่ผ่านมาทำให้สังคมไทยก้าวหน้าไปหลายด้าน แต่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมไทยมีความคืบหน้าช้า ทั้งเรื่องความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มประชากร ความแตกต่างของคุณภาพการบริการภาครัฐ รวมทั้งข้อจำกัดในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและเทคโนโลยีของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ดังนั้น การพัฒนาในระยะต่อไปจึงจำเป็นต้องมุ่งลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกัน แก้ไขปัญหาความยากจน เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการพื้นฐานทางสังคมของภาครัฐ รวมทั้งเพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้น ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาสำคัญประกอบด้วย

๓.๒.๑ การเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมาย ประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุดสามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐและมีอาชีพ อาทิ ขยายโอกาส การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้การดูแล นักเรียนที่ครอบครัুদ্ধตั้งแต่การสร้างรายได้ของครัวเรือน สนับสนุนค่าเดินทางไปยังสถานศึกษา ให้ทุนการศึกษา ต่อระดับสูง

๓.๒.๒ การกระจายการให้บริการภาครัฐทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมและทั่วถึง อาทิ บริหารจัดการการให้บริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ผ่านการพัฒนาระบบส่งต่อผู้ป่วยทั้งในระดับจังหวัด ภาค และระดับประเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓.๒.๓ เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการทุนที่ดินและทรัพยากรภายในชุมชน อาทิ สนับสนุนการให้

ความรู้ในการบริหารจัดการทางการเงินแก่ชุมชนและครัวเรือน การปรับองค์การการเงินของชุมชน ให้ทำหน้าที่เป็นสถาบันการเงินในระดับหมู่บ้าน/ตำบลที่ทำหน้าที่ทั้งการให้กู้ยืมและการออม และ จัดตั้งโครงข่ายการเงินฐานรากโดยมีธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เป็น แม่ข่าย

๓.๓ ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน เศรษฐกิจไทยขยายตัวต่ำกว่าศักยภาพอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี ทั้งจากผลกระทบของ เศรษฐกิจโลกซบเซาและข้อจำกัดภายในประเทศเองที่เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มผลิตภาพและขีด ความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งฐานเศรษฐกิจภายในประเทศขยายตัวช้า การพัฒนา ๕ ปีต่อ จากนี้ไป จึงเน้นให้เศรษฐกิจเติบโตได้ตามศักยภาพและมีเสถียรภาพ ภาคส่งออกมีการพัฒนาจน สามารถขยายตัวและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ผลิตภาพการผลิตของ ประเทศเพิ่มขึ้น การลงทุนภาครัฐและเอกชนมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมาจากความร่วมมือ กันมากขึ้น ประชาชนและผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบภาษีมากขึ้นและประเทศไทยมีขีด ความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจสูงขึ้น นอกจากนี้ยังเน้นให้เศรษฐกิจรายสาขามีการ เติบโตอย่างเข้มแข็ง ภาคการเกษตรเน้น เกษตรกรรมยั่งยืนและให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการ พัฒนาเมืองอุตสาหกรรมนิเวศ การท่องเที่ยวสามารถทำรายได้และแข่งขันได้มากขึ้น วิชากิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ภาคการเงินมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ประกอบด้วย

๓.๓.๑ การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมทั้งในด้านการคลัง อาทิ เพิ่ม ประสิทธิภาพการจัดแผนงานโครงการการจัดสรรงบประมาณ การบริหารและการตรวจสอบ กระบวนการงบประมาณและด้านการเงิน อาทิ เพิ่มประสิทธิภาพของระบบการเงินและสถาบันการเงิน ทั้งในตลาดเงินและตลาดทุนให้สามารถสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

๓.๓.๒ การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาค การผลิตและบริการ มุ่งเน้นการสร้างเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการและการค้าการลงทุน เพื่อยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ โดย ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานต่อยอดความเข้มแข็งของ อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพปัจจุบันเพื่อยกระดับไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง วางอนาคต รากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรม เสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันในเชิงธุรกิจของภาค บริการ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรมและอำนวยความสะดวก ด้านการค้าการลงทุน

๓.๔ ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ปัจจุบันสภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำลังเป็นจุดอ่อนสำคัญต่อการรักษาฐานการ ผลิตและการให้บริการ รวมทั้งการดำรงชีวิตของคนไทย ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากการลดลงของ พื้นที่ป่าไม้ ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ความหลากหลายทางชีวภาพถูกคุกคาม ความเสี่ยงในการ ขาดแคลนทรัพยากรน้ำในอนาคตปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและ ชุมชนเมือง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติมีความผันผวนและรุนแรง มากขึ้นและข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทวีความเข้มข้น ซึ่ง

จะส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ดังนั้นการพัฒนาในระยะต่อไปจึงมุ่งเน้นการรักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติ การสร้างความมั่นคงด้านน้ำและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพ การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษและลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ การเพิ่มประสิทธิภาพการลดก๊าซเรือนกระจกและขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดจากสาธารณภัย ซึ่งแนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย

๓.๔.๑ การรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม

๓.๔.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้เกิดความมั่นคง สมดุลและยั่งยืน

๓.๔.๓ การแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม

๓.๔.๔ ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓.๔.๕ สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๓.๔.๖ การบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ

๓.๔.๗ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๔.๘ การพัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

๓.๕ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน กระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและเสถียรภาพของประเทศไทยในหลายมิติ ทั้งภัยคุกคามภายนอกในเรื่องการขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก อาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้ายและภัยคุกคามภายในประเทศ ได้แก่ ความเห็นต่างทางความคิดและอุดมการณ์ของคนในชาติ การสร้างสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้และการคุกคามทางเศรษฐกิจ โดยอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ดังนั้นการพัฒนาในระยะต่อไป จึงเน้นในเรื่องการปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศ สังคมมีความสมานฉันท์ ประชาชนมีส่วนร่วมป้องกันแก้ไขปัญหาความมั่นคง ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้เพิ่มขึ้น ประเทศไทยมีความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงกับนานาประเทศในการป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติมีความพร้อมต่อการรับมือภัยคุกคามทั้งภัยคุกคามทางทหารและภัยคุกคามอื่น ๆ และแผนงานด้านความมั่นคงมีการบูรณาการสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งแนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย

๓.๕.๑ การรักษาความมั่นคงภายใน เพื่อให้เกิดความสงบในสังคมและธำรงไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ

๓.๕.๒ การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการป้องกันประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยคุกคามทั้งการทหารและภัยคุกคามอื่น ๆ

๓.๕.๓ การส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศด้านความมั่นคง เพื่อบริหารการความร่วมมือกับมิตรประเทศเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติ

๓.๕.๔ การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเพื่อคงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยในเขตทะเล

๓.๕.๕ การบริหารจัดการความมั่นคงเพื่อการพัฒนา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันระหว่างแผนงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงการพัฒนาภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

๓.๖ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย ระบบการบริหารจัดการในภาครัฐที่ขาดประสิทธิภาพเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการให้บริการประชาชนยังไม่ได้มาตรฐานสากล การบังคับใช้กฎหมายที่ขาดประสิทธิภาพ การบริหารจัดการและการให้บริการของท้องถิ่นขาดความโปร่งใส ระบบและกระบวนการ ยุติธรรมไม่สามารถอำนวยความสะดวกและเป็นธรรม รวมทั้งการทุจริตประพฤติมิชอบในสังคมไทย ดังนั้นการพัฒนาระยะต่อไปจึงต้องเร่งปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจัง โดยมุ่งเน้นในเรื่องการลดสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการของภาครัฐ รวมทั้งประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจของประเทศ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร จัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปรับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น และการลดจำนวนการดำเนินคดีกับผู้มิได้กระทำความผิด ซึ่งแนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย

๓.๖.๑ ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน บทบาท ภารกิจ และคุณภาพบุคลากรภาครัฐ ให้มีความโปร่งใส ทันสมัย คล่องตัว มีขนาดที่เหมาะสม เกิดความคุ้มค่า

๓.๖.๒ ปรับปรุงกระบวนการงบประมาณและสร้างกลไกในการติดตามตรวจสอบการเงินการคลังภาครัฐ เพื่อให้การจัดสรรและการใช้จ่ายมีประสิทธิภาพ

๓.๖.๓ เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการให้บริการสาธารณะให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อให้ประชาชนและภาคธุรกิจได้รับบริการที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานและอำนวยความสะดวกตรงตามความต้องการ

๓.๖.๔ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง

๓.๖.๕ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้สังคมไทยมีวินัย โปร่งใส และยุติธรรม

๓.๖.๖ ปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีความทันสมัยเป็นธรรมและสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ

๓.๗ ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ที่ผ่านมาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ของประเทศประสบปัญหาด้านความต่อเนื่องในการ

ดำเนินการและปัญหาเชิงปริมาณคุณภาพและการบริหารจัดการการให้บริการที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ทำให้มีข้อจำกัดในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาในระยะต่อไปจึงมุ่งเน้นในเรื่องการลดความเข้มของการใช้พลังงานและลดต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศ การพัฒนาระบบขนส่งทางรางและทางน้ำ เพิ่มปริมาณการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมืองและขยายขีดความสามารถในการรองรับปริมาณผู้โดยสารของท่าอากาศยานในกรุงเทพมหานครและท่าอากาศยานในภูมิภาค การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านโลจิสติกส์และการอำนวยความสะดวกทางการค้า การพัฒนาด้านพลังงานเพื่อเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายและลดการพึ่งพาก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้า การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและการพัฒนาด้านสาธารณสุขการ (น้ำประปา) ซึ่งแนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย

๓.๗.๑ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่ง อาทิ พัฒนาระบบรถไฟให้เป็นโครงข่ายหลักในการเดินทางและขนส่งของประเทศพัฒนาโครงข่ายถนน พัฒนาระบบขนส่งทางอากาศ และพัฒนาระบบขนส่งทางน้ำ

๓.๗.๒ การสนับสนุนการพัฒนาระบบขนส่ง อาทิ การพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกิดจากการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนากิจการบริการจัดการในสาขาขนส่ง

๓.๗.๓ พัฒนาระบบโลจิสติกส์ อาทิ พัฒนาและยกระดับมาตรฐานระบบการจัดการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานให้ได้มาตรฐานสากล และพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการอำนวยความสะดวกทางการค้า

๓.๗.๔ พัฒนาด้านพลังงาน อาทิ จัดหาพลังงานให้เพียงพอและสร้างความมั่นคงในการผลิตพลังงาน เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการการผลิตและการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาด

๓.๗.๕ พัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล อาทิ พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจ

๓.๗.๖ พัฒนาระบบน้ำประปา อาทิ พัฒนาระบบน้ำประปาให้ครอบคลุมและทั่วถึง และการบริหารจัดการการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและการสร้างนวัตกรรม

๓.๘ ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาอาศัยการเพิ่มประสิทธิภาพจากปัจจัยความได้เปรียบด้านแรงงาน ทรัพยากรธรรมชาติและการนำเข้าเทคโนโลยีสำเร็จรูปจากต่างประเทศมากกว่าการสะสมองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีของตนเองทำให้ส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางด้านเทคโนโลยีซึ่งมีมูลค่าเพิ่มสูงตกอยู่กับประเทศผู้เป็นเจ้าของเทคโนโลยี อีกทั้งการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาอย่างไม่เพียงพอที่จะขับเคลื่อนประเทศสู่สังคมนวัตกรรมได้ ดังนั้นการพัฒนาจึงเน้นในเรื่องการเพิ่มความเข้มแข็งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศและการเพิ่มความสามารถในการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อยกระดับความสามารถการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการและคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย

๓.๘.๑ เร่งส่งเสริมการลงทุนวิจัยและพัฒนาและผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม อาทิ ลงทุนวิจัยและพัฒนาในกลุ่มเทคโนโลยีที่ประเทศไทยมีศักยภาพพัฒนาได้เอง และกลุ่มเทคโนโลยีที่นำสู่การพัฒนาแบบก้าวกระโดด ลงทุนวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

๓.๘.๒ พัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี อาทิ ส่งเสริมผู้ประกอบการให้มีบทบาทหลักด้านนวัตกรรม เทคโนโลยีและร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนานวัตกรรม ส่งเสริมการสร้างสรรค่นวัตกรรมด้านการออกแบบและการจัดการธุรกิจที่ผสมผสานการใช้เทคโนโลยีให้แพร่หลายในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจของไทย

๓.๘.๓ พัฒนาสภาพแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ด้านบุคลากรวิจัย อาทิ การเร่งการผลิตบุคลากรสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการโดยเฉพาะในสาขา STEM และพัฒนาศักยภาพนักวิจัยให้มีทั้งความรู้และความเข้าใจในเทคโนโลยี

๓.๙ ยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับภูมิภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ประเทศไทยต้องใช้ประโยชน์จากศักยภาพและภูมิสังคมเฉพาะของพื้นที่ และการดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อเสริมจุดเด่นในระดับภาคและจังหวัดในการเป็นฐานการผลิตและบริการที่สำคัญ ประกอบกับการขยายตัวของประชากรในเขตเมืองจะเป็นโอกาสในการกระจาย

ยกระดับรายได้ของประชาชนโดยการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองนำอยู่และมีศักยภาพในการรองรับการค้าการลงทุน รวมทั้งลดแรงกดดันจากการกระจุกตัวของพัฒนาในกรุงเทพฯและภาคกลาง ไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้การเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนยังเป็นโอกาสในการเปิดพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนเชื่อมโยงการค้าการลงทุนในภูมิภาคของ ไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย ดังนั้นการพัฒนาจึงมุ่งเน้นในเรื่องการลดช่องว่างรายได้ระหว่างภาคและมีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมมากขึ้น การเพิ่มจำนวนเมืองศูนย์กลางของจังหวัดเป็นเมืองนำอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม พื้นที่ฐานเศรษฐกิจหลักมีระบบการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการเพิ่มมูลค่าการลงทุนในพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดน ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ประกอบด้วย

๓.๙.๑ การพัฒนาภาคเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กระจายตัวอย่างทั่วถึง พัฒนาภาคเหนือให้เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้หลุดพ้นจากความยากจนสู่เป้าหมายการพึ่งตนเอง พัฒนาภาคกลางเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำพัฒนาภาคใต้เป็นฐานการสร้างรายได้ที่หลากหลาย

๓.๙.๒ การพัฒนาเมือง อาทิ พัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองศูนย์กลางของจังหวัดให้เป็นเมืองนำอยู่ ส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างมีบูรณาการภายใต้การมีส่วนร่วมของส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคมและภาคเอกชน พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง

๓.๙.๓ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ อาทิ พัฒนาพื้นที่ฟูพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เป็นฐานการผลิต อุตสาหกรรมหลักของประเทศที่ขยายตัวอย่างมีสมดุล มี

ประสิทธิภาพสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนเป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและเกิดผลที่เป็นรูปธรรม

๓.๑๐ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา คือ การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศของไทยในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๑๒ ยึดหลักคิดเสรี เปิดเสรีและเปิดโอกาส โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและขยายความร่วมมือทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และอื่น ๆ กับมิตรประเทศและเป็นการขับเคลื่อนต่อเนื่องจากการดำเนินการภายใต้แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยกำหนดเป็นแนวทางการดำเนินนโยบายการค้าและการลงทุนที่เสรี เปิดกว้างและเป็นธรรม ดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกในการแสวงหาตลาดใหม่ๆ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยไปลงทุนในต่างประเทศ และส่งเสริมความร่วมมือเพื่อพัฒนากับประเทศในอนุภูมิภาคและภูมิภาค รวมทั้งประเทศนอกภูมิภาค ดังนั้นการพัฒนาจึงมุ่งเน้นในเรื่องการมีเครือข่ายการเชื่อมโยงตามแนวระเบียงเศรษฐกิจที่ครอบคลุมและมีการใช้ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพ การเพิ่มระบบห่วงโซ่มูลค่าในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยเป็นฐานเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนที่สำคัญในภูมิภาคอนุภูมิภาคอาเซียนและเอเชีย รวมทั้งมีการพัฒนาส่วนขยายจากแนวระเบียงเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคให้ครอบคลุมภูมิภาคอาเซียน เอเชียตะวันออกและเอเชียใต้ และประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่สำคัญทั้งในทุกระดับ ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย

๓.๑๐.๑ ขยายความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนกับมิตรประเทศ และแสวงหาตลาดใหม่สำหรับสินค้าและบริการของไทย

๓.๑๐.๒ พัฒนาการเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่งโลจิสติกส์และโทรคมนาคมในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคภายใต้แผนงาน GMS, ACMECS, IMT-GT, BIMSTEC และ JDS และภูมิภาคอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์

๓.๑๐.๓ พัฒนาและส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจการบริการ และการลงทุนที่โดดเด่นในภูมิภาค

๓.๑๐.๔ ส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย

๓.๑๐.๕ เปิดประตูการค้าและพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาคที่มีความเสมอภาคกัน

๓.๑๐.๖ สร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนากับประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติ

๓.๑๐.๗ เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์

๓.๑๐.๘ ส่งเสริมความร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติ ในการสร้างความมั่นคงในทุกด้านที่เกี่ยวกับเรื่องความอยู่ดีมีสุขของประชาชน

๓.๑๐.๙ บูรณาการภารกิจด้านความร่วมมือระหว่างประเทศและด้านการต่างประเทศ

๓.๑๐.๑๐ ส่งเสริมให้เกิดการปรับตัวภายในประเทศที่สำคัญ

๔. แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

แนวทางในการพัฒนาชนบทสามารถแบ่งแยกให้เห็นข้อแตกต่างได้อย่างชัดเจน ซึ่งสามารถแบ่งความสำคัญได้ ๒ แนวทาง ดังนี้

๔.๑ การพัฒนาชนบทแบบไม่มีความสมดุล ได้แก่ การพัฒนาจากบนลงล่าง (Top - down Development) การพัฒนาจากล่างขึ้นบน (Bottom - up Development) และการพัฒนาแบบทฤษฎีฝนหล่นจากฟ้า (Trickle Down Effect Theory)

๔.๒ การพัฒนาชนบทแบบสมดุลเป็นลักษณะของการพัฒนาชนบทที่ยั่งยืน (Sustainable Development) การพัฒนาแบบพึ่งตนเอง (Self Help Development) และการพัฒนาชนบทแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Participation Development) สำหรับปรัชญาของการพัฒนาชนบท หรือการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของไทยนั้นจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานความศรัทธาในตัวคนที่อยู่ในชุมชนว่าเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุด โดยต้องเชื่อมั่นว่ามนุษย์ทุกคนมีพลังในเรื่องความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความเป็นผู้นำซ่อนอยู่ภายใน เมื่อใดก็ตามถ้ามีการพัฒนาพลังทั้งหลายที่ซ่อนอยู่ภายในเหล่านี้ขึ้นมา ในขณะที่เดียวกันก็เปิดโอกาสให้ผู้คนเหล่านี้มีโอกาสในการเรียนรู้แลกเปลี่ยนทัศนคติและพัฒนาขีดความสามารถให้เป็นผู้ที่มีความรู้ บ ผิ ด ช อ บ ต่ อ ลั ง ค ม เป็นอย่างดี ดังนั้นการพัฒนาพลังขีดความสามารถของคนในชุมชนทุกด้านเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเป็นอยู่ของคนทุกคนและชุมชนโดยรวมเศรษฐกิจชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจของชาติ ดังนั้นหากต้องการจะให้เศรษฐกิจของชาติมีความ เ จ ริ ญ รุ่ง ้ง เ รี อ ึ่ง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเศรษฐกิจในระดับล่าง หรือเศรษฐกิจชุมชนขึ้นมาก่อน เมื่อเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม บริการ ทั้งในด้านการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิตได้รับการพัฒนา

อย่างถูกต้องและมีความเข้มแข็ง ในท้ายที่สุดเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศจะได้รับการพัฒนาให้มีความเข้มแข็งและมีความยั่งยืนตามมาด้วย เช่นกัน ทั้งนี้การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจะต้องมาจากคนในชุมชนส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจชุมชนของตนเอง เช่น การเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด มีส่วนร่วมในการทำ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสามารถ และทรัพยากรของชุมชนที่มีอยู่หรือชุมชนสามารถจัดหาได้ตามศักยภาพของตนเอง

รูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันและการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

รูปแบบการท่องเที่ยวไทยและการท่องเที่ยววิถีไทยนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกประเทศ อาทิ แนวโน้มและทิศทางการท่องเที่ยวในตลาดโลก ภาวะการแข่งขันความเสี่ยง พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ การท่องเที่ยว โดยเฉพาะสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันที่ยังคงอยู่บนความไม่แน่นอนทั้งจาก ภัยธรรมชาติ โรคระบาด ความไม่มั่นคงด้านเศรษฐกิจและการเมืองของหลายประเทศทั่วโลก

ประกอบกับการพัฒนาที่ผ่านมารองเท้าไทยยังคงมีปัญหาและอุปสรรคอีกมากมาย ซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยส่งผลกระทบต่อรองเท้าไทยและการท่องเที่ยวไทยแต่ในขณะเดียวกันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารการเข้าถึงข้อมูลด้านการท่องเที่ยวความสะดวกสบายในการเดินทางและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไปตามกระแสของโลกาภิวัตน์ทำให้แนวโน้มของจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลกยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่เอื้อประโยชน์และสร้างโอกาสในการพัฒนาอุตสาหกรรมรองเท้าไทยซึ่งประเด็นสำคัญที่ควรจะมีการพิจารณา คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยเดินมาถูกทิศทางแล้วหรือไม่และสามารถพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างไร เดินมาถูกทิศทางแล้วหรือไม่โดยสามารถพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืนได้อย่างไร ซึ่งที่ผ่านมาถึงแม้เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๗ ประเทศไทยจะประสบภาวะวิกฤตที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศแต่เมื่อผ่านพ้นวิกฤตไปพบว่าจากข้อมูลแนวโน้มด้านการท่องเที่ยววิถีไทยในปัจจุบันมีจำนวนนักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วแสดงถึงความเชื่อมั่นที่นักท่องเที่ยวมีต่อเมืองไทยในขณะเดียวกันภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทยยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวราคาถูก แต่ก็ยังมีปัญหาสะสมมาอย่างยาวนานที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว การกระจุกตัวของนักท่องเที่ยว ความไม่พร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ทักษะและองค์ความรู้ของบุคลากรท่องเที่ยวขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงปัญหาการบริหารจัดการของภาครัฐและการบูรณาการเพื่อการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ ความล้ำสมัยของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายเป็นต้น ดังนั้นหากประเทศไทยยังจำเป็นต้องอาศัยรายได้จากการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนซึ่งเป็นฐานเศรษฐกิจหลักให้กับประเทศ รวมถึงเป็นแหล่งกระจายรายได้และการจ้างงานเพื่อช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับชุมชนและสังคมไทย ฉะนั้นรูปแบบในการท่องเที่ยวและการ

ที่ อ ง เ ที่ ย ว วิ ธี ไ ท ย ใน

ปัจจุบันยังคงต้องมีการพัฒนาในระดับนโยบายและมีการทบทวนแผนการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจากข้อมูลผลการประเมินคุณภาพการท่องเที่ยววิถีไทยเมื่อเปรียบเทียบกับพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการทบทวนทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงของศักยภาพและโอกาสในความเป็นไปได้ในการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในประเทศไทย เพื่อเป้าหมายการเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืนนั่นคือการนำประเทศไทยไปสู่ยุคความของความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนอย่างเต็มรูปแบบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. คัชพล จันเพชร และพิทักษ์ ศิริวงศ์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี งานวิจัย เรื่อง การบูรณาการทุนทางวัฒนธรรมสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษา ชุมชนบ้านซากแก้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี งานวิจัยฉบับนี้กล่าวถึง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ภายใต้ทุนทางวัฒนธรรม กล่าวคือ สิ่งที่ตั้งงามที่

มนุษย์ในอดีตคิดค้นทำขึ้นและสืบทอดด้วยการปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งสิ่งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ โดยการพัฒนาดังกล่าวมีความจำเป็น ต้องสร้างกระบวนการให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน โดยอาศัยบริบทจากทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อนำมาสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนด้วยวิธีบูรณาการความร่วมมือซึ่งในงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน ๑๐ คน เพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิทยากระบวนการสร้างทฤษฎีฐานราก จากการศึกษาผู้วิจัยได้สกัดประเด็นที่ค้นพบ เพื่อนำมาสร้างเป็นมโนทัศน์และสังเคราะห์ออกมาเป็นข้อสรุปเชิงทฤษฎีภายใต้การบูรณาการทุนทางวัฒนธรรมสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านซากแก้ว ประกอบด้วย

๑.๑ เมื่อใดที่เกิดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการ

๑.๒ เมื่อใดที่ชุมชนมีความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการจะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ

๑.๓ เมื่อใดที่ชุมชนเกิดการเรียนรู้และเห็นประโยชน์ต่าง ๆ ร่วมกัน จะนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเอกภาพภายในชุมชน

๑.๔ เมื่อใดชุมชนเกิดองค์ความรู้และเห็นคุณค่าของทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น จะนำไปสู่ความหวงแหนในสิ่งเหล่านั้น

๑.๕ เมื่อใดที่หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการจัดการทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น จะทำให้ชุมชนเกิดความตื่นตัวและสนใจในประโยชน์ของสิ่งเหล่านั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งผู้สนใจควรศึกษาการนำทุนวัฒนธรรมท้องถิ่นมาสู่ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว หรือนำงานวิจัยชิ้นนี้เป็นกรณีศึกษาสำหรับใช้ในการพัฒนาชุมชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ณ สถานที่อื่น ๆ ที่มีความน่าสนใจ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อไปในอนาคต

๒. ทวี วัชรเกียรติศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาควิชาการจัดการ โพรแกรมนิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โครงการวิจัย เรื่อง การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนโดยการพัฒนากลุ่มอาชีพ ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลพลสงคราม อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา วัตถุประสงค์การวิจัย คือ ศึกษาบริบทเชิงพื้นที่ในการดำเนินงานและการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล แนวทางและการดำเนินการส่งเสริมการสร้าง ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนโดยการพัฒนากลุ่มอาชีพ และผลการดำเนินการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน โดยการพัฒนากลุ่มอาชีพในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลพลสงครามอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา โดยการมีส่วนร่วมของภาคีการวิจัยและพัฒนาทั้งภายในและภายนอกชุมชน ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมาย คือ คณาจารย์และนักศึกษาคณะครุศาสตร์ราชภัฏนครราชสีมา ผู้นำชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพในชุมชนเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสังเกตแบบมีและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก บันทึกการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ นำมาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปอุปนิสัยและ

วิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า บริบทเชิงพื้นที่ในการดำเนินงานและการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลและชุมชนมีความพร้อมต่อการพัฒนา แนวทางและการดำเนินการส่งเสริมการสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน โดยการพัฒนากลุ่มอาชีพจะต้องสร้างจากภายใน ภายนอก และทั้งภายในและภายนอกชุมชน ตามปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ ความรู้ การยอมรับ ศักดิ์ศรีที่เท่าเทียมของภาคีสมาชิกและการมีชุมชนเป้าหมายเป็นศูนย์กลางของการสร้างความเข้มแข็ง โดยที่ผลการดำเนินการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน โดยการพัฒนากลุ่มอาชีพเชิงรูปธรรมได้ทำให้มีการพัฒนาจัดตั้งดำเนินงาน และขับเคลื่อนการจัดหาทุนของกลุ่มอาชีพในทั้ง ๑๕ หมู่บ้าน ตามความเหมาะสมและการตัดสินใจของแต่ละชุมชน

๓. ปิยวรรณ คงประเสริฐ ปริญญาโท เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกและใช้หลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการ เพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยบูรณาการแผนพัฒนาทั้งมิติด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และจิตใจไว้ในแผนเดียวกัน และบูรณาการความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้ง ๔ กลุ่มได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว รวมทั้งสิ้น ๔๐๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ รายการตรวจสอบทรัพยากรและแบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าสถิติ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปผลการวิจัยจากรายการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว พบว่า ทรัพยากรทางธรรมชาติ ได้แก่ ชายหาด อ่าว น้ำตกเกาะ และป่าไม้ ทรัพยากรวัฒนธรรม และสิ่งสร้างขึ้น ได้แก่ วัด ศาล พระเจดีย์ และพระพุทธรูปจำลอง ทรัพยากร ประเพณี วิถีชีวิต และงานเทศกาล ได้แก่ งานฟูลมูนปาร์ตี้ การแข่งขันหาหอยกลม และประเพณีลากพระทางทะเล ทรัพยากรด้านกิจกรรม ได้แก่ การดำน้ำดูปะการัง การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ การพายคายัค แคนู เรือนำเที่ยว และการประมงพื้น บ้าน ทรัพยากรด้านบริการ ได้แก่ โรงแรมที่พักหรือ รีสอร์ท ที่ได้มาตรฐาน บริการด้านการคมนาคมขนส่งที่สะดวก บริการข้อมูล และศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว โรงพยาบาล และสถานบริการด้านสุขภาพ สถานที่จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง บริการด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และการมีป้ายบอกทิศทาง และระบบสื่อความหมายในสถานที่ท่องเที่ยวแนวทางการวางแผน เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการ เพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่เน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยพัฒนาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลที่มีมาตรฐานระดับโลก เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง และสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน โดยยึดหลักการพัฒนาตามแนวทางเกษตรอินทรีย์ เกษตรยั่งยืน และเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน

๔. ศลิษา ธีรานนท์ และ ประภาศิต โสภณจรัสกุล วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย ปทุมธานีปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือน กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๕๙ เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : ทางเลือก - ทางรอดของการท่องเที่ยวไทย ผลการศึกษา พบว่า บทความวิชาการนี้เป็นการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอแนวคิดเรื่อง “การท่องเที่ยวเชิง

สร้างสรรค์ : ทางเลือก - ทางรอดของการท่องเที่ยวไทย” ซึ่งจะกล่าวถึงพัฒนาการอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวของประเทศไทย ความเป็นมาของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อันเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นมาไม่นาน แต่สามารถตอบสนอง ต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่มีความยั่งยืนทั้งในมิติสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม ตลอดจน มิติของเศรษฐกิจ นับเป็นทางเลือกของการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยต่อไปในอนาคต สืบเนื่องมาจากกระแสแนวคิดทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นี้ถูกบรรจุอยู่ในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มานับตั้งแต่ ฉบับที่ ๑๐ และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับปัจจุบัน ฉบับที่ ๑๑ ดังจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น เป็นกระแส ทางการท่องเที่ยวหนึ่งที่น่าจะเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาของ เศรษฐกิจและสังคมได้อย่างยั่งยืน

๕. วนิดา อ่อนละมัย การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสนับสนุนการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การประชุมวิชาการระดับชาติราชภัฏเพชรบุรีวิจัย เพื่อแผ่นดินไทยที่ ยั่งยืนครั้งที่ ๗ “สหวิทยาการ สู่ไทยแลนด์ ๔.๐” วันเสาร์ ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอแนวทางการบูรณาการ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สำหรับประเทศไทยนั้นการ หยิบยกเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวง รัชกาลที่ ๙ มาบูรณาการกับท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีความสอดคล้องกันอย่างยิ่ง เพราะตามแก่น ของการพัฒนาทั้งสอง เน้นให้ความสำคัญที่ “จุดเล็ก ๆ ” เริ่มที่ตัวบุคคล ครอบครัว ชยาย ออกเป็นชุมชน สังคม และประเทศชาติ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เน้นที่ทักษะ ความรู้ ภูมิ ปัญญาทางวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคลหรือชุมชนบนพื้นฐานของ “ความ พอเพียง” คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลในการใช้ความรู้สร้างสรรค์พัฒนาการท่องเที่ยว และพัฒนาบนฐานแห่งความสมดุล สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามาเรียนรู้ร่วมสร้างสรรค์ กิจกรรม และหวังที่จะได้ค้นหาศักยภาพของตนเองได้ประสบการณ์ที่แท้จริงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต รวมถึงชุมชนมีความจำเป็นที่จะต้องมีความสัมพันธ์กันเพื่อพร้อมรับผลกระทบทางบวกและทางลบที่ อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาและที่สำคัญที่สุด คือ “การแบ่งปัน” เพราะการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์จะสามารถดำรงอยู่และก้าวไปได้อย่างต่อเนื่องจะต้องมีการแบ่งปันชุมชนเพื่อต่อยอด ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

๖. รุ่งรติศ เมืองลือ อาจารย์ประจำสำนักศึกษาทั่วไป วิทยาลัยดุสิตธานี พัทยา วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี ปีที่ ๑๑ ฉบับพิเศษ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางการ พัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันออกอย่างยั่งยืนในจังหวัดชลบุรี การวิจัยเรื่องนี้มี วัตถุประสงค์ ดังนี้

๖.๑ ศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดชลบุรี

๖.๒ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันออกอย่างยั่งยืนในจังหวัดชลบุรี

๖.๓ สร้างแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันออกอย่างยั่งยืนใน จังหวัดชลบุรี โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสนทนา

กลุ่ม การสัมภาษณ์และการสังเกต โดยมีเครื่องมือวิจัยคือ แบบรายการศึกษาชุมชน (Community Study Checklist) และแบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources Audit) ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกผลการวิจัย พบว่า

๖.๓.๑ ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดชลบุรีที่สำคัญ ได้แก่ ชายหาด พัทยา ชายหาดบางแสน เกาะล้าน เกาะสีชัง เกาะแสมสาร เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว - เขาชมพู วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร วัดใหญ่อินทรารามวรวิหาร และกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ การเที่ยวเกาะต่าง ๆ และการดำน้ำชมปะการัง การเดินป่าศึกษาธรรมชาติบริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว - เขาชมพู

๖.๓.๒ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันออกอย่างยั่งยืนในจังหวัดชลบุรี พบว่าจุดแข็ง คือ มีที่ตั้งเหมาะสมเป็นประตูเชื่อมโยงสู่ภาคตะวันออกจากสนามบินสุวรรณภูมิ สนามบินอู่ตะเภาทรัพยากรธรรมชาติมีความโดดเด่น ภูมิทัศน์ทางทะเลที่สวยงามเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก (World Class Destination) จุดอ่อน คือ การขาดยุทธศาสตร์การวางแผนและกลยุทธ์การใช้ทรัพยากร เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โอกาส คือ การสร้างแบรนด์ท่องเที่ยวแดนทะเลตะวันออกรองรับนักท่องเที่ยวจากตลาดจีน อินเดีย และอาเซียน และรัฐบาลสนับสนุนให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวระดับโลก และอุปสรรค คือ การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

๖.๓.๓ แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันออกอย่างยั่งยืนในจังหวัดชลบุรีควรมีการบูรณาการทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดชลบุรี

สรุป

จากการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร(Documentary Research) โดยใช้ชื่อการศึกษาวิจัย เรื่องการแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ฉะนั้นผลสุดท้ายจึงเป็นแผนนโยบายหรือแนวทางการดำเนินนโยบายเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในระดับยุทธศาสตร์ที่ผู้ศึกษาวิจัย คาดหวังว่าจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนซึ่งข้อมูลในการศึกษานั้นได้จากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการ ศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยววิถีไทยในอดีตจนถึงปัจจุบันที่ประเทศไทยดำเนินการ

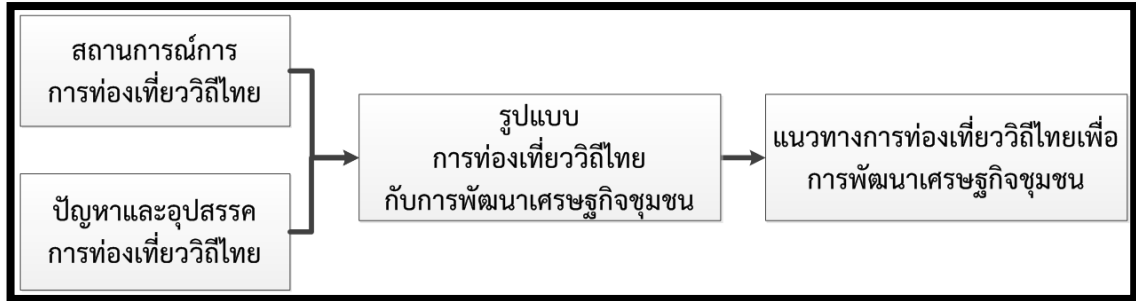
ต้องการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชน ซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับเศรษฐกิจในระดับประเทศหรือระดับมหภาคที่เกิดจากการสร้างรายได้ผ่านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะการท่องเที่ยววิถีไทยซึ่งการท่องเที่ยววิถีไทยนั้นเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเกิดจากองค์ประกอบหลัก ดังนี้ ๑. นักท่องเที่ยว ๒. แหล่งท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยววิถีไทยที่ได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพ ๓. ระบบการจัดการห่วงโซ่อุปทาน(Supply Chain) ที่ครบวงจรหมายถึงผู้รับสารและผู้ส่งสารในลักษณะของการท่องเที่ยววิถีไทย ๔. ระบบการอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานเพื่อเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงการท่องเที่ยววิถีไทย ซึ่งผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจาก

การศึกษาข้อมูลการท่องเที่ยวในปัจจุบันและการท่องเที่ยววิถีไทยผ่านเอกสารงานวิจัย หลักฐาน และทฤษฎีแนวคิดในหัวข้อการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยววิถีไทย รวมถึงแนวคิดทฤษฎีการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนโดยศึกษาร่วมกับนโยบายและแนวทางการพัฒนาในระดับประเทศเพื่อต้องการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันและการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งสามารถสรุปรูปแบบการท่องเที่ยวไทยและการท่องเที่ยววิถีไทยซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการทั้ง ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกประเทศ รวมถึงการภาวะการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีลักษณะทางภูมิประเทศและภูมิอากาศที่ใกล้เคียงกันแม้ว่าประเทศไทย จะได้เปรียบจากลักษณะทางกายภาพที่เป็นศูนย์กลางในภูมิภาคนี้ก็ตามรวมถึงพฤติกรรมของ นักท่องเที่ยวซึ่งการท่องเที่ยวเชิงวิถีไทยนั้นเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ฉะนั้นนักท่องเที่ยวควร เป็นกลุ่มของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้วยเช่นกันจึงถือว่าเป็นนักท่องเที่ยวเชิงคุณภาพควรคู่กับ แหล่งท่องเที่ยวเชิงคุณภาพเช่นกัน และเป็นการรักษาแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยได้อย่างยั่งยืนอีกด้วย จากปัจจัยทั้งหลายนั้นถือเป็นปัจจัยที่ไม่คงที่และล้าวันแต่เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว วิถีไทยทั้งสิ้น ถึงแม้ว่าในปัจจุบันโลกของเราจะเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์(Globalization) แล้วก็ตามซึ่ง จะส่งผลโดยตรงกับการสื่อสารเป็นอย่างมาก ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีไทยก็สามารถ แพร่หลายได้ง่ายมากขึ้นสามารถส่งถึงนักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้โดยตรงและ มากขึ้นเป็นลำดับมีผลถึงการท่องเที่ยวในประเทศไทยที่มีจำนวนในเชิงปริมาณนั้นเพิ่มมากขึ้นเป็น ลำดับอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่เอื้อประโยชน์และสร้างโอกาสในการพัฒนาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวของไทยแต่เนื่องด้วยการท่องเที่ยววิถีไทยนั้นไม่ได้เน้นการท่องเที่ยวเชิงปริมาณเป็นหลัก สิ่งที่เน้นหนักในการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนั้นเน้นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ เน้นให้นักท่องเที่ยวมีความประทับใจในวัฒนธรรมไทย วิถีชีวิตแห่งความเป็นไทย ไม่ว่าจะเป็ นสิ่งที่สัมผัสได้ทางรูปธรรมเท่านั้นหรือสัมผัสได้ทางนามธรรมเท่านั้น แต่ทั้งหมดเพื่อต้องการให้เกิด การท่องเที่ยวด้วยความตื่นใจและเกิดการท่องเที่ยวซ้ำ และมีการประชาสัมพันธ์แบบ “ปากต่อปาก” เมื่อนั้นการท่องเที่ยววิถีไทยจะสามารถพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ตลอดไป เนื่องด้วยรายได้จากการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยตรงซึ่ง เป็นฐานเศรษฐกิจหลักให้กับประเทศ รวมถึงเป็นแหล่งกระจายรายได้และการจ้างงานเพื่อช่วย เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับชุมชนและสังคมไทยและแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยนั้นก็ยังคงอยู่กับ วิถีแห่งความ เป็น คน ไทย ใน แต่

ละพื้นถิ่นทั่วทุกภูมิภาคในประเทศไทย ฉะนั้นแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยจึงไม่มีวันเสื่อมสลายไปตราบ ใดที่คนไทยยังมีวิถีชีวิตควบคู่ไปกับการสร้างรายได้ในการท่องเที่ยววิถีไทยไปด้วยกัน ตราบนั้นการ ท่องเที่ยววิถีไทยก็ยังสร้างรายได้ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้กับประเทศไทยได้อย่างยั่งยืนสืบไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

แผนภาพที่ ๒ - ๑๐ กรอบแนวคิดการศึกษาวิจัยแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

บทที่ ๓

ศักยภาพด้านท่องเที่ยววิถีไทย

ปัจจุบันการท่องเที่ยวแบบศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมหรือท่องเที่ยววิถีไทยเป็นที่นิยมมากขึ้นในประเทศไทยซึ่งแต่ละประเทศต่างก็มียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวด้วยกันทั้งสิ้นจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจว่าการท่องเที่ยววิถีไทยจะสามารถพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในประเทศไทยได้ด้วยกลยุทธ์แบบใด การศึกษาวิจัยเชิงเอกสารในฉบับนี้เน้นด้านการบูรณาการการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฉะนั้นจึงเน้นการนำเสนอแนวทางหรือกลยุทธ์หรือวิถีในการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยอย่างไรและเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ใช้ประเด็นหลักคือการทำให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาด (Smart Tourism) บนการท่องเที่ยววิถีไทยโดยมีเป้าหมายหลักเป็นการพัฒนาประเทศด้วยรูปแบบ Thailand 4.0 คือการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งมีวิสัยทัศน์เดียวกัน คือนำประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนซึ่งสามารถใช้เป็นหลักการในการผลักดันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยจากนโยบายแห่งรัฐซึ่งในส่วนของ การสนับสนุนจากภาครัฐต่อระบบเศรษฐกิจนั้น สามารถกล่าวได้ว่านโยบายของรัฐที่สนับสนุนเกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีไทยเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ซึ่งได้กล่าวถึงในกลไกการขับเคลื่อนประเทศให้เข้าสู่ยุค 4.0 ในวาระที่สองคือการพัฒนาคัสเตอร์เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมในอนาคต นั้นย่อมาหมายถึงการสนับสนุนหลักจากนโยบายแห่งรัฐ เมื่อทราบดังนี้แล้วปัญหาหลักคงมิใช่เรื่องของการขาดโอกาสเนื่องจากรัฐเปิดโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและยังสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาในทุกด้านของเศรษฐกิจเพื่อพัฒนาประเทศแต่ปัญหาที่เป็นปัญหาแท้จริงในการพัฒนาเศรษฐกิจในระบบการท่องเที่ยวของประเทศไทยในปัจจุบันมีหลากหลายปัญหา ซึ่งสามารถแจกหัวข้อหลักได้ดังนี้ คือ ปัญหาทำอย่างไรให้ประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่แต่ละประเทศในแถบภูมิภาคนี้ซึ่งมีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกันมาก ทำอย่างไรให้ประเทศไทยมีจุดแข็งทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรม (Cultural Tourism) หรือให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการเรียนรู้วิถีไทยจึงจะสามารถเอาชนะคู่แข่งในแถบภูมิภาคเดียวกันได้ ปัญหาการบริหารจัดการ (Management) อย่างเป็นระบบ และปัญหาการบริหารบุคคล (Man) และอื่นๆ ฉะนั้นปัญหาที่จำเป็นต้องทราบถึงสาเหตุปัญหาที่แท้จริงของการท่องเที่ยวหรืออุปสรรคต่างๆ ทั้งภายในประเทศและนอกประเทศและร่วมกันแก้ปัญหาเหล่านั้น จะส่งผลให้การพัฒนาการท่องเที่ยวสามารถมุ่งสู่ยุทธศาสตร์ชาติให้เกิดการท่องเที่ยวไทยในอนาคตคือต้องพัฒนาไปสู่ความมั่นคง (Stability) คือ ความสามารถขับเคลื่อนการท่องเที่ยวได้

อย่างมีประสิทธิภาพแม้ในภาวะวิกฤตต่างๆทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ ความมั่งคั่ง (Prosperity) คือ การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ ความยั่งยืน (Sustainability) คือ การพัฒนาที่สนองความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และชุมชน

ซึ่งการศึกษาวิจัยในฉบับนี้เป็นการศึกษาเชิงเอกสารเช่นบทความ สถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันและการพัฒนาการท่องเที่ยวจากนโยบายแห่งรัฐและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการท่องเที่ยววิถีไทยโดยใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) จำนวน ๗ ท่านโดยมีรายละเอียดและรายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ดังตารางที่ ๓-๑ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อนในการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อให้ทราบสภาพการณ์ในปัจจุบันของประเทศไทยเพื่อให้ทราบจุดบกพร่องที่มีสาเหตุมาจากจุดใด ที่สมควรป้องกันแก้ไขเพื่อให้ทราบสาเหตุหลักของปัญหาอุปสรรคดังกล่าว

ตารางที่ ๓ - ๑ รายชื่อและตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๗ ท่าน

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่ง
๑	นายภิรมย์ นิลทยา	รองผู้ว่าราชการ จังหวัดยะลา
๒	นายนิพันธ์ บุญหลวง	รองผู้ว่าราชการ จังหวัดแพร่
๓	นายสุพงษ์ กิติภักย์พิบูลย์	รองผู้ว่าราชการ จังหวัดตาก
๔	นายสมชาย ชมภูน้อย	ผู้อำนวยการภูมิภาค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๕	นายทวีป บุตรโพธิ์	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
๖	พลตรีเทอดศักดิ์ คำขำ	ผู้อำนวยการสำนักวิเทศสัมพันธ์ กรมข้าว ทหารบก
๗	นายปรีชา เวชศาสตร์	ผู้อำนวยการวิทยาการวิทยาลัย เทคโนโลยีการเกษตรและประมง

สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยววิถีไทยในปัจจุบันและแนวโน้ม

การศึกษาวิจัยในฉบับนี้เน้นการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการบูรณาการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จึงจำเป็นต้องขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระดับชุมชนโดยผ่านการท่องเที่ยววิถีไทยซึ่งลงสู่ประชาชนที่อยู่ในระดับพื้นที่ในแต่ละภูมิภาค ฉะนั้นสิ่งที่จำเป็นในการวางแนวทางนโยบายให้กับการกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการท่องเที่ยววิถีไทยนั้น จำเป็นต้องทราบลักษณะพื้นฐานหรือสภาพทั่วไปรวมถึงสภาพสถานการณ์การท่องเที่ยวไทยในปัจจุบันที่มี

การแข่งขันด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในทุกประเทศในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งแต่ละประเทศในภูมิภาคนี้ล้วนแต่มีภูมิประเทศและภูมิอากาศไม่แตกต่างกันความสำคัญมีเพียงความได้เปรียบทางภูมิประเทศของประเทศไทยเท่านั้นที่มีตำแหน่งอยู่ตอนกลางในแถบภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ และอีกปัจจัยที่สำคัญคือนักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวที่เน้นท่องเที่ยวผ่านการศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมตามรอยวิถีการดำเนินชีวิตในแต่ละถิ่น สถานที่ดังกล่าวจะมีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้และการให้คุณค่าของสังคมโดยสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี การอนุรักษ์และการพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่เป็นเรื่องสำคัญเพราะนอกจากจะเป็นความภาคภูมิใจแล้วยังมีคุณค่าที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ ชาติพันธุ์และมานุษยวิทยาอีกทั้งยังสามารถส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนและของประเทศผ่านทางการท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาหาความรู้ ฉะนั้นประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีแนวทางหรือทิศทางการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวหรือกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวให้สนใจกับวิถีชีวิตในความเป็นไทย เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจึงจะทำให้เกิดเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างสมบูรณ์ แต่ปัจจุบันการท่องเที่ยวที่มีได้มีการบริหารจัดการที่ดี ย่อมนำความเสื่อมโทรมหรือการทำลายสิ่งแวดล้อมในบริเวณที่ท่องเที่ยววนั้นๆ ทำให้เกิดความเสียหายกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ต่างๆ สูญเสียมูลค่าทางวัฒนธรรมเนื่องด้วยปริมาณของนักท่องเที่ยวที่มากขึ้นรวมถึงนักท่องเที่ยวที่ไม่มีคุณภาพคือไม่ร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรดังกล่าว เช่น ในกรณีนักท่องเที่ยวที่ทำความสกปรกโดยความมั่งง่ายในวัดร่องขุนเมื่อพิจารณาแล้วพบว่า เป็นนักท่องเที่ยวที่ไม่มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ตนเองกำลังศึกษาทั้งยังไม่เคารพในสถานที่ดังกล่าว ดังนั้นการท่องเที่ยวไทย เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมไทยในปัจจุบันที่กำลังเป็นที่นิยมมากขึ้นเป็นลำดับจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนอย่างเหมาะสมเพื่อบริหารจัดการรักษาสมดุลของการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมไปพร้อมกันจึงจะนำไปสู่การท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืนทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยมีการขยายตัวอย่างมาก โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาที่ประเทศไทยจำนวน ๓๕,๓๘๑,๒๑๐ คน (เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๙ ร้อยละ ๘.๗๖) และจากการจัดอันดับความสามารถด้านการแข่งขันและการท่องเที่ยวของ World Economic Forum (WEF) ปี ๒๕๖๐ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๓๔ จาก ๑๓๖ ประเทศทั่วโลกโดยพิจารณาจากการให้ความสำคัญและงบประมาณด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาล และนั่นก็คือโอกาสที่เกิดจากนโยบายแห่งรัฐที่สนับสนุนให้เกิดระบบเศรษฐกิจในรูปแบบ Thailand 4.0 คือ เน้นการตื่นตัว การคล่องตัวทาง

ธุรกิจโดยเฉพาะการพัฒนาทักษะของบุคลากรเพื่อรองรับต่อสภาวะอุตสาหกรรมในอนาคตโดยเน้นให้เกิดระบบเศรษฐกิจที่มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ซึ่งเมื่อก้าวถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของประเทศไทยนั้น พบว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่โดดเด่นเป็นลักษณะเฉพาะของประเทศไทยเองหรือเรียกว่าการท่องเที่ยววิถีไทยซึ่งสามารถแบ่งลักษณะได้ ๒ ลักษณะ คือ เป็นลักษณะที่สามารถจับต้องได้อย่างชัดเจนสถานที่ อาหาร การแต่งกายเป็นต้นและลักษณะของประเพณีวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นและไม่สามารถจับต้องได้ทางกายภาพการจับต้องนั้นจำเป็นต้องจับต้องด้วยภาษาใจ ไม่ว่าจะเป็นความประทับใจ ความตื่นตาตื่นใจในสิ่งที่ไม่เคยเห็นหรือพบมาก่อน ให้แทรกซึมเข้าไปในขณะที่ยังเที่ยววิถีไทย ชื่นชอบกับวัฒนธรรมประเพณีแบบไทย ๆ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยววิถีไทยของนโยบายแห่งรัฐ

๑. ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน (Amazing Thailand Tourism Year ๒๐๑๘)

พลเอก ธนะศักดิ์ ปฏิมาประกร รองนายกรัฐมนตรี เปิดเผยว่า รัฐบาลไทยโดยคณะกรรมการนโยบายท่องเที่ยวแห่งชาติมีมติให้ปี ๒๕๖๑ เป็น “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” หรือ “Amazing Thailand Tourism Year ๒๐๑๘” โดยจะเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ – ๑ มกราคม ๒๕๖๒ และมีพิธีเปิดเป็นทางการวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ โดยที่การประชุมประกอบด้วยผู้บริหารหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ การใช้ตราสัญลักษณ์ การมอบสินค้าและบริการราคาพิเศษอีกทั้งการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยไมตรีจิต การดำรงวัฒนธรรมที่งดงามและการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์สำหรับสาระสำคัญในการส่งเสริม “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” นั้น เป็นการเน้นย้ำให้การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เกื้อกูลเรื่องความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยาและการต่างประเทศ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อนำประเทศไทยไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพที่เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานของความเป็นไทยโดยนำรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างแข็งแกร่ง ทั้งนี้รัฐบาลจะส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและมีความพร้อมบนพื้นฐานของเอกลักษณ์ไทย ซึ่งสอดคล้องกับกระแสด้านความต้องการของประชากรโลก อีกทั้งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ขององค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) ซึ่งมุ่งเน้นการเพิ่มสัดส่วนนักท่องเที่ยวคุณภาพแต่ยังคงรักษาฐานนักท่องเที่ยวตลาดเดิมสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม สนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชนโดยยกระดับและเพิ่มมูลค่าทางการท่องเที่ยวให้กับชุมชนทั่วประเทศ อันจะเป็นการวางรากฐานของเศรษฐกิจในภาพรวม เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนตามนโยบายของ

รัฐบาล นอกจากนี้ ททท. ยังได้มีการจัดประกวดตราสัญลักษณ์ “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” โดยมี ผู้ส่งผลงานเข้าประกวด ๑๖๘ ชิ้นงาน ผ่านการคัดเลือก ๗ ชิ้นงาน โดยรางวัลชนะเลิศเป็นของนายสุรตนต์ชัย ชื่นตา ซึ่งมีแนวคิดในการออกแบบตราสัญลักษณ์โดยรวมคล้ายกับเครื่องหมายอนันต์ (Infinity ∞) สื่อถึงปีท่องเที่ยววิถีไทยเก๋ไก๋อย่างยั่งยืน ที่นักท่องเที่ยวจะได้รู้สึกถึงความพิเศษที่ได้เดินทางมาและได้สัมผัสความเป็นไทยที่จะสร้างความสุข และความทรงจำอันน่าประทับใจอย่างไม่มีที่สิ้นสุด โดยผสมผสานสัญลักษณ์แบบไทย ได้แก่ ลายประจำยาม ช้าง และเรือสุพรรณหงส์ ซึ่งผลงานดังกล่าวจะเป็นตราสัญลักษณ์ที่ทุกหน่วยงานใช้ตลอดปี ๒๕๖๑ นโยบายรัฐบาลที่ส่งเสริมให้ปี ๒๕๖๑ ส่งเสริมให้เป็นปีท่องเที่ยววิถีไทยถือเป็นวาระแห่งชาติมีส่วนอย่างมากในการกระตุ้นเศรษฐกิจ

๒. การจัดกิจกรรมในปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน

เนื่องด้วยรัฐบาลไทยโดยคณะกรรมการนโยบายท่องเที่ยวแห่งชาติมีมติให้ปี ๒๕๖๑ เป็น “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” หรือ “Amazing Thailand Tourism Year ๒๐๑๘ โดยมีวัตถุประสงค์เน้นการท่องเที่ยวให้เป็นอุตสาหกรรมเรื่องความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยาและการต่างประเทศ มีการบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อมุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพระดับชั้นนำของโลก มีการเจริญเติบโตบนพื้นฐานของความเป็นไทย และกระจายรายได้สู่ชุมชน ททท. จึงได้จัดกิจกรรมระดับโลก เช่น AIRRACE ๑WORLD CUP ๒๐๑๗, The 50th Anniversary of ASEAN International Fleet Review ๒๐๑๗, UNWTO World Forum on Gastronomy Tourism ฯลฯ นอกจากนี้ยังเน้นส่งเสริมกิจกรรมที่มีเสน่ห์มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น รัฐบาลจึงได้วางแผนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยสู่ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างรายได้และความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ จึงมีนโยบายการจัดกิจกรรมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่สร้างคุณค่าและรักษาจุดเด่นของประเทศด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมอัตลักษณ์ความเป็นไทย

๒.๑ กิจกรรมการจัดขบวนท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน

เพื่อเป็นการเปิดปี “ท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” อย่างเป็นทางการโดยการจัดริ้วขบวน ดังนี้

ขบวนที่ ๑ ขบวนตราสัญลักษณ์ปีท่องเที่ยววิถีไทย รถขบวนจะประกอบด้วยตราสัญลักษณ์ปีท่องเที่ยวไทยระดับไฟสวยงาม ร่วมขบวนโดยนักแสดงชื่อดังโดยคุณนิษฐา (มิว) จิรยั่งยืน เป็นนางประทุมวดี อัญเชิญตราสัญลักษณ์บนดอกบัวในสระโบกขรณี สื่อถึงสายสัมพันธ์ ทำให้เราทุกคนมีความหวังใคร่รักใคร่และผูกพันต่อกันอย่างแนบแน่น เพราะความรักใคร่ปรองดองของไทยจะทำให้มีความสุข พร้อมขบวนการแสดงพิธีเปิด โขน ตอน บทพากษ์พระอินทร์ชมเมืองเสมือนตั้งการเสด็จลงมาของเหล่าเทพเทวดาเพื่อร่วมปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน โดยพระอินทร์เสด็จมาบนหลังช้างเอราวัณ ซึ่งช้างยังเป็นสัตว์มงคลคู่

พระบารมี สัตว์มงคลประจำประเทศ สัญลักษณ์ของกรุงเทพมหานครสอดคล้องกับตราสัญลักษณ์
ปีทองเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน

ขบวนที่ ๒ ขบวนประเพณีไทย ๕ ภาค ให้นำประกอบไปด้วย
สถาปัตยกรรมไทยและประติมากรรมในประเพณีไทยทั้ง ๕ ภาค ประกอบด้วย

ภาคเหนือ จำลองวัดพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร จังหวัดเชียงใหม่
ประกอบการแสดงฟ้อนเมือง และประเพณีรับพระธาตุเจ้าเข้าเวียง จำลองขบวนอัญเชิญพระธาตุ
เจ้าศรีจอมทองเข้าเวียงเชียงใหม่ในเทศกาลปีใหม่เมือง พร้อมการแสดงฟ้อนเมืองเอกลักษณ์ประจำ
ภาคเหนือ พร้อมชนชาติไทยยวน ไทลื้อ ไทลาว ไทเขิน อัญเชิญเสด็จสักการะพระธาตุ ซึ่งเป็น
ประเพณีที่มีมาตั้งแต่โบราณ เพื่อความเป็นสิริมงคลในวาระสมโภชเมืองเชียงใหม่และสมโภชพระ
ธาตุเจ้าศรีจอมทอง ๕๕๐ ปี ในช่วงต้นเดือนมิถุนายนของทุกปี

ภาคใต้ จำลองวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประกอบการแสดงโนรา และประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ จำลองประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ วันสำคัญ
ทางศาสนา ชาวนครใต้ร่วมมือร่วมใจกัน แล้วจัดเป็นขบวนแห่ผ้าขึ้นห่มพระบรมธาตุเจดีย์
เรียกว่า “ผ้าพระบฏ” เรียกว่า “แห่พระบฏ ขึ้นธาตุ” ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุของเมือง
นครศรีธรรมราช จึงมีปีละ ๒ ครั้ง คือ ในวันเพ็ญเดือน ๓ (วันมาฆบูชา) และในวันเพ็ญเดือน ๖
(วันวิสาขบูชา) สืบมาจนทุกวันนี้ ขบวนประกอบการแสดงหม่อมวลโนรา พรานบุญ และโพน
ศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์ของทางภาคใต้

ภาคตะวันออก จำลองประเพณีแห่ปราสาทกองข้าว จังหวัดชลบุรี การ
จำลองประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดชลบุรี โดยช่วงเทศกาลสงกรานต์ศรีมหาธาตุงองข้าวของทุก
ปี ชาวบ้านจะนัดหมายกันมา นำสารับข้าวปลาอาหารทั้งคาวหวานมากองรวมกันและล้อมวง
รับประทานอาหารร่วมกัน โดยกำหนดจัดงานประเพณีวันที่ ๑๙ – ๒๑ เมษายน ของทุกปี
ภายในขบวนรับชมการแสดงแตรวง มีการร้องรำทำเพลง การละเล่นสนุกสนาน และการแสดง
เกษตรกรขวัญข้าว

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำลองพระธาตุพนม จังหวัดนครพนม
ประกอบการแสดงรำภูไท จำลองพระธาตุพนมเป็นเจดีย์ สำคัญทางพระพุทธศาสนา ในภาค
อีสาน งานนมัสการพระธาตุพนม ซึ่งเป็นประเพณีสืบต่อกันมาแต่โบราณกาลจนถึงปัจจุบัน จะจัด
ในวันเพ็ญ เดือน ๓ ของทุกปี โดยถือเอาวันขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๓ เป็นวันแรกของงาน และไป
สิ้นสุดในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๓ ภายในขบวนประกอบด้วยสาวงามฟ้อน ภูไท เรณูนคร จังหวัด
นครพนม ประกอบดนตรีพิณแคน อย่างครื้นเครง

ภาคกลาง จำลองประเพณีสงกรานต์มอญสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
ประกอบการแสดงกลองยาวจำลอง ประเพณีสงกรานต์มอญสังขละบุรี” ของชาวไทยเชื้อสาย
มอญแห่งอำเภอสังขละบุรี งานจัดทั้งหมด ๕ วันด้วยกัน โดยยึดถือวันตามปฏิทินสงกรานต์ของ

ทุกปี มีการแสดงรำโขนกลองยาว และชาวมอญร่วมเทินสำหรับเข้าวัดวังแก้วเวการาม จังหวัดกาญจนบุรี

ขบวนที่ ๓ อรรถรสไทย ประกอบไปด้วยการจำลองอาหารคาวหวาน ทั้ง ๕ ภาคทั่วประเทศ และเครื่องปรุงที่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมาประดับรถ เช่น ต้มยำกุ้ง ส้มตำ ข้าวซอย ชับกลุ่มมเสภาเครื่องคาวหวาน โดยคุณเก่ง ธชย ประทุมวรรณ และพบกับงานเปิดตัวรับไทยสร้างสรรค์จากวัด ฤทธิบครีวตำรับไทยสู่ครัวโลกโดย Innovation Thai chef เชฟปิง คุณสุรกิจ เข้มแก้ว ที่จะมาร่วมแสดงกับเหล่าเชฟ และ Street Food มากมาย

ขบวนที่ ๔ สีสันทะกาลนำเทศกาลหลากสีสันจากทั่วทุกภาคที่จัดขึ้นในประเทศไทย มานำเสนอให้เห็นถึงความสนุกสนาน และสีสันของเทศกาลในเมืองไทย เช่น งานเทศกาลผีตาโขน ในงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน จังหวัดเลย งาน Thailand International Kite Festival งาน เทศกาล Ballon International ที่จัดอย่างยิ่งใหญ่ พร้อมรับชมสีสันการแสดงบนท้องถนน และการแสดง Magic Box ผสมผสานการ Mapping ที่จะสร้างสีสันให้กับเมืองไทย

ขบวนที่ ๕ กีฬาเพื่อการท่องเที่ยว (Sports Tourism) จำลองสนามแข่ง Motor GP ที่จะจัดขึ้นเป็นครั้งแรกของเมืองไทย ร่วมขบวนมาด้วยรถแข่งและเหล่านักกีฬาที่มาร่วมในขบวนเพื่อแสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการเป็นเจ้าภาพที่ดีของการแข่งกีฬาระดับโลก อย่าง AIR RACE ๑ WORLD CUP ๒๐๑๗, The ๕๐th Anniversary of ASEAN International Fleet Review ๒๐๑๗, Amazing Thailand Marathon Bangkok ๒ พร้อมรับชมการแสดงจาก ปอมปอมเชียร์ ประกอบวง Marching Band สุดยิ่งใหญ่

ขบวนที่ ๖ ขบวนเจ้าบ้านที่ดี การจำลองเครื่องบินที่จะบินลงสู่เมืองไทยและพบกับการต้อนรับอันแสนอบอุ่น เปี่ยมด้วยรอยยิ้มและอัธยาศัยไมตรีจากชาวไทยทุกสาขาอาชีพไม่ว่าจะเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน พนักงานสายการบิน ตำรวจท่องเที่ยว พนักงานที่อยู่ในสายอาชีพการบริการต่าง ๆ คณะเจ้าบ้านที่ดีทั้งผู้ใหญ่และเยาวชนรวมถึงชาวไทยทุกคนที่พร้อมจะเป็นเจ้าบ้านที่ดี ที่จะสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวประกอบการแสดง Flash Dance ที่จะสร้างสีสัน และแสดงออกถึงความสนุกสนาน ความมีน้ำใจไมตรีของคนไทยทั่วประเทศ

๒.๒ กิจกรรมระดับชาติเพื่อสนับสนุนปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน

เนื่องด้วยรัฐบาลไทยโดยคณะกรรมการนโยบายท่องเที่ยวแห่งชาติมีมติให้ปี ๒๕๖๑ เป็น “ปีท่องเที่ยววิถีไทยเก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” โดยมีวัตถุประสงค์เน้นการท่องเที่ยวให้เป็นอุตสาหกรรมเรื่องความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยาและการต่างประเทศ มีการบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อมุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพระดับชั้นนำของโลก มีการเจริญเติบโต

บนพื้นฐานของความเป็นไทย และกระจายรายได้สู่ชุมชน ททท.จึงได้จัดกิจกรรมระดับชาติโดยในปีประเทศไทยมีโอกาสในการเป็นเจ้าภาพงานระดับโลกมากมาย ดังนี้

การสวนสนามทางเรือนานาชาติ (The ๕๐th Anniversary of ASEAN International Fleet Review ๒๐๑๗ : ASEAN IFR ๒๐๑๗) โดยกองทัพเรือจะเชิญกองทัพเรือจากประเทศสมาชิกอาเซียนและนอกอาเซียนรวมกว่า ๓๐ ประเทศจัดสวนสนามเรือรบที่ทันสมัยและมีสมรรถนะสูงกว่า ๔๐ ลำ โดยเรียนเชิญนายกรัฐมนตรีเป็นประธานร่วมด้วยผู้บังคับบัญชาฝ่ายไทยและต่างประเทศรวมทั้งผู้แทนหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องร่วมชมการสวนสนามทางเรือนานาชาติโดยจัดกิจกรรมวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ อ่าวพัทยา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

การแข่งขันการบิน “AIR RACE ๑ THAILAND” ครั้งแรกในภูมิภาคเอเชีย การแข่งขันเครื่องบินที่ยิ่งใหญ่ที่สุดและได้รับความนิยมอย่างสูงจากผู้ชมทั่วโลก โดยมีนักกีฬาและผู้ติดตามชมการแข่งขันจากต่างประเทศเข้าร่วมชมเป็นจำนวนมากซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่อภาพลักษณ์ประเทศไทย ทั้งด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ โดย จัด ขึ้น ใน วันที่ ๑๙ - ๒๐ พฤศจิกายนนี้ ณ ท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง

การจัดแข่งขันจักรยานยนต์ทางเรียบชิงแชมป์โลก โมโต จีพี ในปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓ เป็นระยะเวลา ๓ ปีส่งผลให้ประเทศไทยเป็น ๑ ใน ๑๙ สนามแข่งขันทั่วโลก กำหนดจัดการแข่งขันในเดือนตุลาคมปี ๒๕๖๑ ณ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งปัจจุบัน Moto GP มีการติดตามชมกว่า ๘๐๐ ล้านคน จาก ๒๐๗ ประเทศทั่วโลกและคาดว่าจะมีผู้ชมการแข่งขันในประเทศไทยกว่า ๒ แสนคน มีเงินหมุนเวียนกว่า ๑ พันล้านบาท

UNWTO World Forum on Gastronomy Tourism ครั้งที่ ๔ เป็นความร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลไทยและองค์การการท่องเที่ยวโลกจัดขึ้นในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๑ โดยถือเป็นโอกาสในการเป็นเจ้าภาพในการจัดงานครั้งนี้ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น รวมถึงเป็นการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในการนำรายได้เข้าสู่ประเทศไทยในรูปแบบธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น ร้านอาหาร โรงแรม แหล่งผลิตวัตถุดิบ ต่อไป

นอกจากกิจกรรมระดับโลกดังกล่าวรัฐบาลยังคงส่งเสริมกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ประเพณีการเล่นของท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งมีเสน่ห์และเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน เช่น เทศกาลลอยกระทง ตรุษจีน สงกรานต์ ประเพณีเชิงศาสนา เช่น เข้าพรรษา ออกพรรษา ฮารีรายอ ซึ่งจัดขึ้นทั่วประเทศตลอดทั้งปีรวมถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีความสวยงามตามฤดูกาล

๒.๓ กิจกรรมการมีส่วนร่วมของส่วนราชการแต่ละจังหวัดเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก้อย่างยั่งยืน

หน่วยงานทางราชการของแต่ละจังหวัดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลักดันการท่องเที่ยววิถีไทย ได้รับนโยบายไปปฏิบัติด้วยการจัดงานท่องเที่ยววิถีไทยของแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตัวเองเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันและยุโรปที่ต่างสนใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรม มรดกทางประวัติศาสตร์ เยี่ยมชมงานสถาปัตยกรรม และสัมผัสวิถีชีวิต โดยเฉพาะตลาดย้อนยุค การท่องเที่ยวตามรอยประวัติศาสตร์ อย่างเช่นตลาดบางระจัน จว.สิงห์บุรี ภายใต้การท่องเที่ยวย้อนยุค ลัดเลาะในถิ่นวีรชน ตลาดบ้านระจัน จว.สิงห์บุรี ให้พ่อค้าแม่ค้าแต่งกายย้อนยุคขายสินค้าเพื่อหาจุดขายทางการตลาดสร้างความสนใจแก่ประชาชนที่ทราบข่าวได้มากพอสมควรและยังสามารถสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่มากขึ้นซึ่งการท่องเที่ยววิถีไทยในประเทศไทยยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าไปอย่างมากมาย เพื่อสัมผัสในอัตลักษณ์อันงดงามของวิถีชีวิต วัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวได้มาเรียนรู้และสัมผัสในภูมิปัญญาไทยหนึ่งในความภาคภูมิใจของคนไทย

๒.๔ ๑๕ กิจกรรม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทย เก็บได้อย่างยั่งยืน

๗ กิจกรรมหลัก ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) การท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastronomy Tourism) การท่องเที่ยวทางน้ำ (Maritime Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อการแต่งงานและ การฮันนีมูน (Wedding & Honeymoon Tourism) การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์และสุขภาพ (Medical and Wellness Tourism) การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ (Leisure Destination)

๘ กิจกรรมเสริม ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Green Tourism) การท่องเที่ยวยามค่ำคืน (Night Tourism) การท่องเที่ยวในธุรกิจไมซ์ (MICE Tourism) การจัดงานแสดงสินค้า (Trade Fair) การจัดกิจกรรมการตลาดระหว่างธุรกิจกับธุรกิจที่ต่างประเทศ (B2B Marketing Activity Aboard) การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Logistics) การเป็นเจ้าบ้านที่ดี (Human Resource Development) และการจัดกิจกรรมเพื่อสานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Country Relationships)

๓. มาตรการการกระตุ้นการท่องเที่ยว

๓.๑ การท่องเที่ยวเมืองรอง ๕๕ จังหวัด

ในสถานการณ์ปัจจุบันที่การท่องเที่ยวไทยได้รับความนิยมน้อยลงแต่ก็ยังมีผลกระทบจากตัวอยู่ในเมืองท่องเที่ยวหลักชื่อดังเป็นส่วนใหญ่ เช่นภูเก็ต เชียงใหม่ทำให้เกิดนโยบายเพื่อการสนับสนุนการท่องเที่ยวแนวคิดใหม่ “เที่ยวเมืองรอง” เพื่อผลักดันเส้นทางท่องเที่ยวใหม่เน้นที่การท่องเที่ยวชุมชนเพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนซึ่งตรงกับแนวทางการศึกษาวิจัยในฉบับนี้ที่เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเศรษฐกิจของประเทศ

แผนภาพที่ ๓ - ๑ จังหวัดท่องเที่ยวเมืองรองเพื่อการลดหย่อนภาษีปี ๒๕๖๑

ที่มา : การท่องเที่ยวเมืองรองเพื่อการลดหย่อนภาษี , ออนไลน์ , ๒๕๖๑

จากตัวเลขสถานการณ์ท่องเที่ยวปี ๒๕๖๐ โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ระบุว่าประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติสะสมในปี ๒๕๖๐ จำนวน ๓๔,๓๓๑,๑๘๕ คน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๙ ร้อยละ ๘.๕๑ สร้างรายได้กว่า ๑,๗๖๔,๘๕๗.๗๔ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๑.๐๔ ส่วนนักท่องเที่ยวไทยมีจำนวน ๑๕๒ ล้านคน/ครั้ง (๑ คนเที่ยวได้มากกว่า ๑ ครั้ง/ปี) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๓๘ สร้างรายได้กว่า ๙.๓ แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๘๓ (สถิติถึงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๐) โดยคาดการณ์ว่าในปี ๒๕๖๑ รายได้รวมจากการท่องเที่ยวจะสูงถึง ๓ ล้านล้านบาทจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ ๒ ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘.๔๔ และจากนักท่องเที่ยวไทย ๑ ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘.๑๖ ซึ่งตัวเลขจากการท่องเที่ยวดังกล่าวเป็นการท่องเที่ยวในเมืองหลักจึงส่งผลต่อแนวคิดพัฒนาภาคการท่องเที่ยวไทยให้กระจายตัวสู่เมืองรองและเน้นการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มากขึ้นในปีการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ฉะนั้นจึงได้เกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง ๕๕ จังหวัด เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวในท้องถิ่นภายใต้แคมเปญ “Amazing Thailand Go Local หรือ เที่ยวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบโตใหญ่ เมืองไทยเติบโต” โดยมีเป้าหมายเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าสู่เมืองรองและชุมชนไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านคน กระจายโอกาสในเชิงรายได้จากการท่องเที่ยวให้ลงสู่เศรษฐกิจฐานรากไม่ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท โดยมีมาตรการเสริมสำหรับ ๕๕ จังหวัด นั่นคือการลดหย่อนภาษีเที่ยวเมืองรอง ได้แก่ นครศรีธรรมราช

อุตรธานี เชียงราย ลพบุรี พิษณุโลก สุพรรณบุรี อุบลราชธานี นครนายก หนองคาย สระแก้ว
 เลย ตาก อุบลราชธานี ตราด เพชรบูรณ์ จันทบุรี มุกดาหาร นครสวรรค์ ราชบุรี สมุทรสงคราม
 บุรีรัมย์ ชัยภูมิ พัทลุง ตรัง ศรีสะเกษ ปราจีนบุรี สตูล ชุมพร สุโขทัย สุรินทร์ สกลนคร
 ลำพูน พะเยา นครพนม อุดรดิตถ์ ระนอง ลำปาง ร้อยเอ็ด แม่ฮ่องสอน แพร่ น่าน อ่างทอง
 มหาสารคาม กำแพงเพชร อุทัยธานี บึงกาฬ กาฬสินธุ์ ยโสธร สิงห์บุรี หนองบัวลำภู
 อำนาจเจริญ บัตตานี นราธิวาส ยะลา โดยมีเป้าหมายในการปรับสัดส่วนนักท่องเที่ยวทั้งคนไทย
 และคนต่างชาติในพื้นที่เมืองหลักต่อเมืองรอง จาก ๗๐ : ๓๐ เป็น ๖๕ : ๓๕ ในปี ๒๕๖๑ และ
 คาดว่าจะสร้างบรรยากาศการท่องเที่ยวไปยังเมืองรองและชุมชนได้อย่างคึกคักเพื่อกระตุ้นให้เกิด
 การเตรียมความพร้อมและพัฒนาพื้นที่สู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมดุลในทุกมิติ

โดยมีแผนการดำเนินการดังนี้ ส่งเสริมการท่องเที่ยว Amazing Thailand Go
 Local : ท่องถิ่นไทย ชุมชนเติบโต เมืองไทยเติบโต แบ่งออกเป็น ๗ กิจกรรม ได้แก่

๓.๑.๑ Enjoy Local ทิวชุมชนได้ลุ้นได้แต้ม ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่
 อาทิ Google Local Guide วางแผนการท่องเที่ยวด้วยตัวเอง รวมถึงสร้างแรงจูงใจในการใช้จ่าย
 เช่น e-Coupon ส่วนลดสินค้าและบริการตลอดเส้นทางท่องเที่ยว และการสะสมแต้ม TAT Point
 ผ่านระบบออนไลน์ โดยจะมีการบริหารจัดการ Big Data แบบ Real Time

๓.๑.๒ SET in the Local กระตุ้นการจัดประชุม สัมมนา และกิจกรรม
 CSR (MICE) ในเมืองรอง โดยเน้นการเดินทางในวันธรรมดา

๓.๑.๓. Local Link รวบรวมและคัดกรองชุมชนทั่วประเทศที่มีศักยภาพ
 รวมไปถึงจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเมืองรอง อาทิ เส้นทาง Green, เส้นทางจักรยาน และการ
 ออกแบบเส้นทางตามไลฟ์สไตล์ใหม่ เช่น เส้นทางงานฝีมือ, เกษตรกรรม, วิถีชีวิต และอาหาร
 เป็นต้น โดยหวังเพิ่มสัดส่วนนักท่องเที่ยวที่เดินทางจังหวัดท่องเที่ยวหลักไปยังจังหวัดท่องเที่ยว
 รองสัดส่วน ๖๕ : ๓๕

๓.๑.๔. Eat Local ประชาสัมพันธ์อาหารถิ่น (Localicious) อาหารอร่อย
 อาหารห้ามพลาด โดยส่งเสริมการนำเที่ยวประเภท Local Food Tours การเยี่ยมชมแหล่งผลิต
 แหล่งวัตถุดิบด้านอาหารท้องถิ่น

๓.๑.๕. Our Local สร้างสรรค์และสนับสนุนการจัดกิจกรรม Community
 Event กระจายทุกพื้นที่ทุกสัปดาห์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวในเทศกาลงานประเพณีประจำ
 ท้องถิ่น

๓.๑.๖ Local Heroes-Towards Global Sustainable Tourism Council
 และ B2D (Business to Digital) เป็นการสนับสนุนวิทยากร นักวิชาการ ศิลปิน ผู้มีชื่อเสียง
 ผลงานการสร้างสรรค์ออกแบบ และแนะนำแหล่งทุน เพื่อการพัฒนาคน สร้างเสริมความเข้มแข็ง
 ให้ชุมชนจากองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และการแข่งขันในอนาคต (Digital
 Age) และ

๓.๑.๗ Local Strength พัฒนา Creative Tourism โดยสนับสนุนผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในธุรกิจบริการและการท่องเที่ยว (Travel Tech & Start-up Business in services)

แผนภาพที่ ๓ – ๒ กิจกรรมการท่องเที่ยวเมืองรอง ๕๕ จังหวัด

ที่มา : กิจกรรมการท่องเที่ยวเมืองรองลดหย่อนภาษีปี , ออนไลน์ , ๒๕๖๑

ขณะเดียวกัน ในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ ที่ผ่านมา มีมติเห็นชอบเกี่ยวกับมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวและจัดอบรมสัมมนาในจังหวัดท่องเที่ยวรอง ๕๕ จังหวัด โดยให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีใน ๒ ส่วน โดยส่วนแรก นักท่องเที่ยวไทยที่เป็นบุคคลธรรมดาสามารถนำค่าใช้จ่ายที่พักในจังหวัดท่องเที่ยวรองในโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม โฮมสเตย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ค่าบริการนำเที่ยว โดยผู้ประกอบการนำเที่ยวตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ สำหรับการเดินทาง นำมาหักลดหย่อนภาษีได้ ตามจำนวนเงินที่จ่ายจริงแต่รวมกันไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ไม่รวมค่าอาหาร โดยสามารถนำใบกำกับภาษีเต็มรูปแบบหรือใบเสร็จรับเงินมาใช้เป็นหลักฐานและในส่วนที่ ๒ สำหรับบริษัทห้างร้าน (ส่วนนิติบุคคล) สามารถนำมาหักค่าใช้จ่ายห้องสัมมนา ห้องพัก ขนส่ง หรือรายจ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องในการอบรมสัมมนา รวมไปถึงค่าบริการนำเที่ยว โดยผู้ประกอบการนำเที่ยวตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

เพื่อการอบรมสัมมนา มาใช้หักรายจ่ายได้ ๒ เท่า โดยมาตรการนี้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ ม.ค. - ๓๑ ธ.ค. ๒๕๖๑

๓.๒ หลักเกณฑ์มาตรการเที่ยวไทยลดภาษี

จากนโยบายของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เกี่ยวกับการเดินทางโครงการ “เที่ยวทั่วไทย ไปถึงถิ่น” มีการเสนอกระทรวงการคลังเรื่องมาตรการ “ลดหย่อนภาษีเที่ยว ๓ โซน” แบบขั้นบันไดหนุนเที่ยวให้ลดหย่อนสูง ๕๐,๐๐๐ บาท โดยนาย ยุทธศักดิ์ สุภสร ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) กล่าวว่าการประชุมร่วมกับภาคเอกชนด้านการท่องเที่ยว วันที่ ๘ ส.ค. ๒๕๖๐ ได้รับฟังความคิดเห็นในการเตรียมจัดทำโครงการ “เที่ยวทั่วไทย ไปถึงถิ่น” เพื่อเป็นกระตุ้นการใช้จ่ายในท้องถิ่นผ่านการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศและกระจายตัวไปยังเมืองรองด้านการท่องเที่ยวโดยกลุ่มเป้าหมายครอบคลุมทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ ระยะเวลาดำเนินการ ไตรมาส ๔ ตั้งแต่เดือน ต.ค. - ธ.ค. ๒๕๖๐ โดยได้วางแผนในการดำเนินนโยบายไว้ ๒ แนวทางดังนี้

๓.๒.๑ นโยบายการใช้มาตรการทางภาษี ซึ่งภาคเอกชนเห็นด้วยในหลักการในการให้ประชาชนนำค่าใช้จ่ายด้านท่องเที่ยวประกอบด้วย ที่พัก อาหาร ของที่ระลึก ร้านค้าชุมชน ค่าบริการบริษัทนำเที่ยวมาหักลดหย่อนภาษีซึ่งจะมีการกำหนดโซนการเดินทางท่องเที่ยวในเมืองหลัก เมืองรอง ลดหย่อนเป็นลำดับขั้นบันได แบ่งเป็น

โซน ๑ เมืองท่องเที่ยวหลัก ๑๔ จังหวัด ลดหย่อนภาษีได้ ๑๕,๐๐๐ บาท กลุ่มนี้มีฐานตลาดคนไทยสูงสุด,

โซน ๒ ได้แก่ ๑๒ เมืองต้องห้ามพลาต จำนวน ๑๒ จังหวัด ลดหย่อนภาษีได้ ๓๐,๐๐๐ บาท

โซน ๓ จังหวัดท่องเที่ยวรองอื่นๆ จำนวน ๕๑ จังหวัด ลดหย่อนภาษีได้สูงสุด ๕๐,๐๐๐ บาท

หลักการดังกล่าวอิงแนวคิดจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ) ที่มีการกำหนดเขตที่ต้องการกระตุ้นให้เกิดการลงทุนเพิ่มเติมและให้สิทธิประโยชน์เป็นพิเศษต่อผู้ประกอบการที่สนใจเข้าร่วมเมื่อปรับใช้กับการท่องเที่ยวประเมินว่าจะทำให้เกิดการจูงใจที่ดีในการเดินทางเข้าถึงพื้นที่เมืองรอง และช่วยให้เกิดการกระจายรายได้ ไม่กระจุกตัวเฉพาะจังหวัดหลักเหมือนที่ผ่านมา”ที่ประชุมมีความเห็นด้วยว่าการให้วงเงินสูงกว่ามาตรการลดหย่อนที่เคยมีมาสำหรับการท่องเที่ยวในโซนที่ ๓ ถึง ๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งในด้านการอบเวลาในการดำเนินงานอาจกระชั้นชิดเกินไปทำให้ไม่สามารถประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบได้ทันฉะนั้น ททท.มีแผนช่วยเร่งการประชาสัมพันธ์รวมถึงรับฟังข้อเสนอของเอกชนที่ต้องการให้ช่วยสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมนำเที่ยวให้สิทธิประโยชน์พิเศษ (อินเซนทิฟ) แก่บริษัทนำเที่ยวที่เข้าร่วมโครงการแล้วสามารถนำนักท่องเที่ยวเข้าไปยังเมืองรองในโซน ๒ และ ๓ ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดร่วมกันและจะมีการประชุมร่วมกับสมาคมที่เกี่ยวข้อง เช่น สภา

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สทท.), สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศ (สทน.) และสมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว (แอตต้า) อีกด้วย

๓.๒.๒ ๕ มาตรการทางด้านการตลาด ๕ เรื่องหลัก ดังนี้

การจัดโปรโมชั่นแพ็คเกจท่องเที่ยวร่วมกับสายการบิน กรมการขนส่ง และนครชัยแอร์ ให้ความสำคัญพิเศษกับพื้นที่ท่องเที่ยวเมืองรอง

ขอความร่วมมือให้การทำอากาศยานให้ส่วนลดค่าธรรมเนียมในการนำอากาศยานลงจอด (Landing Fee) กับสายการบิน เพื่อเปิดเส้นทางบินเข้าเมืองท่องเที่ยวในโซน ๒ และ ๓ ที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย

เตรียมเสนอกรมการขนส่งทางบกในการนำมาตรการผ่อนผันกฎระเบียบ ข้อกำหนด เพื่อนำรถข้ามแดนเพื่อเดินทางท่องเที่ยว ตามข้อเสนอของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

เสนอแนวทางการลดต้นทุนของผู้ประกอบการที่ให้การสนับสนุนโครงการ

ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ภาครัฐและเอกชนช่วยกันลงไปจัดประชุมสัมมนาในพื้นที่โซน ๒ และ ๓ มากขึ้น

แผนภาพที่ ๓ – ๓ แผนลดหย่อนภาษี

ที่มา : หลักเกณฑ์เที่ยวเมืองรองลดหย่อนภาษี , ออนไลน์ , ๒๕๖๐

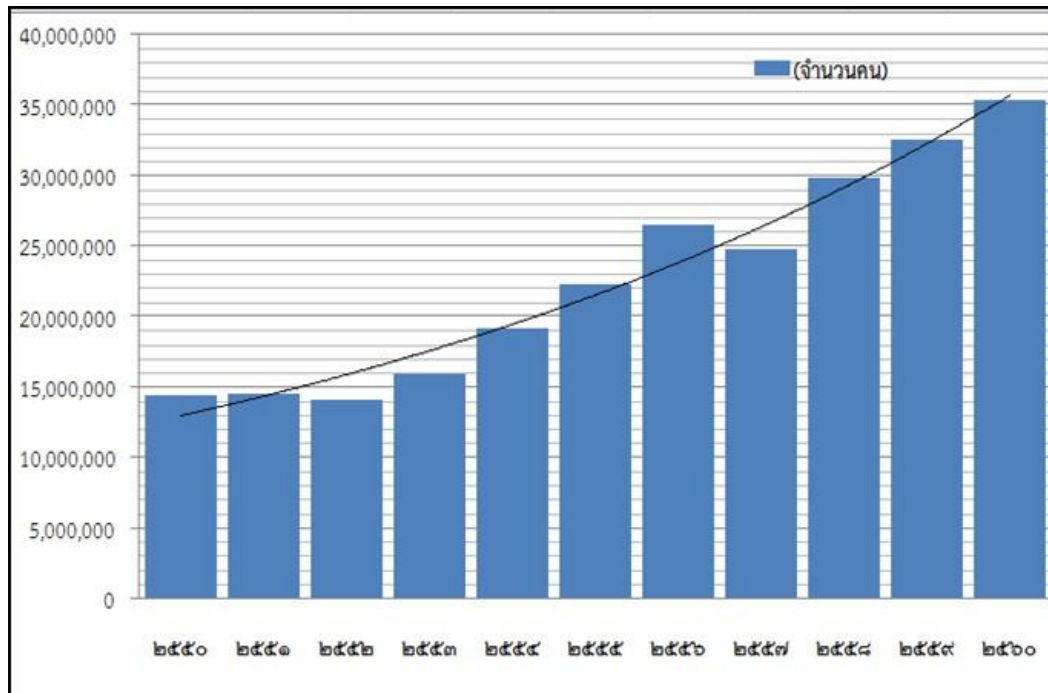
๔. ทิศทางและแนวโน้มด้านการท่องเที่ยววิถีไทยในปัจจุบัน

๔.๑ ทิศทางและแนวโน้มการท่องเที่ยว

เนื่องด้วยในปัจจุบันประเทศไทยได้ประกาศนโยบายแห่งรัฐเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยด้วยรูปแบบ “Thailand 4.0” ซึ่งในกลไกการขับเคลื่อนประเทศให้เข้าสู่ยุค 4.0 นั้นได้กล่าวไว้ในวาระที่สองการพัฒนาคัดสรรเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมใน

อนาคตในด้านการท่องเที่ยวเป็น ๑ ใน ๕ ของอุตสาหกรรมเดิม (The First S-Curves) ที่ได้รับการสนับสนุนจากนโยบายของรัฐ เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวสามารถมุ่งสู่ยุทธศาสตร์ชาติให้เกิดการท่องเที่ยวไทยในอนาคตคือต้องพัฒนาไปสู่ความมั่นคง (Stability) ความมั่งคั่ง (Prosperity) และความยั่งยืน (Sustainability) ฉะนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าประเทศไทยจะต้องมีทิศทางการขับเคลื่อนการท่องเที่ยววิถีไทยในอนาคตที่สามารถพัฒนาไปสู่ความมั่นคง ความมั่งคั่งและความยั่งยืน โดยที่สามารถแปลความหมายความมั่นคงในการท่องเที่ยววิถีไทยได้ว่า คือ “ความสามารถในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยววิถีไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพแม้ว่าในภาวะวิกฤตต่างๆ ทั้งจากภายในและประเทศและต่างประเทศ” ความมั่งคั่ง คือการท่องเที่ยววิถีไทยที่สามารถสร้างรายได้ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้จริงและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศโดยรวม และความยั่งยืนคือ “การพัฒนาที่สนองความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมสิ่งแวดล้อมและชุมชนดังนั้นเพื่อให้เกิดการเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ” โดยทิศทางการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวไทยนั้นต้องสามารถตอบสนองต่อแนวโน้มการตลาดโลกได้ด้วยซึ่งสามารถดึงนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเรียนรู้กับวัฒนธรรม ประเพณีหรือเรียกว่า “วิถีไทย” ซึ่งมีอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศไทยที่มีความแตกต่างกันซึ่งจะส่งผลให้ประเทศไทยจะมีส่วนแบ่งทางการตลาดเพิ่มขึ้นสามารถสร้างความสมดุลของการท่องเที่ยวจากการเพิ่มรายได้เพิ่มค่าใช้จ่าย เพิ่มจำนวนวันพักของนักท่องเที่ยวและมีการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวตามภูมิภาคต่างๆ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและท้องถิ่นอย่างทั่วถึงโดยข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่แสดงเป็นรายงานทางสถิติที่แสดงเส้นแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างมากในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๐ ดังแผนภาพที่ ๓-๔

แผนภาพที่ ๓ - ๔ แนวโน้มด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยปี พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๐

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จากแผนภาพที่ ๓-๔ แสดงแนวโน้มการท่องเที่ยวปี พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๐ พบว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงเนื่องด้วยประเทศไทยได้รับผลกระทบจากวิกฤตทางการเมืองและการจัดชุมนุมทางการเมือง และเหตุการณ์ความไม่สงบต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ซึ่งสร้างความไม่เชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยวในการเดินทางมายังประเทศไทย ทำให้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในปีนั้นตกต่ำจึงก่อให้เกิดการประเมินภาพลักษณ์ด้วยทัศนคติในด้านลบต่อการเดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย ด้านการท่องเที่ยวจึงสูญเสียในเชิงเศรษฐกิจเป็นจำนวนมากแต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยก็ยังสามารถฟื้นฟูเศรษฐกิจได้ในปีถัดไปนั้นหมายถึงประเทศไทยสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่องและสามารถคงอัตราการเติบโตของนักท่องเที่ยวอยู่ที่มีอยู่ได้ การท่องเที่ยวก็กลับมาขยายตัวได้ดังเดิมซึ่งขึ้นอยู่กับการจัดทำแผนกระตุ้นการท่องเที่ยวไทยเชิงรุกพร้อมกับกลไกการทำงานระดับนโยบาย การขับเคลื่อนแผนทุกระดับ แผนพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวรวมถึงกลไกการนำแผนไปปฏิบัติซึ่งนอกเหนือจากการสนับสนุนจากนโยบายแห่งรัฐในปี ๒๕๖๑ “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” (Amazing Thailand Tourism Year ๒๐๑๘) แล้ว “Smart Tourism” หรือโครงการที่จะช่วยบูรณาการข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นระบบมากขึ้นก็ยังคงเป็นอีกหนึ่งการสนับสนุนซึ่งโครงการดังกล่าวจะช่วยทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกในการค้นหาข้อมูลการท่องเที่ยว สภาพอากาศ แหล่งที่พัก การเดินทาง และยังเป็นนวัตกรรมใหม่ที่จะช่วยพัฒนาโครงสร้างอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นซึ่งระบบบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวดังกล่าวเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของ Smart City ที่

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (MDE) ได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อให้ประเทศไทยสามารถสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใดเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน หนึ่งในยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการส่งเสริมภาคการท่องเที่ยวคือการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ กล่าวคือหน่วยงานจะมุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานประสิทธิภาพสูงที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้แบบทุกที่ ทุกเวลาโดยกำหนดให้เทคโนโลยีที่ใช้มีความเร็วพอเพียงกับความต้องการ และมีราคาค่าบริการที่ไม่เป็นอุปสรรคในการเข้าถึงบริการของประชาชนอีกต่อไปนอกจากนี้ในระยะยาว โครงสร้างพื้นฐานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงจะกลายเป็นสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่นเดียวกับถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ที่สามารถรองรับการเชื่อมต่อของทุกคนและทุกสรรพสิ่ง (Internet of Things) การพัฒนานวัตกรรมการควบคุมแบบ Machine to Machine รวมทั้งเทคโนโลยีล้ำสมัยต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องและมีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์ สิ่งที่จะส่งผลตามมานั้นคือการเปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิตของคนในสังคมในบริบทที่กว้างกว่าเดิมโดยเชื่อมโยงข้อมูลและใช้งานข้อมูลได้มีประโยชน์มากที่สุด ซึ่งจะต้องครอบคลุมทั้งเรื่องของความปลอดภัยไม่ว่าจะเป็นการเดินทางเข้าออกเมืองหรือการเดินทางภายในเมือง การเข้าพักที่พักรวมถึงการพัฒนารูปแบบของทำธุรกิจที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น เช่นสร้างระบบหรือวงจรในการตรวจสอบ ป้องกัน และพัฒนาระบบการขนส่งอัจฉริยะเพื่อให้เกิดการใช้งานพลังงานอย่างคุ้มค่าต่อไป ฉะนั้นผู้ประกอบการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะการท่องเที่ยววิถีไทยนั้นจำเป็นต้องมีการปรับตัวมากขึ้น จากการให้ความสำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อช่วงชิงส่วนแบ่งตลาดท่องเที่ยวโลกโดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชียและอาเซียนต่างกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดของแต่ละประเทศเพื่อดึงนักท่องเที่ยวทั่วโลกเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น การกิจด้านการท่องเที่ยวจึงเป็นภารกิจที่ถูกผสมผสานกลมกลืนไปกับการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ดังนั้นการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศต่างๆ จึงได้มีการบูรณาการงานด้านการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งหากประเทศใดมีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ชัดเจนบนพื้นฐานของเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง โครงสร้างพื้นฐานที่ดี ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ และบุคลากรภาคการท่องเที่ยวมีศักยภาพด้วยแล้ว จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้ประเทศนั้นๆ มีข้อได้เปรียบในการแข่งขันและสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวของตนให้เติบโตได้อย่างมั่นคง

ซึ่งการท่องเที่ยววิถีไทยเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นอย่างมากเนื่องด้วยหลักการการท่องเที่ยววิถีไทยคือใช้สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวจากชุมชนเมื่อชุมชนเป็นผู้ขายสินค้าหรือบริการนั้นเองโดยไม่ผ่านผู้ค้าคนกลาง ฉะนั้นแล้วจึงสามารถสรุปโดยหลักการว่าการท่องเที่ยววิถีไทยสามารถพัฒนาเศรษฐกิจ

ระดับประเทศอย่างมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนตามแนวยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยแบบ “ไทยแลนด์ ๔.๐”

๔.๒ ทิศทางและแนวโน้มพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

แนวโน้มของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนั้นเกี่ยวเนื่องด้วยสถานการณ์โลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่หยุดยั้งจากกระแสโลกาภิวัตน์ อุตสาหกรรมได้มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาตนเองเพื่อให้สามารถรองรับและสอดคล้องกับความต้องการและความเป็นไปของตลาด เช่นเดียวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโลกซึ่งได้มีการเติบโตและวิวัฒนาการสู่ออนาคตอย่างต่อเนื่องจึงทำให้เกิดความแพร่หลายของเทคโนโลยีในชีวิตประจำวันที่เพิ่มมากขึ้น สื่อสังคมออนไลน์หรือช่องทางออนไลน์มีส่วนสำคัญในการเติมเต็มและเพิ่มความสะดวกสบายตลอดการเดินทางของนักท่องเที่ยว จากการคาดการณ์ของ Euromonitor พบว่า อัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยของการใช้ช่องทางออนไลน์สำหรับการท่องเที่ยวทั่วโลก (Global online travel revenues growth) มีมากกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก ๑๖๖ พันล้านเหรียญสหรัฐในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็น ๓๖๓ พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งประเทศไทยมีแผนนโยบายการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์ Smart City เป็นระบบการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์ที่จะทำให้เป็นเมือง Smart City เมื่อก้าวถึงมุมของการท่องเที่ยวคงไม่พ้นจากคำว่า “Smart Safety” นั่นคือทำอะไรให้นักท่องเที่ยวรู้สึกได้ถึงความปลอดภัยในการท่องเที่ยวผ่านการท่องเที่ยววิถีไทย ซึ่งเมื่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นส่วนหนึ่งในโลกไซเบอร์การเข้ามาของอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและแอปพลิเคชันได้พลิกโฉมวิถีการท่องเที่ยวโดยเปิดโอกาสให้ผู้หลงใหลในการเดินทางสามารถค้นหาข้อมูลรวมถึงการวางแผนการเดินทางได้ล่วงหน้าและเมื่อเครือข่ายได้กลายเป็นเครื่องมือชิ้นสำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวยุคใหม่นั้นหมายความว่านำมาซึ่งโอกาสใหม่ทางธุรกิจ และการสูญเสียโอกาสหากผู้ประกอบการไม่สามารถปรับเปลี่ยนตัวเองได้ทัน จากทิศทางและแนวโน้มการท่องเที่ยวที่ปรับตัวอย่างมากที่กระทบกับประเทศไทยจึงเป็นคำถามต่อเรื่องราวว่าประเทศไทยพร้อมหรือไม่ในการเผชิญกับความท้าทายของธุรกิจท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้วยข้อมูลสถิติการท่องเที่ยวในแต่ละปีนักท่องเที่ยวจำนวนไม่ต่ำกว่า ๒๐ ล้านคนจากทั่วโลกเดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย ส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศที่สามารถทำเงินให้กับประเทศไทยจำนวนมาก ข้อมูลจากกระทรวงการท่องเที่ยวระบุว่าในไตรมาสแรกของปี ๒๕๕๙ มูลค่าของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสูงถึง ๑.๒๔ ล้านล้านบาทซึ่งประเทศไทยเพิ่งผ่านวิกฤตทางการเมือง (พฤษภาคม ๒๕๕๗) ได้ไม่ถึง ๑ ปีเต็มก็สามารถดึงความเชื่อมั่นในการท่องเที่ยวกลับมาได้อย่างไม่น่าเชื่อ นั่นแสดงถึงศักยภาพด้านการ

ท่องเที่ยวของประเทศไทยหรือการท่องเที่ยววิถีไทยนั่นเองไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทั่วทุกภูมิภาค(สินค้า)หรือบริการการท่องเที่ยวที่เป็นที่นาเชื่อถือของนักท่องเที่ยวทั่วโลกมาต่อเนื่องยาวนานและคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอีกในปี ๒๕๖๑ อีกด้วยเนื่องด้วยยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทยและการสนับสนุนจากนโยบายแห่งรัฐด้านต่างๆ เพื่อจุดมุ่งหมายการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยเปลี่ยนผ่านไปสู่รูปแบบใหม่โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ผสมผสานกับเทคโนโลยีอัจฉริยะที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้บริหารจัดการและบริการการท่องเที่ยวไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างมั่นคงผ่านการใช้เทคโนโลยีเพื่อสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำเสนอบริการเฉพาะและตรงความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละประเภท ซึ่งจะช่วยยกระดับความอัจฉริยะของธุรกิจการท่องเที่ยว บริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศ ตลอดจนบริการการท่องเที่ยวให้มีความเป็นระบบ รวมถึงอำนวยความสะดวกด้านการใช้จ่ายแก่นักท่องเที่ยวด้วย

อย่างไรก็ตามด้วยข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานทางระบบสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทยในปัจจุบันรัฐบาลควรให้ความสำคัญในการลงทุนพัฒนาและส่งเสริมระบบการท่องเที่ยวผ่านช่องทางออนไลน์รวมทั้งสนับสนุนการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ให้กับธุรกิจท้องถิ่น เพื่อตอบสนองต่อแนวโน้มการท่องเที่ยวที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป

ฉะนั้นจึงสามารถสรุปได้ในเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวโน้มและทิศทางการเติบโตของตลาดท่องเที่ยววิถีไทยยังสามารถนำไปเป็นจุดขายหลักได้เนื่องจากประเทศไทยมีการสนับสนุนหลักจากนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากข้อมูลสถานการณ์การท่องเที่ยวไทยและจากอุปสงค์ของตลาดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั่วโลกมีแนวโน้มการเดินทางของนักท่องเที่ยวทั่วโลกขยายตัวอย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๔-๕ ต่อปีโดยเฉพาะภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกจะกลายเป็นตลาดหลักและมีบทบาทต่อการกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยวในตลาดโลกซึ่งประเทศไทยในฐานะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักและนิยมแพร่หลายในตลาดโลกอยู่แล้วรวมทั้งยังเป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียนจึงสามารถใช้ศักยภาพและโอกาสดังกล่าวดึงนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เข้ามาศึกษาการท่องเที่ยววิถีไทยได้อีกเป็นจำนวนมากซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับมหภาคเนื่องด้วยเศรษฐกิจในระดับจุลภาคซึ่งหมายถึงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการที่จะกำหนดบทบาทหรือทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยในระยะถัดไปนั้นจำเป็นต้องมีการพิจารณาบทบาทให้เหมาะสมบนพื้นฐานของศักยภาพความพร้อมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งระบบความเร่งด่วนของปัญหาความจำเป็นที่ต้องพัฒนาคำนึงถึงคุณภาพความสมดุลและความยั่งยืนของการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

๕. ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้านการท่องเที่ยววิถีไทยในปัจจุบัน

๕.๑ สภาพทั่วไปของการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๕.๑.๑ สถานการณ์การท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

สถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันประเทศไทยแม้จะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเดือนละเฉลี่ย ๓.๕ ล้านคนแต่นักท่องเที่ยวเหล่านี้ก็จะไปเที่ยวเมืองหลัก เช่น ภูเก็ต กระบี่ พัทธยาหัวหิน เชียงใหม่ พระนครศรีอยุธยาและกรุงเทพมหานครโดยมีนักท่องเที่ยวไปเที่ยวเมืองรองน้อยมากและการท่องเที่ยววิถีไทยคือการท่องเที่ยวที่นิยมอัตลักษณ์ในพื้นที่ที่ต่าง ๆ การท่องเที่ยวชมทัศนียภาพและวิถีชีวิตของประชาชนคนไทยการท่องเที่ยว ลักษณะเช่นนี้เป็นกลุ่มเฉพาะซึ่งมีปริมาณน้อยมากซึ่งมาจากหลายสาเหตุ เช่นนักท่องเที่ยวเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวหรือชุมชนเองไม่ได้ประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รับรู้ ซึ่งการท่องเที่ยววิถีไทยสามารถสร้างเศรษฐกิจชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งได้เพราะการท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนสามารถขายสินค้าผลิตภัณฑ์หรือแม้กระทั่งบริการ ของคนในชุมชนได้ ขยายวัฒนธรรมการแสดง และที่พิกให้กับนักท่องเที่ยวได้อันจะนำมาซึ่งรายได้ของคนในชุมชนและเศรษฐกิจของชุมชน ซึ่งเมื่อมองในภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวของไทยมีศักยภาพสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมากและการท่องเที่ยวจะเป็นสินค้าหรือที่สร้างเศรษฐกิจมากมายเศรษฐกิจชุมชนและเศรษฐกิจของประเทศมีความเข้มแข็ง ฉะนั้นการอนุรักษ์วิถีไทยจึงเป็นเสมือนตัวเอื้อซึ่งกันและกันในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จะส่งผลให้เศรษฐกิจฐานรากดีขึ้นมีการกระจายรายได้ลดช่องว่างระหว่างสังคมเมืองกับสังคมชนบท

ในปัจจุบันสถานการณ์ของการท่องเที่ยววิถีไทยนั้นประเทศไทยได้ดำเนินกิจกรรมจัดงานกิจกรรมต่างๆในจังหวัดเพื่อให้สอดคล้องกับปีท่องเที่ยววิถีไทยและสอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลที่กำหนดให้ปี ๒๕๖๑ เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวภายใต้แคมเปญ “ท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” และเชื่อมโยงกับแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดโดยมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวซึ่งการส่งเสริมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเชิงวัฒนธรรม พร้อมพัฒนาระบบการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดการท่องเที่ยวในพื้นที่และเชื่อมโยงไปสู่อาเซียนต่อไปและจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ในแต่ละพื้นที่อีกทางหนึ่งด้วย พร้อมขอความร่วมมือพี่น้องประชาชนร่วมกันเป็น “เจ้าบ้านที่ดี” ในการดูแลต้อนรับนักท่องเที่ยวผู้มาเยือนสร้างความประทับใจและภาพลักษณ์ที่ดีเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีความก้าวหน้าอย่างยั่งยืน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมตามหลักประชารัฐการท่องเที่ยววิถีไทยสามารถพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้โดยดำเนินการคู่ขนานไปกับนโยบายประชารัฐซึ่งจะมุ่งไปที่ประชาชนมิได้อยู่ที่รัฐ เพราะฉะนั้นความสำคัญของนโยบายดังกล่าว คือเน้นที่ความต้องการของชุมชนเป็นหลักเมื่อประเทศไทยยังจำเป็นต้องอาศัยรายได้จากการท่องเที่ยวเพื่อเป็นฐานเศรษฐกิจหลักให้กับประเทศเป็นแหล่งกระจายรายได้และการจ้างงานเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้กับชุมชนและสังคมไทย ดังนั้นการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริง ศักยภาพ และโอกาสที่จะเกิดขึ้นอย่างมีทิศทางเพื่อ

เป้าหมายการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืนจึงต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชน สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยมีการบูรณาการการทำงานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค ประชาชน ร่วมกันเป็นภาคีในการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนซึ่งการท่องเที่ยววิถีไทย จะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชน เป็นกลไกกลางเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนระดับชุมชน ท้องถิ่น

อย่างไรก็ตามปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวอาจกลายเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลให้ความได้เปรียบของไทยลดลง จากการขยายตัวของการท่องเที่ยวโดยที่เน้นปริมาณนักท่องเที่ยวหรือการแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยว ในขณะที่การรองรับขยายไปไม่ทัน ไม่มีการเตรียมความพร้อมในการรองรับขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวทำให้แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งเกิดความเสื่อมโทรม ซึ่งควรมีแผนพัฒนาและบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวตลอดเวลา

๕.๑.๒ รูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเคยให้นโยบายไว้ว่าการส่งนักท่องเที่ยวไปยังเมืองรองไม่ใช่เพียงการส่งนักท่องเที่ยวลงไปเท่านั้น หากแต่ยังต้องคำนึงถึงศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น ๆ ด้วย ว่าพื้นที่นั้นควรจะมีนักท่องเที่ยวเข้าไปได้มากน้อยเพียงใดเพื่อให้การท่องเที่ยวในแต่ละครั้งสร้างความสุข ความประทับใจ คือนอกจากจะไม่ได้มองแต่เรื่องรายได้อย่างเดียว ยังต้องสร้างความเป็นธรรมในเรื่องรายได้ที่จะลงลึกไปยังชุมชนและท้องถิ่น กระนั้นดูเหมือนว่าในเบื้องต้นหลักใจความของผู้นำด้านการท่องเที่ยวจะมุ่งเน้นในเรื่องของรายได้แม้จะเป็นปัจจัยสำคัญจำเป็นในการดำรงชีวิตของผู้คน หากแต่รายได้ที่ถูกตีค่าเป็นเม็ดเงินเพียงอย่างเดียวนั้น ไม่สามารถส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืนดังเช่นที่ใช้เป็นคำขวัญการท่องเที่ยวของปีนี้หากแต่สิ่งทีควรคำนึงถึงนอกจากรายได้แล้ว ยังต้องคิดเผื่อไปถึงทรัพยากรธรรมชาติที่จะต้องถูกใช้เป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวด้วย แน่นนอนว่านอกเหนือไปจากการคัดกรองนักท่องเที่ยวหรือจำนวนนักท่องเที่ยวแล้ว ควรจะจัดสรรเวลาในการวันระยะเพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติได้ฟื้นฟูอันจะนำมาซึ่งความเติบโตในเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่สุดเป้าหมายของการท่องเที่ยวที่ตั้งเป้าไว้ว่าในสิ้นปี ๒๕๖๑ จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาท่องเที่ยวประมาณ ๓๗ ล้านคน รวมไปถึงรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่หวังว่าจะสูงถึง ๒.๑๒ ล้านล้านบาท สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยววิถีไทย ภูเก็ตอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ๑๕ กิจกรรม โดยมี ๗ กิจกรรมหลักคือ ๑) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) ๒) การท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastronomy Tourism) ๓) การท่องเที่ยวทางน้ำ (Maritime Tourism) ๔) การท่องเที่ยวเพื่อการแต่งงานและการอันนี้มูน (Wedding & Honeymoon Tourism) ๕) การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์และสุขภาพ (Medical and Wellness Tourism) ๖) การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) ๗) การ

ท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ (Leisure Destination) และ ๘ กิจกรรมเสริม ได้แก่ ๑) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Green Tourism) ๒) การท่องเที่ยวยามค่ำคืน (Night Tourism) ๓) การท่องเที่ยวในธุรกิจไมซ์ (MICE Tourism) ๔) การจัดงานแสดงสินค้า (Trade Fair) ๕) การจัดกิจกรรมการตลาดระหว่างธุรกิจกับธุรกิจที่ต่างประเทศ (B2B Marketing Activity Aboard) ๖) การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Logistics) ๗) การเป็นเจ้าบ้านที่ดี (Human Resource Development) ๘) การจัดกิจกรรมเพื่อสานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Country Relationships)

จากการกล่าวถึงสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยนั้น เช่นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทยในปี ๒๕๖๑ รูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยนั้นมีหลากหลายรูปแบบตามวิถีชีวิตของคนไทยตามแหล่งภูมิภาคแต่คุณลักษณะที่สำคัญคือ มีชุมชนบริหารจัดการเองมีการบริหารจัดการโดยคนภายนอกที่เป็นมืออาชีพโดยรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยววิถีไทยจะสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจชุมชนคือการให้ชุมชนบริหารจัดการการท่องเที่ยวด้วยตนเองโดยมีรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในหัวข้อดังต่อไปนี้

- มีการพัฒนาคนในชุมชนให้มีความพร้อมที่จะเป็นเจ้าบ้านที่ดี (service mind)
- มีการปรับภูมิทัศน์/ วิถีชีวิต/ วิสัยทัศน์/ วัฒนธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว
- มีการพัฒนาสินค้าชุมชน ให้เป็นสินค้าท่องเที่ยว
- มีการพานักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบลักษณะนั้นๆ ให้กับชุมชน เช่น ผู้สูงอายุ กลุ่มชอบผจญภัย กลุ่มเรียนรู้วิถีชีวิต กลุ่มหนุ่มสาวคู่รัก เป็นต้น
- มีการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเช่น ถนนท่องเที่ยวที่สามารถให้นักท่องเที่ยวได้อยู่นานๆโดยมีกิจกรรม ตลอดเวลาเป็นต้น
- มีการนำอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของไทยมาทำประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

ได้ดี

โดยที่รัฐบาลหรือหน่วยงานสนับสนุนพยายามสนับสนุนแต่ชาวบ้านยังไม่มีความรู้และวิธีการจัดการ การท่องเที่ยวประจำจังหวัดหรือรัฐบาลควรสนับสนุนส่งเสริมหรือประชาสัมพันธ์จุดดีหรือจุดเด่นเรื่องเหล่านี้อยู่เสมอ ซึ่งโดยความคิดเห็นโดยภาพรวมมีเพียงร้อยละ ๖๕ เท่านั้นที่มีกาดำเนินการทำงานประสานกันระหว่างกระทรวงการท่องเที่ยวไม่สอดคล้องกับส่วนราชการหากเทียบกับประเทศอื่นและควรมีรูปแบบการท่องเที่ยวท้องถิ่นให้เกิดขึ้นทุกจังหวัด (Best Practice Promote) ทุกจังหวัด สู่ชุมชน

ฉะนั้นรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนั้นจำเป็นต้องเน้นที่จุดมุ่งหมายในการสร้างการท่องเที่ยววิถีไทยให้เป็นอุตสาหกรรมที่สร้าง

ความมั่นคงให้ในด้านเศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยาและการต่างประเทศโดยมีการบูรณาการในทุกภาคส่วนเพื่อมุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพในระดับแนวหน้าของโลกสร้างความเจริญเติบโตบนพื้นฐานของความเป็นไทยและกระจายรายได้เข้าสู่ชุมชนนั้นหมายความว่าเป้าประสงค์ของภาครัฐต้องการให้การท่องเที่ยวซึ่งเป็นเครื่องจักรสำคัญของเศรษฐกิจไทย ไม่ใช่เพียงแค่ทำหน้าที่ต่อระบบเศรษฐกิจในระดับมหภาคเท่านั้น หากแต่ยังต้องส่งผลโดยตรงและหยั่งลึกลงไปให้ถึงฐานรากของระบบกระบวนการความคิดดังกล่าว น่าจะหมายถึงดัชนีชี้วัดความสุขจากการท่องเที่ยว ซึ่งไม่ได้มีนัยแต่เฉพาะตัวของนักท่องเที่ยวเท่านั้น หากแต่ยังต้องนำมาซึ่งความสุขให้แก่เจ้าของท้องถิ่นด้วย

๕.๑.๓ จุดเด่น/จุดด้อยในการท่องเที่ยววิถีไทย

๕.๑.๓.๑ จุดเด่น

- ความพร้อมเพียงเรื่องทรัพยากรมีความพร้อม เช่น สถานโบราณวัตถุ ป่าไม้ น้ำตก

- ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภูมิสังคม
- ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ทั้งการเกษตรแปรรูป
- ความหลากหลายของอาหารแต่ละพื้นที่
- ความหลากหลายทางภูมิประเทศ เช่นทะเล ป่าไม้

ภูเขา ทุ่งนา แม่น้ำ

- ความหลากหลายทางภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น นวด

สมุนไพร

- มีความหลากหลายด้านวัฒนธรรม แสวงหาจุดร่วม

สงวนจุดต่างวัฒนธรรม ประเพณี เชื้อชาติ แตกต่าง แต่ต้องสงวนได้ให้อยู่ร่วมกันได้

- มีอัตลักษณ์ของตัวเอง เนื่องจากประเทศไทยมี

วัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ ในประเทศอื่น ๆ ไม่มี

๕.๑.๓.๒ จุดด้อย

- จังหวัดเล็กมักจะไม่ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวในการเช่าที่พัก แต่จะผ่านไปยังจังหวัดอื่น

- การขาดความพร้อมของคนหรือวิธีคิดและวิธีทำ
- การขาดความคิดเชิงสร้างสรรค์ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์
- ระบบโดยสารพื้นฐาน-การคมนาคม
- ขาดความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอผลิตภัณฑ์

ทางการท่องเที่ยว

- ภาพรวมของนักท่องเที่ยวเป็นนักท่องเที่ยวที่ดี แต่อาจ

มีนักท่องเที่ยวหน้าใหม่ที่ยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม คงต้องรอให้ปรับตัว

๕.๒ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๕.๒.๑ ในปัจจุบันมักจะเพ่งลงไปที่สาเหตุในการตั้งคำถามว่า เหตุใดทำไมไม่พัฒนาการท่องเที่ยวในระดับชุมชน ปัญหาหรืออุปสรรคสำคัญของการท่องเที่ยวคือคนในชุมชนเองที่ยังไม่เข้าใจหรือไม่พร้อมที่จะรับนักท่องเที่ยวและขาดการบริหารจัดการชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวโดยมีสาเหตุหลักมาจาก รัฐบาลไม่เคยมีนโยบายในเรื่องนี้ชัดเจน ไม่มีการเตรียมบุคลากรรองรับการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ และทัศนคติของคนไทยต่อนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

๕.๒.๒ ปัญหาหนึ่งที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันนั่นคือ เยาวชนรุ่นใหม่มีความนิยมความเป็นตะวันตกมากขึ้น มองข้ามวัฒนธรรมแบบเก่าๆที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีไทย นั่นหมายถึงแบรนด์หรือยี่ห้อในการจำหน่ายสินค้าและบริการที่เชื่อว่าการท่องเที่ยววิถีไทยนั้นไม่มีแล้วในประเทศไทย ฉะนั้นเราควรสนับสนุนให้เขาหันมานิยมชมชอบวิถีไทยเนื่องด้วยเด็กรุ่นใหม่ไม่ให้ความสำคัญของวัฒนธรรมเท่าที่ควร

๕.๒.๓ ความไม่พร้อมในทุกๆด้าน เช่นความไม่ปลอดภัย สาธารณูปโภคพื้นฐานที่เรียกว่าบริการไม่มีความพร้อมเพื่อบริการนักท่องเที่ยว การเดินทางลักษณะถนนหนทาง การสื่อสารยังไม่มีความพร้อมเนื่องด้วยสาเหตุหลัก เช่น ขาดแผนพัฒนาแม่บทด้านท่องเที่ยวและขาดงบประมาณ

๕.๓ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๕.๓.๑ ให้ชุมชนบริหารจัดการตนเองโดยรัฐหรือหน่วยงานภาคีให้การสนับสนุนตามหลักวิชาการและให้ความรู้แก่ชุมชนเพื่อให้ชุมชนพัฒนาตนเองโดยการพัฒนาสิ่งดี ๆ ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดและพัฒนาปรับปรุงให้โดดเด่นมากกว่าปัจจุบันเพื่อรองรับการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยพยายามบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เป็นบริการที่ครบวงจร ณ จุดเดียว (One Stop Shopping) โดยเน้นความร่วมมือระหว่างชุมชนและรัฐบาลหรือส่วนสนับสนุนร่วมมือกัน โดยรัฐมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนชุมชนให้ความรู้และความเข้าใจ ชื่นชมความเป็นความไทยภูมิใจความเป็นไทยและเน้นในเรื่องคุณภาพจริยธรรมและคุณธรรม ต้องผ่านการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์สนับสนุนเรื่องเหล่านี้จากรัฐโดยนำนโยบายรัฐไปขับเคลื่อนรวมถึงการให้แหล่งเงินทุนท่องเที่ยววิถีไทย เช่น Otop สอนและอบรม โดยวิทยากรที่เชี่ยวชาญ

๕.๓.๒ ควรสร้างอัตลักษณ์ ค่านิยมองค์ความรู้ท้องถิ่นให้ประชาชน ยุวชน มักคุเทศก์ให้ท้องถิ่น

๕.๓.๓ พิจารณาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวให้มากขึ้นเช่น ต้องสร้างเชิงอนุรักษ์ให้มากขึ้น

ฉะนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของประเทศไทยสามารถทำได้เนื่องด้วยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูงมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมากเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญ การสร้างงานและกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค สู่ชุมชนแต่ในขณะเดียวกันการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็ทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมลง การสร้างโอกาสด้านการท่องเที่ยวจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยนมุมมองในสิ่งเดิมแต่ในมุมมองใหม่ มองให้ลึกและให้เห็นความแตกต่างเพื่อสะท้อนความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์และแหล่งท่องเที่ยวออกมาให้น่าสนใจ ซึ่งประเทศไทยเล็งเห็นศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนและนำพาไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จึงมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และมีการร่วมมือจากภาครัฐองค์กรหลายหน่วยงานกระทรวงที่ช่วยผลักดันให้เข้าสู่เศรษฐกิจชุมชนไม่ว่าจะเป็นกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงมหาดไทย โดยกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงพาณิชย์หรือกระทรวงอุตสาหกรรมที่สนับสนุนงบประมาณให้ให้ธุรกิจฐานราก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ให้ความร่วมมือในสินค้าเกษตรเพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำและสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน กล่าวคือ เศรษฐกิจชุมชนจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการท่องเที่ยววิถีไทยจะเป็นตัวขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้นเพราะมุ่งผลประโยชน์ไปสู่ประชาชนให้มีรายได้และอยู่ได้อย่างยั่งยืนต่อไป โดยสามารถนำเสนอข้อเสนอแนะได้ดังนี้

- ข้อเสนอแนะภาครัฐ คือ (๑) การส่งเสริมมาตรการในการควบคุมดูแลและสนับสนุนผู้ประกอบการมีสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน (๒) การพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการคมนาคมขนส่งที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยี โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการอำนวยความสะดวกการคมนาคม และ (๓) เพิ่มมาตรการในการดูแลรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะความปลอดภัยในการเดินทางโดยระบบขนส่งสาธารณะที่มีให้บริการภายในประเทศ

- ข้อเสนอแนะต่อชุมชน คือ (๑) การพัฒนาคุณภาพสินค้าและการให้บริการให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย และด้านราคา เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ (๒) พัฒนาสินค้าและบริการใหม่ๆ เพื่อสร้างจุดขายของตนเองมากยิ่งขึ้น (๓) พัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์และกระจาย สินค้าและบริการ เช่นผ่านช่องทางใหม่ๆ เช่น สื่อออนไลน์ แอปพลิเคชัน (๔) เตรียมความพร้อมในการปรับตัวเข้าสู่ช่วงนอกฤดูการท่องเที่ยว เช่นการนำเสนอสินค้าและบริการที่เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย สร้างจุดเด่นที่เป็นทางเลือกใหม่ให้กับธุรกิจของตนเอง

- ข้อเสนอแนะอื่นๆ การท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจะสำเร็จได้ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับภาครัฐ หรือชุมชนใดชุมชนหนึ่ง แต่เป็นการร่วมมือทุกภาคส่วนของ

ประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน ต้องร่วมมือบูรณาการและจะสามารถนำพาไปสู่เศรษฐกิจที่ยั่งยืนของประเทศต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยววิถีไทย

จากการศึกษาวิจัยเชิงเอกสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวิถีไทยและข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีไทยทั้งหมด ๗ ท่านโดยข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้งสองแหล่งนั้นสามารถให้แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนซึ่งรายละเอียดของข้อมูลพบว่า การท่องเที่ยววิถีไทยเป็นที่นิยมมากขึ้นในประเทศไทยเป็นลำดับและยังมีผลกระทบโดยตรงกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในประเทศไทย ฉะนั้นการศึกษาวิจัยในฉบับนี้เน้นการนำเสนอแนวทางหรือกลยุทธ์หรือวิถีในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยอย่างไรและเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศบนการท่องเที่ยววิถีไทยโดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ซึ่งจากการศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันพบว่า นโยบายหรือกลยุทธ์ของรัฐที่สนับสนุนเกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีไทยเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ตาม นั้นหมายถึงโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยววิถีไทยจะนั่นปัญหาแท้จริงในการพัฒนาเศรษฐกิจในระบบการท่องเที่ยววิถีไทยในปัจจุบันคืออะไร จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรค สามารถแบ่งปัญหาออกมาได้หลายมุมมอง เช่นเมื่อมองในมุมการบริหาร แบ่งเป็นปัญหาบริหาร(Manage) ปัญหาบุคลากร (Man) ปัญหาวัสดุอุปกรณ์ (Material) ฯลฯซึ่งในการศึกษางานวิจัยในฉบับนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นเพื่อให้ได้แนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อเป็นการเสนอแนะแนวทางในระดับยุทธศาสตร์ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรวบรวมปัญหาเพื่อแบ่งกลุ่มของปัญหาเหล่านั้นเนื่องด้วยแต่ละปัญหามีการแก้ไขหรือป้องกันปัญหาในแต่ละระดับไม่เท่ากันซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มของปัญหาดังต่อไปนี้

๒.๑ ปัญหาขาดการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยนั้นถือเป็นอุตสาหกรรมหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศ ซึ่งปัจจุบันเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยการท่องเที่ยววิถีไทยซึ่งนโยบายการท่องเที่ยววิถีไทยมีความคาดหวังว่าเศรษฐกิจชุมชนจะสามารถพัฒนาขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระดับประเทศได้ ซึ่งจากหลักฐานเชิงประจักษ์ที่มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทยได้เริ่มอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมคือ ตั้งแต่ต้นนโยบายการท่องเที่ยวในปี ๒๕๕๘ เป็นปีการท่องเที่ยววิถีไทยภายใต้คำขวัญการท่องเที่ยวไทยคือ “ท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋ไม่เหมือนใคร” เกิดจากนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เพื่อชักชวนคนไทยออกเดินทางท่องเที่ยวในเมืองไทยเพื่อสัมผัสเสน่ห์แบบไทย สนุกสนานแบบไทยซึ่งเป็นความเป็นไทยที่เก๋ไก๋

ไม่เหมือนใคร ต่อมาในปี ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นปีปัจจุบันพบว่ามีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็น “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” หรือ “Amazing Thailand Tourism Year 2018” โดยเป็นการร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว กลุ่มห้างสรรพสินค้า และกลุ่มสายการบิน การใช้ตราสัญลักษณ์ การมอบสินค้าและบริการราคาพิเศษรวมถึงการเป็นเจ้าบ้านที่ดีให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยไมตรีจิต การดำรงวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมและการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์ ซึ่งพิจารณาจากนโยบายถือเป็นนโยบายที่ดีแต่สิ่งสำคัญที่ยังขาดนั้นคือการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยววิถีไทยต้องทำอย่างไรให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนซึ่งการจัดการส่งเสริมในเชิงนโยบายนั้นเพื่อมุ่งหวังให้เกิดเป้าหมายหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งเกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นหลัก ฉะนั้นเมื่อนักท่องเที่ยวลงพื้นที่เพื่อท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยแล้วประเด็นที่สำคัญมากที่สุดในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนั้นคือประชาชนในท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของวิถีแห่งการดำรงชีวิตหรือที่ผู้วิจัยเรียกว่า วิถีไทย จะมีแนวทางการปฏิบัติอย่างไร ต้องปฏิบัติในแนวทางเดียวกันหรือไม่อย่างไร เช่น ในพื้นที่สวนมะพร้าวเกษตรกรต้องขายผลิตภัณฑ์อย่างไร ต้องรวมกันเป็นองค์กรหรือต่างคนต่างจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว เป็นต้น ฉะนั้นจึงควรมีการส่งเสริมให้ทราบหลักการในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของการพัฒนาเชิงนโยบายไม่ว่าจะด้วยการสื่อสารประเภทใดก็ตามหรือเป็นการส่งเสริมหลักการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแบบใดก็ตามซึ่งต้องนำเสนอเพื่อให้ทั้งสองกลุ่มเป้าหมายคือ กลุ่มอุปสงค์และกลุ่มอุปทานในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ทราบหลักการเพื่อดำเนินการตามนโยบายในการพัฒนาดังกล่าวซึ่งไม่ได้รวมถึงเพียงแค่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเมืองหลักเท่านั้นแต่ยังรวมการท่องเที่ยวเมืองรองด้วย และแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมการท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวด้วยจึงจะสามารถเข้าถึงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้จริงตามวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๒.๒ ปัญหาขาดการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

สถานการณ์การพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศที่เน้นการท่องเที่ยววิถีไทย และจากการพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้รูปแบบ Thailand 4.0 พบว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยอยู่ในภาวะขาดสมดุลและมีความเสี่ยงต่อการเติบโตอย่างไม่ยั่งยืนเนื่องจากการเติบโตเป็นไปในลักษณะก้าวกระโดดเกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำการรองรับไม่เพียงพอและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยรายได้จากการท่องเที่ยวมาจากจังหวัดท่องเที่ยววิถีไทยซึ่งมีเพียงส่วนน้อย ปัญหาจากการท่องเที่ยววิถีไทยในเมืองหลักมากกว่าเมืองรองจึงเป็นไปได้ยากในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างทั่วถึง ซึ่งนั่นหมายถึงการขาดการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทยนั่นเอง แม้ว่าประเทศไทยจะถือได้ว่าเป็นประเทศที่มี

ศักยภาพทางพื้นที่ด้านภูมิศาสตร์เนื่องด้วยมีอาณาเขตติดต่อกับหลายประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) แต่การพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทย เพื่อให้เกิดสินค้าและบริการการท่องเที่ยววิถีไทยที่มีมูลค่าเพิ่มและมีคุณภาพได้มาตรฐานระดับสากล โดยเฉพาะการท่องเที่ยวลักษณะนี้นั้นเป็นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพโดยพื้นฐานของลักษณะการท่องเที่ยวอยู่แล้ว ฉะนั้นปัญหาการขาดการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทย เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจึงเป็นปัญหาพื้นฐานที่ควรสร้างมาตรฐานให้มั่นคงก่อนที่จะพัฒนาในลักษณะก้าวกระโดดเพื่อความยั่งยืนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีไทย

๒.๓ ปัญหาขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ปัญหาการขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ และการเชื่อมต่อโครงข่ายอย่างบูรณาการ เนื่องด้วยภาวะการแข่งขันในตลาดท่องเที่ยวโลกการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและแนวโน้มการแข่งขันในอนาคตที่ยิ่งทวีความเข้มข้นมากขึ้น ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยววิถีไทยให้เป็นไปอย่างบูรณาการอย่างเป็นระบบซึ่งจากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการที่ผ่านมาเป็นการบริหารที่ยังมีข้อด้อยเริ่มตั้งแต่ปัญหาการขาดการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ปัญหาการขาดความเหลื่อมล้ำของแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยระหว่างอุปสงค์และอุปทานและปัญหาขาดการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยปัญหาทุก ๆ ปัญหาควรรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาพิจารณาแบ่งลำดับขั้นของข้อมูลปัญหาเพื่อหาแนวทางการแก้ไขในเชิงบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การบูรณาการงบประมาณและการประสานงานทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนซึ่งจะมีผลให้การพัฒนามีทิศทางที่ชัดเจนและแน่นอน ผูกอบรมบุคคลากรให้มีทักษะและความรู้ด้านการจัดการและภาษา ขาดระบบการจัดการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและยังมีกฎระเบียบที่ล้าสมัยไม่ทันต่อการแข่งขันและการเปิดเสรีด้านการท่องเที่ยวการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

สรุป

ปัจจุบันประเทศไทยยังคงเป็นประเทศที่กำลังพัฒนามาแล้วกว่า ๓๐ ปี และนั่นคือกับดักเศรษฐกิจที่ประเทศไทยจำเป็นต้องก้าวข้ามไปให้ได้และแนวทางในการก้าวข้ามคงไม่พ้นกรอบยุทธศาสตร์ของประเทศไทยที่ต้องการให้ประเทศไทยเป็น "Thailand 4.0" ซึ่งในกลไกการขับเคลื่อนประเทศให้เข้าสู่ยุค 4.0 นั้นได้กล่าวไว้ในวาระที่สองการพัฒนาคัสเตอร์เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมในอนาคตในด้านการท่องเที่ยวเป็น ๑ ใน ๕ ของอุตสาหกรรมเดิม (The First S-Curves) ที่ได้รับการสนับสนุนจากนโยบายแห่งรัฐ ฉะนั้นจึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญมากสำหรับประเทศไทยที่ยังต้องการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะเศรษฐกิจชุมชนที่นับ

ได้ว่าเป็นเศรษฐกิจจุลภาคที่กระจายอยู่ในทุกภูมิภาคในประเทศไทยซึ่งสามารถพัฒนาโดยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหรือการท่องเที่ยววิถีไทย เนื่องด้วยประเทศไทยเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมที่ผสมกลมกลืนกันจากหลากหลายเผ่าพันธุ์จนกลายเป็นอัตลักษณ์แห่งความเป็นไทย เช่น ภาคเหนือเป็นการท่องเที่ยววิถีไทยผ่านวัฒนธรรมล้านนา ภาคกลางเป็นการท่องเที่ยวผ่านวัฒนธรรมอยุธยาซึ่งถือว่าเป็นวัฒนธรรมกรุงเก่าที่มีอายุถึง ๓๙๗ ปีโดยมีกษัตริย์ปกครองถึง ๗ ราชวงศ์ ภาคใต้เป็นการท่องเที่ยววิถีไทยผ่านวัฒนธรรมไทยพุทธ-ไทยมุสลิมอย่างผสมกลมกลืน ภาคอีสานเป็นการท่องเที่ยววิถีไทยผ่านวัฒนธรรมไทยอีสานซึ่งจะพบว่าในแต่ละภาคมีวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกันอย่างมีอัตลักษณ์เป็นของตนเองซึ่งในแต่ละวัฒนธรรมดังกล่าว ยังแบ่งเป็นหน่วยย่อยไปอีกไม่ว่าจะเป็น ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ประเพณี การแต่งกาย สภาพความเป็นอยู่การดำเนินชีวิต ภาษา การงานอาชีพ ความเชื่อ ด้านศิลปะซึ่งทั้งหมดนั้นคือวิถีชีวิตของชุมชนแต่ละพื้นที่นั้น เมื่อนักท่องเที่ยวต้องการศึกษาวัฒนธรรมพื้นถิ่นและความเป็นอยู่ผ่านการท่องเที่ยววิถีไทยซึ่งแบ่งได้ ๒ ส่วนหลัก คือการท่องเที่ยวเชิงวิถีไทยที่เป็นรูปธรรม(ซึ่งสามารถจับต้องได้และเป็นรูปลักษณะชัดเจน) และการท่องเที่ยววิถีไทยเชิงนามธรรม(ซึ่งไม่สามารถจับต้องได้จะอยู่ในรูปของการสืบทอดวัฒนธรรมรุ่นสู่รุ่นในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยววิถีไทย คือ ทุกบริบทของความเป็นไทยที่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นและที่สำคัญเป็นเรื่องที่ดีที่สังคมให้การยอมรับเป็นบรรทัดฐาน ฉะนั้น การท่องเที่ยววิถีไทยคือการท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาวัฒนธรรมประเพณี ขนบธรรมเนียมที่เป็นจุดแข็งของหลากหลายวัฒนธรรมในประเทศไทยซึ่งการท่องเที่ยวดังกล่าวจะมีอยู่ในชุมชนพื้นบ้านของแต่ละพื้นที่จึงสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีและสามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนพื้นที่อีกด้วยเรียกได้ว่าเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวิถีไทยเพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนส่งผลต่อเศรษฐกิจระดับมหภาคของประเทศไทยโดยปัจจุบันจากการรายงานข้อมูลสถิติในการสรุปสถานการณ์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยการท่องเที่ยวในปี ๒๕๕๙ คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ ๑๗.๗ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ นั้น การท่องเที่ยวไทยนั้นตั้งเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยคือการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวขึ้นจากปี ๒๕๖๐ ถึงร้อยละ ๑๐ หรือเป็นจำนวน ๓.๑ ล้านล้านบาทในการประชุมบูรณาการแผนปฏิบัติการ ททท. ประจำปี ๒๕๖๑ (Tourism Authority of Thailand Action Plan 2018 : TATAP 2018) ในวันที่ ๑๑ - ๑๔ ก.ค. ๒๐๑๗ นับว่าเป็นการตั้งเป้าที่มีความท้าทายสูงมาก เนื่องด้วยเป้าหมายหลักของประเทศไทยซึ่งถูกกำหนดด้วยนโยบายแห่งรัฐนั้น คือการเร่งดำเนินการให้ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยว ด้านสังคม จิตวิทยาให้ร่วมกันก้าวข้ามกับดักทางเศรษฐกิจของประเทศไทยซึ่งติดอยู่ในยุค 3.0 มากกว่า ๓๐ ปีเต็ม ให้เป็นยุคของ Thailand 4.0 ที่มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนในทุกๆ ระบบปฏิบัติการในประเทศไทย

จากการศึกษาศักยภาพในด้านต่างๆทั้งทางด้านการสนับสนุนจากภาครัฐซึ่งเป็นนโยบายหลักของประเทศในยุคการพัฒนาเศรษฐกิจในรูปแบบของการบูรณาการในทุกภาคส่วน (Thailand 4.0) ด้านภูมิประเทศลักษณะทางกายภาพของประเทศไทยมีการแบ่งวัฒนธรรมประเพณีพื้นถิ่นในแต่ละภูมิภาคอย่างชัดเจนและวิถีการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันแต่ทั้งหมดนั้นมีความเป็นอัตลักษณ์ของความเป็นไทย ความเป็นประเทศไทยจึงกล่าวได้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพสูงมากในการพัฒนาให้เป็นประเทศที่สามารถพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้จากการท่องเที่ยววิถีไทยได้อย่างแน่นอนขนาดเพียงการสนับสนุนเพื่อแก้ปัญหาใน ๓ ส่วนหลัก นั่นคือ ปัญหาและอุปสรรคที่จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการเพื่อให้ได้แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อนำเสนอเป็นนโยบายในระดับยุทธศาสตร์จึงจะสามารถลดอุปสรรคเหล่านั้นได้ด้วยระบบการบริหารจัดการที่ดีนั้นจึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยอย่างสอดคล้องประสานกันในแนวทางการพัฒนาประเทศในระดับการบริหารด้วยแนวคิดอย่างบูรณาการ

บทที่ ๔

การวิเคราะห์แนวทางการบูรณาการการท่องเที่ยวเชิงวิถี ไทย

กับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

การศึกษาวิจัยในฉบับนี้เป็นการศึกษาเรื่องแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และเพื่อให้การศึกษาวิจัยได้ผลเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์งานวิจัยทั้ง ๓ ข้อ ดังนี้

๑. ศึกษาแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
๒. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการท่องเที่ยวของประเทศไทยและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
๓. เสนอแนะแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ให้ได้มาซึ่งรูปแบบในปัจจุบันที่ประเทศไทยได้จัดการบริหารการท่องเที่ยวของไทยของประเทศไทยในปัจจุบันเพื่อให้ได้ข้อมูลในการเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและจากการออกแบบงานวิจัยในฉบับนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) จึงทำให้มีการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร ทฤษฎีแนวคิด การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยววิถีไทย การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงวุฒิในด้านการท่องเที่ยว โดยใช้การวิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยววิถีไทยในปัจจุบันร่วมกับข้อมูลในการสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมปัญหาอุปสรรคพร้อมทั้งโอกาสเพื่อนำเสนอแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยมีหัวข้อในการวิเคราะห์ ดังนี้

๑. รูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
๒. การวิเคราะห์การท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
๓. แนวทางการบูรณาการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
๔. สรุป

รูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

การศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยใช้ชื่อการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ฉะนั้นผลสุดท้ายจึงเป็นแผนนโยบายหรือแนวทางการดำเนินนโยบายเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในระดับยุทธศาสตร์ที่ผู้ศึกษาวิจัยคาดหวังว่าจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อใช้ในการพัฒนา

เศรษฐกิจชุมชนซึ่งข้อมูลในการศึกษานั้นได้จากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยววิถีไทย ศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยววิถีไทยในอดีตจนถึงปัจจุบันที่ประเทศไทยดำเนินการผ่านมาแล้วเพื่อต้องการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชนซึ่งผู้วิจัยเห็นถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับเศรษฐกิจในระดับประเทศหรือระดับมหภาคที่เกิดจากการสร้างรายได้ผ่านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะการท่องเที่ยววิถีไทยซึ่งการท่องเที่ยววิถีไทยนั้นเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเกิดจากองค์ประกอบหลัก ดังนี้ ๑. นักท่องเที่ยว ๒. แหล่งท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยววิถีไทยที่ได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพ ๓. ระบบการจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ที่ครบวงจรหมายถึงรวมถึงผู้รับสารและผู้ส่งสารในลักษณะของการท่องเที่ยววิถีไทย ๔. ระบบการอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานเพื่อเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงการท่องเที่ยววิถีไทย ซึ่งเมื่อพิจารณาองค์ประกอบหลักดังที่ได้กล่าวแล้วพบว่าสิ่งสำคัญในการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนั้นคือการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นจาก ๔ องค์ประกอบหลัก เช่นองค์ประกอบที่ ๑ นักท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนั้นจำเป็นหรือไม่ที่ต้อเป็นนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หากจำเป็นกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้จะรับทราบข่าวสารการท่องเที่ยววิถีไทยของประเทศได้อย่างไรและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ได้มากที่สุดทำอย่างไร เมื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแล้ววิถีชีวิตไทยที่ผู้วิจัยเรียกในสรรพนามในการศึกษาวิจัยฉบับนี้ว่า สินค้าและบริการนั้นจะมีความยั่งยืนเพื่อเพิ่มรายได้เศรษฐกิจชุมชนตลอดไปได้หรือไม่ หรือหากว่านักท่องเที่ยวไม่จำเป็นต้องเป็นนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เนื่องด้วยเน้นการท่องเที่ยววิถีไทยในเชิงปริมาณแล้วนั้นจะมีผลอย่างไรกับแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยหรือไม่ มีความคุ้มค่าในการอนุรักษ์วิถีชีวิตความเป็นไทยหรือไม่ ซึ่งคำถามเหล่านี้เป็นเพียงองค์ประกอบเดียวเท่านั้นจากหลายองค์ประกอบการศึกษาวิจัยในฉบับนี้เน้นการวิเคราะห์ปัญหาหรืออุปสรรคเพื่อต้องการเสนอแนะแนวทางในการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนซึ่งนโยบายจะนั้นจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์เพื่อแบ่งลำดับชั้นของข้อมูลและแบ่งปัญหาอุปสรรคของข้อมูลเหล่านั้นเพื่อให้ทราบสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาดังกล่าวตามความเป็นจริงซึ่งผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากการศึกษาข้อมูลการท่องเที่ยวในปัจจุบันและการท่องเที่ยววิถีไทยผ่านเอกสารงานวิจัย หลักฐานและทฤษฎีแนวคิดในหัวข้อการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยววิถีไทย รวมถึงแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยศึกษาร่วมกับนโยบายและแนวทางการพัฒนาในระดับประเทศเพื่อต้องการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันและการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งสามารถสรุปรูปแบบการท่องเที่ยวไทยและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยพบว่ารูปแบบดังกล่าวประกอบด้วยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกประเทศที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยปัจจัยเหล่านั้นแบ่งเป็น ปัจจัยด้านการบริหาร ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านวัตถุดิบ ซึ่งในกรณีปัจจัยด้านปัญหาการบริหารนั้นเป็นปัจจัยที่รวบรวมปัญหาหลายด้านจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ปัจจัยเหล่านั้นออกมาตามลำดับชั้นของข้อมูล

ของตัวแปรในการศึกษาโดยมีรายละเอียดที่จำเป็นต้องวิเคราะห์ร่วมกับรูปแบบการท่องเที่ยวยุคใหม่ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ดังนี้

จากการศึกษาสถานการณ์และปัญหาอุปสรรครวมถึงศักยภาพของประเทศไทย เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทำให้ทราบรูปแบบการท่องเที่ยวไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยสรุปได้ดังนี้ ประเทศไทยมีรูปแบบการท่องเที่ยวไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ขึ้นอยู่กับบริบทหลายอย่างโดยบริบทเหล่านั้น ก็ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคที่ยังต้องมีความจำเป็นในการแก้ไขโดยระดับนโยบายโดยรูปแบบดังกล่าวประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบหลักดังนี้ ๑. นักท่องเที่ยว ๒. แหล่งท่องเที่ยวและบริการ การท่องเที่ยวไทยที่ได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพ ๓. ระบบการจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ในลักษณะของการท่องเที่ยวไทย ๔. ระบบการอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานเพื่อเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงการท่องเที่ยวไทย ซึ่งเมื่อพิจารณาองค์ประกอบหลัก ดังที่ได้กล่าวไปแล้วทั้ง ๔ องค์ประกอบนั้นยังมีปัญหาและอุปสรรคที่จำเป็นต้องป้องกันและแก้ไข ในระดับนโยบายซึ่งจะกล่าวต่อไปในหัวข้อการนำเสนอแนวทางการท่องเที่ยวไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งนอกเหนือจากองค์ประกอบทั้ง ๔ แล้วยังมีบริบทที่เป็นปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกประเทศ อาทิ แนวโน้มและทิศทางการท่องเที่ยวในตลาดโลก ภาวะการแข่งขันความเสี่ยง พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ การท่องเที่ยว โดยเฉพาะสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันที่ยังคงอยู่บนความไม่แน่นอนทั้งจาก ภัยธรรมชาติ โรคระบาด ความไม่มั่นคงด้านเศรษฐกิจและการเมืองของหลายประเทศทั่วโลก ประกอบกับการพัฒนาที่ผ่านมาการท่องเที่ยวไทยยังคงมีปัญหาและอุปสรรคอีกมากมาย ซึ่งล้วน แต่เป็นปัจจัยส่งผลกระทบทางลบต่อการท่องเที่ยวโลกและการท่องเที่ยวไทยแต่ในขณะเดียวกัน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารการเข้าถึงข้อมูลด้านการท่องเที่ยวความสะดวกสบายใน การเดินทางและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของโลกาภิวัตน์ทำให้ แนวโน้มของจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลกยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นโอกาสที่ถือเป็นปัจจัย เอื้อประโยชน์ในการสร้างการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยโดยเฉพาะการท่องเที่ยว วิถีไทยซึ่งประเด็นสำคัญที่ควรจะมีการพิจารณา คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวไทยเดินมาถูก ทิศถูกทางแล้วหรือไม่และสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้ อย่างไร โดยสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืนได้อย่างไร ซึ่งประเทศไทย เคยมีวิกฤตทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศแต่จากข้อมูล แนวโน้มด้านการท่องเที่ยวไทยในปัจจุบันมีจำนวนนักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่าง รวดเร็วและเพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความ เสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว การกระจุกตัวของนักท่องเที่ยว ความไม่พร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ทักษะและองค์ความรู้ ของบุคลากรท่องเที่ยวขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงปัญหาการ

บริหารจัดการของภาครัฐและการบูรณาการเพื่อการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ ความล้ำสมัยของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายเป็นต้น ดังนั้นหากประเทศไทยยังจำเป็นต้องอาศัยรายได้จากการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนซึ่งเป็นฐานเศรษฐกิจหลักให้กับประเทศ รวมถึงเป็นแหล่งกระจายรายได้และการจ้างงานเพื่อช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับชุมชนและสังคมไทย ฉะนั้นประเทศไทยจึงต้องพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อให้เข้ากับบริบทของประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านการส่งเสริม การประชาสัมพันธ์ หรือการพัฒนาศักยภาพพื้นฐานซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาในรูปแบบในการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยววิถีไทยในปัจจุบันซึ่งสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยนั้นขึ้นกับบริบทที่ผันแปรอยู่ตลอดเวลา และจากปัญหาอุปสรรคทำให้การพัฒนาจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาในระดับนโยบายและมีการทบทวนแผนการพัฒนารท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจากข้อมูลผลการประเมินคุณภาพการท่องเที่ยวไทยเมื่อเปรียบเทียบกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการทบทวนทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงของศักยภาพและโอกาสในความเป็นไปได้ในการท่องเที่ยววิถีไทย ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในประเทศไทยนั้น มีประโยชน์โดยตรงเพื่อเป้าหมายการเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน นั่นคือการนำประเทศไทยไปสู่ยุคความของความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนอย่างเต็มรูปแบบ

จากรูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยที่ได้จากการศึกษาข้อมูลนั้นสามารถแบ่งกลุ่มของปัญหาและอุปสรรคออกมาได้ ๓ ประเภท (ดังที่ได้กล่าวแล้วในบทที่ ๓ ในการศึกษาศักยภาพด้านท่องเที่ยววิถีไทย) ดังนี้ ปัญหาขาดการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน, ปัญหาขาดการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและปัญหาขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

การวิเคราะห์การท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ในการศึกษาวิจัยในฉบับนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยศึกษาค้นคว้าเรื่องแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนซึ่งในหัวข้อข้างต้นสามารถสรุปรูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้ว่าเกิดจากปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยววิถีไทย ซึ่งในการศึกษานั้นศึกษาจากเอกสารต่างๆ จากการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน จากทฤษฎีแนวคิดที่เกี่ยวข้อง การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และใช้เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยววิถีไทยทั้ง ๗ ท่าน เพื่อวิเคราะห์การท่องเที่ยววิถีไทยในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยใช้ข้อมูลที่แบ่งลำดับชั้นของข้อมูลเป็นดังนี้ รูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและปัญหา/

อุปสรรค ในการท่องเที่ยววิถีไทยรวมถึงสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยววิถีไทยในปัจจุบันและแนวโน้ม ทั้งสามตัวแปรหลักดังกล่าวจะส่งผลโดยตรงต่อการวิเคราะห์เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้เป็นอย่างดี และส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจระดับมหภาคในระดับประเทศอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาประเทศเพื่อให้เข้าสู่ประเทศไทยที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ต่อไป

โดยการศึกษาจากตัวแปรทั้งสามนั้น เพื่อต้องการศึกษาจุดแข็ง จุดด้อย โอกาสและปัญหา/อุปสรรค โดยข้อมูลจากสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยววิถีไทยในปัจจุบันและแนวโน้มเพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดด้อยและโอกาส ในส่วนของรูปแบบการท่องเที่ยวไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและปัญหา/อุปสรรค ในการท่องเที่ยววิถีไทยเป็นการศึกษาวิเคราะห์ส่วนที่เป็นปัญหาและอุปสรรคทั้งที่สามารถควบคุมได้และควบคุมไม่ได้ เพื่อเป็นแนวทางเสนอแนะให้กับภาครัฐและ/หรือเอกชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนซึ่งจากการศึกษาวิจัยในฉบับนี้ทำให้สามารถแบ่งหัวข้อในการศึกษาหลักเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อพัฒนาประเทศ ได้แก่

๑. จุดแข็งของการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๑.๑ ประเทศไทยมีอัตลักษณ์แห่งความเป็นไทยในแบบวิถีไทยที่เป็นจุดเด่นในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยดำเนินการในทุกกระบวนการปฏิบัติการด้วยกรอบยุทธศาสตร์ของประเทศไทยที่ต้องการให้ประเทศไทยเป็น “Thailand 4.0” หนึ่งในกลยุทธ์นั้นคือการพัฒนาเศรษฐกิจแบบ 4.0 โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยววิถีไทยที่ต้องการเน้นการเจริญทางเศรษฐกิจแบบยั่งยืน นั่นคือการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่นับได้ว่าเป็นเศรษฐกิจจุลภาคที่กระจายอยู่ในทุกภูมิภาคในประเทศไทยซึ่งสามารถพัฒนาโดยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหรือการท่องเที่ยววิถีไทย เนื่องด้วยประเทศไทยเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมที่ผสมกลมกลืนกันจากหลากหลายเผ่าพันธุ์จนกลายเป็นอัตลักษณ์แห่งความเป็นไทย เช่น ภาคเหนือเป็นการท่องเที่ยววิถีไทยผ่านวัฒนธรรมล้านนา ภาคกลางเป็นการท่องเที่ยวผ่านวัฒนธรรมอยุธยาซึ่งถือว่าเป็นวัฒนธรรมกรุงเก่าที่มีอายุถึง ๓๙๗ ปีโดยมีกษัตริย์ปกครองถึง ๗ ราชวงศ์ ภาคใต้เป็นการท่องเที่ยววิถีไทยผ่านวัฒนธรรมไทยพุทธ-ไทยมุสลิมอย่างผสมกลมกลืน ภาคอีสานเป็นการท่องเที่ยววิถีไทยผ่านวัฒนธรรมไทยอีสานซึ่งจะพบว่าในแต่ละภาคมีวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกันอย่างมีอัตลักษณ์เป็นของตนเองซึ่งในแต่ละวัฒนธรรมดังกล่าวยังแบ่งเป็นหน่วยย่อยไปอีกไม่ว่าจะเป็น ภูมิภาค ภูมิภาค ประเพณี การแต่งกาย สภาพความเป็นอยู่การดำเนินชีวิต ภาษา การงานอาชีพ ความเชื่อ ด้านศิลปะซึ่งทั้งหมดนั้นคือวิถีชีวิตของชุมชนแต่ละพื้นที่ ฉะนั้นสำหรับประเทศไทยที่มีจุดแข็งด้านการท่องเที่ยววิถีไทยจึงสามารถพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างแน่นอน

๑.๒ ประเทศไทยมีวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นจุดแข็งที่สำคัญในการท่องเที่ยววิถีไทยซึ่งคำว่าวิถีไทยนั้นแบ่งได้ ๒ ส่วนหลัก คือการท่องเที่ยวเชิงวิถีไทยที่เป็นรูปธรรม (สิ่งที่

สามารถจับต้องได้และเป็นรูปลักษณะชัดเจน) เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ทะเล แม่น้ำ ภูเขา สิ่งก่อสร้างและการท่องเที่ยววิถีไทยเชิงนามธรรม (สิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้จะอยู่ในรูปของการ สืบทอดวัฒนธรรมรุ่นสู่รุ่นในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน) เช่นขนบธรรมเนียม ศิลปะวัฒนธรรม ประเพณี ทัศนคติ ทัศนคติความมีน้ำใจของคนไทยวิถีการดำเนินชีวิตที่ไม่ได้เขียนหรือกำหนดเป็น ลายลักษณ์อักษรจะสื่อสารได้ก็ต่อเมื่อจำเป็นต้องเข้าไปสัมผัสเท่านั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าการ ท่องเที่ยววิถีไทยคือทุกบริบทของความเป็นไทยที่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นและที่สำคัญเป็น เรื่องที่ดีที่สังคมให้การยอมรับเป็นบรรทัดฐาน

๑.๓ ประเทศไทยเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นประตูสู่ประเทศในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง ฉะนั้นตำแหน่งทางภูมิประเทศของประเทศไทยจึง เป็นสิ่งที่เป็นจุดแข็งสามารถสร้างเป็นฐานการเดินทางในการท่องเที่ยวภายในแถบภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ได้ซึ่งเป็นความได้เปรียบทางภูมิประเทศจึงเป็นสิ่งที่น่าส่งเสริมในการสร้างฐาน การเดินทางในประเทศไทยเพื่อการท่องเที่ยวภายในภูมิภาค

๑.๔ มีการลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวในภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว วิถีไทยมากขึ้นเป็นลำดับเนื่องด้วยผลพวงจากการสนับสนุนให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจจากการ ท่องเที่ยวจากนโยบายแห่งรัฐโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจแบบ 4.0 ซึ่งได้ผลประโยชน์ด้วยกัน ในหลายฝ่าย เช่นผลประโยชน์แห่งชาติคือการพัฒนาเศรษฐกิจระดับประเทศผ่านการท่องเที่ยว วิถีไทย ในระดับชุมชนมีการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชน ในภาคเอกชนซึ่งมีองค์ความรู้ใน ด้านเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบสามารถบริหารจัดการการบริการการท่องเที่ยววิถีไทยได้ทำให้ มี ความหลากหลายในสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทย การลงทุนเพิ่มมากขึ้นของภาคเอกชนจึง

๒. จุดอ่อนของการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๒.๑ ปัญหาที่เกิดจากคนในชุมชนเองที่ยังไม่เข้าใจหรือไม่พร้อมที่จะรับ นักท่องเที่ยวหรือไม่เข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยและ ขาดการบริหารจัดการชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวโดยมีสาเหตุหลักมาจาก รัฐบาลไม่เคยมี นโยบายในเรื่องนี้ชัดเจน ไม่มีการเตรียมบุคลากรรองรับการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ และทัศนคติของ คนไทยต่อนักท่องเที่ยวต่างประเทศฉะนั้นจึงส่งผลให้ ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานและสิ่ง อำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยววิถีไทยไม่มีความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทย ไปด้วย ส่งผลต่อเนื่องถึงอุตสาหกรรมท่องเที่ยววิถีไทยส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและ ขนาดย่อมขาดการรวมกลุ่มจากเหตุผลต่อเนื่องทั้งหมด นั้นแสดงถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนขาดความรู้ด้านการจัดการภูมิทัศน์และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับ ท้องถิ่น รวมไปถึงกลไกของรัฐเพื่อจัดการการท่องเที่ยวยังอ่อนแอ ขาดเอกภาพ ขาดการมีส่วนร่วม ของประชาชน ส่วนแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยที่ใดที่ได้รับการพัฒนาแล้วนั้นก็ยังคงกระจุกตัวอยู่ ขาดส่งเสริมในการสร้างและการพัฒนาเพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยแหล่งใหม่

๒.๒ ปัญหาการไม่รักษาหรือความไม่นิยมความเป็นไทย เนื่องด้วยเยาวชนรุ่นใหม่มีความนิยมความเป็นตะวันตกมากขึ้น มองข้ามวัฒนธรรมแบบเก่าๆที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีไทยนั้นหมายถึงแบรนด์หรือยี่ห้อในการจำหน่ายสินค้าและบริการที่เชื่อว่าการท่องเที่ยววิถีไทยนั้นไม่มีแล้วในประเทศไทยหรือพูดอีกนัยหนึ่งนั่นคือเกิดความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยนั่นเอง

๒.๓ ความไม่พร้อมในทุกๆด้านโดยเฉพาะด้าน สาธารณูปโภคพื้นฐาน มีปัญหาในเรื่องระบบโลจิสติกส์ ส่งผลต่อความไม่สะดวกที่เรียกว่าการบริการไม่มีความพร้อมเพื่อบริการนักท่องเที่ยว เช่นการเดินทาง ลักษณะถนนหนทาง การสื่อสารยังไม่มีความพร้อมเนื่องด้วยสาเหตุหลักนั้นคือ ขาดแผนพัฒนาแม่บทด้านท่องเที่ยวและขาดงบประมาณทำให้เกิดภาพลักษณ์ด้านลบ เช่นเรื่องความปลอดภัย การเอาัดเอาเปรียบ และหลอกลวงนักท่องเที่ยวสินค้าที่ไม่มีคุณภาพ โสเภณี การค้ามนุษย์ และโรคเอดส์

๒.๔ ขาดแคลนบุคลากรด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ความเข้าใจในภาษาต่างประเทศ เนื่องด้วยการท่องเที่ยวของไทยได้รับความนิยมการนักท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวนมาก อาชีพมัคคุเทศก์ตามพระราชบัญญัติให้เป็นอาชีพสำหรับผู้ถือสัญชาติไทยเท่านั้น ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนจำนวนมัคคุเทศก์ แม้จะมีผู้มาขึ้นทะเบียนมัคคุเทศก์ เป็นจำนวนมาก แต่จากการสำรวจของกรมท่องเที่ยวพบว่า ประกอบอาชีพเป็นมัคคุเทศก์เป็นจำนวนน้อยซึ่งในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทย จำนวน ๑๐ ล้านคน และแนวโน้มมีนักท่องเที่ยวจีนเพิ่มขึ้นปีละ ๓ ล้านคนแต่มีมัคคุเทศก์ ด้านภาษาจีนมีจำนวนเพียงแค่ ๗,๐๐๐ คน ซึ่งไม่เพียงพอทำให้มีการใช้มัคคุเทศก์ต่างชาติ ซึ่งไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติมัคคุเทศก์ ปี ๒๕๕๑ ที่กำหนดไว้ ประกอบกับพระราชบัญญัติมัคคุเทศก์ดังกล่าว ทำให้นักศึกษาประดับ ปวส. ไม่ได้บัตรไกด์ทำให้จำนวนผู้มาประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ลดลง

๒.๕ การทำธุรกรรมผ่าน e-commerce ยังไม่แพร่หลาย เนื่องด้วยนักท่องเที่ยวแต่ละชาติจะมีช่องทางการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ต่างกันไปทำให้ผู้ประกอบการคงจะต้องเลือกใช้ช่องทางในการประชาสัมพันธ์การตลาดการท่องเที่ยวให้เหมาะสม จากการรวบรวมผลสำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ในภูมิภาคยุโรป พบว่า พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและการเข้าถึงสังคมออนไลน์แต่ละประเทศในภูมิภาคยุโรปมีความแตกต่างกัน เช่น ภาพรวมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของชาวเยอรมันมีสัดส่วนที่ต่ำกว่าประเทศอื่นๆ ในยุโรปอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๕๐ ของกลุ่มตัวอย่าง อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างชาวเยอรมันมีสัดส่วนการใช้อินเทอร์เน็ตที่สูง ดังนั้นหากผู้ประกอบการต้องการทำตลาดเจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวเยอรมันควรใช้ช่องทางผ่านทางเว็บไซต์ นอกจากนี้ชาวเยอรมันยังได้ให้ความสำคัญกับความเป็นส่วนตัวทำให้การทำตลาดบนสื่อออนไลน์ก็ต้องมีความระมัดระวังขณะที่ชาวอังกฤษแม้จะมีสัดส่วนของคนที่ใช้สื่อสังคม ออนไลน์แต่สื่อที่มีความสำคัญต่อการ

ตัดสินใจของนักท่องเที่ยวอังกฤษ เช่น การเขียนวิจารณ์หรือ ความเห็นตามบล็อกเวปมีอิทธิพลต่อการช่วยตัดสินใจ เป็นต้นและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเองที่ท่องเที่ยวโดยใช้เครือข่าย เช่น รูปแบบของการใช้เทคโนโลยีเข้ามาทำการตลาดอย่างธุรกิจที่พักแบบ Airbnb ซึ่งเป็นสตาร์ทอัพเกี่ยวกับการแบ่งปันที่พักที่ได้รับความนิยมอย่างมากทั่วโลกในปัจจุบันที่เติบโตอย่างรวดเร็วในกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจการท่องเที่ยวมีการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น การใช้แอปพลิเคชัน Augmented Reality (AR) เพื่อบอกเส้นทางท่องเที่ยว สามารถแปลภาษาป้ายบอกทางและของสถานที่ท่องเที่ยวและปัจจุบันมีการใช้เพื่อทำตลาดแนวใหม่ อย่างการแบ่งปันบอกเล่าความเป็นมาของสถานที่ที่พักหรือประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรมของสถานที่ท่องเที่ยว หรือแม้กระทั่งประยุกต์ใช้ในร้านอาหารหรือร้านขายของที่ระลึกที่ผู้ประกอบการธุรกิจอาจจะใช้ในการบอกเล่าวิธีการทำอาหาร นำเสนอเมนูอาหาร หรือบอกเล่าวิธีการผลิตสินค้าหรือที่มาของสินค้า เพื่อสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ นอกจากนี้ธุรกิจท่องเที่ยวอย่างบริษัทนำเที่ยวอาจนำเทคโนโลยี Virtual Reality (VR) เข้ามาเป็นเครื่องมือในการทำตลาด เพื่อให้ลูกค้าสามารถเห็นภาพสถานที่ท่องเที่ยวที่เสมือนจริง ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว การเพิ่มช่องทางการตลาดจากประโยชน์ของเทคโนโลยี ด้วยการเลือกใช้ช่องทางที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแต่ละชาติ ปัจจุบันการทำตลาดท่องเที่ยวยุคใหม่ผู้ประกอบการจะให้ความสำคัญในการทำช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์และช่องทางเว็บไซต์หรือผ่านแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่สมาร์ทโฟนมากขึ้น ฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์นำเสนอผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าและรายได้ให้แก่เศรษฐกิจการท่องเที่ยวจึงควรปรับใช้เทคโนโลยีผสมผสานกับวัฒนธรรมไทยสร้างสีสันและประสบการณ์การท่องเที่ยวไทยสำหรับเทรนด์การท่องเที่ยวในปัจจุบัน

๓. โอกาสของการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๓.๑ รัฐบาลให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยววิถีไทยโดยจากการศึกษาเอกสารพบว่า การท่องเที่ยววิถีไทยได้รับการสนับสนุนจากนโยบายแห่งรัฐอย่างเต็มที่โดยจัดให้เป็นปีการท่องเที่ยววิถีไทยในปี ๒๕๕๘ เป็นปีท่องเที่ยววิถีไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้กำหนดแคมเปญในปี ๒๕๕๘ เป็น “ปีท่องเที่ยววิถีไทย” (2015 Discover Thainess) ท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋ไม่เหมือนใครเพื่อสร้างการรับรู้ถึงภาพลักษณ์ด้านบวกจากความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ความรัก ความสามัคคี ความปลอดภัย และมิตรไมตรีของคนไทย โดยเฉพาะความสุข ความรื่นเริง ความเป็นอยู่แบบไทยที่พบเห็นได้ทุกถิ่นทั่วไทย ที่เชื่อมโยงความรู้สึกของนักท่องเที่ยวให้เข้าถึงวิถีไทย (Thainess) อันจะเป็นการดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ควบคู่กับการกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศการเดินทางท่องเที่ยวที่สนุกสนานและเบิกบานใจ รวมถึงการเปิดประสบการณ์ใหม่ๆ ของชาวต่างชาติ ทั้งนักท่องเที่ยวกลุ่มเดินทางซ้ำ (Re-visit) กลุ่มที่ไม่เคยรู้จักประเทศไทย (First visit) ได้เข้ามาเรียนรู้สัมผัสเอกลักษณ์ วิถีความเป็นอยู่แบบไทย และในปี ๒๕๖๑ ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทย

“ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” เป็นการเน้นย้ำให้การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เกื้อกูลเรื่องความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยาและการต่างประเทศ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อนำประเทศไทยไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพที่เจริญเติบโตอย่างมีดุลยภาพบนพื้นฐานของความเป็นไทยโดยน่ายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างแข็งแกร่งทั้งนี้รัฐบาลจะส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและมีความพร้อมบนพื้นฐานของเอกลักษณ์ไทย

๓.๒ การจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศและพันธกรณีต่างๆ ทำให้ไทยมีศักยภาพในการแข่งขันมากขึ้น การเปิดเส้นทางเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค GMS (Greater Mekong Sub) IMT-GT (Indonesia, Malaysia, Thailand - Growth Triangle) ACMECS (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy) และ BIMSTEC (Bay of Bengal Initiative for Multisectoral Technical and Economic Cooperation) เนื่องด้วยประเทศไทยมีตำแหน่งที่อยู่ กึ่งกลางภูมิภาคส่งผลต่อการขยายตัวของสายการบินต้นทุนต่ำ และนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางท่องเที่ยวระยะใกล้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

๓.๓ กระแสความนิยมท่องเที่ยวในเชิงทางเลือก มีการขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยวเฉพาะทางมากขึ้น เช่นท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กลุ่มผู้สูงอายุ ฯลฯ ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเนื่องด้วยพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastronomy Tourism) การขยายตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติกลุ่มไมซ์ (MICE) อย่างกลุ่มการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลจากทิศทางเศรษฐกิจโลกที่เริ่มปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้น กลุ่มการตลาดท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health and Wellness) ซึ่งเป็นหนึ่งในเทรนด์การเดินทางท่องเที่ยวโลก และอีกตลาดการท่องเที่ยวที่น่าจะเป็นไฮไลท์ของปีนี้ คือ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) โดยพบว่ามีการจัด ๑๕ กิจกรรมเพื่อส่งเสริมปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน ใน ๗ กิจกรรมหลัก ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) การท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastronomy Tourism) การท่องเที่ยวทางน้ำ (Maritime Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อการแต่งงานและ การฮันนีมูน (Wedding & Honeymoon Tourism) การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์และสุขภาพ (Medical and Wellness Tourism) การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ (Leisure Destination) และใน ๘ กิจกรรมเสริม ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Green Tourism) การท่องเที่ยวยามค่ำคืน (Night Tourism) การท่องเที่ยวในธุรกิจไมซ์ (MICE Tourism) การจัดงานแสดงสินค้า (Trade Fair) การจัดกิจกรรมการตลาดระหว่างธุรกิจกับธุรกิจที่ต่างประเทศ (B2B Marketing Activity Aboard) การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Logistics) การเป็นเจ้าบ้านที่ดี (Human Resource Development) และการจัดกิจกรรมเพื่อสานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Country Relationships)

๓.๔ กระแสการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการสื่อสารข้อมูลในการท่องเที่ยวทำให้เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้นเนื่องด้วยเป็นการเพิ่มช่องทางการตลาดจากประโยชน์ของเทคโนโลยี ด้วยการเลือกใช้ช่องทางที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแต่ละชาติ ปัจจุบันการทำตลาดท่องเที่ยวยุคใหม่ผู้ประกอบการจะให้ความสำคัญในการทำช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์และช่องทางเว็บไซต์หรือผ่านแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่สมาร์ทโฟนมากขึ้น ฉะนั้นผู้ประกอบการต้องเลือกใช้ช่องทางในการประชาสัมพันธ์การตลาดการท่องเที่ยวให้เหมาะสม ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจการท่องเที่ยวมีการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นนอกจากนี้การแข่งขันการท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่สูง ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวของไทยคงจะต้องปรับกลยุทธ์การตลาดเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น การตลาดอย่างธุรกิจที่พักแบบ Airbnb (รูปแบบของสตาร์ทอัพเกี่ยวกับการแบ่งปันที่พัก) การใช้แอปพลิเคชัน Augmented Reality (AR) เพื่อบอกเส้นทางท่องเที่ยว สามารถแปลภาษาการบอกทางและของสถานที่ท่องเที่ยวและปัจจุบันมีการใช้เพื่อทำตลาดแนวใหม่ เทคโนโลยี Virtual Reality (VR) เพื่อเป็นเครื่องมือในการทำตลาดเพื่อให้ลูกค้าสามารถเห็นภาพสถานที่ท่องเที่ยวที่เสมือนจริง ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

๔. อุปสรรคของการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๔.๑ องค์กรภาครัฐขาดการสนับสนุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน (Facility) เนื่องด้วยนโยบายการท่องเที่ยววิถีไทยได้รับการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนเป็นอย่างมาก จากหลักฐานเชิงประจักษ์ในการส่งเสริมในระดับนโยบาย แต่ในส่วนของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆก็ยังมีได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอซึ่งไม่เพียงแต่การสนับสนุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่เกี่ยวกับสาธารณูปโภคพื้นฐานเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวเนื่องด้วยองค์ความรู้ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เช่น การค้าขายหรือการทำธุรกรรมผ่านสังคมออนไลน์เนื่องด้วยในปัจจุบัน มีช่องทางการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ต่างกันไปทำให้ผู้ประกอบการจะต้องเลือกใช้ช่องทางในการประชาสัมพันธ์การตลาดการท่องเที่ยวให้เหมาะสมที่สุดเพื่อให้สามารถสื่อสารกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการได้อย่างตรงเป้าหมาย จึงจะเรียกได้ว่าสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอย่างชาญฉลาด

๔.๒ ความล้าสมัยของกฎหมายการท่องเที่ยวที่ไม่เอื้อต่อสถานการณ์การท่องเที่ยววิถีไทยในปัจจุบัน เนื่องด้วยการท่องเที่ยววิถีไทยในปัจจุบันนั้นมีความก้าวหน้าด้วยเทคโนโลยีมากมายการท่องเที่ยวโดยใช้แหล่งข้อมูลเครือข่ายเป็นที่นิยมมากขึ้น ในผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับมักจะมีผลเสียประโยชน์ควบคู่ไปด้วยเสมอ ฉะนั้นกฎระเบียบที่ล้าสมัยไม่ทันต่อการแข่งขันและการเปิดเสรีด้านการท่องเที่ยวหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวยังไม่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เช่นกฎหมายระหว่างหน่วยงานเกี่ยวเนื่องจำเป็นต้องมีความสอดคล้องรับกันอย่างต่อเนื่องและลงตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้

สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งต้องมีมาตรการเข้มงวด กวดขัน ให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

๔.๓ ขาดความเป็นระเบียบทำให้เกิดเหลื่อมล้ำไม่เป็นไปตามแบบแผนในการพัฒนาตามลำดับขั้น เนื่องด้วยการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยแบบก้าวกระโดดโดยใช้นโยบายแห่งรัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทยทำให้บางส่วนที่ยังไม่สามารถพัฒนาได้ทันต่อสถานการณ์ที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ

๔.๔ ความผันผวนทางเศรษฐกิจโลก นั้นเป็นเหตุผลหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทย เนื่องด้วยทุกคนจำเป็นต้องยอมรับกันอย่างหนึ่งว่า ปัจจัย ๔ (อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย) เป็นปัจจัยสำคัญขั้นพื้นฐานตามทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Hierarchy of Needs) ฉะนั้นความผันผวนของเศรษฐกิจโลกจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้จึงนับว่าเป็นหนึ่งอุปสรรคของการท่องเที่ยววิถีไทยในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ปัญหาด้านการท่องเที่ยวปัจจุบันนั้นเนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูง โดยเฉพาะในปัจจุบันมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยที่มีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ การสร้างงาน และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคมขนส่ง รวมไปถึงการค้าและการลงทุน เมื่อประเทศประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศสามารถช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ในเวลาที่รวดเร็วกว่าภาคผลิตและบริการอื่นๆ อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีแนวโน้มการแข่งขันรุนแรงขึ้นตามลำดับ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความอ่อนไหวง่ายจากปัจจัยลบทั้งภายในและภายนอกประเทศโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ สถานการณ์และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่เป็นความท้าทายต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย

จากรายละเอียดในการแจกแจงการวิเคราะห์การท่องเที่ยวไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนสามารถสรุปเป็นตารางการวิเคราะห์โดยย่อสำหรับการวิเคราะห์สภาพทั่วไป โดยแบ่งหัวข้อได้ดังนี้ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ได้ดังนี้

ตารางที่ ๔ - ๑ แสดงตารางสรุปการวิเคราะห์สภาพทั่วไปในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

<p>จุดแข็ง : S-Strengths</p> <p>ประเทศไทยมีแผนนโยบายแห่งรัฐที่มีทิศทางแน่นอนและเป็นรูปธรรมในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เนื่องด้วยประเทศไทยมีอัตลักษณ์แห่งความเป็นไทยในแบบวิถีไทยไม่ว่าจะเป็นในเชิงรูปธรรมและนามธรรมที่นับว่าเป็นจุดเด่นในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมากรวมถึงสภาพภูมิประเทศที่อยู่กึ่งกลางภูมิภาคแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงนับว่าเป็นจุดแข็งที่สามารถเป็นฐานรองรับการท่องเที่ยววิถีไทยได้</p>	<p>จุดอ่อน : W-Weaknesses</p> <p>ความไม่พร้อมในการพัฒนาไปด้วยกันโดยระบบการบูรณาการร่วมกันเนื่องด้วยการไม่ได้เตรียมความพร้อมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะทุกประเภทต่าง ๆ เนื่องด้วยขาดการวางแผนและขาดงบประมาณ ในด้านบุคลากรซึ่งในด้านบุคลากรนั้นเป็นสิ่งสำคัญไม่ว่าจะเป็นความพร้อมของชุมชนที่เป็นหน่วยของสินค้าและบริการอย่างวิถีไทย บุคลากรสนับสนุนเทคโนโลยีสารสนเทศ บุคลากรส่งเสริมองค์ความรู้</p>
<p>โอกาส : O-Opportunities</p> <p>นโยบายแห่งรัฐให้ความสำคัญในการสนับสนุนการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตั้งแต่ ๒๕๕๘ ถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะการจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศและพันธกรณีเพื่อความมีศักยภาพในการแข่งขันมากขึ้น รวมถึงกระแสความนิยมท่องเที่ยวในเชิงทางเลือกโดยผ่านสื่อสังคมออนไลน์และมีการขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยวเฉพาะทางมากขึ้น เช่นท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มสุขภาพ กลุ่มกีฬา ฯลฯ</p>	<p>อุปสรรค : T-Threats</p> <p>ความเหลื่อมล้ำหรือ ความไม่เป็นระเบียบในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจากการท่องเที่ยววิถีไทยเนื่องด้วยการพัฒนาเป็นไปอย่างก้าวกระโดดอาจทำให้สังคมหรือชุมชนที่เป็นหน่วยย่อยของสินค้าและบริการอย่างวิถีไทยไม่ได้มีการเตรียมการมากเพียงพอส่งผลถึงการพัฒนาด้านความมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว และความผันผวนทางเศรษฐกิจโลกก็เป็นสาเหตุหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยให้ไปอย่างมีศักยภาพ</p>

แนวทางการบูรณาการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

เนื่องด้วยปัจจุบันการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เกื้อกูลเรื่องความมั่นคงเศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยาและการต่างประเทศ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่จำเป็นต้องมีการบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อนำประเทศไทยไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพที่เจริญเติบโตอย่างมี

คุณภาพบนพื้นฐานของความเป็นไทยหรือปรับยกระดับการท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพภายใต้ชื่อการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพื่อจุดประสงค์ในการสร้างรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างแข็งแกร่งโดยมีนโยบายหลักแห่งรัฐในการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและมีความพร้อมบนพื้นฐานของเอกลักษณ์ไทย ฉะนั้นจากการศึกษาวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาถึงสภาพการณ์ในปัจจุบันและทราบรูปแบบการดำเนินการในปัจจุบันจาก ๒ แหล่งข้อมูลคือการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการท่องเที่ยววิถีไทยทั้ง ๗ ท่านทำให้สามารถสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปตามความเป็นจริงในปัจจุบันใน ๔ หมวดใหญ่ คือ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นจุดประสงค์หลักของการศึกษาวิจัยฉบับนี้ นั่นคือ แนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในระดับแผนนโยบายหรือแนวทางการดำเนินนโยบายเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในระดับยุทธศาสตร์ซึ่งสามารถสรุปด้านต่าง ๆ ให้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยได้ให้เกิดความมั่นคง มั่นคั่งและยั่งยืนต่อไป สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. นักท่องเที่ยว เมื่อแจกแจงตามสถานการณ์ในภาวะปัจจุบันพบว่า มี ๓ หัวข้อ ดังนี้

๑.๑ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ต้องการสื่อสารข้อมูลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลการท่องเที่ยว ข้อมูลการเดินทาง ข้อมูลการเข้าพัก ฯลฯ โดยทั้งหมดต้องการสื่อสารกับผู้ขายสินค้าและบริการการท่องเที่ยววิถีไทยโดยตรงผ่านเครือข่ายออนไลน์ พบว่า ผู้ประกอบการระดับชุมชนยังไม่มีองค์ความรู้ในการสื่อสารผ่านเครือข่ายออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์

ประเภทของปัญหา : ขาดการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยววิถีไทย

๑.๒ ปริมาณนักท่องเที่ยวที่มากขึ้นด้วยพันธกรณีต่างๆ เนื่องด้วยการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทยในระดับนโยบายที่ประเทศไทยมีการจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่องรวมถึงการเปิดเส้นทางเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค ส่งผลให้ประเทศไทยมีปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น พบว่า อาจจะมีความเสี่ยงในการในระบบความพร้อมในการบริหารจัดการไม่เพียงพอหรือไม่ครบวงจร

ประเภทของปัญหา : ขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

๑.๓ ความสะดวกสบายการท่องเที่ยวทางเลือกมีการขยายตัวแบบเฉพาะทางมากขึ้น ซึ่งได้รับความนิยมนำขึ้นเนื่องด้วยพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม อาทิ การท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastronomy Tourism) การขยายตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติกลุ่มไมซ์ (MICE) อย่างกลุ่มการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลจากทิศทางเศรษฐกิจโลกที่เริ่มปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้น กลุ่มการตลาดท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health and Wellness) ซึ่งเป็นหนึ่งในเทรนด์การเดินทางท่องเที่ยวโลก การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) และ

อื่นๆ อีกหลากหลายทางเลือกโดยพบว่ามีการจัดตั้งการท่องเที่ยว ๑๕ กิจกรรมในปี “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” เพื่อส่งเสริมปีท่องเที่ยววิถีไทยในปี ๒๕๖๑ ซึ่งการท่องเที่ยวทางเลือกนั้นต้องมีการบริหารจัดการในทางสายนั้นๆ ด้วยระบบการจัดการที่ดี แต่หากระบบการท่องเที่ยวนั้นไม่ได้รับการจัดการหรือมีมากเกินไปจนได้รับการบริหารจัดการได้ไม่ทั่วถึงหรือไม่ครอบคลุมทุกสายการท่องเที่ยวทางเลือกอาจจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ในการท่องเที่ยววิถีไทยได้

ประเภทของปัญหา : ขาดการพัฒนาสินค้าและบริการ

๒. แหล่งท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยววิถีไทย เมื่อแจกแจงตามสถานการณ์ในภาวะปัจจุบันพบว่ามี ๓ หัวข้อดังนี้

๒.๑ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลการท่องเที่ยว ข้อมูลการเดินทาง ข้อมูลการเข้าพัก ฯลฯ โดยทั้งหมดต้องการสื่อสารกับผู้ขายสินค้าและบริการการท่องเที่ยววิถีไทยโดยตรงผ่านเครือข่ายออนไลน์ พบว่า ผู้ประกอบการระดับชุมชนหรือผู้แทนการขายสินค้าและบริการการท่องเที่ยวยังไม่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างแพร่หลายจึงส่งผลให้ขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อสารผ่านเครือข่ายออนไลน์

ประเภทของปัญหา : ขาดการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยววิถีไทย

๒.๒ ปริมาณหรือจำนวนแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยในเชิงปริมาณมีเพียงพอ แต่เนื่องด้วยการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยววิถีไทยในระดับประเทศมุ่งเน้นที่เมืองท่องเที่ยวหลักโดยเพิ่งจะมีนโยบายการเปิดประตูสู่การท่องเที่ยววิถีไทยในเมืองรองจากการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ในสถานการณ์การท่องเที่ยวไทยเกี่ยวกับการลดอัตราภาษีการท่องเที่ยวเมืองรองในปี ๒๕๖๑ แต่พบว่าไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์อย่างเพียงพอและไม่ครบวงจรการท่องเที่ยวทำให้แหล่งท่องเที่ยววิถีไทยนั้นไม่ได้รับการแนะนำจากเจ้าของพื้นที่นั้นๆ

ประเภทของปัญหา : ขาดการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยววิถีไทย

๒.๓ อັดลักษณะความเป็นไทย ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเด่นในการท่องเที่ยววิถีไทยเป็นอย่างมาก เนื่องด้วยการท่องเที่ยววิถีไทยมีความโดดเด่นด้วยเอกลักษณ์ความเป็นไทยแต่ไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงในการสื่อสารผ่านระบบฐานข้อมูลหมายความว่า ในระบบของฐานข้อมูลอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นสิ่งสำคัญคือการเชื่อมโยงอย่างไม่มีที่สิ้นสุดโดยการเชื่อมโยงผ่านข้อมูลที่มีลักษณะจำเพาะ (Primary Key) ฉะนั้นหากการท่องเที่ยววิถีไทยได้รับความนิยมนำเพิ่มขึ้นแต่ไม่ได้เก็บฐานข้อมูลอย่างต่อเนื่องและอย่างเป็นระบบครบวงจรก็จะเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง ที่ไม่สามารถใช้จุดเด่นในการท่องเที่ยววิถีไทยได้อย่างเต็มศักยภาพ เช่นการท่องเที่ยววิถีไทยในฐานข้อมูลเรื่องอาหารนั้นหากนักท่องเที่ยวค้นหาคำว่าอาหารเอกลักษณ์แต่ละภาคนั้นหมายถึงผลการค้นหาจะขึ้นรายการของอาหารที่มีความเป็นลักษณะจำเพาะของแต่ละภาคนั้นๆ พร้อมทั้งสถานที่ที่ต้องการไปเยือนพร้อมด้วยวิธีการเดินทางและเพิ่มลักษณะในเชิงเปรียบเทียบรสชาติของอาหารให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการรายการเสริมจากฐานข้อมูล ฉะนั้นการบริหาร

จัดการฐานข้อมูลการท่องเที่ยวความเป็นอัตลักษณ์ของความเป็นวิถีไทยซึ่งเป็นจุดแข็งของการท่องเที่ยววิถีไทย ได้นั้นจึงถือว่ามีความสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยไปกว่าครึ่ง

ประเภทของปัญหา : ขาดการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยววิถีไทย

๓. ระบบการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานเมื่อแจกแจงตามสถานการณ์ในภาวะปัจจุบันพบว่ามี ๓ หัวข้อดังนี้

๓.๑ ท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อรองรับการพาณิชย์ เนื่องด้วยพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ต้องการสื่อสารข้อมูลต่างๆไม่ว่าจะเป็นข้อมูลการท่องเที่ยว ข้อมูลการเดินทาง ข้อมูลการเข้าพัก ฯลฯ โดยทั้งหมดต้องการสื่อสารกับผู้ขายสินค้าและบริการการท่องเที่ยวโดยตรงผ่านเครือข่ายออนไลน์ พบว่า ประเทศไทยและผู้ประกอบการรายย่อย หรือผู้ประกอบการระดับชุมชนยังไม่มีความชำนาญในการใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านการสื่อสารบนเครือข่ายออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการการท่องเที่ยววิถีไทย

ประเภทของปัญหา : ขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

๓.๒ คนในชุมชนพื้นถิ่นซึ่งถือว่าเป็นเจ้าของสินค้าและบริการที่เชื่อว่าการท่องเที่ยววิถีไทย เนื่องด้วยเมื่อตั้งคำถามเพราะเหตุใดไม่มีการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยในระดับชุมชน ปัญหาหรืออุปสรรคสำคัญของการท่องเที่ยวคือคนในชุมชนที่ยังไม่เข้าใจหรือไม่พร้อมที่จะรับนักท่องเที่ยวและขาดการบริหารจัดการชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวโดยมีสาเหตุหลักมาจาก รัฐบาลไม่เคยมีนโยบายในเรื่องนี้ชัดเจน ไม่มีการเตรียมบุคลากรรองรับการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ และทัศนคติของคนไทยต่อนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

ประเภทของปัญหา : ขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

๓.๓ บุคลากรในการท่องเที่ยววิถีไทย ยังมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอในระบบการบริหารจัดการ เช่นกลุ่มมัคคุเทศก์ กลุ่มพัฒนาองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทย เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เนื่องด้วยการพัฒนาที่ดีที่สุดนั้นเกิดจากทุกคนทราบถึงการพัฒนาดังกล่าวว่ามีผลดีหรือเสียต่อองค์กรและชุมชนอย่างไร ฉะนั้นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมากเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถบริหารจัดการตนเองและหน้าที่ของตนเองที่ตนเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทย

ประเภทของปัญหา : ขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

๔. ระบบการอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เมื่อแจกแจงตามสถานการณ์ในภาวะปัจจุบันพบว่ามี ๓ หัวข้อดังนี้

๔.๑ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่าย ซึ่งการสื่อสารข้อมูลต่างๆในปัจจุบันนั้นไม่ว่าจะเป็นข้อมูลการท่องเที่ยว ข้อมูลการเดินทาง ข้อมูลการเข้าพัก ฯลฯ โดยทั้งหมดต้องการสื่อสารกับผู้ขายสินค้าและบริการการท่องเที่ยววิถีไทยโดยตรงผ่านเครือข่ายออนไลน์ พบว่า ระบบการอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานในการเชื่อมต่อเข้ากับระบบการสื่อสารออนไลน์ในประเทศยังไม่สามารถใช้งานได้เต็มที่ประสิทธิภาพและเมื่อมองในมุมมองความ

ปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นที่แน่นอนที่นักท่องเที่ยวทุกคนต้องค้นหาข้อมูลเพื่อความ ปลอดภัยของตนเองเป็นหลักควบคู่กับการท่องเที่ยวในสิ่งที่ตนเองชื่นชอบซึ่งปัจจัยหนึ่งนั่นคือ ความเร็วในการสื่อสารผ่านเครือข่ายซึ่งเป็นระบบเวลาจริง(Realtime) ฉะนั้นจึงเป็นเรื่องที่ควร พัฒนาอย่างเร่งด่วนเพื่อพัฒนาระบบสาธารณูปโภคในการอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานให้กับ นักท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง

ประเภทของปัญหา : ขาดการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยววิถีไทย

๔.๒ ปริมาณผู้ประกอบการการท่องเที่ยววิถีไทยทั้งด้านสินค้าและบริการวิถี ไทยมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องด้วยผลจากการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวของนโยบายแห่ง รัฐ แต่พบว่าแต่ละผู้ประกอบการนั้นไม่ได้รวมตัวกันเป็นองค์กรเพื่ออำนาจการต่อรองอย่างมี น้ำหนักนั้นแสดงว่ายังไม่มียุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดี อาจส่งผลให้การดำเนินงานไม่สอดคล้องกับ นโยบายของรัฐเนื่องจากต่างคนต่างดำเนินการในสิ่งที่ตนเองคิดว่าดีต่อตนเองโดยอาจจะไม่ได้ คำนึงถึงส่วนรวม ฉะนั้นการมีระบบบริหารจัดการที่ดีและเป็นระบบนั้นจะส่งผลต่อการพัฒนาการ ท่องเที่ยววิถีไทยอย่างต่อเนื่องและมั่นคง

ประเภทของปัญหา : ขาดการ บริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

๔.๓ การพัฒนาระบบการอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานพบว่ามีความเหลื่อม ล้ามากระหว่างเมืองหลักของการท่องเที่ยวแต่ละจังหวัดกับเมืองรองหรือเมืองที่ไม่ได้เป็นเมือง ท่องเที่ยวนั้นอาจจะเป็นสิ่งที่ ขัดขวางการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยอย่างไม่รู้ตัวเนื่องด้วยใน ทุกๆพื้นที่ล้วนมีการดำเนินชีวิตของตนทั้งสิ้นขึ้นอยู่กับว่าได้รับการประชาสัมพันธ์หรือไม่ ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือไม่ ซึ่งนักท่องเที่ยวแต่ละบุคคลก็มีความคิดเห็น แตกต่างกันไป ฉะนั้นความเหลื่อมล้ำดังกล่าวจึงเป็นเหตุให้ขาดการพัฒนาสินค้าและบริการไป โดยปริยาย

ประเภทของปัญหา : ขาดการพัฒนาสินค้าและบริการ

๕. แนวทางการบูรณาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๕.๑ การพัฒนาสินค้าและบริการวิถีไทยก็เป็นแนวทางหนึ่งในการบูรณาการ การท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เนื่องด้วยการท่องเที่ยววิถีไทยถือเป็นการ นำเอาจุดเด่นของประเทศไทยที่มีความเป็นอัตลักษณ์แห่งความเป็นไทยขึ้นนำการท่องเที่ยว วิถีไทยตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ และในปีปัจจุบัน ปี ๒๕๖๑ ที่จัดการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเนื่องด้วยการท่องเที่ยว วิถีไทยเนื่องด้วยการท่องเที่ยววิถีไทยมุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่ลงไปในระดับพื้นที่มุ่งเน้น นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ต้องการท่องเที่ยวกับการศึกษาวิถีการดำรงชีวิตแห่งความเป็นคนไทย ซึ่งมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมากถือเป็นอุตสาหกรรมประเภทหนึ่งที่มีบทบาท สำคัญในการขับเคลื่อนและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศไทย เศรษฐกิจในอนุภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบทางด้าน ภูมิศาสตร์เนื่องจากมีอาณาเขตติดต่อกับหลายประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน ส่งผลให้มีการ

ขยายตัวของทางเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น มีการเพิ่มเส้นทางการบินของสายการบินต้นทุนต่ำ เกิดการลงทุนของเอกชนในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวรวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลให้เกิดการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ๆ เช่นการท่องเที่ยวทางเลือกต่างๆ ในประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีมาตรการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรด้านการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทยสามารถแบ่งออกเป็น ๕ หัวข้อดังที่จะกล่าวต่อไปซึ่ง ๕ หัวข้อดังกล่าวเป็นไปเพื่อการสนับสนุนการส่งเสริมส่วนต่างๆ ในแนวทางการบูรณาการโดยระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) ดังนี้

๕.๑.๑ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการสนับสนุนระบบฐานข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันในเชิงข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการวางแผนในทุกการเดินทาง เช่นการวางแผนการเดินทางโดยให้มีระบบการให้บริการข้อมูลแบบครบวงจร ทั้งข้อมูลเส้นทาง ยานพาหนะ หรือแม้กระทั่งวิธีการเดินทางไปยังที่หมาย มีระบบจองตั๋วออนไลน์ตลอดจนการสร้างแอปพลิเคชันให้นักท่องเที่ยวตรวจสอบเส้นทางและยานพาหนะขนส่งสาธารณะได้ ด้วยความสะดวกมากขึ้น พัฒนาการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว ศูนย์ข้อมูล ศูนย์เรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ โดยได้มุ่งเน้นการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ในการพัฒนารูปแบบสื่อความหมาย เพื่อบอกเล่าเรื่องราว ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความโดดเด่นน่าสนใจ การสร้างสุนทรียภาพด้านการท่องเที่ยว เพื่อสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดีและความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว เช่น Augmented Reality (AR), QR Code, Info Graphic นั้นหมายความว่าระบบเครือข่ายนั้นจำเป็นต้องพัฒนาไปพร้อมๆ กันถ้ายังต้องการการเชื่อมโยงแบบไร้เครือข่ายเป็นหลักของนักท่องเที่ยวมีความพร้อมที่จะใช้บริการข้อมูล ซึ่งการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงข้อมูลสารสนเทศสามารถเชื่อมโยงแนวทางการบูรณาการโดยระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) ในด้านของสินค้าคงคลัง (Inventory) และด้านของการจัดซื้อจัดจ้าง (Purchase) ซึ่งในที่นี่มีความหมายถึงข้อมูลสารสนเทศในทุกๆด้านที่เกี่ยวกับการตลาดซึ่งรวมถึงแหล่งสถานที่ท่องเที่ยววิถีไทยและรวมถึงบริการต่างๆในแนววิถีไทย (Smart Marketing) ข้อมูลเพื่อการจัดสรรต่างๆ (Smart Data) ข้อมูลเพื่อความปลอดภัย (Smart Safety) ซึ่งทั้งหมดจะอยู่ในรูปของสินค้าคงคลังที่เป็นข้อมูลสำเร็จรูป (Finish Goods) มีสามารถพร้อมใช้งานข้อมูลเหล่านั้นได้ทันทีเมื่อต้องการ

๕.๑.๒ พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้มีความสะอาดเกิดสุนทรียภาพทางสายตาและสภาพแวดล้อมให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและมีความปลอดภัยในการเดินทางและการบริการการขนส่งสาธารณะโดยสามารถเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ระหว่างเมืองหลักและเมืองแหล่งท่องเที่ยวรองได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องรวมถึงเส้นทางการท่องเที่ยวสู่ประเทศอาเซียนภายในภูมิภาคอย่างครบ

วงจร การพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกขั้นตอนการขอวีซ่าและการตรวจลงตราแบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Visa) และการผ่านแดนทั้งจุดเข้าออกชายแดนและสนามบิน โดยเฉพาะบริเวณด่านชายแดนที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและการปรับปรุงกฎระเบียบให้มีความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น ซึ่งการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเอื้อต่อความสะดวก รวมถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายสามารถเชื่อมโยงแนวทางการบูรณาการ โดยระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) ในด้านของการจัดซื้อจัดจ้าง (Purchase) และการวางแผน (Plan) ซึ่งในที่นี่มีความหมายถึงการจัดซื้อจัดจ้าง หรือการเลือกซื้อสินค้าและบริการการท่องเที่ยววิถีไทยทั้งสองฝ่ายคือฝ่ายอุปสงค์และอุปทาน โดยผ่านการวางแผนการซื้อสินค้าและบริการ (Smart Marketing) อย่างครบวงจรในทุกๆ ด้าน (Smart Suggest)

๕.๑.๓ พัฒนาศักยภาพด้านความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยวเนื่องด้วยเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับเรื่องความปลอดภัยกับชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวและสามารถส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นระบบป้องกันหรือระบบแก้ไขควรต้องมีการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผลักดันให้มีมาตรการการจัดการเรื่องความปลอดภัยโดยมีมาตรฐานการหรือให้บริการหรือความปลอดภัยในการใช้บริการในการท่องเที่ยว โดยสำคัญให้เกิดความเชื่อมั่นกับนักท่องเที่ยวรวมถึงการพิจารณาแก้ไขกฎหมายให้เกิดความเป็นธรรมกับนักท่องเที่ยวต่างชาติให้เกิดความเชื่อมั่นในความจริงในการแก้ปัญหาของประเทศไทยเพื่อสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ซึ่งการพัฒนาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยวเพื่อเอื้อต่อความปลอดภัยกับชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวและมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยเป็นอย่างมากสามารถเชื่อมโยงแนวทางการบูรณาการโดยระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) ในด้านของสินค้าคงคลัง (Inventory) ทั้งในด้านข้อมูลและแหล่งท่องเที่ยววิถีไทย ด้านการวางแผน(Plan) เพื่อการเดินทางอย่างครบวงจร ด้านแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยหมายถึงรวมถึงสินค้าและบริการอย่างวิถีไทย (Production) ด้านการเดินทางท่องเที่ยว (Delivery) ด้วยความสะดวก ซึ่งทั้งหมดในที่นี่มีความหมายถึงการท่องเที่ยววิถีไทย โดยผ่านการท่องเที่ยวที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีการบริการที่ดีเยี่ยม รวมถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว (Smart Service) และการเดินทางท่องเที่ยวที่สะดวก สะอาด สบาย (Smart Travel) โดยทั้งหมดสื่อสารโดยผ่านระบบการตัดสินใจในช่วงเวลาจริงอย่างครบวงจรในทุกๆ ด้าน (Decision Support Systems) เพื่อให้ผลลัพธ์คือการท่องเที่ยวเกิดการท่องเที่ยววิถีไทยแบบชาญฉลาด (Smart Tourism) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๕.๑.๔ พัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยรายสาขาโดยการท่องเที่ยวเที่ยว ส่วนนี้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทย แต่แยกย่อยเป็นรายสาขาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยให้มี

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและบริการวิถีไทยมากขึ้นและสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับความสนใจของนักท่องเที่ยว และตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้าน เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health & Wellness Tourism) พัฒนามาตรฐานการบริการสปาเพื่อสุขภาพให้กับทุกภาคส่วน การท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ (MICE) การท่องเที่ยวสีเขียว (Green Tourism) โดยมุ่งสู่การพัฒนาสู่เมืองสีเขียว ชุมชนเข้มแข็ง มั่งคั่ง มั่งคั่งอย่างยั่งยืน ผ่านมาตรการพัฒนาสู่เมืองสีเขียว ชุมชนเข้มแข็ง การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) การท่องเที่ยวเรือสำราญ การท่องเที่ยวกลุ่มมุสลิม มุ่งสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวฮาลาลระดับนานาชาติจริงจัง ซึ่งการพัฒนาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว เพื่อเอื้อต่อความปลอดภัยกับชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวและมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยเป็นอย่างมากสามารถเชื่อมโยงแนวทางการบูรณาการโดยระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) ในด้านของสินค้าคงคลัง (Inventory) ทั้งในด้านข้อมูลและแหล่งท่องเที่ยววิถีไทย ด้านการวางแผน (Plan) เพื่อการเดินทางอย่างครบวงจร ด้านแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยหมายถึงสินค้าและบริการอย่างวิถีไทย (Production) ด้านการเดินทางท่องเที่ยว (Delivery) ด้วยความสะดวก ซึ่งทั้งหมดในที่นี้มีความหมายถึงการท่องเที่ยววิถีไทย โดยผ่านการท่องเที่ยวที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีการบริการที่ดีเยี่ยมรวมถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว (Smart Service) และการเดินทางท่องเที่ยวที่สะดวก สะอาด สบาย (Smart Travel) โดยทั้งหมดสื่อสารโดยผ่านระบบการตัดสินใจในช่วงเวลาจริงอย่างครบวงจรในทุกๆ ด้าน (Decision Support Systems) เพื่อให้ผลลัพธ์คือการท่องเที่ยวเกิดการท่องเที่ยววิถีไทยแบบชาญฉลาด (Smart Tourism) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๕.๑.๕ พัฒนาศักยภาพเชิงพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีไทย ไม่ว่าจะเป็นแถบภูมิภาคล้านนา ภาคอีสาน ภาคใต้ ภาคตะวันออกที่เป็นเมืองท่องเที่ยวหลักอยู่แล้ว เป็นต้น และรวมถึงแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยที่เป็นเมืองท่องเที่ยวรองด้วย ซึ่งการพัฒนาศักยภาพเชิงพื้นที่นั้นนับว่าเป็นการเตรียมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีไทยที่ในการศึกษาวิจัยฉบับนี้เรียกว่า สินค้าและบริการที่เป็นเป็นการพัฒนาเตรียมความพร้อมเชิงพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพและขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยววิถีไทยของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยววิถีไทยและให้ความสำคัญกับมิติของการพัฒนาเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความสมดุลของการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาสินค้าและบริการวิถีไทยนั้นมีความสำคัญมากคือ การพัฒนาจะสามารถดำเนินไปได้นั้นต้องอาศัยความช่วยเหลือจากทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐซึ่งเป็นผู้นำในด้านนโยบาย ภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้นำในด้านองค์ความรู้ในการพัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยววิถีไทย และกลุ่มสุดท้ายเป็นกลุ่มเจ้าของสินค้าและบริการที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “การท่องเที่ยววิถีไทย” โดยทั้ง ๓ กลุ่มจำเป็นต้องร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยอย่างบูรณาการ

ร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน เช่นการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและพัฒนาเชื่อมโยงสินค้าทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) เข้าสู่ภาคธุรกิจบริการท่องเที่ยว เพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตรโดยเน้นการสร้างอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตจริงจัง ซึ่งการพัฒนาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยวเพื่อเอื้อต่อความปลอดภัยกับชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวและมีผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยเป็นอย่างมากสามารถเชื่อมโยงแนวทางการบูรณาการโดยระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) ในด้านของสินค้าคงคลัง(Inventory) ทั้งในด้านข้อมูลและแหล่งท่องเที่ยววิถีไทย ด้านการวางแผน (Plan) เพื่อการเดินทางอย่างครบวงจร ด้านแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยหมายถึงสินค้าและบริการอย่างวิถีไทย (Production) ด้านการเดินทางท่องเที่ยว (Delivery)ด้วยความสะดวก ซึ่งทั้งหมดในที่นี้มีความหมายถึงการท่องเที่ยววิถีไทย โดยผ่านการท่องเที่ยวที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีการบริการที่ดีเยี่ยมรวมถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว (Smart Service) และการเดินทางท่องเที่ยวที่สะดวก สะอาด สบาย (Smart Travel) โดยทั้งหมดสื่อสารโดยผ่านระบบการตัดสินใจในช่วงเวลาจริงอย่างครบวงจรในทุกๆ ด้าน (Decision Support Systems) เพื่อให้ผลลัพธ์คือการท่องเที่ยวเกิดการท่องเที่ยววิถีไทยแบบชาญฉลาด(Smart Tourism) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๕.๒ แนวทางการบูรณาการโดยระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM)

โดยปกติระบบบริหารจัดการจัดการห่วงโซ่อุปทานในเชิงธุรกิจมีต้นทางเป็นผู้ผลิตสินค้าหรือบริการ ปลายทางเป็นผู้บริโภคสินค้าหรือบริการนั้นๆซึ่งเป็นระบบเดินทางเดียว (One-way) แต่ในระบบการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานที่จะใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงบูรณาการกับการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาชุมชนนั้นจะเป็นระบบสองทาง (Two-way) หมายถึงจะเริ่มที่แหล่งผลิตการท่องเที่ยววิถีไทยหรือจะเริ่มที่นักท่องเที่ยวที่นิยมการท่องเที่ยววิถีไทยก็เป็นได้เพียงแต่เข้าใจในหลักการการใช้ระบบบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความเป็นไปได้ในการสนองความต้องการเชิงอุปทานเพื่อการท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาด (Smart Tourism) ตามหลักการดังนี้

๕.๒.๑ การจัดซื้อ (Purchase) หมายถึง ความต้องการซื้อของนักท่องเที่ยวหรือความต้องการวัตถุดิบเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยซึ่งเชิงธุรกิจนั้นเปรียบได้กับ ERP (Enterprise Resource Planning) และ BOM (Bill of Material) เมื่อข้อมูลทั้งหมดอยู่บนเครือข่ายผ่านการวางแผน(Planning) ยังผลให้นักท่องเที่ยวได้สามารถรับข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวิถีไทยได้อย่างหลากหลาย เช่น แหล่งท่องเที่ยววิถีไทยในแต่ละพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวแบบมีเรื่องราว (Story) การจองที่พักได้โดยตรงมีรายละเอียดให้เลือกได้หลายหลาย (Smart Marketing) และพร้อมมีคำแนะนำสำหรับนักท่องเที่ยวมือใหม่ (Smart Suggest)

๕.๒.๒ การดำเนินการ (Production) หมายถึง หน่วยปฏิบัติการหรือหน่วยบริการตามคำสั่งซื้อ (Order) นั่นก็หมายถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เรียกว่าสินค้าและบริการวิถีไทย (สถานที่)หรือชุมชนพื้นถิ่นนั้นๆ (บุคคล) ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการเพิ่มระบบการศึกษาให้ความรู้ในการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจโดยมีแรงจูงใจเป็นคำตอบแทนจากนักท่องเที่ยวที่สนใจในวิถีไทยพื้นถิ่นของตนในรูปแบบต่างๆ เช่น การท่องเที่ยววิถีไทยที่เคยได้รับความนิยมาแล้วจนถึงปัจจุบันนั้นคือการท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ซึ่งได้รับความนิยมนำมาขึ้นทั้งในกลุ่มชาวไทยและชาวต่างประเทศ การท่องเที่ยวในแหล่งชุมชน เพื่อศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม หัตถกรรมของท้องถิ่นโดยมีจุดขายที่สำคัญให้เกิดความสนใจผ่านการจัดกิจกรรมโดยมีที่พักโฮมสเตย์ (Home stay) ที่มีความหมายมากกว่าการเป็นที่พักนอนเท่านั้นโดยมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบทโดยแท้จริงเพื่อสัมผัสวัฒนธรรมชนบทพื้นถิ่น จากการดำเนินการดังกล่าวหากนำมาบูรณาการกับระบบการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานจะได้ระบบการท่องเที่ยวสมบูรณ์แบบโดยมีองค์ประกอบของระบบบริการที่ดีเยี่ยม (Smart Service) ระบบการเดินทางท่องเที่ยวที่เป็นระบบ (Smart Travel) สุดท้ายจะนำพาให้เกิดเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งโดยผ่านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นถิ่น

๕.๒.๓ สินค้าคงคลัง (Inventory) หมายถึง คลังข้อมูลหรือฐานข้อมูล (Smart Data) ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีไทย เช่นแหล่งอารยธรรมล้านนา แหล่งอารยธรรมอีสานใต้ โดยในแต่ละจังหวัดหรือในแต่ละหมู่บ้านก็ยังมีวัฒนธรรมที่เป็นอัตตลักษณ์ของเฉพาะจุดทางวัฒนธรรม ซึ่งมีได้มีเพียงแต่ข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่หรือเป็นข้อมูลเชิงสถิติการท่องเที่ยวย้อนหลังในแต่ละวัฒนธรรมเท่านั้นแต่ยังรวมถึงข้อมูลของนักท่องเที่ยวในแต่ละแบบ (Identity Tourist) ข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย (Smart Safety) ข้อมูลผู้รับผิดชอบแต่ละพื้นที่ ซึ่งรวมข้อมูลในทุกๆ โมดูลในระบบการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อสนับสนุนระบบการตัดสินใจ (Decision Support Systems) ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละส่วนงานสามารถเลือกใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อบริหารจัดการหรือควบคุมการดำเนินการ (Production) ในแต่ละส่วนงานที่รับผิดชอบหรือการบริหารในภาพรวมอย่างครบวงจร

๕.๒.๔ วางแผนผลิต (Planning) หมายถึง หน่วยที่รับผิดชอบในระดับวิเคราะห์ข้อมูลและสามารถวิเคราะห์ในมุมมองที่เกิดประโยชน์ได้มากที่สุดซึ่งการวางแผนในการท่องเที่ยววิถีไทยนั้นควรจะจัดให้มีการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักเบื้องต้นด้วยเป็นหน่วยงานที่สำคัญสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยววิถีไทยได้อย่างสมบูรณ์ เมื่อมีข้อมูลที่พร้อมในทุกๆ โมดูลบนฐานข้อมูลที่เปรียบเป็นสินค้าคงคลัง (Inventory) ในรูปของข้อมูล เช่นเมื่อวางแผน (Planning) กับส่วนดำเนินการ (Production) ส่วนจัดส่ง (Delivery) และส่วนสินค้าคงคลัง (Inventory) เราจะได้ผลลัพธ์เป็นการเดินทางที่สมบูรณ์ (Smart Travel) และการบริการที่

พร้อมให้ความประทับใจกับนักท่องเที่ยวพร้อมที่จะให้บริการที่ประทับใจ (Smart Service) ดึงให้การท่องเที่ยวรอบต่อไป

๕.๒.๕ การจัดส่ง(Delivery) หมายถึง ความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยวซึ่งสามารถแบ่งเป็น ๒ ประเภทหลักโดยทั้งสองประเภทนั้นอยู่บนพื้นฐานเดียวกันคือพื้นฐานของการบริการนักท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวกสบายในการท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดความยุ่งยากในการเข้าถึงสถานที่และข้อมูลในการท่องเที่ยวเนื่องจากในเชิงธุรกิจนั้นหากธุรกิจใดนำเสนอขายได้ดีกว่าก็จะเป็นผู้นำในการทำธุรกิจได้ก่อน

๕.๒.๕.๑ การบริการข้อมูล (Smart Data) ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้กับนักท่องเที่ยวโดยให้เกิดความน่าสนใจผ่านเรื่องราว (Story) หรือรูปภาพซึ่งไม่ว่าจะเป็นรายละเอียดของข้อมูลในการเดินทางเพื่อนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวพร้อมข้อมูลเพื่อศึกษานั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้เกิดความสะดวกสบาย เช่น การหาข้อมูลผ่านเครือข่ายควรมีระบบการจัดการหรือเว็บไซต์ที่บริการข้อมูลที่ไม่ซับซ้อนกับการค้นหา การจัดการประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจให้เกี่ยวโยงกับการสร้างสรรค์เชิงวิถีไทยหรืออยู่ในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์

๕.๒.๕.๒ การเดินทางท่องเที่ยว (Smart Travel) ควรมีการพัฒนากระบวนการจัดการขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวก เช่น การจัดระเบียบพัฒนาสนามบินรถเพื่อบริการ การจราจร หรือการลงทุนเพื่อการสาธารณูปโภคทั้งหมด

๕.๓ แนวทางการบูรณาการข้อมูลด้วยระบบการสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems) จากความหมายของ “การสนับสนุนเพื่อการพัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยววิถีไทยและระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) จึงเป็นโจทย์ที่น่าสนใจว่าต้องทำอะไรโดยทั้งหมดจำเป็นต้องเชื่อมโยงด้วยการจัดการสารสนเทศ(Information Management) ผ่านระบบเครือข่าย (Network) ในเวลาจริง(Realtime) เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems) นั้นจึงเป็นแนวทางการบูรณาการได้จริงสามารถป้องกันและแก้ปัญหาได้จริง

ตารางที่ ๔ - ๒ ตารางแสดงสรุปการบูรณาการการท่องเที่ยวยุคใหม่ไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
ชุมชน

รูปแบบ การท่องเที่ยวยุคใหม่ไทยในภาวะ ปัจจุบัน	ปัญหาในภาวะปัจจุบัน	ประเภท ปัญหา	แนวทางการ พัฒนา การท่องเที่ยวยุคใหม่ ไทย	
นักท่องเที่ยว	พฤติกรรม สื่อสารผ่าน เครือข่าย ออนไลน์	ผู้ประกอบการระดับ ชุมชนยังไม่มีองค์ ความรู้ในการ ประชาสัมพันธ์	ขาดการส่งเสริม ตลาดการ ท่องเที่ยวยุคใหม่ไทย	Supply Chain & Decision System
	ปริมาณ นักท่องเที่ยวที่ มากขึ้นด้วย พันธกรณีต่างๆ	ยังไม่มีความพร้อมใน การบริหารจัดการให้ เป็นไปอย่างมีระบบ และครบวงจร	ขาดการบริหาร จัดการอย่างเป็น ระบบ	Supply Chain & Decision System
	กระแสความ นิยมการ ท่องเที่ยว ทางเลือก	จัดระบบการบริหาร จัดการไม่ครอบคลุม ทุกสายการท่องเที่ยว ทางเลือก	ขาดการพัฒนา สินค้าและบริการ	Support
แหล่ง ท่องเที่ยวและ บริการการ ท่องเที่ยวยุคใหม่ ไทย	การใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศใน การสื่อสาร ข้อมูล	ยังไม่สามารถนำเสนอ ขายได้อย่างมีระบบ และครบวงจร	ขาดการส่งเสริม ตลาดการ ท่องเที่ยวยุคใหม่ไทย	Supply Chain & Decision System
	จำนวนเชิง ปริมาณ	ไม่ได้รับการ ประชาสัมพันธ์อย่าง	ขาดการส่งเสริม ตลาดการ	Supply Chain & Decision

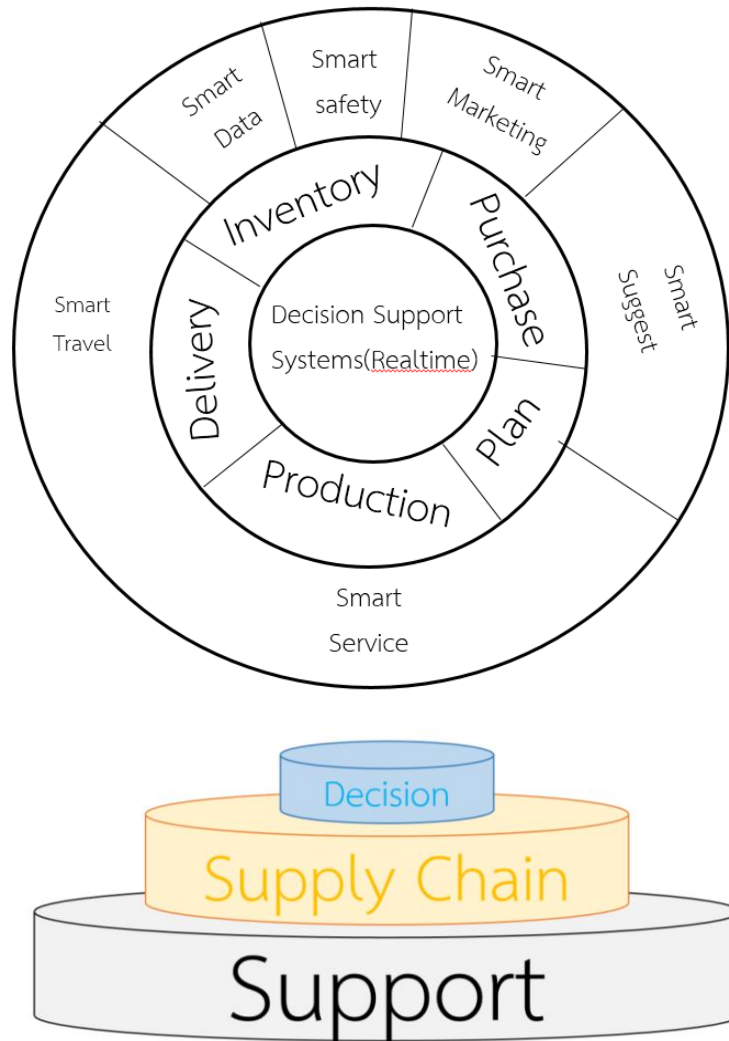
รูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยในภาวะปัจจุบัน		ปัญหาในภาวะปัจจุบัน	ประเภทปัญหา	แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย
	มีเพียงพอ	เพียงพอ	ท่องเที่ยววิถีไทย	System
	อัตลักษณ์ความเป็นไทย	มีความโดดเด่นแต่ไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงในการสื่อสารผ่านระบบฐานข้อมูล	ขาดการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวไทย	Supply Chain & Decision System
ระบบการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน	ท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อรองรับการพาณิชย์	ยังไม่แพร่หลายหรือเป็นที่นิยมในประเทศ	ขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ	Supply Chain & Decision System
	คนในชุมชนพื้นถิ่น	ไม่เข้าใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย	ขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ	Supply Chain & Decision System
	บุคลากรในการท่องเที่ยววิถีไทย	ยังมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอในระบบการบริหารจัดการ	ขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ	Supply Chain & Decision System

ตารางที่ ๔ - ๒ ตารางแสดงสรุปการบูรณาการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
(ต่อ)

รูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยในภาวะปัจจุบัน		ปัญหาในภาวะปัจจุบัน	ประเภทปัญหา	แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย
ระบบการอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	การสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่าย	ส่งผลถึงระบบความปลอดภัยในการท่องเที่ยว	ขาดการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวไทย	Supply Chain & Decision System
	จำนวนผู้ประกอบการ	ผู้ประกอบการมีการลงทุนเพิ่มขึ้นแต่ยังไม่มียุทธศาสตร์การบริหาร	ขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ	Supply Chain & Decision System

รูปแบบ การท่องเที่ยววิถีไทยในภาวะ ปัจจุบัน	ปัญหาในภาวะปัจจุบัน	ประเภท ปัญหา	แนวทางการ พัฒนา การท่องเที่ยววิถี ไทย
	จัดการ		
การพัฒนาระบบ การอำนวยความสะดวกขั้น พื้นฐาน	มีความเหลื่อมล้ำกัน ระหว่างเมืองท่องเที่ยว หลัก-รองและเมือง อื่นๆ	ขาดการพัฒนา สินค้าและบริการ	Support

แผนภาพที่ ๔ - ๑ แสดงการบูรณาการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
โดยภาพมุมบนและภาพตัดขวาง

สรุป

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยววิถีไทยในปัจจุบันและแนวโน้มและปัญหาอุปสรรคในการท่องเที่ยววิถีไทย เพื่อใช้ในการสรุปศักยภาพด้านการท่องเที่ยววิถีไทยในลักษณะของรูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและสามารถนำจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและปัญหาอุปสรรคไปวิเคราะห์เกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนซึ่งในผลท้ายสุดเพื่อให้ได้แนวทางการบูรณาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยคาดหวังว่าจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยสามารถสรุปการศึกษาวิจัยได้ ดังนี้

๑. รูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ประเทศไทยมีรูปแบบการท่องเที่ยวไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ขึ้นอยู่กับบริบท หรือปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกประเทศที่เป็นแนวโน้มและทิศทางการท่องเที่ยวในตลาดโลก เช่น ภาวะการแข่งขันความเสี่ยง พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวซึ่งปัจจัยเหล่านั้นมิได้มีแต่ทางลบเท่านั้นในขณะเดียวกันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารการเข้าถึงข้อมูลด้านการท่องเที่ยวความสะดวกสบายในการเดินทางและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไปตามกระแสของโลกาภิวัตน์ทำให้แนวโน้มของจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลกยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยบริบทเหล่านั้นบางส่วนก็ถือว่าเป็นโอกาสที่สามารถพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการท่องเที่ยวไทย ซึ่งโดยสรุปแล้วสามารถสรุปรูปแบบการท่องเที่ยวไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบันสามารถสรุปได้ด้วยองค์ประกอบ ๔ องค์ประกอบหลักดังนี้ ๑. นักท่องเที่ยว ๒. แหล่งท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยวไทยที่ได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพ ๓. ระบบการจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ในลักษณะของการท่องเที่ยววิถีไทย ๔. ระบบการอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานเพื่อเพิ่มช่องทางการเข้าถึงการท่องเที่ยวไทย ซึ่งเมื่อพิจารณาองค์ประกอบหลักดังที่ได้กล่าวไปแล้วทั้ง ๔ องค์ประกอบนั้นยังมีปัญหาและอุปสรรคที่จำเป็นต้องป้องกันและแก้ไขในระดับนโยบายซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคที่อยู่ในองค์ประกอบดังกล่าวทั้งสิ้น เช่น ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยววิถีไทย การกระจุกตัวของนักท่องเที่ยว ความไม่พร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ทักษะและองค์ความรู้ของบุคลากรท่องเที่ยวขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยววิถีไทย รวมถึงปัญหาการบริหารจัดการของภาครัฐและการบูรณาการเพื่อการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ ความล่าช้าของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายเป็นต้น ซึ่งปัญหาทั้งหมดนั้นถือว่าเป็นบริบทที่ผันแปรอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องแก้ไขและหาแนวทางในการป้องกันและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือบริบททั้งหลายเหล่านั้นเพื่อส่งเสริมการกระจายรายได้และการจ้างงานเพื่อช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับชุมชนและสังคมไทยผ่านการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อเป้าหมายการเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน นั่นคือการนำประเทศไทยไปสู่ยุคความของความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนอย่างเต็มรูปแบบ

๒. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการท่องเที่ยวของประเทศไทยและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวไทยเพื่อพัฒนาชุมชนจากในหลากหลายมุมมองจึงสามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคการท่องเที่ยวไทยได้ดังนี้

๒.๑ ปัญหาขาดการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งถึงแม้รัฐจะพิจารณานโยบายที่ดีเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยอยู่อย่างต่อเนื่องแต่สิ่งสำคัญที่ยังขาดนั้นคือการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวไทยให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างครบวงจรและต่อเนื่องซึ่งการส่งเสริมในเชิงนโยบายนั้นเพื่อมุ่งหวังให้เกิดเป้าหมายหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งเกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นหลัก ฉะนั้นประชาชนในท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของวิถีแห่งการดำรงชีวิตแบบวิถีไทยจะมีแนวทางการปฏิบัติอย่างไร คือประเด็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งต้องส่งเสริมในเชิงบูรณาการเพื่อให้ทั้งสอง

กลุ่มเป้าหมายคือ กลุ่มอุปสงค์และกลุ่มอุปทานในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ทราบหลักการเพื่อดำเนินการตามนโยบายการส่งเสริมดังกล่าว

๒.๒ ปัญหาขาดการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จากการพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้รูปแบบ Thailand 4.0 พบว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยอยู่ในภาวะขาดสมดุลและมีความเสี่ยงต่อการเติบโตอย่างไม่ยั่งยืนเนื่องจากการเติบโตเป็นไปในลักษณะก้าวกระโดดเกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำการรองรับไม่เพียงพอและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ขาดการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทยอย่างทั่วถึง ฉะนั้นปัญหาการขาดการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจึงเป็นปัญหาพื้นฐานที่ควรสร้างมาตรฐานให้มั่นคงก่อนที่จะพัฒนาในลักษณะก้าวกระโดดเพื่อความยั่งยืนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีไทย

๒.๓ ปัญหาขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน อย่างเป็นระบบและขาดการเชื่อมต่อโครงข่ายอย่างบูรณาการ เนื่องด้วยภาวะการแข่งขันในตลาดท่องเที่ยวโลกการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและแนวโน้มการแข่งขันในอนาคตที่ยังทวีความเข้มข้นมากขึ้น ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยววิถีไทยให้เป็นไปอย่างบูรณาการอย่างเป็นระบบ

จากปัญหาทั้ง ๓ หัวข้อใหญ่นั้นเป็นปัญหาระหว่างอุปสงค์และอุปทานและปัญหาขาดการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยปัญหาทุกๆ ปัญหาเมื่อรวบรวมและนำมาพิจารณาแบ่งลำดับขั้นของข้อมูลปัญหาเพื่อหาแนวทางการแก้ไขในเชิงบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพโดยแนวทางการบูรณาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๓. แนวทางการบูรณาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

สำหรับแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจะใช้หลักการแนวทางการบูรณาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) ดังนี้

๓.๑ ระบบการจัดซื้อ(Purchase) หมายถึงความต้องการทั้งกลุ่มของอุปสงค์และอุปทานความต้องการของทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวและกลุ่มของผู้ประกอบการเพื่อการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยมีรายละเอียดให้เลือกได้หลายหลาย (Smart Marketing) และพร้อมมีคำแนะนำสำหรับนักท่องเที่ยวมือใหม่ (Smart Suggest)

๓.๒ การดำเนินการ (Production) หมายถึงหน่วยปฏิบัติการหรือหน่วยบริการ นั่นคือ แหล่งท่องเที่ยวที่เรียกว่าสินค้าและบริการวิถีไทย (สถานที่)หรือชุมชนพื้นถิ่นนั้นๆ (บุคคล) ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการเพิ่มระบบการศึกษาให้ความรู้ในการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจ โดยมีแรงจูงใจเป็นคำตอบแทนจากนักท่องเที่ยวที่สนใจในวิถีไทยพื้นถิ่นของตนเพื่อให้มีระบบบริการที่ดีเยี่ยม (Smart Service) ระบบการเดินทางท่องเที่ยวที่เป็นระบบ (Smart Travel)

๓.๓ สินค้าคงคลัง (Inventory) หมายถึง คลังข้อมูลหรือฐานข้อมูล(Smart Data) ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีไทยที่เป็นอัตลักษณ์ของเฉพาะจุดทางวัฒนธรรมรวมถึงข้อมูลของนักท่องเที่ยวในแต่ละแบบ(Identity Tourist) ข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย (Smart Safety) ข้อมูลผู้รับผิดชอบแต่ละพื้นที่ ทุกๆ โมดูลในระบบการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อสนับสนุนระบบการตัดสินใจ(Decision Support Systems) ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละส่วนงานสามารถ

เลือกใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อบริหารจัดการหรือควบคุมการดำเนินการ (Production) ในแต่ละส่วนงานที่รับผิดชอบหรือการบริหารในภาพรวมอย่างครบวงจร

๓.๔ การวางแผนผลิต (Planning) หมายถึง หน่วยที่รับผิดชอบในระดับวิเคราะห์ข้อมูลและสามารถวิเคราะห์ในมุมมองที่เกิดประโยชน์ได้มากที่สุดโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่พร้อมในทุกๆ โมดูลบนฐานข้อมูลเพื่อผลลัพธ์เป็นการเดินทางที่สมบูรณ์ (Smart Travel) การบริการที่พร้อมให้ความประทับใจ (Smart Service) คืนให้กับการท่องเที่ยวรอบต่อๆ ไป

๓.๕ การจัดส่ง(Delivery) หมายถึง ความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยวคือการบริการข้อมูล (Smart Data) และการบริการเพื่อการเดินทางท่องเที่ยววิถีไทยด้วยความสะดวกสบาย (Smart Travel)

๓.๖ แนวทางการบูรณาการข้อมูลด้วยระบบการสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems) โดยใช้หลักการการบริหารจัดการความไม่แน่นอนผ่านระบบเชื่อมโยงสารสนเทศ(Information Management) ผ่านระบบเครือข่าย (Network) ในเวลาจริง(Realtime) เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems)

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

๑.ศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๒.วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการท่องเที่ยวของประเทศไทยและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๓.เสนอแนะแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

การศึกษานี้ดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการวิเคราะห์ข้อมูล ๓ ด้านหลักดังนี้คือข้อมูลด้านสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยววิถีไทยรูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการท่องเที่ยวของประเทศไทย ซึ่งการศึกษานี้ผ่านหลักฐานเอกสาร, บทความ, งานศึกษาวิจัยรวมถึงข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิรวมทั้งสิ้น ๗ ท่าน ทั้งนี้เพื่อต้องการสรุปรูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนรวมถึงรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยววิถีไทยในปัจจุบันและปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการการท่องเที่ยววิถีไทยดังกล่าว ซึ่งจากการศึกษาพบว่ารูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยนั้นมีหลักหรือองค์ประกอบอยู่ ๔ ประเด็น คือ นักท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยววิถีไทยระบบการจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ที่ครบวงจรและระบบการอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานเพื่อเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงการท่องเที่ยวซึ่งจากรูปแบบการบริหารจัดการดังกล่าวในปัจจุบันพบว่า เกิดปัญหาอุปสรรคหลายหัวข้อ ดังนั้น ในการศึกษาหัวข้อการวิเคราะห์แนวทางการบูรณาการการท่องเที่ยวเชิงวิถีไทย จึงมีการวิเคราะห์การท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยมีหัวข้อการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาและอุปสรรคเหล่านั้นโดยแยกเป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งข้อมูลการวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

สรุป

จากการศึกษาสภาพทั่วไปในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยววิถีไทยโดยศึกษาสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยววิถีไทยในปัจจุบันและแนวโน้ม ซึ่งพบว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยขยายตัวอย่างมากโดยมีข้อมูลเชิงประจักษ์ของร้อยละของจำนวนนักท่องเที่ยวปี ๒๕๖๐ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๘.๗๖ และจากการจัดอันดับความสามารถด้านการแข่งขันและการท่องเที่ยวของ World Economic Forum (WEF) ปี ๒๕๖๐ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๓๔ จาก ๑๓๖

ประเทศทั่วโลกโดยพิจารณาจากการให้ความสำคัญและงบประมาณด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาลซึ่งจากการท่องเที่ยวไทยแบบเดิม คือใช้แหล่งท่องเที่ยวเชิงรูปธรรมในการนำเสนอขายให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติและจากโอกาสที่เกิดจากนโยบายแห่งรัฐที่สนับสนุนให้เกิดระบบเศรษฐกิจในรูปแบบ Thailand ๔.๐ คือเน้นการตื่นตัวการคล่องตัวทางธุรกิจโดยเฉพาะการพัฒนาทักษะของบุคลากรเพื่อรองรับต่อสถานะอุตสาหกรรมในอนาคตโดยเน้นให้เกิดระบบเศรษฐกิจที่มีความมั่นคงมีคั้งและยั่งยืนส่งผลต่อประเทศไทยในการตื่นตัวใช้การท่องเที่ยวที่โดดเด่นเป็นลักษณะเฉพาะของประเทศไทยเองหรือเรียกว่าการท่องเที่ยววิถีไทยนั่นเองในการสนองอุปสงค์ ของกลุ่มนักท่องเที่ยวรายสาขาที่กำลังเป็นที่นิยมและกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการท่องเที่ยวเที่ยวไม่ว่าจะเป็น แอปพลิเคชันในการค้นหาสถานที่ท่องเที่ยว การเดินทาง และอื่นๆอีกมากซึ่งทั้งหมดนี้ประเทศไทยในระดับนโยบายนั้นทราบดีถึงความสำคัญในจุดขายเหล่านี้ และกำลังดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง เนื่องด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับจุลภาคมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับมหภาคอย่างมั่นคงและยั่งยืนตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจในรูปแบบ Thailand ๔.๐ ซึ่งจากข้อมูลย้อนหลังสำหรับการท่องเที่ยววิถีไทยพบว่าการท่องเที่ยววิถีไทยได้รับการสนับสนุนจากนโยบายแห่งรัฐอย่างเต็มที่โดยจัดให้เป็นปีการท่องเที่ยววิถีไทยให้ปี ๒๕๕๘ เป็น “ปีท่องเที่ยววิถีไทย” (๒๐๑๕ Discover Thainess) ท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋ไม่เหมือนใครเพื่อสร้างการรับรู้ถึงภาพลักษณ์ด้านบวกจากความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ความรัก ความสามัคคี ความปลอดภัย และมีมิตรไมตรีของคนไทย โดยเฉพาะความสุข ความรื่นเริง ความเป็นอยู่แบบไทยที่พบเห็นได้ทุกถิ่นทั่วไทย ที่เชื่อมโยงความรู้สึกของนักท่องเที่ยวให้เข้าถึงวิถีไทย (Thainess) อันจะเป็นการดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนและในปี ๒๕๖๑ ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทย “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” เป็นการเน้นย้ำให้การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เกื้อกูลเรื่องความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยาและการต่างประเทศ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อนำประเทศไทยไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพที่เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานของความเป็นไทยโดยน่ายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างแข็งแกร่ง ทั้งนี้รัฐบาลจะส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและมีความพร้อมบนพื้นฐานของเอกลักษณ์ไทย

จากการศึกษาดังกล่าวซึ่งศึกษาผ่านข้อมูลสภาพทั่วไปในปัจจุบันรวมถึงการศึกษาข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิรวมทั้งสิ้น๗ท่านสามารถสรุปรูปแบบการการท่องเที่ยวในปัจจุบันและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยข้อมูลจากรูปแบบดังกล่าว นำจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและปัญหาอุปสรรคเพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการท่องเที่ยวของประเทศไทยและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อให้ได้มาซึ่งผลสุดท้ายที่เป็นแผนในระดับนโยบายหรือแนวทางการดำเนินนโยบายเพื่อเป็นข้อเสนอแนะแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในระดับยุทธศาสตร์ที่ผู้ศึกษาวิจัยคาดหวังว่า

จะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยสามารถสรุปการศึกษาวิจัยได้ ดังนี้

๑.รูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

จากการศึกษาสถานการณ์และสภาพการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยในปัจจุบันทำให้ทราบศักยภาพของประเทศไทยเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และทำให้ทราบรูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนประเทศไทยมีรูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ขึ้นอยู่กับบริบท เช่นบริบทที่เป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกประเทศที่เป็นแนวโน้มและทิศทางการท่องเที่ยวในตลาดโลกภาวะการแข่งขันความเสี่ยงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและวิกฤตการณ์ต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวโดยเฉพาะสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันที่ยังคงอยู่บนความไม่แน่นอนทั้งจากภัยธรรมชาติโรคระบาดความไม่มั่นคงด้านเศรษฐกิจและการเมืองของหลายประเทศทั่วโลกประกอบกับการพัฒนาที่ผ่านมาการท่องเที่ยวไทยยังคงมีปัญหาและอุปสรรคอีกมากมายซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวโลกและการท่องเที่ยวไทยแต่ในขณะเดียวกันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารการเข้าถึงข้อมูลด้านการท่องเที่ยวความสะดวกสบายในการเดินทางและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไปตามกระแสของโลกาภิวัตน์ทำให้แนวโน้มของจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลกยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยบริบทเหล่านี้บางส่วนก็ถือว่าเป็นโอกาสบางส่วนก็ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคที่ยังต้องมีความจำเป็นในการแก้ไขในระดับนโยบายโดยลักษณะรูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบันสามารถสรุปได้ด้วยองค์ประกอบ ๔องค์ประกอบหลักดังนี้๑. นักท่องเที่ยว๒. แหล่งท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยววิถีไทยที่ได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพ๓. ระบบการจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ในลักษณะของการท่องเที่ยววิถีไทย๔. ระบบการอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานเพื่อเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงการท่องเที่ยววิถีไทยซึ่งเมื่อพิจารณาองค์ประกอบหลักดังที่ได้กล่าวไปแล้วทั้ง๔องค์ประกอบนั้นยังมีปัญหาและอุปสรรคที่จำเป็นต้องป้องกันและแก้ไขในระดับนโยบาย อาทิปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวความไม่พร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวทักษะและองค์ความรู้ของบุคลากรท่องเที่ยวขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยรวมถึงปัญหาการบริหารจัดการของภาครัฐและการบูรณาการเพื่อการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ความล้ำสมัยของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายเป็นต้น ซึ่งปัญหาทั้งหมดนั้นถือว่าเป็นบริบทที่ผันแปรอยู่ตลอดเวลาจากองค์ประกอบของรูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยในปัจจุบันและจากปัญหาอุปสรรคทำให้การพัฒนาจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาในระดับนโยบายและมีการทบทวนแผนการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอยู่เสมอ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องแก้ไขและหาแนวทางในการป้องกันและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือบริบททั้งหลายเหล่านั้นเพื่อส่งเสริมการกระจายรายได้และการจ้างงานเพื่อช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับชุมชนและสังคมไทยผ่านการท่องเที่ยววิถีไทยฉะนั้นประเทศไทยจึงต้องพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อให้เข้ากับบริบทของประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์หรือการพัฒนาศักยภาพพื้นฐานซึ่งจำเป็นต้อง

อาศัยการศึกษาในรูปแบบในการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยววิถีไทยในปัจจุบันเพื่อเป้าหมายการเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืนนั่นคือการนำประเทศไทยไปสู่ยุคความมั่นคงมั่งคั่งและยั่งยืนอย่างเต็มรูปแบบ

๒. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการท่องเที่ยวของประเทศไทยและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

เมื่อพิจารณารูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน พบว่ายังมีจุดใหญ่ที่เป็นองค์ประกอบในการวิเคราะห์การท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ได้ดังนี้

จุดเด่นการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ประเทศไทยมีแผนนโยบายแห่งรัฐที่มีทิศทางแน่นอนและเป็นรูปธรรมในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเนื่องด้วยประเทศไทยมีอัตลักษณ์แห่งความเป็นไทยในแบบวิถีไทยไม่ว่าจะเป็นในเชิงรูปธรรมและนามธรรมที่นับว่าเป็นจุดเด่นในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก รวมถึงสภาพภูมิประเทศที่อยู่กึ่งกลางภูมิภาคแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงนับว่าเป็นจุดแข็งที่สามารถเป็นฐานรองรับการท่องเที่ยววิถีไทยได้

จุดด้อยการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ความไม่พร้อมในการพัฒนาไปด้วยกันโดยระบบการบูรณาการร่วมกันเนื่องด้วยการไม่ได้เตรียมความพร้อมพื้นฐาน เช่น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะประเภทต่างๆเนื่องด้วยขาดการวางแผนและขาดงบประมาณหรือด้านบุคลากรซึ่งถือว่าเป็นด้านที่สำคัญไม่ว่าจะเป็นความพร้อมของชุมชนที่เป็นหน่วยของสินค้าและบริการอย่างวิถีไทยบุคลากรสนับสนุนเทคโนโลยีสารสนเทศบุคลากรส่งเสริมองค์ความรู้

โอกาสการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

การมีนโยบายแห่งรัฐให้ความสำคัญในการสนับสนุนการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตั้งแต่ ๒๕๕๘ ถึงปัจจุบันโดยเฉพาะการจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศและพันธกรณีเพื่อความมีศักยภาพในการแข่งขันมากขึ้นรวมถึงกระแสความนิยมท่องเที่ยวในเชิงทางเลือกโดยผ่านสื่อสังคมออนไลน์และมีการขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยวเฉพาะทางมากขึ้นเช่นท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มสุขภาพ กลุ่มกีฬา ฯลฯ

อุปสรรคการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ความเหลื่อมล้ำหรือความไม่เป็นระเบียบในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจากการท่องเที่ยววิถีไทยเนื่องด้วยการพัฒนาเป็นไปอย่างก้าวกระโดดอาจทำให้สังคมหรือชุมชนที่เป็นหน่วยย่อยของสินค้าและบริการอย่างวิถีไทยไม่ได้มีการเตรียมการมาเพียงพอส่งผลถึงการพัฒนาด้านความมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาวและความผันผวนทางเศรษฐกิจโลกก็เป็นสาเหตุหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยให้เป็นอย่างมีศักยภาพ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาชุมชนจากในหลากหลายมุมมองจึงสามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคการท่องเที่ยวของประเทศไทยและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้ดังนี้

๒.๑ ปัญหาขาดการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนถึงแม้ว่านโยบายแห่งรัฐจะพิจารณานโยบายที่ดีเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยอยู่อย่างต่อเนื่อง

ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ จนถึงปัจจุบันแต่สิ่งสำคัญที่ยังขาดนั้นคือการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยววิถีไทย ต้องทำอย่างไรให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างครบวงจรซึ่งการจัดการส่งเสริมในเชิงนโยบายนั้น เพื่อมุ่งหวังให้เกิดเป้าหมายหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งเกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นหลัก ฉะนั้นเมื่อนักท่องเที่ยวลงพื้นที่เพื่อท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยแล้วประเด็นที่สำคัญมากที่สุดคือ ประชาชนในท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของวิถีแห่งการดำรงชีวิตแบบวิถีไทยจะมีแนวทางการปฏิบัติอย่างไร นั่นคือประเด็นสำคัญในการพัฒนาเนื่องจากชุมชนในท้องถิ่นนั้นไม่ทราบว่านักท่องเที่ยวต้องการศึกษาวิถีการดำรงชีวิตนั้นเป้าประสงค์หลักคืออะไรหรือยังขาดองค์ความรู้ในการพัฒนา นั่นเองในจุดนี้จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมจากหลายฝ่ายเช่นส่วนหลักการในการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชนจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยววิถีไทยจำเป็นต้องสร้างองค์ความรู้ให้ทราบถึงเป้าประสงค์หลัก ซึ่งไม่ว่าจะด้วยการสื่อสารประเภทใดก็ตามหรือเป็นการส่งเสริมหลักการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทย เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแบบใดก็ตามซึ่งต้องนำเสนอเพื่อให้ทั้งสองกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มอุปสงค์และ กลุ่มอุปทานในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ทราบหลักการเพื่อ ดำเนินการตามนโยบายในการพัฒนาดังกล่าวจึงจะสามารถเข้าถึงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้จริงตาม วัตถุประสงค์หลัก

๒.๒ ปัญหาขาดการพัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชนสถานการณ์การพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศที่เน้นการท่องเที่ยววิถีไทยและจากการพัฒนา เศรษฐกิจโดยใช้รูปแบบThailand ๔.๐พบว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยอยู่ในภาวะขาดสมดุลและ มีความเสี่ยงต่อการเติบโตอย่างไม่ยั่งยืนเนื่องจากการเติบโตเป็นไปในลักษณะก้าวกระโดดเกิดปัญหา ความเหลื่อมล้ำการรองรับไม่เพียงพอและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรายได้จากการท่องเที่ยวมา จากจังหวัดท่องเที่ยววิถีไทยซึ่งมีเพียงส่วนน้อยปัญหาจากการท่องเที่ยววิถีไทยในเมืองหลักมากกว่า เมืองรองจึงเป็นไปได้ยากในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่าง ทัวถึงซึ่งนั่นหมายถึงการขาดการพัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยววิถีไทยนั่นเองแม้ว่าประเทศไทยจะ ถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีศักยภาพทางพื้นที่ด้านภูมิศาสตร์เนื่องด้วยมีอาณาเขตติดต่อกับหลายประเทศ เพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) แต่การพัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยว วิถีไทยเพื่อให้เกิดสินค้าและบริการการท่องเที่ยววิถีไทยที่มีมูลค่าเพิ่มและมีคุณภาพได้มาตรฐานระดับ สากลโดยเฉพาะการท่องเที่ยวลักษณะนี้นั้นเป็นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพโดยพื้นฐานของลักษณะการ ท่องเที่ยวอยู่แล้วฉะนั้นปัญหาการขาดการพัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนจึงเป็นปัญหาพื้นฐานที่ควรสร้างมาตรฐานให้มั่นคงก่อนที่จะพัฒนาในลักษณะก้าว กระโดดเพื่อความยั่งยืนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีไทย

๒.๓ ปัญหาขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ปัญหาการขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบและการเชื่อมต่อโครงข่าย อย่างบูรณาการเนื่องด้วยภาวะการแข่งขันในตลาดท่องเที่ยวโลกการค้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และแนวโน้มการแข่งขันในอนาคตที่จะยิ่งทวีความเข้มข้นมากขึ้นทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องให้ ความสำคัญกับการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะการท่องเที่ยววิถีไทยให้เป็นอย่าง บูรณาการอย่างเป็นระบบซึ่งจากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการที่ผ่านมาเป็นการ

บริหารที่ยังมีข้อด้อยเริ่มตั้งแต่ปัญหาการขาดการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

จากปัญหาทั้ง ๓ หัวข้อใหญ่นั้นเป็นปัญหาระหว่างอุปสงค์และอุปทานและปัญหาขาดการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยปัญหาทุกๆปัญหาเมื่อรวบรวมและนำมาพิจารณาแบ่งลำดับขั้นของข้อมูลปัญหาเพื่อหาแนวทางการแก้ไขในเชิงบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพโดยแนวทางการบูรณาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๓. แนวทางการบูรณาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

สำหรับแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตั้งแต่ปัญหาการขาดการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนปัญหาความเหลื่อมล้ำของแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยระหว่างอุปสงค์และอุปทานและปัญหาขาดการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยปัญหาทุกๆปัญหาควรรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาพิจารณาแบ่งลำดับขั้นของข้อมูลปัญหาเพื่อหาแนวทางการแก้ไขในเชิงบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๑ การจัดลำดับประเภทของปัญหาตามกลุ่มรูปแบบของการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวไทยในปัจจุบันแบ่งเป็น ๔ หัวข้อดังนี้

๓.๑.๑ นักท่องเที่ยวปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องด้วยนักท่องเที่ยวนั้นเป็นปัญหาที่แบ่งการจัดลำดับข้อมูลของนักท่องเที่ยวที่เกิดจากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก

๓.๑.๑.๑ พฤติกรรมสื่อสารผ่านเครือข่ายออนไลน์ ส่งผลให้เกิดปัญหาในภาวะปัจจุบัน ผู้ประกอบการระดับชุมชนยังไม่มียุทธศาสตร์ความรู้ในการประชาสัมพันธ์จัดเป็นปัญหาหลักในการบริหารจัดการประเภท ขาดการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวไทย

๓.๑.๑.๒ ปริมาณนักท่องเที่ยวที่มากขึ้นด้วยพันธกรณีต่างๆ ส่งผลให้เกิดปัญหาในภาวะปัจจุบันชุมชนพื้นที่นั้นยังไม่มีความพร้อมในการบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีระบบและครบวงจรจัดเป็นปัญหาหลักในการบริหารจัดการประเภทขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวไทยอย่างเป็นระบบ

๓.๑.๑.๓ กระแสความนิยมการท่องเที่ยวทางเลือกส่งผลให้เกิดปัญหาในภาวะปัจจุบันจัดระบบการบริหารจัดการไม่ครอบคลุมทุกสายการท่องเที่ยวทางเลือกจัดเป็นปัญหาหลักในการบริหารจัดการประเภทขาดการพัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยวไทย

๓.๑.๒ แหล่งท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยวไทย

ปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องด้วยแหล่งท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยวไทยนั้นเป็นปัญหาที่แบ่งการจัดลำดับข้อมูลที่เกิดจากปัญหาหลักในการขาดการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวไทยทั้งสิ้น

๓.๑.๒.๑ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารข้อมูล ส่งผลให้เกิดปัญหาในภาวะปัจจุบันคือยังไม่สามารถนำเสนอขายได้อย่างมีระบบและครบวงจรจัดเป็นปัญหาหลักในการบริหารจัดการประเภท ขาดการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวไทย

๓.๑.๒.๒ จำนวนแหล่งท่องเที่ยวในเชิงปริมาณมีเพียงพอ ปริมาณส่งผลให้เกิดปัญหาในภาวะปัจจุบันคือการไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์อย่างเพียงพอ จัดเป็นปัญหาหลักในการบริหารจัดการประเภทขาดการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวไทย

๓.๑.๒.๓ อັตลัษณ์ความเป็นไทยส่งผลให้เกิดปัญหาในภาวะ ปัจจุบันคือ มีความโดดเด่นแต่ไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงในการสื่อสารผ่านระบบ ฐานข้อมูล จัดเป็นปัญหาหลักในการบริหารจัดการประเภทขาดการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวไทย

๓.๑.๓ ระบบการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานปัญหาที่เกี่ยวข้องด้วยการ บริหารจัดการในภาพรวมของการท่องเที่ยวไทยเป็นหลัก

๓.๑.๓.๑ ท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อรองรับการพาณิชย์ ส่งผลให้เกิด ปัญหาในภาวะปัจจุบันคือยังไม่แพร่หลายหรือเป็นที่นิยมในประเทศไทยจัดเป็นปัญหาหลักในการ บริหารจัดการประเภท ขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวไทยอย่างเป็นระบบ

๓.๑.๓.๒ คนในชุมชนพื้นถิ่นส่งผลให้เกิดปัญหาในภาวะปัจจุบัน คือไม่เข้าใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยจัดเป็นปัญหาหลักในการบริหารจัดการประเภท ขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวไทยอย่างเป็นระบบ

๓.๑.๓.๓ บุคลากรในการท่องเที่ยวไทยส่งผลให้เกิดปัญหาใน ภาวะปัจจุบันยังมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอในระบบการบริหารจัดการจัดเป็นปัญหาหลักในการ บริหารจัดการประเภทขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวไทยอย่างเป็นระบบ

๓.๑.๔ ระบบการอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานปัญหาที่เกี่ยวข้องด้วยระบบ การอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งเป็น ปัญหาขั้นพื้นฐานที่ควรเร่งพัฒนาก่อนที่จะใช้แนวทาง การบูรณาการอย่างเต็มรูปแบบ

๓.๑.๔.๑ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายออนไลน์ ส่งผลให้ มีระบบความปลอดภัยในการท่องเที่ยวจัดเป็นปัญหาหลักในการบริหารจัดการประเภท ขาดการ ส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวไทย

๓.๑.๔.๒ มีจำนวนผู้ประกอบการมากขึ้นส่งผลให้เกิดปัญหาใน ภาวะปัจจุบันผู้ประกอบการมีการลงทุนเพิ่มขึ้นแต่ยังไม่มียระบบการบริหารจัดการจัดเป็นปัญหา หลักในการบริหารจัดการประเภทขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวไทยอย่างเป็นระบบ

๓.๑.๔.๓ การพัฒนาระบบการอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ส่งผลให้เกิดปัญหาในภาวะปัจจุบันมีความเหลื่อมล้ำกันระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลัก-รองและเมือง อื่นๆจัดเป็นปัญหาหลักในการบริหารจัดการประเภทขาดการพัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยว วิถีไทย

๓.๒ แนวทางการบูรณาการการท่องเที่ยวไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดย ระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) ดังนี้

จากคำกล่าวอาจารย์นิชิซาวา โอซามุ แห่งมหาวิทยาลัยวาเซดะ ปี ๑๙๗๕ “การลด ต้นทุนโลจิสติกส์เป็นแหล่งกำเนิดกำไรลำดับที่ ๓ ซึ่งเป็นรองเพียงลำดับที่ ๑ คือการเพิ่มยอดขายและ

ลำดับที่ ๒ คือการลดต้นทุนการผลิต” แม้เวลาผ่านไปกว่า ๔๐ ปีคำกล่าวดังกล่าวก็ยังคงเป็นความจริง สามารถพิสูจน์ได้ด้วยตัวเลขเชิงประจักษ์ในเชิงธุรกิจ ซึ่งระบบโลจิสติกส์ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งของการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน(Supply Chain Management : SCM)ที่เพิ่มมูลค่าของการใช้ประโยชน์ของเวลาและสถานที่จึงมีความจำเป็นเพื่อต้องการสร้างระบบการจัดการความไม่แน่นอนในสายการผลิตหรือการบริการต่างๆ โดยสิ่งที่สำคัญที่สุดในการบริหารจัดการผ่านระบบดังกล่าวนี้คือระบบสนับสนุนการตัดสินใจ(Decision Support Systems) ที่มีความถูกต้องในเวลาจริง(Realtime) ทำให้เกิดระบบการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยอาศัยการจัดการสารสนเทศ(Information Management) เมื่อนำมาผสมผสานให้เข้ากับปัญหาต่างๆจากความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนั้นจึงเป็นแนวทางการบูรณาการอย่างแท้จริง โดยหลักการบริหารจัดการโดยระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาชุมชนเป็นระบบสองทาง (Two-way) หมายถึงจะเริ่มที่แหล่งผลิตการท่องเที่ยววิถีไทยหรือจะเริ่มที่นักท่องเที่ยวที่นิยมการท่องเที่ยววิถีไทยก็ได้เพื่อให้เกิดความเป็นไปได้ในการสนองความต้องการเชิงอุปสงค์-อุปทานเพื่อการท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาด (Smart Tourism) ดังนี้

๓.๒.๑ ระบบการจัดซื้อ(Purchase) หมายถึงความต้องการทั้งกลุ่มของอุปสงค์และอุปทานความต้องการของทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวและกลุ่มของผู้ประกอบการเพื่อการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยเป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อซื้อและข้อมูลเพื่อขายให้อยู่บนเครือข่ายผ่านโดยผ่านขั้นตอนการวางแผน(Planning) ยังผลให้นักท่องเที่ยวได้สามารถรับข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวิถีไทยได้อย่างหลากหลายและสำเร็จรูปเช่นแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยในแต่ละพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวแบบมีเรื่องราว (Story) การจองที่พักได้โดยตรงมีรายละเอียดให้เลือกได้หลายหลาย (Smart Marketing) และพร้อมมีคำแนะนำสำหรับนักท่องเที่ยวมือใหม่ (Smart Suggest)

๓.๒.๒ การดำเนินการ (Production) หมายถึงหน่วยปฏิบัติการหรือหน่วยบริการ นั่นคือ แหล่งท่องเที่ยวที่เรียกว่าสินค้าและบริการวิถีไทย (สถานที่)หรือชุมชนพื้นที่นั้นๆ (บุคคล) ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการเพิ่มระบบการศึกษาให้ความรู้ในการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจโดยมีแรงจูงใจเป็นค่าตอบแทนจากนักท่องเที่ยวที่สนใจในวิถีไทยพื้นที่ของตนในรูปแบบต่างๆจากการดำเนินการดังกล่าวหากนำมาบูรณาการกับระบบการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานจะได้ระบบการท่องเที่ยวสมบูรณ์แบบโดยมีองค์ประกอบของระบบการบริการที่ดีเยี่ยม (Smart Service) ระบบการเดินทางท่องเที่ยวที่เป็นระบบ (Smart Travel) สุดท้ายจะนำพาให้เกิดเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งโดยผ่านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นถิ่น

๓.๒.๓ สินค้าคงคลัง (Inventory) หมายถึงคลังข้อมูลหรือฐานข้อมูล(Smart Data)ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีไทยที่เป็นอัตลักษณ์ของเฉพาะจุดทางวัฒนธรรมรวมถึงข้อมูลของนักท่องเที่ยวในแต่ละแบบ(Identity Tourist) ข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย (Smart Safety) ข้อมูลผู้รับผิดชอบแต่ละพื้นที่ทุกๆโมดูลในระบบการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อสนับสนุนระบบการตัดสินใจ(Decision Support Systems) ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละส่วนงานสามารถเลือกใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อบริหารจัดการหรือควบคุมการดำเนินการ (Production) ในแต่ละส่วนงานที่รับผิดชอบหรือการบริหารในภาพรวมอย่างครบวงจร

๓.๒.๔ การวางแผนผลิต (Planning) หมายถึงหน่วยที่รับผิดชอบในระดับวิเคราะห์ข้อมูลและสามารถวิเคราะห์ในมุมมองที่เกิดประโยชน์ได้มากที่สุดโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่พร้อมในทุกๆโมดูลบนฐานข้อมูลผ่านการวางแผน(Planning) กับส่วนดำเนินการ (Production) ส่วนจัดส่ง (Delivery) และส่วนสินค้าคงคลัง (Inventory) เราจะได้ผลลัพธ์เป็นการเดินทางที่สมบูรณ์ (Smart Travel) และการบริการที่พร้อมให้ความประทับใจกับนักท่องเที่ยวพร้อมที่จะให้บริการที่ประทับใจ (Smart Service) คืบหน้ากับการท่องเที่ยวรอบต่อไป

๓.๒.๕ การจัดส่ง(Delivery) หมายถึงความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยวซึ่งสามารถแบ่งเป็น๒ประเภท คือประเภทที่ ๑ การบริการข้อมูล (Smart Data) ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีไทยให้เกิดความน่าสนใจผ่านเรื่องราว (Story) หรือรูปภาพซึ่งไม่ว่าจะเป็นรายละเอียดของข้อมูลในการเดินทางเพื่อนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวพร้อมข้อมูลเพื่อศึกษานั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้เกิดความสะดวกสบายจากการบริการทางข้อมูลสารสนเทศประเภทที่ ๒การเดินทางท่องเที่ยว (Smart Travel) ควรมีการพัฒนากระบวนการจัดการขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง

๓.๒.๖ แนวทางการบูรณาการข้อมูลด้วยระบบการสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems) จากความหมายของ“การสนับสนุนเพื่อการพัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยววิถีไทยและระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) สามารถบริหารจัดการความไม่แน่นอนผ่านระบบเชื่อมโยงสารสนเทศ(Information Management) ผ่านระบบเครือข่าย (Network) ในเวลาจริง(Realtime) เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems) นั้นจึงเป็นแนวทางการบูรณาการได้จริงสามารถป้องกันและแก้ปัญหาได้จริงโดยจะเริ่มจากการ การแบ่งลำดับชั้นของปัญหาประเภทต่างๆเพื่อนิยามปัญหาเหล่านั้นว่าสามารถบริหารจัดการได้ด้วยแนวทางใด โดยอาศัยแผนภาพที่ ๕-๑ แผนภาพแสดงการบูรณาการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยภาพมุมมองและภาพตัดขวาง

๓.๒.๖.๑ ปัญหาขาดการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยใช้แนวทางการบูรณาการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) ของทั้งหมด ๕ ส่วนที่เป็นฐานด้านล่าง(Support) ได้แก่ ส่วนที่ ๑ ระบบการจัดซื้อ(Purchase) เพื่อพัฒนาให้เป็น Smart Marketing , Smart Suggest ส่วนที่ ๒การวางแผนผลิต (Planning)เพื่อพัฒนาให้เป็น Smart Suggest , Smart Travel , Smart Service ส่วนที่ ๓การดำเนินการ (Production) และส่วนที่ ๔ การจัดส่ง(Delivery) เพื่อพัฒนาให้เป็น Smart Service , Smart Travel ส่วนที่ ๕สินค้าคงคลัง (Inventory)เพื่อพัฒนาให้เป็น Smart Data , Smart Safety, Smart Travel , Smart Service , Smart Marketing เพื่อพัฒนาให้เป็นการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยววิถีไทยให้สามารถพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้

๓.๒.๖.๒ ปัญหาขาดการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในประเทศไทยจำเป็นต้องมีมาตรการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรด้านการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นซึ่งการพัฒนาสินค้าและ

บริการท่องเที่ยววิถีไทยสามารถแบ่งออกเป็น ๕ หัวข้อที่เกี่ยวข้องด้วยแนวทางการบูรณาการโดยระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) ดังนี้

๓.๒.๖.๒.๑ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสนับสนุนระบบฐานข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันในเชิงข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญจะส่งผลโดยตรงต่อการวางแผนในทุกการเดินทางซึ่งการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงข้อมูลสารสนเทศสามารถเชื่อมโยงแนวทางการบูรณาการโดยระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) ในด้านของสินค้าคงคลัง (Inventory) และด้านการจัดซื้อจัดจ้าง (Purchase) โดยทั้งหมดจะอยู่ในรูปของสินค้าคงคลังที่เป็นข้อมูลสำเร็จรูป (Finish Goods) มีสามารถพร้อมใช้งานข้อมูลเหล่านั้นได้ทันทีเมื่อต้องการ

๓.๒.๖.๒.๒ พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้มีความสะอาดเกิดสุนทรียภาพทางสายตาและสภาพแวดล้อมให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและมีความปลอดภัยในการเดินทางและการบริการการขนส่งสาธารณะโดยสามารถเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวต่างๆซึ่งการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเอื้อต่อความสะดวกรวมถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายสามารถเชื่อมโยงแนวทางการบูรณาการโดยระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) ในด้านการจัดซื้อจัดจ้าง (Purchase) และการวางแผน (Plan) ร่วมกันทั้งสองฝ่ายคือฝ่ายอุปสงค์และอุปทานผ่านการวางแผนการซื้อสินค้าและบริการ (Smart Marketing) อย่างครบวงจรในทุกๆด้าน (Smart Suggest)

๓.๒.๖.๒.๓ พัฒนาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยวเนื่องด้วยเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องความปลอดภัยกับชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวและสามารถส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นของประเทศไทยสามารถเชื่อมโยงแนวทางการบูรณาการโดยระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) ในด้านของสินค้าคงคลัง (Inventory) ด้านการวางแผน (Plan) เพื่อการเดินทางอย่างครบวงจรด้านแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยหมายรวมถึงสินค้าและบริการอย่างวิถีไทย (Production) ด้านการเดินทางท่องเที่ยว (Delivery) ด้วยความสะดวกโดยทั้งหมดสื่อสารโดยผ่านระบบการตัดสินใจในช่วงเวลาจริงอย่างครบวงจรในทุกๆด้าน (Decision Support Systems)

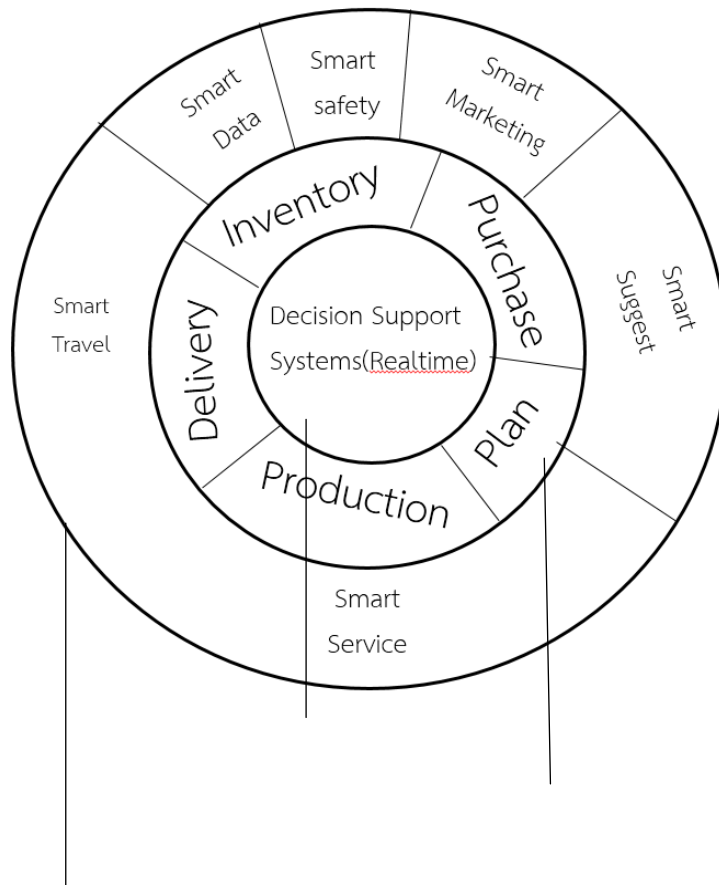
๓.๒.๖.๒.๔ พัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยรายสาขาโดยการท่องเที่ยวเที่ยวส่วนนี้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยแต่แยกย่อยเป็นรายสาขาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสามารถเชื่อมโยงแนวทางการบูรณาการโดยระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) ในด้านของสินค้าคงคลัง (Inventory) ทั้งในด้านข้อมูลและแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยด้านการวางแผน (Plan) เพื่อการเดินทางอย่างครบวงจรด้านแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยหมายรวมถึงสินค้าและบริการอย่างวิถีไทย (Production) ด้านการเดินทางท่องเที่ยว (Delivery) ด้วยความสะดวกซึ่งทั้งหมดสื่อสารโดยผ่านระบบการตัดสินใจในช่วงเวลาจริงอย่างครบวงจรในทุกๆด้าน (Decision Support Systems)

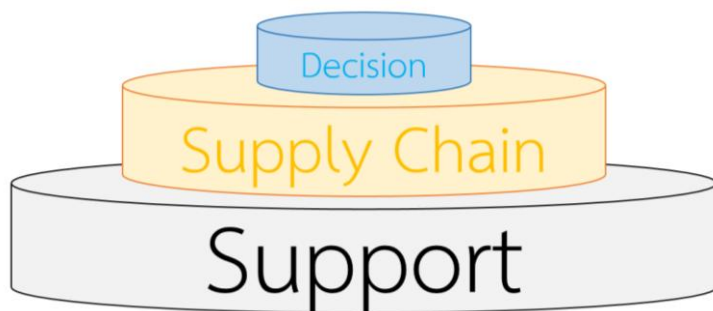
๓.๒.๖.๒.๕ พัฒนาศักยภาพเชิงพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยทั้งเมืองท่องเที่ยวหลักและรองให้มีความสอดคล้องกับศักยภาพและขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยววิถีไทยของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยววิถีไทยและให้ความสำคัญกับมิติของการ

พัฒนาเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมตลอดจนความสมดุลของการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยซึ่งต้องอาศัยความช่วยเหลือจากทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐซึ่งเป็นผู้นำในด้านนโยบายภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้นำในด้านองค์ความรู้ในการพัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยววิถีไทยและกลุ่มสุดท้ายเป็นกลุ่มเจ้าของสินค้าและบริการของการท่องเที่ยววิถีไทยโดยทั้ง๓กลุ่มจำเป็นต้องร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างบูรณาการร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถเชื่อมโยงแนวทางการบูรณาการโดยระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) ในด้านของสินค้าคงคลัง(Inventory) ด้านการวางแผน (Plan) รวมถึงสินค้าและบริการอย่างวิถีไทย (Production) ด้านการเดินทางท่องเที่ยว (Delivery)ด้วยความสะดวกโดยทั้งหมดสื่อสารโดยผ่านระบบการตัดสินใจในช่วงเวลาจริงอย่างครบวงจรในทุกๆด้าน (Decision Support Systems)

๓.๒.๖.๓ ปัญหาขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ปัญหาดังกล่าวสามารถบริหารจัดการความไม่แน่นอนผ่านระบบเชื่อมโยงสารสนเทศ(Information Management) ผ่านระบบเครือข่าย(Network) ในเวลาจริง(Realtime) เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems) นั่นจึงเป็นแนวทางการบูรณาการได้จริงสามารถป้องกันและแก้ปัญหาได้จริง

แผนภาพที่ ๕-๑ แสดงการบูรณาการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยภาพมุมบนและภาพตัดขวาง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการวิเคราะห์สภาพทั่วไปจากสถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศโดยเฉพาะการท่องเที่ยววิถีไทยพบว่า การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหา หรืออุปสรรค ที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลนั้นสามารถสรุปโดยรวมได้ถึงปัญหาหลักนั้นคือ ปัญหาหลักเกิดจากความไม่พร้อมในการพัฒนาจะได้จากนโยบายแห่งรัฐเปิดโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเต็มรูปแบบให้อยู่ในรูปการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดนั้นคือการพัฒนาอย่างบูรณาการในทุกภาคส่วน ฉะนั้นในด้านของโอกาสนั้นพร้อมเสมอกับผู้ประกอบการที่พร้อมในการเสนอขายการท่องเที่ยวในเชิงพาณิชย์แต่ปัญหาเกิดจากการท่องเที่ยววิถีไทยนั้น มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับจุลภาคเพื่อมุ่งหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับมหภาค ซึ่งตามหลักการในการพัฒนานั้นทำให้สามารถทำนายอนาคตของประเทศไทยได้อย่างแน่นอนว่าสามารถก้าวเข้าสู่การพัฒนาในระบบเศรษฐกิจ ๔.๐ คือการพัฒนาเศรษฐกิจไทยในอยู่ในความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนโดยสาขาของการท่องเที่ยววิถีไทย ซึ่งเป็นเพียงหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยมีจุดแข็งที่โดดเด่นมากคือลักษณะของวัฒนธรรมและประเพณีไทย ความเป็นอัตลักษณ์แห่งความเป็นคนไทย ที่มีชื่อเสียงในด้านการท่องเที่ยวและในปัจจุบันเป็นการท่องเที่ยววิถีไทยที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่สนองความต้องการทางจิตใจเป็นหลัก รวมถึงจุดเด่นด้านศักยภาพภูมิประเทศลักษณะทางกายภาพของประเทศไทยเช่นที่ตั้งของประเทศอยู่ตอนกลางของภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้สามารถพัฒนาเป็นฐาน(Hub) การท่องเที่ยวภายในภูมิภาคเป็นจุดศูนย์กลางมีวัฒนธรรมประเพณีพื้นถิ่นแต่ละภูมิภาคอย่างชัดเจนและมีความผสมกลมกลืนในวิถีชีวิตที่แตกต่างกันแต่ปัญหาที่เกิดจากจุดอ่อนของการท่องเที่ยววิถีไทยนั้นเกิดจากปัญหาและอุปสรรคที่อยู่ในระดับนโยบายที่จำเป็นต้องป้องกันปัญหาเหล่านั้นอย่างเร่งด่วนนั้นคือความไม่พร้อมของระดับปฏิบัติการหมายถึงชุมชนพื้นถิ่นเองที่ไม่เข้าใจในการท่องเที่ยววิถีไทย เนื่องด้วยเป้าหมายในการพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศไทยคือการพัฒนาเศรษฐกิจแบบThailand ๔.๐ นั้นคือการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนั้นเอง ฉะนั้นชุมชนพื้นถิ่นในแต่ละภูมิภาคจำเป็นต้องทราบว่าการ

ท่องเที่ยววิถีไทยนี้สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างไร สามารถนำสินค้าพื้นถิ่นขายให้กับนักท่องเที่ยวอย่างเพิ่มมูลค่าทั้งทางด้านราคาและมูลค่าทางด้านจิตใจได้อย่างไรหรือต้องปฏิบัติตัวในการต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างไรต้องมีการเตรียมตัวอย่างไร ฉะนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยนั้นจำเป็นต้องพัฒนาระบบโดยได้รับความช่วยเหลือจากทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐซึ่งเป็นผู้นำในด้านนโยบายภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้นำในด้านองค์ความรู้ในการพัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยวไทยเพื่อเพิ่มมูลค่าและกลุ่มสุดท้ายเป็นกลุ่มเจ้าของสินค้าและบริการที่เรียกว่าแหล่งท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยวไทย นั่นคือกลุ่มชุมชนพื้นถิ่นของการท่องเที่ยวไทยที่ได้รับประโยชน์โดยตรงแต่มีข้อแม้เพียงหนึ่งข้อเท่านั้น นั่นคือจะทำอย่างไรกับปัญหาการรักษาแหล่งท่องเที่ยวไทยเหล่านั้นไม่ว่าจะให้มีขีดความสามารถสร้างความมั่งคั่ง อย่างมั่นคง และมีความยั่งยืนได้อย่างไร ฉะนั้นการท่องเที่ยวไทยจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรทั้ง๓กลุ่มร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยวไทยอย่างบูรณาการร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในเชิงนโยบายและมีกลุ่มเจ้าของชุมชนพื้นถิ่นช่วยแนะนำสนับสนุนการท่องเที่ยวให้ดำเนินการตามแนวทางนโยบายในการพัฒนาซึ่งต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในการพัฒนา ฉะนั้นสิ่งสำคัญคือการให้ชุมชนพื้นถิ่นบริหารจัดการตนเองโดยรัฐหรือหน่วยงานภาคีให้การสนับสนุนตามหลักวิชาการและให้ความรู้แก่ชุมชนเพื่อให้ชุมชนพัฒนาตนเองโดยการพัฒนาด้านสิ่งดี ๆ ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดและพัฒนาปรับปรุงให้โดดเด่นมากกว่าปัจจุบันเพื่อรองรับการท่องเที่ยวไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยพยายามบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เป็นบริการที่ครบวงจร ณ จุดเดียว(One Stop Shopping) โดยเน้นความร่วมมือระหว่างชุมชนและรัฐบาลหรือส่วนสนับสนุนร่วมมือกันโดยรัฐมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนชุมชนให้ความรู้และความเข้าใจชื่นชมความเป็นความไทยภูมิใจความเป็นไทยและเน้นในเรื่องคุณภาพจริยธรรมและคุณธรรมต้องผ่านการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์สนับสนุนเรื่องเหล่านี้จากรัฐโดยน่านโยบายรัฐไปขับเคลื่อนรวมถึงการให้แหล่งเงินทุนท่องเที่ยววิถีไทยเช่นสินค้าประจำตำบล(Otop) การสอนและอบรมโดยวิทยากรที่เชี่ยวชาญและอีกส่วนหนึ่งคือส่วนขององค์กรเอกชนที่มีองค์ความรู้เกี่ยวกับสินค้าและผลิตภัณฑ์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า เมื่อครบรวมการบริหารจัดการดังกล่าวได้อย่างสมบูรณ์ในแนวทางการบูรณาการจึงจะสามารถดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตามข้อเสนอแนะดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การแก้ไขปัญหาในระดับนโยบายเป็นสาเหตุสำคัญในการป้องกันปัญหาและอุปสรรคเนื่องด้วยอุปสรรคบางอย่างนั้นไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งปัญหาทั้ง ๓ ข้อ ได้แก่ (๑) ปัญหาขาดการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน (๒) ปัญหาขาดการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน (๓) ปัญหาขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งการแก้ไขปัญหาทั้งสามด้านในระดับนโยบายในที่นี้ได้แก่การบริหารจัดการฐานรากสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยการบริหารจัดการการท่องเที่ยวไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ดังนี้

๑.๑ ประเทศไทยจำเป็นต้องมีแผนหรือนโยบายที่มีทิศทางแน่นอนและเป็นรูปธรรมในการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๑.๒ การส่งเสริมด้านกฎหมายเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวไทยให้เป็นระบบและให้เกิดการลงทุนมากยิ่งขึ้น

๑.๓ การปฏิบัติกรจำเป็นต้งมีการประเมินเพื่อตรวจสอบสถานะเพื่อการพัฒนาอย่างต้งเนื่อง

ฉะนั้น ข้อเสนอแนะในระดับนโยบายจำเป็นต้งสนับสนุนศักยภาพพื้นฐานทั้ง ๓ หัวข้อหลักอันเป็นฐานรากสำคัญในการพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับประเทศให้เข้ากับนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจในยุค ๔.๐ ได้ตามแนวทางการพัฒนาแบบการบูรณาการ

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

การดำเนินการเชิงปฏิบัตินั้นเป็นสิ่งสำคัญรองลงมาจากดำเนินการทางนโยบายเนื่องจากความสำเร็จแบบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นไม่ได้เกิดจากการดำเนินการทางนโยบายอย่างเดียวเท่านั้นต้งอาศัยการดำเนินการเชิงปฏิบัติด้วยจึงจะสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการดำเนินการเชิงปฏิบัตินั้นก็แบ่งตามการดำเนินการเป็น ๓ ระยะได้แก่ การดำเนินการเชิงปฏิบัติระยะสั้นระยะกลางและระยะยาวดังนี้

๑.๑ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระยะสั้น

เนื่องด้วยการดำเนินการในระยะสั้นนั้นคือการแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าอันเกี่ยวเนื่องด้วยปัญหาที่มีผลต่อการท่องเที่ยววิถีไทยโดยรวมที่มีผลในเชิงคุณภาพซึ่งเมื่อพิจารณาในแง่ของข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแล้วจึงแบ่งข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระยะสั้นได้ ดังนี้ จัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อให้แผนงานหรือนโยบายได้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพร้อมทั้งการประเมินผลแม้ว่าจะอยู่ในช่วงการเริ่มต้นพัฒนาก็ตาม เนื่องด้วยการประเมินผลสามารถตรวจสอบสถานะเพื่อการพัฒนาอย่างต้งเนื่องซึ่งทั้งหมดจำเป็นต้งปฏิบัติกรด้วยความแม่นยำและรวดเร็วโดยสิ่งสำคัญนั้นจำเป็นต้งกำหนดผู้รับผิดชอบในด้านต่างๆเพื่อความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละฝ่ายโดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันและต้งส่งผลการรายงานความคืบหน้าอย่างต้งเนื่อง

๑.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระยะกลาง

การดำเนินการเชิงปฏิบัติระยะกลางนั้นคือการดำเนินการด้านการศึกษาโดยเมื่อการดำเนินการเชิงปฏิบัติระยะสั้นได้ดำเนินการแล้วการดำเนินการเชิงปฏิบัติระยะกลางควรจะมีไปพร้อมๆกันเนื่องด้วยการดำเนินการเชิงปฏิบัติระยะกลางนั้นเป็นการศึกษาค้นคว้าวิจัยซึ่งการค้นคว้าวิจัยดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้นั้นจำเป็นต้งมีข้อมูลการทดลองแก้ไขปัญหาเพื่อหาจุดที่ดีที่สุด (Optimum Point) ในการแก้ไขปัญหาลักทั้ง ๓ ข้อได้แก่ ปัญหาขาดการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน, ปัญหาขาดการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและปัญหาขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยการจัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยสาเหตุหรือปัญหาอย่างต้งเนื่อง

๑.๓ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระยะยาว

การดำเนินการเชิงปฏิบัติระยะยาว คือ การดำเนินการจากผลสรุปที่ดีที่สุดให้คงอยู่ต้งไปอย่างต้งเนื่องยั่งยืนและมีคุณภาพ ซึ่งผลการปฏิบัติกรที่ดีที่สุดคือการดำเนินการเชิงปฏิบัติระยะสั้นและระยะกลางที่ปฏิบัติกรแล้วได้ผลอย่างถูกวิธีตรงตามวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาลักทั้ง ๓ หัวข้อสามารถลดปัญหาโดยข้อมูลเชิงประจักษ์จากการวัดประเมินจากนั้นจึงจัดตั้งองค์กรที่มี

สิทธิในการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนโดยไม่ปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนและอาศัยการวัดประเมินจะเป็นเครื่องชี้วัดในการแจ้งเตือนปัญหาที่เกิดขึ้นหรือเคยเกิดขึ้นซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน รวมถึงสามารถสร้างจิตสำนึกหรือความตระหนักให้เกิดความรักในรักษาแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยให้คงอยู่อย่างยั่งยืนกับสิ่งแวดล้อมอันเป็นสิ่งที่เป็นอัตลักษณ์แห่งความเป็นไทย

๓. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไปนั้นเกิดจากแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่เกิดจากการศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้ พบว่าเป็นเพียงแนวทางในการแก้ไขปัญหาในประเด็นปัญหาต่างๆ ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปจำเป็นต้องศึกษาในปัญหานั้นๆ ในเชิงลึก ซึ่งแล้วแต่ความสนใจของนักวิจัยแต่ละท่านไม่ว่าจะศึกษาด้วยระเบียบวิธีวิจัยแบบใดก็ตามก็สามารถจะทำการศึกษาวิจัยได้เพิ่มเติมเพื่อให้การศึกษาแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยการประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์ฉะนั้นจึงขอเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

เนื่องด้วยงานวิจัยในฉบับนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพแบบ (Qualitative research) แบบเชิงเอกสารที่มีข้อมูลการศึกษาวิจัยสองแหล่งที่มาอันได้แก่ การศึกษาวิจัยผ่านทางเอกสาร และการศึกษาวิจัยจากแหล่งข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ทรงคุณวุฒิ ฉะนั้น การศึกษาวิจัยเพื่อการต่อยอดแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแบบอื่นที่สามารถวิจัยเพื่อทดสอบการใช้แนวทางดังกล่าวจะทำให้แนวทางท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสมบูรณ์ภายในการศึกษานับเดียวกัน เช่นการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ หรือการวิจัยเชิงทดลองเพื่อทดสอบ หรือทดสอบตัวแปรเพื่อให้ทราบสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงด้วยหลักฐานทางข้อมูลเชิงประจักษ์ หรือการวิจัยเชิงพัฒนาการคือ เป็นการนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกันเพื่อให้ทราบอัตราและทิศทางการเปลี่ยนแปลงแล้วจึงพยากรณ์สภาพหรือเหตุการณ์ที่น่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจะมีประโยชน์ในการทำนายเหตุการณ์ ทำให้สามารถป้องกันหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้จริง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

รายงานการวิจัย

กฤษ เตชะประเสริฐ. “พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มชายรักชาย (เกย์) ที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดขอนแก่น”. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวคณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๖.

ขวัญกมล ดอนขวา. “การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. รายงานการวิจัย, สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ๒๕๕๕.

จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ. “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา”. โครงการค้นคว้าอิสระ, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๔.

เถกิงศักดิ์ ชัยชาญ. “การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. รายงานการวิจัย, สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ๒๕๕๖.

ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์. “การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน”. คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๖.

นธัญ แสงพุ่ม. “การพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีจากข้อมูลกรณีชุมชนท่องเที่ยวตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”. ปริญญานิพนธ์, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๖.

บุญชอบ ปิ่นทอง. “การศึกษาการดำเนินงานการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง จังหวัดราชบุรี ปี พ.ศ. ๒๕๔๔”. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการศึกษาค้นคว้าและการศึกษาต่อเนื่องภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน, มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๔.

พิมพ์ชนก ยิ่งสกุล. “ทัศนคติที่มีต่อกระแสการท่องเที่ยววิถีไทยของนักท่องเที่ยวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร”. สารนิพนธ์, สาขาการจัดการการเงินและการธนาคาร, มหาวิทยาลัยสยาม, ๒๕๕๙.

พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล. “การศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี”. ปริญญานิพนธ์, สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓.

วันทิกา หิรัญเทศ. “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี”. รายงานการวิจัย, สาขาวิชาการจัดการการโรงแรมและการท่องเที่ยว, วิทยาลัยราชพฤกษ์, ๒๕๕๖.

เสาวภา ไพทยวัฒน์. “เรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบางคนที่จังหวัดสมุทรสงคราม”. รายงานการวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๕.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙.” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.attm.biz/news/326634/179071_1349423720,๒๕๕๕.

“ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก้อย่างยั่งยืน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://thai.tourismthailand.org/,๒๕๖๐>.

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) .” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.thai-german-cooperation.info/admin/uploads/publication/1be798cb24ee07703c498fcd47cbba4den.pdf,๒๕๖๐>.

“มาตรการลดหย่อนภาษีการท่องเที่ยวเมืองรอง ๕๕ จังหวัด”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.bltbangkok.com/CoverStory/เที่ยวเมืองรองลดหย่อนภาษีปี ๖๑,๒๕๖๑>.

“ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๐”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114,๒๕๕๘.

“ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaigov.go.th/uploads/document/66/2017/01/pdf/20year-may59.pdf,๒๕๖๐>.

“ยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) .” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=9692,๒๕๖๐.

“สถิติด้านการท่องเที่ยว”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : https://www.mots.go.th/more_news.php?cid=411,๒๕๖๑.

สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ . (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.nesdb.go.th/,๒๕๖๐>.

“หลักเกณฑ์เที่ยวเมืองรองลดหย่อนภาษี”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://news.thaipbs.or.th/content/269098,๒๕๖๑>.

“หลักเกณฑ์เที่ยวไทยลดภาษี”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.thairath.co.th/,๒๕๖๐>.

วารสาร

วีระศักดิ์ เครือเทพ. “พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างไรให้หยุดและยั่งยืน : บทเรียนจากนวัตกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ ๕ (ฉบับที่ ๒), เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๕๐. หน้า ๖๐ – ๗๑.

ภาคผนวก

ผนวก ก

**แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อสนับสนุนการศึกษาวิจัย
เรื่อง แนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ
ชุมชน**

แบบสัมภาษณ์ในการวิจัย

**เรื่องแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อสนับสนุนการศึกษาวิจัย
เรื่อง แนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน**

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นการสัมภาษณ์ในเชิงลึก เกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยว “วิถีไทย” เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนรวมถึงปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา

ตอนที่ ๑ สภาพทั่วไป

๑.๑ ท่านคิดว่าสถานการณ์การท่องเที่ยวในพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

.....๑.๒ ท่านคิดว่าสถานการณ์การท่องเที่ยววิถีไทยในพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

๑.๓ ท่านคิดว่าการท่องเที่ยววิถีไทยสามารถพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้หรือไม่/ อย่างไร

.....
.....
.....

.....๑.๔ ท่านคิดว่าจุดเด่น/จุดด้อยในการท่องเที่ยววิถีไทยในพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร

.....
.....

.....
.....๑.๕ ท่านคิดว่าพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างไร
.....
.....

.....๑.๖ เมื่อมองภาพรวมของประเทศไทยมีศักยภาพในการ
พัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้หรือไม่/อย่างไร
.....
.....

ตอนที่ ๒ รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๒.๑ ท่านคิดว่าประเทศไทยมีรูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยเป็นอย่างไร
.....
.....

.....๒.๒ ท่านคิดว่าประเทศไทยมีรูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นอย่างไร
.....
.....

ตอนที่ ๓ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๓.๑ ท่านคิดว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
.....
.....

.....๓.๒ ท่านคิดว่าปัญหาดังกล่าวเกิดจากสาเหตุหลักประการใดบ้าง

.....
.....
.....

ตอนที่ ๔ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๓.๑ ท่านคิดว่าแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยควรเป็นอย่างไร

.....
.....

.....๓.๒ ท่านคิดว่าแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนควรเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์ในการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์ในการวิจัย

๑. นายภิรมย์	นิลทยา	รองผู้ว่าราชการ จังหวัดยะลา
๒. นายนิพันธ์	บุญหลวง	รองผู้ว่าราชการ จังหวัดแพร่
๓. นายสุวงษ์	กิติภักย์พิบูลย์	รองผู้ว่าราชการ จังหวัดตาก
๔. นายสมชาย	ชมพูน้อย	ผู้อำนวยการภูมิภาคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๕. นายทวีป	บุตรโพธิ์	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
๖. พลตรีเทิดศักดิ์	ดำขำ	ผู้อำนวยการสำนักวิเทศสัมพันธ์ กรมข่าวทหารบก
๗. นายปรีชา	เวชศาสตร์	ผู้อำนวยการวิทยาการวิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตรและ
ประมง

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	สุพร นภาโชติศิริ
วันเดือนปีเกิด	๑ มีนาคม ๒๕๐๕
การศึกษา	ปริญญาตรี สาขามนุษย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปริญญาโท สาขา International Trade Eastern Michigan University
ประวัติการทำงานโดยย่อ	ปี ๒๕๓๙ – ปัจจุบัน บริษัท เดคคอรามา จำกัด ตำแหน่ง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร ปี ๒๕๔๖ – ปัจจุบัน บริษัท คาซา รอคคา จำกัด ตำแหน่ง รองกรรมการผู้จัดการ ปี ๒๕๔๒ – ปัจจุบัน บริษัท โฟร์ พี แอนด์ เอส จำกัด ตำแหน่ง รองกรรมการผู้จัดการ
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร บริษัท เดคคอรามา จำกัด

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

เรื่อง แนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ผู้วิจัย นางสาวสุพร นภาโชติศิริ

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร บริษัท คาซา รอคคา จำกัด

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องด้วยเขตสังคมเมืองที่เป็นแหล่งอุตสาหกรรมหลักเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านรายได้และประเทศไทยมีประชากรเพิ่มขึ้น อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจต่ำเมื่อเทียบกับอัตราการเติบโตของประชากร หากแต่ยังมีได้พิจารณาในสังคมชนบทที่ด้วยแหล่งสังคมที่ไม่สามารถพัฒนาการเพิ่มรายได้เนื่องด้วยเขตอุตสาหกรรมไม่มีการเจริญเติบโตในแหล่งพื้นที่ชนบท แต่นั่นคือจุดเด่นของการพัฒนาเศรษฐกิจในเชิงการท่องเที่ยวโดยพิจารณาจากพื้นที่ชนบทถือเป็นเขตเศรษฐกิจในการท่องเที่ยวอย่างดีเลิศโดยเฉพาะการท่องเที่ยววิถีไทยหรือแหล่งท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยวที่เป็นผลจากการผสมกลมกลืนจากหลากหลายเผ่าพันธุ์จนกลายเป็นอัตลักษณ์แห่งความเป็นไทยไม่ว่าจะเป็นสถานที่ ศิลปะ พุทธศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี อาหารไทยที่ใช้สมุนไพรและเครื่องเทศ การนวดแผนไทย เทศกาลการดำเนินชีวิต ฯลฯ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงวิถีไทยนั้นถือเป็นจุดแข็ง สามารถปรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นการท่องเที่ยวทางเลือกเพื่อสนองให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีโดยในปัจจุบันประเทศไทยได้ประกาศนโยบายแห่งรัฐเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยด้วยรูปแบบ “Thailand 4.0” ซึ่งในกลไกการขับเคลื่อนประเทศให้เข้าสู่ยุค 4.0 นั้นได้กล่าวไว้ในวาระที่สองการพัฒนาอุตสาหกรรม เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมในอนาคตในด้านการท่องเที่ยวเป็น ๑ ใน ๕ ของอุตสาหกรรมเดิม (The First S-Curves) ที่ได้รับการสนับสนุนจากนโยบายแห่งรัฐ เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวสามารถมุ่งสู่ยุทธศาสตร์ชาติให้เกิดการท่องเที่ยวไทยในอนาคตคือต้องพัฒนาไปสู่ความมั่นคง (Stability) ความมั่งคั่ง (Prosperity) และความยั่งยืน (Sustainability) ฉะนั้น การท่องเที่ยวจึงเป็นอีกแขนงในการพัฒนาเศรษฐกิจไทยโดยอาศัยการท่องเที่ยววิถีไทยโดยเฉพาะในแต่ละวัฒนธรรม ในแต่ละวิถีชีวิต ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยสามารถเป็นจุดขายที่เป็นจุดเด่นในเชิงการท่องเที่ยวแบบวิถีไทยได้เป็นอย่างดีและประเทศไทยก็เป็นศูนย์กลางเชิงวัฒนธรรมและเชิงพื้นที่ในแถบภาคตะวันออกเฉียงใต้จึงเหมาะกับการปรับเปลี่ยนเป็นการบริการทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สนใจดำเนินการศึกษาวิจัยแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทย เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระดับรากหญ้าซึ่งเป็นเศรษฐกิจในระดับจุลภาค เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจระดับมหภาครวมถึงวิเคราะห์จุดอ่อนค้อยที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาประเทศ เพื่อให้เข้าสู่ประเทศไทยที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
๒. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการท่องเที่ยวของประเทศไทยและการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
๓. เพื่อเสนอแนะแนวทางการบูรณาการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในด้านเนื้อหาเป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไทยในปัจจุบันและการท่องเที่ยววิถีไทยโดยเน้นการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อเสนอแนะแนวทางการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยมีขอบเขตด้านเวลาตั้งแต่ ธันวาคม ๒๕๖๐ – มิถุนายน ๒๕๖๑

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative research) มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

๑. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวิถีไทยสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
๒. การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้งในด้านศักยภาพและปัญหาอุปสรรคในการบริการด้านการท่องเที่ยววิถีไทยโดยมีจำนวนผู้ทรงคุณทั้งหมด ๗ ท่าน
๓. การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากข้อ ๑ และข้อ ๒ ทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา(Content Analysis) เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า การแนวทางการบูรณาการการท่องเที่ยววิถีไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนสามารถสรุปถึงความเป็นไปได้โดยผ่านการศึกษาวิจัยเชิงเอกสารจาก ๒ แหล่งข้อมูลใน

ด้านเอกสารและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวรวม ๗ ท่าน เพื่ออธิบายแนวทางการบูรณาการในเชิงหลักการ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยโดยการแจกแจงความเป็นไปได้ทั้ง ๓ ด้าน ดังนี้

๑. รูปแบบการท่องเที่ยวไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน พบว่า ประเทศไทยนั้นมีรูปแบบการท่องเที่ยวไทยขึ้นอยู่กับบริบทหลายอย่างโดยบริบทเหล่านั้นก็ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคที่ยังต้องมีความจำเป็นในการแก้ไขโดยระดับนโยบายโดยรูปแบบดังกล่าวประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบหลักดังนี้ ๑. นักท่องเที่ยว ๒. แหล่งท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยวไทยที่ได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพ ๓. ระบบการจัดการห่วงโซ่อุปทาน(Supply Chain) ในลักษณะของการท่องเที่ยวไทย ๔. ระบบการอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานเพื่อเพิ่มช่องทางการเข้าถึงการท่องเที่ยวไทยและนอกเหนือองค์ประกอบทั้ง ๔ แล้วยังมีบริบทที่เป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกประเทศ ส่งผลต่อรูปแบบการท่องเที่ยวไทยโดยตรงทำให้เกิดความผันแปรอยู่ตลอดเวลา ซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไทยแต่ในขณะเดียวกันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารการเข้าถึงข้อมูลด้านการท่องเที่ยวความสะดวกสบายในการเดินทางและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไปตามกระแสของโลกาภิวัตน์ทำให้แนวโน้มของจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลกยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงถือว่าเป็นโอกาสที่เอื้อประโยชน์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยโดยเฉพาะการท่องเที่ยวไทย รวมถึงการบริหารจัดการปัญหาเพื่อการบูรณาการในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ ความล้ำสมัยของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายเพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว ดังนั้นประเทศไทยที่ยังจำเป็นต้องอาศัยรายได้จากการท่องเที่ยวไทยเพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนซึ่งเป็นฐานเศรษฐกิจหลักให้กับประเทศจึงจำเป็นต้องศึกษาพื้นฐานที่เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวไทยให้ครอบคลุมเพื่อรู้เท่าทันปัญหาและอุปสรรคที่คาดว่าจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอนเพื่อเป้าหมายการเป็นแหล่งท่องเที่ยวไทยที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืนนั่นคือการนำประเทศไทยไปสู่ยุคความของความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนอย่างเต็มรูปแบบ

๒. ปัญหาและอุปสรรคการท่องเที่ยวของประเทศไทยและการท่องเที่ยวไทยกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยสามารถแบ่งปัญหาเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

๒.๑ ปัญหาขาดการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยวไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเนื่องด้วยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยการท่องเที่ยวไทย ซึ่งนโยบายการท่องเที่ยวไทยมีความคาดหวังว่าเศรษฐกิจชุมชนจะสามารถพัฒนาขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระดับประเทศได้ แต่สิ่งสำคัญที่ยังขาดนั้นคือการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวไทยไม่ว่าจะด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแบบใดก็ตามซึ่งต้องนำเสนอเพื่อให้ทั้งสองกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มอุปสงค์และกลุ่มอุปทานในการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ทราบหลักการเพื่ดำเนินการตามนโยบายในแหล่งท่องเที่ยวเมืองหลักและเมืองรองรวมถึงที่นิยมในการท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวด้วยจึงจะสามารถเข้าถึงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้จริงตามวัตถุประสงค์

๒.๒ ปัญหาขาดการพัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยวไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จากการศึกษาสถานการณ์การพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศที่เน้นการท่องเที่ยวไทยและจากการพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้รูปแบบ Thailand 4.0 พบว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยอยู่ในภาวะขาดสมดุลและมีความเสี่ยงต่อการเติบโตอย่างไม่ยั่งยืนเนื่องจากการเติบโตเป็นไปในลักษณะก้าว

กระโดดเกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำการรองรับไม่เพียงพอและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ปัญหาจากการท่องเที่ยววิถีไทยในเมืองหลักมากกว่าเมืองรองจึงเป็นไปได้ยากในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างทั่วถึง ซึ่งนั่นหมายถึงการขาดการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทย ฉะนั้นปัญหาการขาดการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทยจึงเป็นปัญหาพื้นฐานที่ควรสร้างมาตรฐานให้มั่นคงก่อนที่จะพัฒนาในลักษณะก้าวกระโดดเพื่อความยั่งยืนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีไทย

๒.๓ ปัญหาขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เกิดจากการขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและการเชื่อมต่อโครงข่ายอย่างบูรณาการทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะการท่องเที่ยววิถีไทยให้เป็นไปอย่างบูรณาการอย่างเป็นระบบซึ่งจากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคยังมีข้อด้อยเริ่มตั้งแต่ปัญหาการขาดการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยววิถีไทย ปัญหาการขาดความเหลื่อมล้ำของแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยระหว่างอุปสงค์และอุปทานและปัญหาขาดการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยววิถีไทยโดยปัญหาทุกปัญหาควรรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาพิจารณาแบ่งลำดับขั้นของข้อมูลปัญหาเพื่อหาแนวทางการแก้ไขในเชิงบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้มีระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างครอบคลุม

๓. แนวทางการบูรณาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยแบ่งแนวทางการแก้ไขปัญหตามองค์ประกอบของรูปแบบการท่องเที่ยวทั้ง ๔ หัวข้อคือ กลุ่มนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยว ระบบการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานและระบบการอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยววิถีไทย สามารถนำเสนอแนวทางการบูรณาการด้วยระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) ดังนี้

๓.๑ ระบบการจัดซื้อ(Purchase) หมายถึงระบบการบริหารความต้องการทั้งกลุ่มของอุปสงค์และอุปทานความต้องการของทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวและกลุ่มของผู้ประกอบการเพื่อการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยเป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อซื้อและข้อมูลเพื่อขายให้อยู่บนเครือข่ายผ่าน

๓.๒ การดำเนินการ (Production) หมายถึงหน่วยปฏิบัติการหรือแหล่งท่องเที่ยวที่เรียกว่าสินค้าและบริการวิถีไทย(สถานที่) หรือชุมชนพื้นถิ่นนั้นๆ (บุคคล) ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการเพิ่มระบบการศึกษาให้ความรู้ในการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจโดยมีแรงจูงใจเป็นคำตอบแทนจากนักท่องเที่ยวที่สนใจในวิถีไทยพื้นถิ่นของตนในรูปแบบต่างๆ

๓.๓ สินค้าคงคลัง (Inventory) หมายถึง คลังข้อมูลหรือฐานข้อมูล(Smart Data) ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีไทยที่เป็นอัตตลักษณ์ของเฉพาะจุดทางวัฒนธรรมโดยมีข้อมูลผู้รับผิดชอบแต่ละพื้นที่ในทุกๆ ไมตูลในระบบการท่องเที่ยววิถีไทย

๓.๔ การวางแผนผลิต (Planning) หมายถึง หน่วยที่รับผิดชอบในระดับวิเคราะห์ ข้อมูลและสามารถวิเคราะห์แนวโน้มที่คาดหมายได้มากที่สุดโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่พร้อมในทุกๆ ไมตูลบนฐานข้อมูลผ่านการวางแผน(Planning) กับส่วนดำเนินการ (Production) ส่วนจัดส่ง (Delivery) และส่วนสินค้าคงคลัง (Inventory) เราจะได้ผลลัพธ์เป็นการเดินทางที่สมบูรณ์

๓.๕ การจัดส่ง(Delivery) หมายถึง ความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยวซึ่งสามารถแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือประเภทที่ ๑ การบริการข้อมูล (Smart Data) และประเภทที่ ๒ การเดินทางท่องเที่ยว (Smart Travel) ควรมีการพัฒนาาระบบการจัดการขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง

๓.๖ แนวทางการบูรณาการข้อมูลด้วยระบบการสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems) จากความหมายของ “การสนับสนุนเพื่อการพัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยววิถีไทยและระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management : SCM) สามารถบริหารจัดการความไม่แน่นอนผ่านระบบเชื่อมโยงสารสนเทศ(Information Management) ผ่านระบบเครือข่าย (Network) ในเวลาจริง(Realtime) เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems)

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาทั้งสามด้านในระดับนโยบายในที่นี้ ได้แก่ การบริหารจัดการฐานรากสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยการจัดการการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ดังนี้

๑.๑ ประเทศไทยจำเป็นต้องมีแผนหรือนโยบายที่มีทิศทางแน่นอนและเป็นรูปธรรมในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๑.๒ การส่งเสริมด้านกฎหมายเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยววิถีไทยให้เป็นระบบและให้เกิดการลงทุนมากยิ่งขึ้น

๑.๓ การปฏิบัติการจำเป็นต้องมีการประเมินเพื่อตรวจสอบสถานะเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ เป็นการดำเนินการเชิงปฏิบัตินั้น รองลงมาจากการดำเนินการทางนโยบาย เนื่องจากความสำเร็จแบบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นไม่ได้เกิดจากการดำเนินการทางนโยบายอย่างเดียวเท่านั้น ต้องอาศัยการดำเนินการเชิงปฏิบัติด้วย จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการดำเนินการเชิงปฏิบัตินั้นก็แบ่งตามการดำเนินการเป็น ๓ ระยะ ได้แก่ การดำเนินการเชิงปฏิบัติระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ดังนี้

๒.๑ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระยะสั้นคือการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอันเกี่ยวเนื่องด้วยปัญหาที่มีผลต่อการท่องเที่ยววิถีไทยโดยรวมที่มีผลในเชิงคุณภาพจึงควรจัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อให้แผนงานหรือนโยบายได้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งการประเมินผลเพื่อตรวจสอบสถานะเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทั้งหมดจำเป็นต้องปฏิบัติการด้วยความแม่นยำและรวดเร็วโดยสิ่งสำคัญนั้นจำเป็นต้องกำหนดผู้รับผิดชอบในด้านต่างๆ เพื่อความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละฝ่ายโดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันและต้องส่งผลการรายงานความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระยะกลาง คือการดำเนินการด้านการศึกษาโดยเมื่อการดำเนินการเชิงปฏิบัติระยะสั้นได้ดำเนินการแล้วการดำเนินการเชิงปฏิบัติระยะกลางควรจะมีไปพร้อมๆ กันเนื่องด้วยการดำเนินการเชิงปฏิบัติระยะกลานั้นเป็นการศึกษาค้นคว้าวิจัย ซึ่งการค้นคว้าวิจัย

ดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้นั้นจำเป็นต้องมีข้อมูลการทดลองแก้ไขปัญหามาเพื่อหาจุดที่ดีที่สุด (Optimum Point)

๑.๓ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระยะยาว คือการดำเนินการจากผลสรุปที่ดีที่สุดให้คงอยู่ต่อไปอย่างต่อเนื่องยั่งยืนและมีคุณภาพซึ่งผลการปฏิบัติการที่ดีที่สุดคือการดำเนินการเชิงปฏิบัติระยะสั้นและระยะกลางที่ปฏิบัติการแล้วได้ผลอย่างถูกวิธีตรงตามวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาลักษณะ ๓ หัวข้อหลักโดยผ่านการวัดประเมินอย่างต่อเนื่องรวมถึงการสร้างจิตสำนึกหรือความตระหนักให้เกิดความรักในรักษาแหล่งท่องเที่ยววิถีไทยให้คงอยู่อย่างยั่งยืนกับสิ่งแวดล้อมอันเป็นสิ่งที่เป็นอัตลักษณ์แห่งความเป็นไทย